

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
חמישי

היכל
תשיעי

אגרות-קודש

○

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

כרך ל

תשל"ה

הוצאה שלישית

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה

שנת הקהל

IGROIS KOIDESH

VOLUME XXX

Copyright © 2009

Second Printing—2012

Third Printing—2015

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDERS DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher, except by a reviewer who wishes to quote brief passages.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

Schneerson, Menahem Mendel, 1902-1994

Igrot-Kodesh.

(Kovets Shalshet ha-or ; hekhal 9., sha'ar 5.)

(Sifry. Otsar ha-Hasidim, Lyubavitsh)

Title on t.p. verso: Igrois Koidesh.

Includes bibliographical references and index.

Contents: Kerekh 1. 688-704. .. Kerekh 30. 735.

1. Schneerson, Menahem Mendel, 1902-1994—Correspondence.
 2. Habad. 3. Rabbis—Correspondence. I. Title. II. Title: Igrois Koidesh.
 - III. Series: Kovets Shalshet Ha-or' Hekhal 9., sha'ar 5.
 - IV. Series: Sifriyat Otsar ha-Hasidim, Lyubavitsh.
- BM198.S33528 296.8'33 87-16855

ISBN 978-0-8266-5800-5 (Set)

978-0-8266-5830-2 (v. 30)

Printed in Israel

פתח דבר

לקראת יום הבהיר י"ד כסלו, בו ימלאו שמונים ואחת שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע עם הרבנית הצדקנית נ"ע ז"ל, מוציאים אנו לאור כרך שלושים מסדרת אגרות קודש: כ"ק אדמו"ר זי"ע, שבו אגרות שנת תשל"ה. בראש הספר באים: (א) מבוא. (ב) צילום כתי"ק של כמה מהאגרות. (ג) מפתח ותוכן האגרות.

ובסופו: (א) מפתח עינים. (ב) מפתח מוסדות וארגונים. (ג) מפתח אנשים. (ד) מפתח מקומות.

כן נוספו, ציונים והערות בשוה"ג.²

כל הנ"ל נערך על ידי הרה"ת ר' שלום דובער שי' לויז.³

מערכת „אוצר החסידים“

יום הבהיר כ"ה מרחשון, ה'תשנ"ג,
שנת המאתיים וחמישים להסתלקות-הילולא של הבעש"ט ז"ל
מאה ושבע שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע
ברוקלין, נ"י.

(1) עד עתה יצאו לאור בסדרה זו: כרכים א-ג – בשנת ה'תשמ"ז. כרכים ד-ח – בשנת ה'תשמ"ח. כרכים ט-יד – בשנת ה'תשמ"ט. כרכים טו-יח – בשנת ה'תש"נ. כרך יט – בשנת ה'תשנ"א. כרכים כ"א – בשנת ה'תשנ"ג. כרך כב – בשנת ה'תשנ"ד. כרך כג – בשנת ה'תשנ"ה. כרך כד – בשנת ה'תשנ"ח. כרך כה – בשנת ה'תשנ"ט. כרך כו – בשנת ה'תשס"ג. כרכים כז-כה – בשנת ה'תשס"ו. כרך כט – בשנת ה'תשס"ח. (2) כדי להבדיל בינם לבין הערות כ"ק אדמו"ר זי"ע, באות הערות העורכים באותיות קטנות יותר ושונות מהפנים.

(3) הגהת הגליונות – ע"י הרה"ת ר' ישראל שמעון בן בת-שבע קלמנסון והרה"ת ר' משה בן מאטיל זאקליקובסקי. אסיפת המכתבים – ע"י הרה"ת ר' אליעזר יהושע בן שיינדל אסתר זאקליקובסקי וחיים שאול בן חנה ברוך.

מפתח כללי

3	פתח דבר
5	מבוא
11	פאקסימיליות
29	מפתח ותוכן האגרות
א	אגרות קודש
שיז	מפתח ענינים
שכה	מפתח מוסדות וארגונים
שכז	מפתח אנשים
שלג	מפתח מקומות

מבוא

לפנינו הכרך השלושים בסדרת אגרות קודש מאת כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע, שבו 348 אגרות ומענות שנכתבו במשך שנת תשל"ה.

מבצע נרות שבת קודש (נש"ק)

הנושא העיקרי שנידון ברבות מהאגרות של השנה הזאת הוא מבצע נש"ק (נרות שבת קודש), שעליו הכריז הרבי בכ"ד אלול תשל"ד.

בשיחה לנשים בכ"ד אלול תשל"ד, יצא הרבי בקריאה מיוחדת, אשר כל בנות ישראל שבכל מקום, וגם הבנות שלפני עונת הנישואין, מתחיל מגיל חינוך, תשתדלנה במיוחד בקיום מצות הדלקת נרות שבת קודש.

למחרת בכ"ה אלול התקיימה התוועדות, שבה שוב עורר הרבי על מבצע נש"ק, ע"י כל בת מגיל חינוך ומעלה, כמנהג בית הרב, ולהשתדל להפיץ זאת בכל מקום. שוב הזכיר את המבצע הזה בהתוועדות הבאה בש"פ נצבים, ואמר כי הבנות שיתחילו להדליק נרות בליל ר"ה, ויאמרו ברכת שהחיינו כנהוג, תחול ברכה זו גם על הדלקתן נרות בפעם הראשונה.

שוב דיבר הרבי אודות המבצע הזה בהתוועדות ר"ה תשל"ה, והוסיף ואמר, אשר מי שתקבל על עצמה להדליק נש"ק תקבל מהמזכירות ב' מטבעות של עשר, אחד עבור צדקה והשני לעשות כטוב בעינייה (ראה גם לקמן אגרת יא'שכד, ואגרת יא'שעו).

ברוב ההתוועדויות שבחדשים הקרובים הרבה הרבי לעורר ולעודד את המבצע החדש הזה. היו כמה רבנים שכתבו לרבי כמה שאלות על מבצע זה, והרבי השיב לשאלותיהם בשיחות רבים, בהתוועדות ו' תשרי (ראה שיחות קודש תשל"ה ח"א ע' 33 ואילך), ש"פ האזינו (שם ע' 64 ואילך), י"ג תשרי (שם ע' 72 ואילך), ש"פ בראשית (שם ע' 124), התוועדות מיוחדת לנשים במוצאי ש"פ בראשית (שם ע' 130 ואילך), התוועדות כ' מרחשוון (שם ע' 140 ואילך), ש"פ חיי שרה (שם ע' 164 ואילך), ואף בהתוועדות י"ט כסלו הקדיש שיחה מיוחדת להשיב על כמה שאלות ששאלו על מבצע זה (שם ע' 213 ואילך).

וכן השיב לשאלותיהם בכמה אגרות שכתב בחדשים מ"ח – כסלו (ראה אגרות יא'של – כ"ז מ"ח. יא'שלא – כ"ז מ"ח. יא'שלב – כ"ח מ"ח. יא'שלו – ר"ח כסלו. יא'שעד – כסלו).

קונטרס נש"ק

בשלהי חודש כסלו, הורה הרבי למזכירות, לעורר את חברי הכולל, לעיין

בסוגיה זו, ולהו"ל קונטרס בביאור כל פרטי ההלכה והמנהג של הדלקת נש"ק ע"י בנות קטנות. הקונטרס נערך במשך חודש טבת, ובתחלת חודש שבט נדפס „קונטרס נרות שבת קודש – כולל ביאור תוכן מצות הדלקת נרות שבת קודש, מעלתה ואופן קיומה, ובתוכה ביאור מקיף בענין הדלקתה ע"י בנות ישראל שלפני עונת הנישואין – לאור ההלכה והמנהג”.

רוח החיה במבצע זה היתה מרת אסתר תחי' שטרנברג, שאף ביררה מנהגי כמה חצרות אדמו"רים שנוהגים בהדלקת נש"ק ע"י בנות, וכתבה על כך לרבי במשך חודש טבת. הרבי הורה לה (אגרת יא'שצח):

כדאי לקבץ ידיעות מדויקות ע"ד זמן התחלת הדה"נ בחצרי הרביים (שמזכירה – ועוד) – ולמסור העתקה: (1) למערכת הקונטרס ע"ד הדה"נ, (2) להר"ר טובי' בלוי שי' בירות"ו.

רשימת החצרות הנוהגים בהדלקת נש"ק ע"י בנות, נדפסה בקונטרס הנ"ל ע' 29.

לפני ההדפסה הורה הרבי כמה פרטים בקשר לקונטרס (אגרת יא'שצט), ואף הורה שהקונטרס יצא לאור באופן פרטי ושיושלח לרבנים ומוסדות חנוך לבנות. גם נמסרו מספר עותקים למזכירות של הרבי, שאותם שלח הרבי, לרבנים שכתבו לו בזה, ובאגרת המצורפת כתב (אגרת יא'תקיג):

ובפ"ע נשלח לכת"ר קונטרס שהדפיס כאן אחד מהרבנים הצעירים שי'.

עידוד והפצת מבצע נש"ק

במשך השנה הרבה הרבי לעודד את העסקנים, להפיץ מנהג זה בין הבנות, באגרות רבות שבכרך הזה (נסמנו בשוה"ג לאגרת יא'שכד). וכן הרבה לעודד את הבנות לנהוג בהדלקת נש"ק.

במכתב כללי-פרטי, שהשיב לבנות רבות בחודש מר-חשוון, כתב (יא'שכד):

בנועם קבלתי בשורה הטובה שהתחילה להדליק נר שבת וקבלה על עצמה בל"ג להדליק נר שבת ויום-טוב. ויהי רצון שיאיר מזלה ויהי צנור וכלי לתוספת ברכות מאת השי"ת מקור הברכות בזכות השבת כי היא מקור הברכה.

במכתב כללי-פרטי נוסף, שהשיב לבנות רבות בחודש כסלו, כתב (יא'שסח):

בנועם קבלתי מכתבך עם הבשורה הטובה שהתחלת להדליק נר של שבת. ובדאי תדליק גם נר של יום-טוב. ואף על פי שעוד טרם הגעת לגיל בת-מצוה, אבל הרי מצוות חינוך – הדרכה והרגל במעשה המצוות – מתחילה בגיל רך ביותר בחיי היהודי... ועל כולנה, סגולה מיוחדת למצות הדלקת נר שבת ויום-טוב – להאיר מזלה להמשיך ברכות ה' בכל המצטרך גם בענינים גשמיים. ויהי רצון אשר כל הברכות הכלולות במצות נר שבת ויום-טוב יתקיימו בך, ועל ידך גם בבית ובכל בני הבית, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

באגרת מחודש טבת כתב להן (יא'שצד):

בנועם קבלתי מכתבן בבשורה הטובה אשר קבלתן ע"ע להדליק נרות שבת ויו"ט. ויהי רצון שזכות מצוה גדולה זו תעמוד לכל אחד ואחת מכן שיאיר ה' פניו אליכן ויאיר מזלכן ויברך אתכן וכל בני משפחתכן שי' בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

באגרת מחודש אדר כתב להן (יא'תמה):

בנועם קבלתי המכתב שלכן עם הבשורה הטובה על דבר הדלקת נר שבת ויום-טוב. וזכות מצוה זו מאירת עינים – תעמוד לכן להאיר מזל כל אחת מכן.

באותו חודש כתב לאחת הבנות (יא'תנו):

בטח יודעת ע"ד מבצע נש"ק – נר שבת קדש, אשר הרבה דובר לאחרונה בזה שגם בחורות קודם נישואין ואפילו ילדות קטנות משהגיעו לחינוך ידליקו נר שבת ויום-טוב, ובברכה. ובודאי גם היא רגילה בזה, ובפרט שאינה נמצאת בבית הורי'. והתקוה שמשפיע בכיוון זה בכל מקום שידה מגעת. והשי"ת יאיר מזלה, ותבש"ט בכל האמור.

ובחודש ניסן כתב לאחת הבנות (יא'תפה):

ויהי רצון שכשם שאת מדליקה נר שבת ויום-טוב בן יאיר מזלך ותלכי מחיל אל חיל בדרך התורה והמצוה, כי נר מצוה ותורה אור, כיאות לבת ישראל נאמנה, בת אמותינו שרה רבקה רחל ולאה. והרי זהו הדרך לקבלת ברכות ה' בכל המצטרך גם בגשמיות.

וכעין זה גם באגרות רבות במשך הקיץ (ראה אגרת יא'תקכו).

א ליכטיקער שטורעם

בי"ג ניסן, לפני הנסיעה לאהל הורה הרבי למזכירות להזמין חפיסות גפרורים, ולהדביק עליהם פתקא עם הנוסח:

נרות שבת קודש – יא ניסן ה'תשל"ה.

ועל דבריו, בחזרתו מהאהל, מסופר ברשימות הר"א וואלף, על פי טלפון שקיבל מהרב חזקוב בערב פסח:

אמש כשחזר כ"ק אדמו"ר שליט"א מהאודל וקרא לחדרו את הרב חזקוב, ר"ד רסקין, ר"י העכט, ר"י וינברג והגב' שטרנברג, ומסר להם:

באמת היו צריכים לארגן כעת התוועדות מיוחדת ושטורעם מיוחד בקשר להדלקת נרות שבת קודש, אך היות וכעת ערב פסח וזמן בדיקת חמץ, ויש שאלה אם מותר להקהיל אנשים או לא, החלטתי לקרוא ולאסוף אחדים ולמסור להם לעשות א ליכטיקן שטורעם בכל האופנים שאפשר, רדיו טלוויזיה וכו', כאן ומעבר לים. צריכים להדליק בחג 3 פעמים נרות ופעמיים (בארה"ק רק פעם אחת) ברכת שהחיינו. שיהי' אור אצל כל היהודים בכלל ואצל כל אחד ואחד בפרט א ליכטיקן

ערב פסח און א ליכטיקן פסח. מסתמא יודיעו מחר בערב מה נעשה בזה ... הדפיסו קופסאות גפרורים „נשׂק — י״א ניסן תשל״ה (כ״ק אד״ש אמר שידפיסו 6.000) ונתן לכל הנ״ל קופסא אחת בחתימת ר״ת משמו הק׳.

כשהתקבל הדיווח מהתוצאות, השיב הרבי (אגרת יא'תצה):

חסר לגמרי השטורעם (ליכטיקער — כפשוט) בהודעתו ערכהנ״ל!! ואולי עדיין גם למכריזים בשם חסידות — תוכן ענין הנ״ל „לא הגיע — אָן רירען בל״א (לקו״ת רד״ה לויתן .. ל' התחברות ..).

בא' סיון התקיים כנס תלמידות, במטרה לפרסם את המבצע הזה. כשנתקבלה הידיעה על כך, כתב להן הרבי (יא'תקכד):

בנועם קבלתי הידיעה על דבר הכנס לפרסומי מצוות הדלקת נרות של שבת ויום־טוב, ויהי רצון שיהי' בהצלחה מרובה ... ומובן שאשרי חלקן של נשי ובנות ישראל, לרבות הקטנות מגיל חינוך כאמור, ששליחות כה גדולה וחשובה ניתנה להן מהקדוש ברוך הוא — להאיר עולמו באור כי טוב. ומובן גם כן, אשר ביחד עם שליחות זו ניתנו גם הכוחות למלא השליחות ובאופן הכי טוב ובמדה הכי מלאה. ויהי רצון שתמלאנה שליחות האמורה מתוך אור וחיות, ובתוככי כל בני ובנות ישראל — יקבלו התורה בשמחה ובפנימיות.

וכך נמשך שלהי השנה הזאת, כאשר כתב בעשׂק נצבים (יא'תרה):

לכל השייך לזה ובמיוחד — להעוסקים ולהעוסקות בפועל במבצע נשׂק — שליט״א

.. ידגישו בפעולתם (בדיבור, בכתב, בדפוס וכו') ששנה זו בתחלתה ובהכנה להתחלתה — הפתיחה היא: הדלקת נר שבת ויום הזכרון (ונר יום הזכרון, ונר שבת קודש) ונר שויו״ט, ובברכת שהחיינו תלתא זימנא (ר״ה, סוכות, שמע״צ) דהוי חזקה — ארבע (שש) פעמים,

וע״פ המבואר בכ״מ, מובן שבכל ברכה — מיתוסף בכמות ובאיכות ממקור הברכות, הקב״ה,

וברכתו של הקב״ה הרי תוספתה מרובה על העיקר,

ולכן בודאי יוסיפו — כאו״א מהם — בכמות ובאיכות בפעולתם האמורה והוי' יוסיף בברכתו בהצלחה רבה בזה,

ועד שכל אחת ואחת מבנות ישראל משהגיעה לגיל חינוך ואילך תדליק נשׂק ויו״ט בברכה — בשמחה וטוב לבב,

ויאיר מזלה ותכתב ותחתם לשנה טובה ומתוקה.

ואשרי חלקם וגדול זכותם דכאו״א המשתדל ועושה בזה, ויבשׂט בכ״ז וכיו״ב,

ויכתבו ויחתמו לשנה טובה ומתוקה

ואצפה לבשו״ט ומאירות.

מבצעים

אודות חמשת המבצעים, שהרבי הכריז עליהם במשך שנת תשל"ד, כבר סופר במבוא לכרך הקודם ע' 12-9, והם: מבצע תפלין; מבצע תורה; מבצע צדקה; מבצע בית מלא ספרים; מבצע מזווה. אודותם עודד גם באגרות רבות בשנת תשל"ה (ראה אגרת יא'תכו, ובהנסמן בהערות שם).

בשלהי שנת תשל"ד הכריז הרבי על מבצע נש"ק, שאותו פרסם דרש ועודד במשך כל שנת תשל"ה, כמסופר לעיל.

בהתוועדות ט"ז תמוז ביאר הרבי, כי ישנם עוד נושאים ששמירתם מונח בעיקר בידי נשי ישראל, והם טהרת המשפחה וכשרות האכילה ושתייה (שיחות קודש תשל"ה ח"ב ע' 311 ואילך).

מעתה ואילך היה מזכיר את כל המבצעים האלו יחד, חמשת המבצעים הנ"ל לאנשים, ושלושת המבצעים הנ"ל לנשים.

כך כותב בט"ז מנ"א (יא'תקצא):

כל פעולה הקשורה בהפצת היהדות בכלל, ובכל המבצעים הידועים בפרט – בנוגע לנשים – ערך מיוחד במבצעים הנ"ל למבצעי נש"ק, כשרות וטהרת המשפחה – יש לה ערך נעלה ביותר... וגדול זכות ואשרי חלקה של כל אחת ואחת מהמשתתפות בפעולות ובמבצעים האמורים, ונוסף על העיקר, גדול וחשיבות הענינים מצד עצמם – ה"ז גם צנורות וכלים לקבלת ברכות ה' בכל המצטרך להן ולבני ביתן שי', וג"כ – באופן דמוסיף והולך, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

וכך כותב למחרת כ' מנ"א (יא'תקצד):

להוסיף וללכת מחיל אל חיל בכל עניני התורה ומצותי', הן בנוגע לעצמו והן בנוגע לרבים, לכל אחד ואחת שיכול להשפיע עליהם בזה, כולל הוספה במבצע תורה (לימוד) ובמבצעי המצות (מעשה): מבצע תפלין, מבצע מזווה, מבצע צדקה, מבצע בית מלא ספרים, ובמבצעי-מצות שלנשי וננות ישראל חלק בראש בהם: מבצע נרות שבת קודש, מבצע כשרות, מבצע טהרת המשפחה.

מבצעי שלושת השבועות

בהתוועדות ט"ז תמוז עורר הרבי לנצל את ימי בין המצרים, להתעסק בעניני רפואה קודמת למכה" והיינו ע"י תורה תפלה וצדקה, לארגן לימוד בעשרה, תפלה בציבור ונתינה לצדקה, בארץ הקודש – בכותל המערבי ומערת המכפלה, ובשאר המקומות, ובחול – בבתי כנסיות (ראה שיחות קודש תשל"ה ח"ב ע' 299 ואילך).

אחר כך ביאר הרבי (אגרת יא'תקעז) שהוראה זו קשורה בעיקר לחיילי הצבא:

במענה לשאלתו האם הקריאה שלי, יותר נכון בקשתי הלבבית, בנוגע לפעולות מיוחדות במשך התקופה ד"בין המצרים", ובעיקר במשך תשעת הימים, ובדוגמת זה גם בחודש אלול חדש הרחמים הבע"ל —

הן הפעולות שנקודתן התפלות בכל יום, ועל כל פנים אחת מהן, בציבור; לימוד התורה בכל יום בציבור; ובכל יום חול נתינה לצדקה, ובאם אפשר גם כן בהשתתפות עוד תשעה מישראל —

האם קריאה ובקשה האמורה מופנית גם לאנשי הצבא וחיילי צה"ל?

ולפלא קצת הספק בדבר, שהרי בודאי ובודאי אנשי הצבא שייכים לכל האמור וממילא גם אליהם מופנית הבקשה האמורה וכל בקשות כיוצא בה, וארובה וארובה, אשר בנוגע להם הבקשה היא בהדגשה ביותר.

בהתוועדות ער"ח מנ"א עורר הרבי לנצל את תשעת הימים, לערוך סיום מסכת בכל יום ויום (ראה שיחות קודש תשל"ה ח"ב ע' 344).

את הסיימים האלו הורה הרבי לערוך אף מעל גלי הרדיו, וכשנתקבל הדו"ח, כתב הרבי אל מר אברהם סלומון:

בנועם נתקבלה הידיעה על ידי ידידנו הרב שלום דב שי' וואלף על דבר השתדלותו של מר בענין שידורי הלימודים בתורתנו הק'. ולמותר להאריך בגודל ערך הענין להביא לקהל מאזינים וצבור גדול דברי תורתנו, הנקראת תורת-חיים, כלומר הוראה בחיים, בחיי היום-יום, ובמיוחד בהענין של "סיום", שיש לזה רושם פסיכולוגי מיוחד, ועל פי הוראת התורה הרי זה קשור בשמחה מיוחדת ובסעודת מצוה.

* * *

ויהי רצון שנזכה בקרוב להוציא לאור את יתר אגרות-הקודש וכתבי הקודש של כ"ק רבותינו נשיאינו, עדי נזכה ללמוד תורה מפיו של משיח צדקנו, במהרה בימינו, אכ"ר.

אייך יוציא עץ תותף (פאקטור
 דערץ) האט זיך געפונען בעס
 דערפאר (באל) און אונזער (און
 פנימי), ווערט אלס - דער געדענק
 ענד יום. כאדן הייך באל און
 גיחון אמת האט. און הסתברות,
 לא ינה חוש ועיר אמתן עץ איוון ופא -
 בעל יפידים יתא אסדדקה. אמת
 ערף אדאט.

בט"ד.

תוכנית ערב הכ"ד עבור ישראלים בני. ביום א' נר א' דחנוכה.

- א. התחלה הערב בשעה 7.00 בערב
- ב. הפתיחה ע"י המנחה - הקדמה לחולקת נר חנוכה, ומכירה על כללות הערב.
- ג. הדלקת נר חנוכה - ע"י ילד (?)
- ד. גיבון הנרות הללו (אנחנו לא מבינים)
- ה. גיבון מעוז צור הביבור (אנחנו לא מבינים)
- ו. גיבון ומרצת ע"י התיזמורת והמקהלה. (אנחנו לא מבינים)
- ז. הרב שמואל העבקר על חנוכה לאור החסידות (ד' - 5 - 20 דקות)
- ח. שירה בביבור
- ט. שאלות ותשובות
- יב. סיום וסיכום,
- יג. שירה וריקודים וחלוקת לחיים.

ג.ב.ב. התוכנית אינה סופית ויכולה להשתנות.

Handwritten signature or name at the top of the page.

Handwritten notes in the middle of the page, including a circled '2' and some illegible text.

Large handwritten notes at the bottom right, including a circled '3' and several lines of text.

(2) אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און

(3) אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און

אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און

אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און

אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און
 אונטער-אויסגעצויגןע און

כאור -
מגדל דומיל
ימא זלמן

15/1/1935
דאצנה אג קיוק ער אהני טק קפסא הילע
נוסף ער קליות היעצו ער טוע-טעלן הנהגה קצווה
אז היקא זעקת אמרו ער יא אה, ישיע אג
אדער ער אג קעניט סטרא וגיזת וגיזת זה
ירדת אדער ער ער-זאמט אג (סוף דיתייז מניע)

כ"ה, ט"ז שבט תשל"ה
ברוקלין

האברך שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום 1/15,

עד לאחרי תה הפסח הבע"ל, נוסף על כללות הנהגתו ונ"א
ע"פ שו"ע - ישחדל למצוא עבודה לכל הפחות לשעות אחדות
בכל יום חול, זמטיק לפמרי במשך כל זמן זה בעשיית
טבולות וקמיעות ואפילו לא לקרות בספרים עדכ"ז -
ולאחר חה"פ (באם בינתיים יתנהג כאמור - שאז בודאי
יוסב מצבו) יכתוב לי עוד הפעם וגשם יצליחו.

בברכה

<p>אין זיין פאך זאלן זיי זיך און זיין פאך זאלן זיי זיך</p>	<p>ווי אזוי און וואו זאלן זיי זיך זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו</p>	<p>און זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו</p>	<p>און זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו זאלן זיי זיך ווי אזוי און וואו</p>
---	---	---	---

אגרת יא'תס - נדפסה לקמן ע' קמה

דאען אטאויס יאן געבט אהרן
 אד פון זאמבזא האוסזא אפגיפה ודאאט
 בויס סוף, האור פון, קאמפן לכות
 פון - פון דעלע סוף. זאמבזא דאק
 יאן - אהרן - אהרן

אגרת יא'תניז - נדפסה לקמן ע' קו

נ יד - אהרן הכהן אהרן - אהרן
 הכהן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן
 אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן
 אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן
 אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן
 אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן

אהרן

אגרת יא'תעא - נדפסה לקמן ע' קנז

H. STEINMETZ
1400 Flatbush Avenue
Brooklyn, N.Y. 11210

צבי מאיר שטיינמץ
(צבי יאיר)

212 859-1400
בע"ה אור לט' ניסן, תשל"ה, ו' לסדר"אש תמיד תוקד... לא חכבה"

אל כ"ק אדמו"ר שליט"א

לקראת יום י"א (ר"ת יום אורה) ניסן, הנני בזה למלא אה ברכחו (וכנראה גם פקודתו) של כ"ק אד"ש בנתנו לי אשתקד בער"פ מצח שמורה שלימה, לאמורי: כי המצה השלימה היא אות וסימן לקובץ שירים חדש בשנה שבעל"ט.

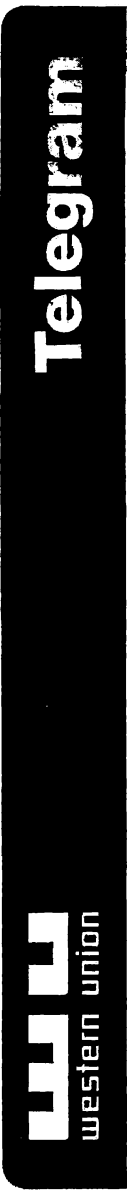
ובכן, בנשיאת לב ורעד נפש, אני מגיש בזה שי אה קובץ השירים הרצוף, אשה יוקדש בשעת הדפסתו בע"ה

ל (מפ"ה) רועה אבן ישראל

בקידה והשתחוי'

צבי מאיר בן לאה ביטל

צ"ע מכתב ומה"מ (ובא"צ - זק"א י"ז ט"ו תש"ע).
מאמר ואזור (מ"מ) המצוי בהוצאת פתח (ויפתח) -
אם ית-הרהר/ה פתח (ע"ה) ויזכיר, (וא"מ) ויזכיר - א"ה א"ה א"ה
זאת ומה"מ ש"מ: זק"א י"ז ט"ו תש"ע, ק"מ ז"ל ז"ל.

BJA001(0016)(2-000256E105)PD-04/15/75 0016

ICS IPMTZZ CSP

2127444475 TDMT NEW YORK NY 35 04-15 0016A EST

PMS REBBE M SHNEERSON SHLITHA CARE MOSHE KATLARSKYBH, DLR

770 EASTERN PARKWAY

BROOKLYN NY 11213

RESPECTED REBBE DEEPLY GREATFUL PAST ADVICE REQUEST BLESSING GOD WILLING SHIDUKH () SON OF AND ME

DAUGHTER OF MY MOTHER ACCEPTS THE SHIDUKH DEEP GRATITUDE AND RESPECT

אני מאשרת את הנישואין (2) ופועל לפי רצונם

נניח
 בברכה רבה
 מרת רבקה שניירסון
 אשת משה קטלרסקי

SF-1201 (RS-69)

1211/1

ה' ע"ה י"ו

ה' ע"ה י"ו

ב"ה. ז אייר השל"ה

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מחנה מענדל גרונר
מרדכי איסר קוריץ
חיים ליב בלכמן
אברהם איזיק גרוסבאם
ישראל ברוד
אברהם מרדכי קסטל
נשע שרגא פייזיש קופמן
גרשון צירקין
יוסף בני קרליבך
נחן גרינבלט
יוסף יצחק ריבקיץ

נבחרתי על ידי קבוצת הת' שלוחים שחזרו לאה"ק חי"ו, להודיע על כל הנעשה בביצוע השליחות שהוטלה עלינו. אמול, ז' אייר השל"ה, בקרנו בכוחל המערבי, בלויט הר"ר זוסיא שי' וילימובסקי. השתתפו כל השלוחים, כולל השנים שנוספו אחר כך, והם:

- מנחם מענדל גרונר
- מרדכי איסר קוריץ
- חיים ליב בלכמן
- אברהם איזיק גרוסבאם
- ישראל ברוד
- אברהם מרדכי קסטל
- נשע שרגא פייזיש קופמן
- גרשון צירקין
- יוסף בני קרליבך
- נחן גרינבלט
- יוסף יצחק ריבקיץ

כן הצטרפו הת' שלוחים יוסף לנדא. חיים צבי וואלאסאוו. אברהם חזן.

הגענו לשט בשעה 5 בערך. נהננו בדקה, החיישבנו על ספסלים ליד ה"כוחל" (דבר שגרם לחסומה לב הנוכחים שם) והחללנו בלימוד מאמר ד"ה באחי לגני ה"תשי"א. בשעה 5.50 החללנו מנחה ולאחר מכן למדנו ענין בנגלה, שיהח כ"ק אדמו"ר שליט"א דרשה בחוקת השנדמטה בלקוטי שיהח כרך ז'. הסדר בלימוד הן בד"ה הן בנגלה הי' שכל אחד אמר קטע וכולם האזינו.

מיימנו בריקוד ובסירה. אחרי חמלה מעריב קראתי את חוכן יחידות השליחות.

מחרף בזה ההודעה שהודפסה ע"י ההנהלות על סדר הביקורים וההתוודעויות (אחרי הביקור בבית הכנסת "צמח צדק" ביום א' ש' אייר, התקיים התוודעות בשיכון חב"ד ירושלים).

מ' ומה ופירוק של...
 הינופ וקדמם/ומה הדי דאקט...
 דאטיוג אא זקא סדוזאזיות. (זקת צו. פ. א. א.)

אגרת יא'תקט"ט - נדפסה לקמן ע' רג

אגרת עניות - טאמזוס שלנוצע אהיטוק
 (אנה), אוקים-ות ופיוק) ע' העואפיק דלא
 האוסר: אהתאנון, אהתפיק
 ז' אהתאנון.

אגרת יא'תקכ"א - נדפסה לקמן ע' רז

העין ז' אנה אהתאנון
 אהי אהתאנון אהתאנון
 אהתאנון אהתאנון אהתאנון
 אהתאנון אהתאנון אהתאנון
 אהתאנון אהתאנון אהתאנון

אגרת יא'תקמ"ג - נדפסה לקמן ע' רכו

ב"ה. כ' סיון חסל"ה ברזקלין, נ.י.
 זצ"ל אדמו"ר אשכנזי
 חסידים וצדיקים
 נ.י. וצדקתו ופתיחו
 וחסדו ורחמי
 וחסדו ורחמי וחסדו ורחמי
 וחסדו ורחמי וחסדו ורחמי
 וחסדו ורחמי וחסדו ורחמי
 וחסדו ורחמי וחסדו ורחמי
 וחסדו ורחמי וחסדו ורחמי

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' שי'

שלום וברכה

במענה על ההודעה ע"ד הכנסם לדירה חדשה
 הנה יה"ר מהשי"ת שיהי' משנה מקום משנה מזל
 לטובה ולברכה בגשמיות וברוחניות.

22

בטח שומר הוא השלשת השיעורים השווים לכל
 נפש בחומש ההלים תניא הירועים.
 הפ"נ שבמכ" יקרא בעת רצון על הציון הק'.

איך זענען
 אונזערע אונטער-
 האלדער אונטער
 די ווייניגסטע
 אונטער-
 די, אהויז האט אונס
 אהויזט מיט אונז
 אונטער-
 אונטער-
 אונטער-
 אונטער-

אגרת יא'תריח - נדפסה לקמן ע' שג

אונטער-
 אונטער-
 אונטער-
 אונטער-
 אונטער-
 אונטער-
 אונטער-
 אונטער-
 אונטער-
 אונטער-
 אונטער-

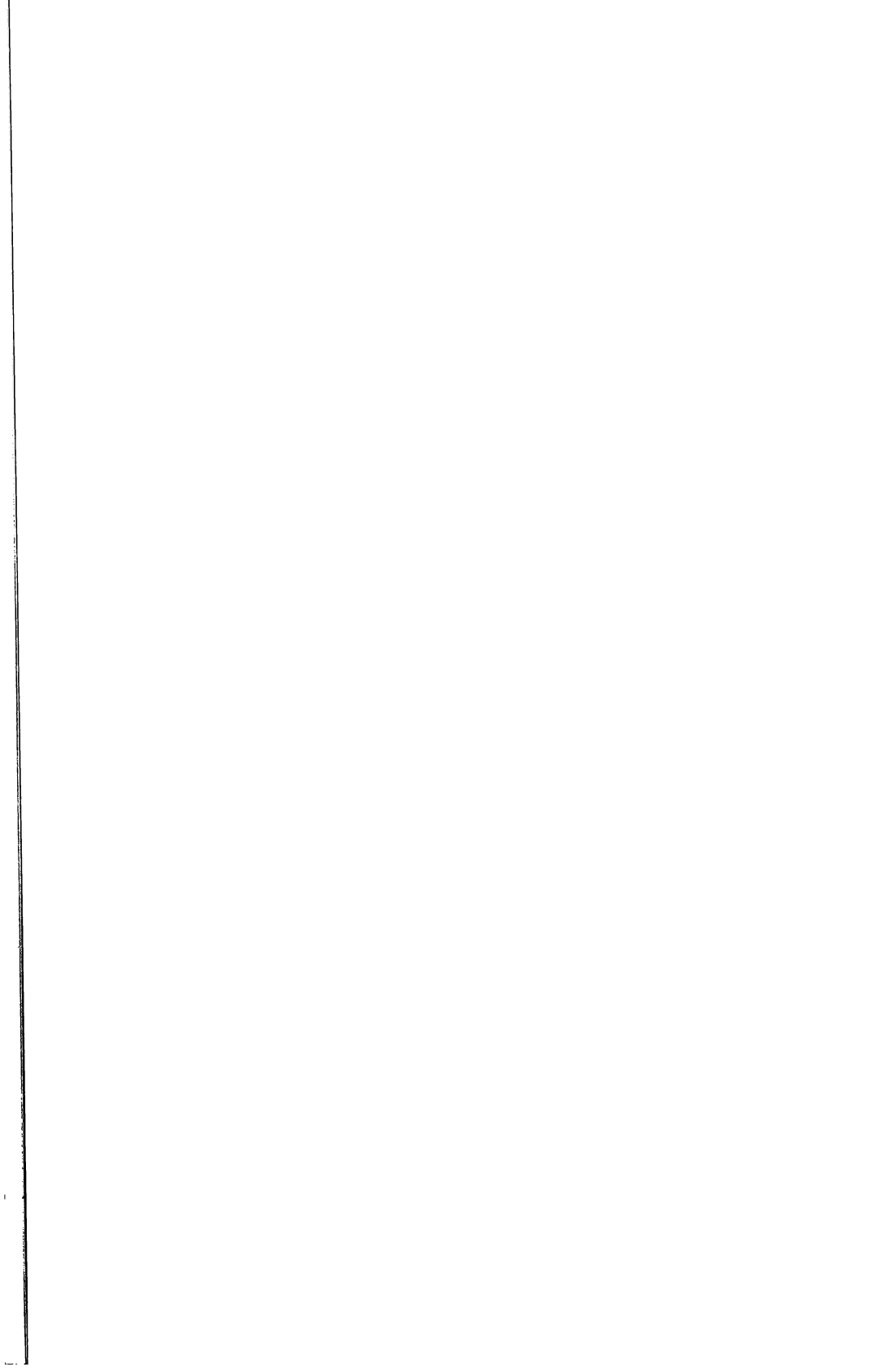
אגרת יא'תרכא - נדפסה לקמן ע' דש

סיני 101

תר אדמו"ר שליט"א

היום הוצעתי לפני ע' אלעזרן אשר הוא דמות
 לפלארובית שלוש חצי שלש בחנות יאנוס
 הכי צעק לך דברך היתה זקקו חו היתה אסף
 ע' שדוקות אעוק ויעזב הילאקן קשעדות אעק
 אפלא זה שיעבא זה הטיב דרובים ארשר לך יהו
 הלא בשעיות חצי יאסר עב דקשת זכר
 א דברך שיתען השיה חת דרובים קוד אעק
 דעשיות אדס חתי ושלח יקנה שלם אהאחיה
 אפלי בל כעכה אפוק אפיתונו קעשעמ אקיתונו

דמק פלא שיעבא חתי
 חת ע' הדמס, בן יקנה
 אפלונו
 ודמס אפלא חקאות הרופא קוד,
 עיו אפיה יקנה ודמס יקנה.
 אפיע עוקע קעב אפלי.
 אקוד אה שוה אפחונה
 אקוד אפלי.

מפתח

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמטן	תאריך	אגרת
				תשל"ה
א	חיי תורה ובטחון ממשיכים ברכות השם	ג' תשרי	יא'שא	
א	עזרתה לבעלה בפעילות מיהו יהודי	מרת אידל פלדי	י"ג תשרי	יא'שב
ב	שמחה כפולה	הקפות שניות בכפ"ח	חזהמ"ס	יא'שג
ג	פעילות ופרצת והמבצעים	מו"ה שמעון סאמאמא	כ"ד תשרי	יא'דש
ג	הוראות בתורה מה לעשות בקשר למצב	מר אלי' אבישי	כ"ח תשרי	יא'שה
ה	בחירת מקצוע בהצלת הנוער	מוה"ר חיים יעקב	כ"ח תשרי	יא'שו
		שליאמץ	כ"ח תשרי	יא'שז
ו	התלמידות שבאו לתשרי			
ז	פעילות הבנות	כ"ח תשרי	יא'שח	
ח	ע"ד אמירת תחינות בהדלקת הנרות	מו"ה חיים מנחם טייכטל	תשרי	יא'שט
ח	נסיעת התלמידים לחוק הישיבות	הנהלת א' הישיבות	תשרי-חשון	יא'שי
ט	הצלחה בפעילות הפצת היהדות	מו"ה אורי יהודא הכהן	אדר"ח מ"ח	יא'שיא
י	פעילות הפצת היהדות	מו"ה אלי' מונק	ה' חשון	יא'שיב
		קייטנת המבצעים, קרית	ה' חשון	יא'שיג
י	קבלת דו"ח ואלבום	מוצקין		
יא	חיי תומיץ ופעילות הפצת היהדות	מר שמואל אמסלם	ח' חשון	יא'שיד
יג	זכתה בגורל לבוא לתשרי	מרת מסעודה אסייג	ח' חשון	יא'שטו
יד	לימוד בישיבה – יגעת ומצאת		ח' חשון	יא'שטז
יד	חדו"ת וספרים שלו, של אביו ושל זקנו	מו"ה נפתלי לוין	י"א חשון	יא'שיז
יד	הוראה לאחד, לאו דוקא שטובה לשני	מוסדות חינוך בירושלים	י"ב מ"ח	יא'שיח
טז	להמשיך לכהן במרוקו	מוה"ר שלום משאש	י"ב חשון	יא'שיט
יז	אין דנים שלא בפניו	מר יעקב כהן	י"ב חשון	יא'שכ
יח	הכנסתם לדירה חדשה	מו"ה סעדי' חיל	י"ט מ"ח	יא'שכא
יח	יום הולדת של גר ביום שנתגייר		י"ט חשון	יא'שכב
יט	תורה מגנת מכל הסכנות	דינער השנתי לתות"ל	כ' חשון	יא'שכג
כ	קבלה על עצמה להדליק נרות שבת ויו"ט	כללי-פרטי	כ' חשון	יא'שכד
		מוה"ר עקיבא משה	כ' חשון	יא'שכה
כא	לנצל תפקידו להשפעה על הזולת	גוטליב		
		מו"ה אשר זייליג	כ' חשון	יא'שכו
כב	פעילות מבצעים בין הסטודנטים	לאַנדסמאַן		
כג	נוכחותו בעירו משפיעה לחיזוק היהדות	כ"ב מ"ח	יא'שכז	

אגרת	תאריך	שם הנמשך	תוכן האגרת	עמוד
יא'שכח	כ"ג חשוון	מו"ה רפאל ווילשאנסקי	תרגום התניא לצרפתית	כג
יא'שכט	כ"ג חשוון	צא"ח נ.	תוכנית ערב חב"ד בחנוכה לישראלים	כד
יא'של	כ"ז מרחשוון	מו"ה מאיר בלומנפלד	רבקה אמנו הדליקה נרות שבת בגיל שלוש	כד
יא'שלא	כ"ז מ"ח	מו"ה שניאור זלמן שניאורסאהן	מנהג הדלקת נש"ק ע"י בנות שבערוך השלחן	
יא'שלב	כ"ח מ"ח	הרר"ג פעלדער	הדלקת נר א' ע"י הבנות	כו
יא'שלבג	כ"ח-כ"ט חשוון		כזבוז מעות לחתונה	ל
יא'שלד	ר"ח כסלו	סרן הרב יואל נחשוון	מטרת הצבא מעשה בפועל	לא
יא'שלה	ר"ח כסלו	מו"ה יהודה ארי' קורנט	השתתפות במבצעים	לב
יא'שלו	ר"ח כסלו		תיקון - להעשות בקי בהל' תפלין ומאמרי תפלין	לב
יא'שלו	ר"ח כסלו	מו"ה מתת' גרינבלאט	קיום המצוות בפנימיות הרצון	לג
יא'שלח	ר"ח כסלו	ביכנ"ס עדת ישראל	הפצת המעיינות	לד
יא'שלט	ד' כסלו	מו"ה חיים דוב שעוועל	דיוקים ברמב"ם הל' עבודת יוהכ"פ	לד
יא'שמ			בענין הנ"ל	לח
יא'שמא	ד' כסלו	מרת שולמית כצנלסון	תורת החסידות - נחלת הכלל	מ
יא'שמב	ד' כסלו	מו"ה ד"ר גדלי'		
יא'שמג	ד' כסלו	פיצ'רסקי	עזרה ליהודי בחיזוק היהדות	מא
יא'שמד	ד' כסלו	מר פאָמערמאָנץ	בניית ביהכ"נ חב"ד ברחובות	מב
יא'שמה	ה' כסלו	מרת שפרה יהודית גלומבוביץ-מורוזוב	פעילות עם האלמנות ויתומים	מג
יא'שמו	ה' כסלו		שם חתן כחותנו	מד
יא'שמוז	י' כסלו		בטחון בהשם משפיע על גמגום בדבור מצוה רבה דפו"ר, שומר מצוה לא ידע כו'.	מה
יא'שמח	י"א כסלו		ככל שתגדל הדעה בטוב יגדל הצמאון לזה	מו
יא'שמט	י"א כסלו		אין כדאי לעשוב משרה עד שתהי' פרנסה	
יא'שנ	י"ב כסלו	מוהר"י	בטוחה	מו
יא'שנא	י"ג כסלו	מרת חדוה סגל	איסור החברות ב"סינאגאג קאנסיל"	מו
יא'שנב	י"ג כסלו	הת' ישראל מרדכי הלוי	מלוה מלכה, מפגש ומבצע נש"ק	מז
יא'שנג	י"ד כסלו	קאָזאַמינסקי	רשימות סיפורי חסידים	מז
יא'שנד	י"ד כסלו	מו"ה אפרים אליעזר	הטעמים שבילגה חולקת לעולם בדרום	מח
יא'שנה	ט"ו כסלו	מו"ה ישראל לייבאָוו	שידוכים, והסתדרות בארה"ב	נ
			מבצע מזווה	נ

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמען	תאריך	אגרת
		מו"ה בן ציון, שניאורסאהן	י"ז כסלו	יא'שנו
נ	ואברכה מברכיך			
נא	ביטול אירוסין לגמרי		י"ח כסלו	יא'שנו
נא	הדלקת נש"ק ע"י הבת	מרת חנה	י"ח כסלו	יא'שנח
נב	פעילות בצפת בהסכמת השליח	תמימים	י"ח כסלו	יא'שנט
נב	מברק ליי"ט כסלו	כללי	ערב י"ט כסלו	יא'שס
נג	צדקה לפני הדלקת נש"ק בל"ג	בי"ס חב"ד עפולה	כ' כסלו	יא'שסא
נג	מצב החנוך באה"ק, חנוך דת ואמונה		כ' כסלו	יא'שסב
נה	זירונו הו"ל ספרו	מו"ה משה דובער ריבקיין	כ"א כסלו	יא'שסג
		מר אברהם גד וזוג'	כ"ב כסלו	יא'שסד
נו	צדקה נקראת תרומה. מבצעים	מאחערָאָוּסְקִי		
נז	בטחון והוספה בתומ"צ מוסיף בברכות	מרת זהבה קולין	כ"ב כסלו	יא'שסה
נט	השפעה על הזולת בתומ"צ		כ"ב כסלו	יא'שסו
ס	למלא הוראות הרופא		כ"ב כסלו	יא'שסז
ס	מעלות נרות שבת	כללי פרטי	כ"ד כסלו	יא'שסח
סג	הפצת היהדות והמעיינות	מוה"ר שמחה קראוס	ימי החנוכה	יא'שסט
סד	בחירת הרבנים בכפ"ח	תושבי כפ"ח	ד' חנוכה	יא'שע
סה	חנוכה וחינוך	דינער השנתי לתות"ל	ימי החנוכה	יא'שעא
סח	מצב הכלכלי באנגליה. קניית גדל"ן		חנוכה	יא'שעב
	שם כלה כחמותה – בשני שמות אין		כסלו	יא'שעג
סח	חשש			
		מו"ה שמואל אהרן	כסלו	יא'שעד
סט	הדלקת נרות ע"י רבקה קודם נישואיה	דייטש		
סט	ברכה ליום הולדת	מו"ה דוב לודמיר	כסלו	יא'שעה
ע	הוראה מהדלקת הנרות	כללי-פרטי	זאת חנוכה	יא'שעו
עג	הוראת ימי חנוכה	בי"ס למלאכה נחה"ח	ג' טבת	יא'שעז
עד	מבצע נש"ק	בי"ס „אור יעקב"	ג' טבת	יא'שעה
עד	הפצת היהדות בסביבתו	מר מיכה אלדר	ג' טבת	יא'שעט
		הרא"ז פרטיגול, הרח"צ	ה' טבת	יא'שפ
עה	אין לי שייכות לעניני פראגראמען	קרוגר		
		הרב משה חיים	ט' טבת	יא'שפא
עו	זמן ניטל	מנדלבוים		
עח	דבר המגיע ע"י מאמץ מביא תענוג	מרת אינא קורנצוויט	ט' טבת	יא'שפב
עט	סה"מ עת"ר	מו"ה יעקב לנדא	י"ג טבת	יא'שפג
פ	לא לנסוע לגני. לחתונה	מו"ה יהודה ליב ראסקין	י"ד טבת	יא'שפד
פ	והי' מחניך קדוש	חייל בצה"ל	י"ז טבת	יא'שפה
פ	גיור האשה והילדים		י"ט טבת	יא'שפו
פא	עזרתו בבריאיות הגוף ובריאיות הנשמה	ד"ר שלמה זנגר	י"ט טבת	יא'שפז

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמשן	תאריך	אגרת
פב	סידור חיי תומ"צ		י"ט טבת	יא'שפח
פג	ק' ברכות בכל יום – מערב עד בוקר	הב' יחיאל מיכל טויבער	י"ט טבת	יא'שפט
פג	הכתרת הרבנים הנבחרים	כפר חב"ד	ערב כ"ד טבת	יא'שצ
פג	כנס יו"ד שבט	כנס התלמידים	כ"ד טבת	יא'שצא
פד	טעמי דמי חנוכה לחיילי צה"ל		כ"ד טבת	יא'שצב
פו	תיקון בשו"ע אדה"ז	מו"ה אברהם שאַטלאַנד	כ"ה טבת	יא'שצג
פז	מבצע נש"ק	בי"ס „קול יעקב“	כ"ו טבת	יא'שצד
פח	בעיית החנוך באה"ק		כ"ו טבת	יא'שצה
פט	ספרים וקופת צדקה במכונת		כ"ח טבת	יא'שצו
		מו"ה ישראל יצחק	כ"ט טבת	יא'שצז
		פיעקאַרסקי ומו"ה		
פט	הצלחת התלמידים בבחינה	מרדכי מענטליק		
פט	קיבוץ מנהגי הדה"נ בחצרי הרביים	מרת אסתר שטרנברג	טבת	יא'שצח
	הוראות בהו"ל קונטרס נרות שבת קודש	מו"ה שלום דובער לויץ	טבת	יא'שצט
צ	ח"א			
צא	תמיכת מוסדות החינוך	מר אמנון בירב	ר"ח שבט	יא'ת
צב	אימוץ אברך בישיבה לזכר ולע"נ	מרת נעימה חקקיאן	ר"ח שבט	יא'תא
צג	השלמת ביהכ"נ	ועד עולי גרוזי' באשדוד	ר"ח שבט	יא'תב
צד	איחוד המשפחה		ר"ח שבט	יא'תג
צה	באורי הרמב"ם ע"פ המאירי	מו"ה שלום ריבקיץ	ד' שבט	יא'תד
צה	קב"ע בתורה עם זוגתו		ד' שבט	יא'תה
צו	להתמקד בשאלות הנוגעות למעשה	בי"ס „עציון“	ח' שבט	יא'תו
צז	ניצול כשרונותיו יפגע במשרת הרבנות		ח' שבט	יא'תז
צח	מברק ליו"ד שבט	כללי	ערב יו"ד שבט	יא'תח
		מו"ה אלעזר דניאל	י' שבט	יא'תט
צט	הביבליוגרפיה שבסוף ספרו	מייערס		
צט	השפעה על בנות השומר הצעיר		י"א שבט	יא'תי
ק	לא להתפטר מהסכרת ערכי עמנו	מר אהרן יריב	י"ד שבט	יא'תיא
קא	למצאו עבודה ולהמנע מסגולות וקמיעות		ט"ז שבט	יא'תיב
קב	השתדלות בעניני עגונות	הרב שמעון כץ	י"ז שבט	יא'תיג
קב	הפצת היהדות במדרד	מר יהודא בן אזולאי	י"ט שבט	יא'תיד
קג	הנהגה ע"פ תורה, ומילוי הוראות הרופא	מר ישראל בן אזולאי	י"ט שבט	יא'תטו
קד	עולם חסד יבנה	גמ"ח שומרי שבת	ג' לפ' משפטים	יא'תטז
קו	עצות למח"ז. לבישת פאה. חלב ישראל		כ"ד שבט	יא'תטז
קו	כעצת רופאים שבמקומם		כ"ד שבט	יא'תיח
קז	איחולים ליו"ד שבט	מר אהרן כהן	כ"ה שבט	יא'תיט
		הרב חיים יעקב	כ"ה שבט	יא'תכ
קח	החלטות התלמידות בקשר ליו"ד שבט	שלאַממע		

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמשך	תאריך	אגרת
קט	טעמי מצוות פורים – קירוב הלב	מור"ה פינחס אהרן	כ"ה שבט כ"ו שבט	יא'תכא יא'תכב
קט	אין עניני לפס"ד	וועברמאן	כ"ו שבט	יא'תכג
קט	אין לעשות ניתוח רציני כשאין הכרח	מר אורי אורן	כ"ח שבט	יא'תכד
קי	כפרי חב"ד בארה"ק	מרת אסתר שטרנברג	שבט	יא'תכה
קיא	מבצע נש"ק	מור"ה משה הכהן	ער"ח אדר	יא'תכו
קיא	חדש שמרבין בו בשמחה. מבצעים	שא"יעוויץ	ער"ח אדר	יא'תכז
קיב	החלמתו. הצלחה בתפקידו האחראי	מר יצחק אייזיק רוזן	ג' לפ' תרומה	יא'תכח
קיג	הכנות לימי הפורים	כלל-פרטי	ר"ח אדר	יא'תכט
קטז	מצב הממשל בארה"ק	הרב מנחם הכהן	ב' אדר	יא'תל
קיח	ביקורו במוסדות חב"ד במיאמי	מר חיים גראדע	ב' אדר	יא'תלא
קיט	חיווק עיה"ק ירושלים – תואם לשמה יראת ה'	מר טדי קולק	ו' אדר	יא'תלב
קכ	ברכה לצא"ח	מור"ה דוד ראסקין ומור"ה משה פסח גאלדמאן	ו' אדר	יא'תלג
קכ	השתדלות בשידוך והוספה בבטחון	כולל להוראה מעשית	ז' אדר	יא'תלד
קכא	לימוד המביא לידי מעשה	משתתפי ההתועדות י'	ז' אדר	יא'תלה
קכג	איחולים ליו"ד שבט	שבט	ז' אדר	יא'תלו
קכד	התעניינותם ביהדות המסורתית	בי"ס משותף לעמק הירדן בקיבוץ דגני' מערכת "בחצרותנו" ובי"ס חב"ד בתענך	ז' אדר	יא'תלז
קכו	איחולים ליו"ד שבט	מרת דבשה דריבין	ז' אדר	יא'תלח
קכז	השפעה בתוך הבית – ע"י ידידים	מור"ה שמעון ביטון	ח' אדר	יא'תלט
קכח	נס פורים ע"י תשב"ר. המגילה ע"ש אסתר	מרת ג'ולייט לוי	ט' אדר	יא'תמא
קכט	רשיון נהיגה. בדיקת תפלין ומזוזות	סגן סימן טוב מגוריכהן	ט' אדר	יא'תמב
קל	הנהגת תומ"צ צנור לברכת ה'	הרב מרדכי פירון	ט' אדר	יא'תמג
קל	הוראה מפורים לצבא, עושים ע"פ טבע והנצחון למעלה מהטבע	פרופ. יעקב בזק	ט' אדר	יא'תמד
קלב	עורתו בפעילות אנ"ש בצבא תפקיד שופט שמלכתחלה לא יהי' צורך	ישיבת יבנה פטרסון נ.דזש.		
קלג	בעונש	משפחת נמיר	י"ב אדר	יא'תמו
קלד	מבצע נש"ק. כח ילדי ישראל	ישיבת ערב בנייהכ"נ	י"ג אדר	יא'תמז
קלה	תנחומים	צמח צדק		יא'תמח
קלו	הוספת הוריה במצוות מוסיפה בברכת ה'			
קלו	לימוד משניות בע"פ. מחיל אל חיל			

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
יא'תמט	ערב פורים	תלמידות ביי"ס „אהלי” ליובאוויטש”	חלק הנשים בנס פורים	קלז
יא'תנ	ערב פורים	הרב ברוך גרשון	הפצת היהדות	קלח
יא'תנא	ערב פורים	כללי	מברק לפורים	קלט
יא'תנב	ט”ז אדר	מו”ה יהודא קופרמן	תשווקת המחנך שהתלמיד יעלה למוסד נעלה יותר	קלט
יא'תנג	י”ז אדר	מר חיים בעיו	הוספה בתומ”צ מוסיף בברכת ה’	קמא
יא'תנד	י”ז אדר		טיפול ורידים ע”י פוזמקאות גומי	קמב
יא'תנה	י”ז אדר	מו”ה פרופ. בנימין קירוזן		קמב
יא'תנו	י”ז אדר		מהדורה חדשה לספרו בכימיה שידוך. משרה. הדלקת נש”ק	קמג
יא'תנו	י”ז אדר	מו”ה מנשה קליין	כתיבתו בנושא מיהו יהודי	קמד
יא'תנח	י”ז אדר	מוהרח”י פלדי	הצלחה בעבודת הקודש	קמד
יא'תנט	י”ט אדר		לימוד התורה תחזק מנוחת הנפש	קמה
יא'תס	כ’ אדר		התייעצות עם רבנים בעניני שלום בית	קמה
יא'תסא	כ’ אדר		תיקון בעניני טהרת המשפחה	קמו
יא'תסב	עש”ק החודש	דינער השנתי לתות”ל מאָנטרעאַל		קמו
יא'תסג	שלהי אדר	מו”ה משה לאַזאַר	הם הכירוהו תחלה	קמו
יא'תסד	אדר		הוראות בעבודת השליחות באיטליה	קמח
יא'תסה	אדר		פרנסה, בריאות, שידוך, בטחון	קמח
יא'תסו	אביב		פעילות בליאן	קמט
יא'תסז	ר”ח ניסן	כללי	יגעת ומצאת זמן חירותינו בב’ הקוין דטוב לשמים ולבריות	קמט
יא'תסח	ר”ח ניסן		ביקור אנשי חב”ד ביחידתו. רפואתו	קנ
יא'תסט	ב’ ניסן	מר ש. הדרי	כולל באילת	קנה
יא'תע	ב’ ניסן	מסיימות ביה”ס בית רבקה	סיום – עליה לשלב גבוה יותר	קנה
יא'תעא	ה’ ניסן		שידוך עם שומר תומ”צ	קנז
יא'תעב	ה’ ניסן		פגישות – כשכבר מוכנים לחתונה בפועל	קנז
יא'תעג	וא”ו ניסן	מו”ה חנוך הענדל ליברמן	ניצול כשרונו בציור	קנז
יא'תעד	ח’ ניסן		זכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים	קנח
יא'תעה	ט’ ניסן	מו”ה צבי מאיר שטינמן	שירה בחה”פ ושיר לע”ל	קנט
יא'תעו	ט’ ניסן	מו”ה יוסף יצחק פריז	פעילותו עם ילדי ביה”ס עממי במונטריאל	קנט
יא'תעז	ט’ ניסן	הת’ צבי הירש צאָהלער	עצה לקשישים עם ילד חולה	קס

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמען	תאריך	אגרת
קט	איחולים לחה"פ זמן חירותינו בב' הקוין דטוב לשמים	כללי פרטי כללי	י"א ניסן י"א ניסן	יא'תעח יא'תעט
קסא	ולבריות זכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו		י"ב ניסן	יא'תפ
קסז	ממצרים	בי"ס „אהלי תורה”	י"ב ניסן	יא'תפא
קסח	איחולים לי"א ניסן. מחיל אל חיל מה' מצעדי גבר כוננו, לפעול שם בהפצת היהדות	מיאמי מר מיכאל עוזר	י"ב ניסן	יא'תפב
קסט	כצבא עושים ע"פ טבע והנצחון למעלה מהטבע	אל"מ מר יצחק שגב	י"ב ניסן	יא'תפג
קע	ביקור אנשי חב"ד ביחידתו	סרן מר חנני' דני	י"ב ניסן	יא'תפד
קעב	חלק נשי ובנות ישראל בנסי פורים ופסח השפעה על הילדים ע"י ידידים וע"י	מרת טלי ערוסי	י"ב ניסן י"ב ניסן	יא'תפה יא'תפו
קעג	הוספת ההורים בתומ"צ אופני ההשפעה על יהודי רוסיה.		י"ב ניסן	יא'תפז
קעה	דיפלומטיה שקטה תועלת מבצע נש"ק	הרב גדלי' קלפרמן	י"ב ניסן	יא'תפח
קעז	מברק לחה"פ	כללי	ערב חה"פ	יא'תפט
קעח	להחזיר עטרה ליושנה	משתתפי חגיגת קרית חב"ד צפת	י"ט ניסן	יא'תצז
קעח	הלימוד מנפילת העץ על אמו והתיקון		כ"ב ניסן	יא'תצא
קעט	עסק במסחר עם קב"ע לתורה ברבים		אסחה"פ [®]	יא'תצב
קפ	הבנות ממרוקו שביקרו כאן	מרת פסי' מטוסוב	כ"ו ניסן	יא'תצג
קפ	השיפור במצב בריאותו	מוה"ר אלי' מונק	כ"ט ניסן	יא'תצד
קפא	ליכטיקער שטורעם במבצע נש"ק			יא'תצה
קפא	ניהול „הדר התורה”		שלהי ניסן	יא'תצו
קפב	קונטרס נרות שבת קודש ח"ב	מו"ה שלום דובער לוינ	שלהי ניסן	יא'תצז
קפב	הוראות בחוברת למבצעים	מרת רבקה צייטלין	ער"ח אייר	יא'תצח
קפג	הוראה מפסח שני – קיינמאל ניט פארפאלן	כנס נשי ובנות חב"ד	עש"ק, ר"ח אייר	יא'תצט
קפד	הערה לספרו די קלויז און די גאס	מר חיים גראדע	עש"ק ר"ח אייר	יא'תק
קפו	יגעת ומצאת. לימוד מתוך שמחה		תחלת אייר	יא'תקא
קפו	התוועדות ב' אייר – לכתחילה אריבער	הנהלת צא"ח בני.	ב' אייר	יא'תקב
קפז	קבלו על עצמן להדליק נרות שבת ויו"ט	כללי-פרטי	ימי הספירה	יא'תקג
קפז	פעילותם. אשרי חלקם.	מו"ה מרדכי וזוג'	ימי הספירה	יא'תקד
קפה	הפעילות בחה"פ. מבצע נש"ק	קמינקר		
קפה		מר יהושע דנוב	ימי הספירה	יא'תקה

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
יא'תקו	ימי הספירה	הב' יוסף יצחק אלפרוביץ	הציור שעשה בקשר למבצעים	קפט
יא'תקו	ימי הספירה	מחנכות ביי"ס ממלכתיים בצפת	הכרת האחרייות והזכות בעסק החינוך	קצ
יא'תקח	ג' אייר	מרת שטערנא שרה	החוק האומלל של מיהו יהודי	קצא
יא'תקט	ד' אייר	מרת שטערנא שרה שפריצער	שיעור שבועי לבנות הדוברות צרפתית	קצב
יא'תקי	ד' אייר		ברכה לשידוך, אם נפגשו לפחות ג"פ	קצג
יא'תקיא	ו' אייר	מר זאב מטלין	הפצת היהדות	קצג
יא'תקיב	ג' לפ' אמור	כללי	ל"ג בעומר. מבצעים.	קצד
יא'תקיג	י"א אייר	הרב דוד סטבסקי	הערות לספרו שמור וזכור	קצז
יא'תקיד	י"ב אייר		פגישה עם אביו שמעולם לא נפגשו	קצט
יא'תקטו	י"ג אייר	חברים השלוחים	כדאי ר"ש לסמוך בשעה"ד דעקבא דמשיחא	קצט
יא'תקטז	י"ג אייר	הררש"י זיין	א"צ לשהות בירושלים בע"פ ופ"ש	ר
יא'תקיז	ל"ג בעומר	דינער השנתי ל„אהלי תורה“	ויחן שם ישראל נגד ההר	רא
יא'תקיח	ל"ג בעומר	הנהלת הישיבה	היתר היציאה מארה"ק ללמוד תורה	רג
יא'תקיט	י"ט אייר	מו"ה יצחק דובער אושפאל	ספרו דרכי חסד. בלע המות לנצח	רג
יא'תקכ	כ' אייר	מרת יפה שמר	טיפולי חולי מחמת זקנה	רג
יא'תקכא	כ"א אייר	מו"ה שלום מענדל קלמנסון	המחליטים – העומדים בראש המוסד	רו
יא'תקכב	כ"ד אייר	ד"ר אברהם דוקר	משלוח ספריו לספריה	רו
יא'תקכג	כ"ד אייר		נישואים לפני אחות הבוגרת	רז
יא'תקכד	כ"ה אייר	כנס התלמידות	ויחן ישראל נגד ההר. נשים ומ"ת	רח
יא'תקכה	כ"ז אייר		לימוד במוסדות חב"ד	רט
יא'תקכו	כ"ח אייר		הדלקת הנרות ע"י הבנות	רי
יא'תקכז	ימי הספירה	משפחות עולים חדשים	מ"ת ונשים	רי
יא'תקכח	ר"ח סיון	דינער השנתי ל„בית רבקה“	מ"ת ונשים. חלה ונש"ק	ריב
יא'תקכט	ר"ח סיון	מו"ה אברהם יצחק גליק	לקשר בין פרופ' ברגר ופרופ' ברנובר	ריד
יא'תקל	ר"ח סיון	הרב ירוחם רוזן	הצלחה בעבודת החינוך	רטו
יא'תקלא	ג' לפ' נשא	כללי	עולם שנה נפש במבצעים	רטו
יא'תקלב	ד' סיון		פרנסה ניתנת לאיש בשביל אשתו. שלום בית	ריח
יא'תקלג	ערב חה"ש	מו"ה יהושע דנוב	פעילותו במבצעים	ריט
יא'תקלד	ערב חה"ש		מברק לחג השבועות	רכ

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמנען	תאריך	אגרת
רכ	תניא בתרגום אנגלי בהוצאת סניצ'ינו		אסרו חה"ש	יא'תקלה
רכא	שמירת הגוף, בשמחה ובטחון		י' סיון	יא'תקלו
	הטבת מצב הפונים אליו – גם בשמירת תומ"צ	פרופ' א.ר. בודנהיימר	י' סיון	יא'תקלז
רכב	בנינו ערבים בעדנו	ישיבת ערב בביהכ"נ	י"א סיון	יא'תקלח
		צמח צדק		
		תלמידי ותלמידות רשת	י"א סיון	יא'תקלט
רכג	התקדמותם בלימוד תומ"צ	אהלי"י ליובאוויטש		
רכד	לימוד מהמראת אירון	מר י. גלעדי	י"א סיון	יא'תקמ
רכה	שליחויות לנחלת הר חב"ד	מרת רחל לאה סירוטה	י"ג סיון	יא'תקמא
		מו"ה פרץ מאַצקין, מו"ה משה אלי' גערליצקי	קיץ	יא'תקמב
רכה	סיום הש"ס במונטריאל	ומו"ה אברהם קארפ		
		מו"ה אלחנן יהודה ליב	קיץ	יא'תקמג
רכו	מסחר אתרוגי קאלאבריא	רייצעס		
רכו	חיי תומ"צ מוסיף בברכות ה'		ח"י סיון	יא'תקמד
רכז	השתלמות לתעודת מורה		ח"י סיון	יא'תקמה
	השתדלותה בהפצת היהדות בספרד	מרת שרה טובי	י"ט סיון	יא'תקמו
רכז	ובארה"ק			
רכח	ספרים ברוסית לעולים לארה"ק	מר מרדכי וזוג' גובר	י"ט סיון	יא'תקמז
רכט	תפלין דר"ת קבעוה חובה		כ' סיון	יא'תקמח
רל	פיתוח הת"ת בלוד	מו"ה נתן נטע ברכה	כ"ב סיון	יא'תקמט
רל	אם לזרו הגט	מו"ה ד"ר אבנר חי שאקי	כ"ד סיון	יא'תקנ
רלא	הצלחה במסחר תוצאת הבטחתו לצדקה		כ"ה סיון	יא'תקנא
רלב	זכות סיועו למוסדות תעמוד לו	מר אליעזר יחיאל ארליך	כ"ז סיון	יא'תקנג
רלב	סיום – מעבר לשלב נעלה יותר	מסיימי בי"ס חב"ד תענך	עשק"מ תמוז	יא'תקנד
רלג		מסיימי בי"ס למלאכה	עשק"מ תמוז	יא'תקנה
רלד	כנ"ל	כפ"ח		
רלה	כל המרבה לצדקה משובח			יא'תקנו
רלה	הוראת באופני השיפון	ועד בדק הבית של 770	אדר"ה תמוז	יא'תקנז
		חג הסיום דתות"ל	בדר"ח תמוז	יא'תקנח
רלו	חג הסיום. מבצעים	מאָנטרעאַל		
		האברך יצחק יהונתן	ב' תמוז	יא'תקנט
רלט	מבן עשר למשנה כו'	שוחט		
רמ	חג הסיום. מבצע נש"ק	מסיימות „בית רבקה"	ג' תמוז	יא'תקס
רמא	תוצאות ביקורי חב"ד בצה"ל	סא"ל מר אורי שליטין	ד' תמוז	יא'תקסא
	לימוד מיי"ב תמוז – להתגבר על מכשולים	מהרד"מ רוזן	ד' תמוז	יא'תקסב

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
יא'תקסג	ד' תמוז	סא"ל מר יוסף זוג' כהן	לא להתחשב בקשיים. פשרה היפך האמת	רמג
יא'תקסד	ו' תמוז	חגיגת ברי מצוה	מבן שלש עשרה כו'	רמה
יא'תקסה	ז' תמוז	חיילי צה"ל, מחנה ארי'	והי' מחניך קדוש	רמו
יא'תקסו	ח' תמוז	כללי	הרבצת התורה. מבצעים	רמו
יא'תקסז	י"א תמוז	מר שמואל בן צבי	לימודים והוראות מהצבא	רנ
יא'תקסח	י"א תמוז	כללי	מברק ליי"ב תמוז	רנב
יא'תקסט	ערב יב"ת	נשי ובנות חב"ד	לימוד מיב"ת – פעילות מתוך מס"נ	רנב
יא'תקע	לפני יב"ת	כללי-פרטי	כתיבה אישית בענין המבצעים	רנג
יא'תקעא	י"ג תמוז		אפשרויות פרנסה	רנד
יא'תקעב	י"ד תמוז	ד"ר א. דוכאוויטש	לימוד מיב"ת – פעילות מתוך מס"נ	רנד
יא'תקעג	י"ד תמוז	מר עמנואל מאק	אודות ועד מקומי בני. למען ביקור	רנה
			חולים ירושלים	רנה
יא'תקעד	ט"ו תמוז		השפעה על הבן להתעניין בשידוך	רנו
יא'תקעה	ט"ו תמוז	מו"ה אפרים אליעזר		רנו
		הכהן יאָלעס	רב ורבי – בינה וחכמה	רנו
יא'תקעו	י"ח תמוז	מו"ה נחמן סודאק	הוראות בשליחותו בלונדון	רנו
יא'תקעז	כ"א תמוז	חיילי צה"ל	תורה תפלה וצדקה בימי בין המצרים	רנז
יא'תקעח	כ"א תמוז	מר חיים דבירי	עזרתו לכפר חב"ד	רנט
יא'תקעט	כ"ג תמוז	יוסף מארציאנו	יגעת ומצאת. רמז תיבת חלה	רס
יא'תקפ	כ"ד תמוז	רש"י זוין	ד"ת מוסדות חב"ד אצל רבני חב"ד	רסא
יא'תקפא	כ"ד תמוז	מוה"ר אברהם מרדכי קרייטשטיין	כנ"ל	רסב
יא'תקפב	כ"ד תמוז		התעניינות בשידוך	רסב
יא'תקפג	שלהי תמוז	כללי-פרטי	הוראה מיב"ת לתלמידים	רסג
יא'תקפד	ב' מנ"א	חנוכת ביהכנ"ס לעולי גרוזי' בלוד	יהודים שעמדו בנסיונות יובל שנים	רסד
יא'תקפה	ב' מנ"א	מר א. פראדיס	הקב"ה נותן כחות להתגבר על הקשיים	רסה
יא'תקפו	ב' מנ"א		לברר אם הגירושין ברוסיה נעשו כהלכה	רסז
יא'תקפז	ה' מנ"א	מר דוד אבני	חוק האומלל של מיהו יהודי	רסח
יא'תקפח	ז' מנ"א		זירוז להדפסת אור התורה וליקוט ביאורי התניא	רסט
יא'תקפט	תשעת הימים	רא"מ הכהן קליין	רצונו לבנות מקוואות חדשות	רסט
יא'תקצ	י"ג מנ"א	מוה"ר יצחק דוד גרוסמן	הנחת אבן הפינה לישיבת מגדל העמק	ער
יא'תקצא	ט"ו מנ"א	נשי ובנות חב"ד	מבצע נש"ק, כשרות והטהש"פ	רעא
יא'תקצב	ט"ו מנ"א	ברי מצוה יתומי		ערב
		המלחמה	סגולת התפלין	ערב
יא'תקצג	ט"ו מנ"א		ליקחת עובד ממוסד חב"ד א' לשני	רעג

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמטן	תאריך	אגרת
עדר	הוספה בכל המבצעים	כללי-פרטי	מחרת כ"ף מנ"א	יא'תקצד
רעו	מלך בשדה	כללי	ר"ח אלול	יא'תקצה
רעט	שידורי הסימים ברדיו	מר אברהם סולומון	ר"ח אלול	יא'תקצו
רפא	חיווק היהדות ביסוד המעלה	מר אלתר אשכנזי	ר"ח אלול	יא'תקצז
רפב	ניתנו הכחות למילוי התפקיד	ועדת הבקורת בנחה"ח כנס נשי ובנות חב"ד	ר"ח אלול ד' אלול	יא'תקצח יא'תקצט
רפג	החלטות טובות בכינוס	באה"ק		
רפד	בענין מיהו יהודי	מוהר"ח פלדי	ח' אלול	יא'תר
רפה	ר"ה יום בריאת האדם. חל בשבת	כללי	ח"י אלול	יא'תרא
רצא	משתתף בחגיגה	חנוכת כפ"ח ב'	אלול	יא'תרב
רצב	זירוז בהו"ל אנציקלופדיה תלמודית	הרב יהושע הוטנר	כ' אלול	יא'תרג
רצד	כנ"ל	רש"י זיין	כ' אלול	יא'תרד
רצה	מבצע נש"ק בחודש תשרי	כללי	עש"ק נצבים	יא'תרה
רצו	תשובות הרמב"ן, ופי' הרמב"ן באנגלית	מוה"ר חיים דוב שעוועל	כ"ו אלול	יא'תרו
רחצ	וצדקתן עומדת לעד	הנהלת הספר'י	כ"ו אלול	יא'תרוז
רצט	ברכת שנה טובה	ישיבת „תורת אמת“	ימי הסליחות	יא'תרח
רצט	הדפסת ספרות חינוכית מתאימה	מו"ה אליעזר ווענגער	שלהי	יא'תרט
ש	בעת הברית – רישומו למוסד חינוך			יא'תרי
ש	קודם הנסיעה – לימוד הל' הצריכות			יא'תריא
	בארץ			
	קנאת סופרים – אך בשביל שתרכה			יא'תריב
שא	חכמה			
שא	התענית בדורותינו – לא זו הדרך			יא'תריג
שא	סגולת עשיית קדוש והבדלה בעצמו			יא'תריד
שב	קביעות שיעור לימוד בהל' הצריכות	קבוצת נערות		יא'תרטו
שב	להמשיך עבודתו בועד השכונה	יו"ר ועד קראון-הייטס		יא'תרטז
שג	ניצול משרת מרצה – לקירוב התל'	מרת רייזל נעמי מלנר		יא'תריז
שג	פתיחת כתה במקום שיש כבר ישיבה			יא'תריח
שג	גיוס כספים למוסד בלי נסיון			יא'תריט
דש	שותפות המוסד בעסק – בלי מסים	מו"ה יצחק דוד גראַנער		יא'תרכ
דש	א"א שאעשה בשביל מוסד, אין לדבר סוף			יא'תרכא
	שידוך שאחותה לא נשואה מבוגרת			יא'תרכב
דש	ממנה			
שה	בשידוך תקח בחשבון יחס ילדיה והוריה			יא'תרכג
	שידוך בחילוק יותר מי' שנים – אין			יא'תרכד
שה	כדאי			
שה	מענה לשאלת שידוך ע"י האח			יא'תרכה
שו	אין לאחר זמן החתונה מכפי שדובר			יא'תרכו

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמען	תאריך	אגרת
שו	אין ענין שבשביל פרנסה לא ידורו יחד			יא'תרכז
שו	גודל ענין שלום בית			יא'תרכח
שז	למצוא מי שישפיע על הבת			יא'תרכט
שז	למלאות הוראות הרופא	מו"ה אלי' סימפסאן		יא'תרל
שח	התרופה כנראה חריפה מדאי			יא'תרלא
	צילום החוליות דחוה"ש אם לוחצות על			יא'תרלב
שח	עצב הרגל			
שח	עצות לאלרגיה			יא'תרלג
שט	למלא הוראות הרופא			יא'תרלד
שט	פשיטת רגל. בטחון			יא'תרלה
שי	השתדלות לחדש החווה			יא'תרלו
שי	יצא ממסחר מגניות			יא'תרלז
שיא	להשפיע על הורים ע"י ידידים			יא'תרלח
	היסח הדעת ממח"ז ע"י התעסקות בענין			יא'תרלט
שיא	אחר			
שיא	דכאון – שטות היצר			יא'תרמ
שיא	אימוץ ילד יהודי או נכרי			יא'תרמא
שיב	קניית בית ולא שכירות			יא'תרמב
שיב	שיחה לנשים באנגלית			יא'תרמג
שיב	א"צ לדבר עמי פא"פ			יא'תרמד
שיב	התנגדות אביו ללימודו בישיבה חסידית			יא'תרמה
	ת"ח על קובץ „כתלנו" ובקשה לעוד	הנהלת ישיבת הכותל		יא'תרמו
שיג	קובצים			
שיג	לימוד נ' פרקים אגה"ת			יא'תרמז
		מו"ה יצחק דובער		יא'תרמח
שיג	ע"ד ספרו דרכי חסד	אושפאָל		

אגרות קודש

אדמו"ר זי"ע

— כרך שלשים —

יא'שא

[גי תשרי, ה'תשל"ה]

חיים יומיים ע"פ תוה"ק (כמבואר בשו"ע) ה"ז ממשיך ברכות השם בהמצטרך (כולל גם מנוה"נ ושלוש פנימי), ובפרט שלגר — רבו הברכות עוד יותר.

כמובן הנ"ל כולל גם בטחון אמתי [ב]השם.

מקום הסתדרותה, באיזה חוג ועיר להתענין ע"ד שידוך וכו' —
קצת ידידים יר"ש שבסביבתה.
אזכיר עה"צ לבשו"ט.

יא'שב

ב"ה, י"ג תשרי, תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת אידל תחי

ברכה ושלוש!

מאשר הנני קבלת מכ' ובו בקשת ברכה פ"נ עבורה,

יא'שא

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מג' תשרי ה'תשל"ה.
מנוה"נ: מנוחת הנפש.
עה"צ לבשו"ט: על הציון לבשורות טובות.

יא'שב

מצילום האגרת.

מרת אידל: פלדי. אגרות נוספות לה ולבעלה — לקמן יא'תנח, ובהנסמן בהערות שם.

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע.

ועזרתה לבעלה שליט"א בכלל ובפרט עידוד רוחו בפעולותיו לקיום עמנו עם קדוש (במיוחד ע"י ובהשייך להבדלה שבין ישראל לעמים) תעמוד לה בהמצטרך.

בברכת החג ולבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

יא'שג

ב"ה, חוהמ"ס, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

כבוד המשתתפים בהקפות שמחת תורה בכפר חב"ד בארצנו הקדושה תובב"א, בנחלת הר חב"ד בארצנו הקדושה תובב"א בתוככי כל אחינו בני ישראל השמחים בשמחת תורה בכל מקום שהם — שליט"א

בשעה ששמחה הכפולה, שמחת ישראל בתורה ושמחת התורה בישראל, מקפת את כל עמנו מן הקצה ועד הקצה ומאחדת אותו, תוקף ותוכן מיוחדים לשמחה זו בארץ הקודש, אשר עיני השם אלקיך (נותן התורה) בה מראשית השנה ועד אחרית שנה,

ויהי רצון שתהא המנוחה והשלום בארץ ובכל מושבות בני ישראל ויקויים הכתוב: בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם,

ועד שכל אחד ואחת יאמר: ואני קרבת אלקים לי טוב שתי באדני אלקים מחסי,

לבעלה: מו"ה יהודא פלדי, שהרבה להתעסק בנסיון ביטול חוק מיהו יהודי. ראה לעיל חכ"ז אגרת י'שצח.

יא'שג

בשעה ששמחה כו': ראה גם לעיל חכ"ח אגרת י'תקסז, ובהנסמן בהערות שם.
ארץ .. שנה: עקב יא, יב.
בחוקותי .. תשמרו: בחוקותי כו, ג.
והייתי .. לעם: שם, יב.
ואני .. מחסי: תהלים עג, כח.

וכיון שהשנה התחילה ...

המשתתף בשמחתם שמחתנו וחותרם בכבוד ובברכת לחיים, לחיים
ולברכה,

מנחם שניאורסאהן

יא'דש

[כ"ד תשרי, ה'תשל"ה]

בתודה רבה על הבשוי"ט מהפעולות ד"ו, ופרצת" בכלל והמבצעים
והמבצע ד[הז]לקת הנרות במיוחד.

ובב[רכה] להצלחה רבה עוד יותר וזכות הרבים מסייעתם.

יא'שה

ב"ה, כ"ח תשרי, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר אלי ש"י אבישי, רמת-גן

שלום וברכה!

במענה למכתבו מערב ראש השנה, שהגיע באיחור זמן,

בו כותב אודות המצב בכלל, ומצב רוחם של אחינו בני ישראל בכל
מקום שהם וכו', וכולל במכתבו ג"כ השאלה הנשאלת כעת בפי רבים,
רובם ככולם: מה לעשות היום?

ואף על פי שחוששני שיתאכזב מהמענה שלי, אבל מאידך אין לי

שהשנה התחילה: ביום ג' שהוכפל בו כי טוב, כפי שנתבאר בשיחת פר' נצבים (שיחות קודש
תשל"ד ח"ב ע' 459 ואילך) ושיחת ר"ה (שיחות קודש תשל"ה ח"א ע' 3). וראה גם לקמן אגרת
יא'תכה, ובהנסמן בהערות שם.

יא'דש

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה שמעון סאמאמא מכ"ד תשרי תשל"ה.
והמבצע דהזלקת הנרות: ראה לקמן אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

הרשות שלא לומר הענין כמו שהוא, כיון שנכתב ונכפל וכו' בכמה מקומות בתורתנו תורת־חיים (מלשון הוראה בחיים), תורת אמת, ומתאים לנוסח השאלה שלו: מה לעשות היום? המענה הוא: היום אם בקולו תשמעו.

וכמו כל ספר הוראות, אשר כל הוראה שבו צריכה להיות ברורה וחד־משמעית, הרי גם בהאמור הוראה ברורה בתורה שבכתב ושבעל־פה, ובלשון אחד הכתובים, מקרא מלא: בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. במלים פשוטות: חיי יום־יום בדיוק ובהתאמה גמורה לשלח־ערנד, שהוא תמצית ההוראות המעשיות לכל אחד ואחת מישראל בכל המקומות ובכל התקופות, על אחת כמה וכמה בארץ־הקודש, ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

וכיון שהאמת אחת היא (משא"כ היפך האמת, אפילו מה שקוראים בלשון נקי "פשרה", שיש שם ריבוי), הרי זוהי הדרך היחידה להשיג המטרה — חיים נורמליים לבני ישראל בתקופה אחרונה של ימי הגלות (עד כמה שאפשר להיות נורמליים בגלות), והכנה מתאימה להגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו, וגאולת כל העולם כולו מהחושך כפול ומכופל של הגלות ביחד ובעיקר על ידי גאולת עמנו ישראל.

והיות והתורה ניתנה לכל אחד ואחת מישראל (שזהו גם כן אחד הביאורים שבנתינתה לנו מסיני נאמרו עשרת הדברות בלשון יחיד — אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך גו'), הרי בודאי שכל אחד ואחת יכול לעשות בהאמור, בביתו ובסביבתו ועל אחת כמה וכמה בנוגע לחייו הוא.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

יא'שה

מלשון הוראה: ראה זח"ג נג, ב.
היום .. תשמעו: תהלים צה, ז. סנהדרין צח, סע"א.
בחוקותי .. אותם: בחוקותי כו, ג.
ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

אחד הביאורים כו': יל"ש עה"פ (יתרו כ, ב) אנכי ה' אלקיך (רמו רפו), מפדר"כ פ' בחודש השלישי קרוב לסופה. וראה רמב"ן עה"פ. פס"ר פכ"א. וראה גם לקמן אגרת יא'שלו. לעיל ח"ב ג'תתקא. ח"ד ד'תשע"ד. חט"ז ה'תתל. ח"כ ז'תרמה. חכ"ב ח'רנח. חכ"ז י'שנג.
אנכי .. הוצאתיך: יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.

יא'שו

בי"ה, כ"ח תשרי, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

באיחור זמן קבלתי מכתבו, בו שואל דעתי בנוגע עתידו ולימודיו
וכו'.

ובודאי אין צורך להסביר לדכותי מהו מצב היהדות בכלל, כולל
גם בא"י, ובמיוחד בנוגע להנוער, שחלק חשוב מהם נמצא במבוכה ואינם
יודעים איך לקבוע סדר חיים שיהיו חיים ראויים לשמם, ועד שהמדובר
הוא לא ברמת יהדותם ותודעתם, אלא מן הקצה אל הקצה ועד
להתבוללות גמורה ר"ל, ואשר זה מחייב את כל אחד לעשות בזה ככל
יכולתו, ועל אחת כמה וכמה מי שזה עתה הי' בגילם וזכה להולד
במשפחה שהחדירה בו הכרה עמוקה בערכי תורתנו **תורת אמת**, שהיא
נצחית ולא תהא מוחלפת, וביחד עם זה **תורת חיים**, הוראה בחיים, בחיי
היום-יום,

הרי מובן שחובה האמורה, שהיא כמובן גם זכות מאין כמוה,
צריכה לעמוד בראש התכנית שלו, והובטחנו יגעת ומצאת, ובפרט
שסיכויי להצלחה בשטח זה גדולים יותר מאשר לכמה וכמה.

לכן לדעתי נקודה האמורה צריכה לכוון לימודיו ובחירת מקצוע
וקריירה שלו, כך שיהי מוכשר לתרום באופן מקסימלי להצלת הנוער
ולהכנתו והדרכתו לחיים ראויים לשמם, חיים על פי היהדות המסורתית
וערכי הנצחיים.

ולמותר להוסיף שההשפעה על הזולת בדיבור וכדומה — מצליחה
עוד יותר כשהיא מלווה דוגמא חי' בהנהגה ואורח חיים שלו.

ורק אוסיף עוד נקודה הקשורה במיוחד עם רקע משפחתו, והיא
אשר כיון שמשפחתו מצטיינת זה רבות בשנים בעסקנות ציבורית

יא'שו

שהיא נצחית: תניא רפ"ז. קו"א ולהבין פרטי בסופו.

ולא תהא מוחלפת: עיקר הט' מי"ג העיקרים. וראה רמב"ם הל' יסודי התורה רפ"ט.

הוראה בחיים: ראה זח"ג נג, ב.

והובטחנו: מגילה ו, ב.

שהצליחה למעלה מן המשוער, הרי התקוה חזקה שגם הוא יצליח בהאמור למעלה מן המשוער.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

יא'שז

בי"ה, כ"ח תשרי, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ רב פעלים וכו'
מוה"ר חיים יעקב שי' שליאמע

שלום וברכה!

לאחר החגים, הקשורים בטרדות של שמחה, לוקח אני הזדמנות הראשונה, ובפרט לאחר שאמש קבלה ברכת הפרידה הקבוצה השני של תלמידות בית רבקה בצרפת תי',

להביע בזה גודל הנחת רוח ושביעת רצון שגרמו כאן בהנהגתן נוסף על הידיעות שלהן וכו'.

ואשרי חלק כל אחד ואחת שזכו לחנכן ולגדלן ולהביאן למצבן האמור, וכמובן לכל לראש העומדים בראש המחנכים והמדריכים, כת"ר וזוגי שי'.

ויהי רצון שימשיכו בזה ובכיו"ב ובאופן דמוסיף והולך ומתוך שמחה וטוב לבב. ובודאי ובודאי שזה עוד יוסיף בברכת ה' בנחת אמתי מכל יוצאי חלציהם שיחיו, בכל המובנים.

בהמשך להאמור אולי כדאי לערוך מעין מסיבה (מהתלמידות והמורות) בראשיות כת"ר וזוגי שתחי', בה תמסרנה המבקרות כאן, או עכ"פ אחדות מהן, דו"ח מהביקור וכו'. ומתאים להוראת חכמינו ז"ל שהמעשה הוא העיקר — בתוספת מסקנא, שלכן צריך להוסיף ביהדות בכלל, וביראת שמים ואהבת ה' וקיום מצותיו וכו' בפרט. ואולי גם לפרט

יא'שז

מוה"ר חיים יעקב שי' שליאמע: מנהל בית רבקה בצרפת. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ט אגרת יתתקצ, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת יא'תכ. להוראת חכמינו: אבות פ"א מי"ז.

אותן הנקודות הנוגעות במיוחד לשנת לימודים זו מתאים להרמה של התלמידות, כפי ראות עיני כתי"ר.

בודאי שמע אודות המנהג בכמה מקומות להכריז במוצאי שמחת-תורה, שעתה מתחילה התקופה של „ויעקב הלך לדרכו” –

שהכוונה היא שלאחרי החגים מתחילה עבודת יום-יום, וכמובן גם מקריאת התורה, שאז מתחילה פ' בראשית – בראשית בכל המובנים –

יהי רצון שתהיי ההליכה כפירוש רש"י על הכתוב וישא יעקב רגליו – משנתבשר בשורה טובה כו' נשא לבו את רגליו כו' – בכל האמור, ויבשר טוב תכה"י.

בכבוד ובברכת הצלחה ובשורות טובות בכל האמור.

יא'שח

ב"ה, כ"ח תשרי, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

קבלתי מכתבה באיחור זמן ואחר כך היו החגים, שלכן נתעכב אישור מכתבה והמצורף בו, ואתה הסליחה.

ולכל לראש מצו"ב שטרות אשר מטובה למסור לבנותי ... שת'. ולפלא שמזכירה כאן ענין של „עלבון”, אף שכותבת במירכאות, שמכיון שלא ידעתי על דבר פעולותיהן לא הי' שייך בזה עלבון, כמובן.

ויהי רצון שביחד עם בעלה שיי' יגדלו בנותיהם לתורה ולחופה ולמעשים טובים, מתוך רב נחת אמתי.

בברכה.

המנהג: ראה גם לעיל חכ"ט אגרת יא"ט, ובהנמנן בהערות שם.

ויעקב הלך לדרכו: ויצא לב, ב.

הכתוב: שם כט, א.

יא'שט

[תשרי, ה'תשל"ה]

- (1) הובא במג"א על אתר (סרס"ג סקיי"א), אדמוה"ז בשולחנו העתיק מהמג"א ענינים שלפני זה ושלאחריו – והשמיט ענין זה.
- (2) ראה גם בליקוטי מהרי"ח במקומו.
- (3) לא שמעתי לא הן ולא לאו ולא ראיתי בבית הרב תפלת בקשה להדלקת הנרות ולכן לדעתי לא יתערב בזה.
- (4) בענין תפלה – שפשוט „המנהג" שכאו"א שעטו ועתו בידו מתקן תפילות לרבים להעיר מקהלת (ה, א) וברא"ע שם, ואכ"מ. ואין זה מעניני (אף) שידוע משי"כ בטשו"ע או"ח סוסי' קי"ז (בנוגע ליי"ח – אבל הטעם דלמה לי וגו' שייך בכלל) – דאולי בחושך כפול דתקופתינו כו', הרי (בסגנון הידוע) אפילו אם אלף סכלים וכו'. ובלבד שתתוסף תפלת א' – שתהי' כדבעי.

יא'שי

[תשרי-חשון ה'תשל"ה]

... ובתמהון גדול קראתי מכתבו המצוי"ב:

יא'שט

נדפסה בלקו"ש חט"ז ע' 578.

– למו"ה חיים מנחם שי' טייכטל. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ז אגרת בריד. חכ"ו ט'תרצד.

מענה לשאלתו אם לאמר תחינה בעת הדלקת נרות שבת קודש (ומוזכרת אמירת תחינה בקיצור של"ה (ע' קנז) ובשם הבחיי (בפירושו על התורה – יתרו יט, ג)). זוגתו תחי' הקפידה תמיד לאומרה, ואילו בנותי וכלותי שגדלו בין חסידי חב"ד סירבו לאומרה. השואל הביא במכתבו מלקו"ד כרך ג' תקלו, ב, שם משבח כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע את מנהג הנשים האומרות תחינות לפני ואחרי הדלקת נרות שבת.

בענין תפלה .. ואכ"מ: ראה גם לעיל חט"ז אגרת ו'מה. ח"י"ח ו'תתנ. בטשו"ע .. דלמה לי: וכ"ה בשו"ע אדה"ז שם: הרוצה להתפלל תפלת נדבה ... אם אינו יכול לכזין יפה אנו קורין בו למה לי רוב זבחיכם (ישעי' א, יא).
בסגנון הידוע: ראה מורה נבוכים בסוף ה'פתיחה'.

יא'שי

מענה להנהלת א' הישיבות.

1) כמה פעמים צריך להכריז שמה שאומרים לאחד אין בזה כל מענה כלל לשני.

2) העניינים שכותבים אין לערב בזה כלל לא אותי ולא מזכירות שלי ולא בריאותי כלל וכלל [. . .].

3) מה שאמרתי להתי' שיתנדבו לנסוע זוהי פני' רק להתלמידים ולא להנהלות דשיבות ועל ההנהלות להחליט האם בכלל טוב בשבילם לקבל עוד תלמידים ואם כן מאיפה ואיזה תלמידים.

יא'שיא

בי"ה, אי דר"ח מ"ח, היתשלי"ה
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
מו"ה אורי יהודא הכהן שי'

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו, ות"ח על הבשורות טובות שבו.

ובעמדנו בחותם חודש הראשון לשנה החדשה, הוא החודש השביעי, המשובע בכל טוב — על מנת לקחת זה על כל השנה כולה,

יהי רצון שיהי' כן אצלו בתוככי כלל ישראל, כולל הצלחה רבה בפעולותיו הטובות בהפצת היחודות האמתית בלי פשרות. שזה מחובתו וזכותו של כל יהודי, ועל אחת כמה וכמה מי שיש לו מעמד ומצב מיוחד בחברה, בקהלתו ובעירו וכי'.

הפי"נ יקרא עה"צ.

בברכה לבשורות טובות ולהצלחה.

שמה .. לשני: ראה גם לעיל חכ"ט אגרת יא"כ. לקמן אגרת יא'שיח.
לנסוע: ראה שיחת שמח"ת (שיחות קודש תשל"ה ח"א ע' 97 וע' 108), שהתלמידים יקיימו בעצמם הוי גולה למקום תורה, לחזק הישיבות שבמקום אחר.

יא'שיא

החודש .. בכל טוב: ויק"ר פכ"ט, ת.

יא'שיב

ב"ה, ה' חשוון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
רב פעלים וכו' מוה"ר אלי' שי' מונק

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתב כת"ר מבי' דר"ח מ"ח, נוסף על הדי"ש על ידי
ידידינו המשותפים שמקבל אני מזמן לזמן מהנעשה את כת"ר.

ובהמשך למכתבו ותוכנו, יהי רצון שיאריך השי"ת ימיו ושנותיו
ביחד עם זוגי הרבנית שתחי' בטוב ובנעימים ויוכל גם להמשיך פעלו
הטוב בהפצת היהדות בסביבתו עתה על דרך פעולותיו בעבר בעיר הבירה
פאריש.

וגדול זכות הרבים שתהי' רפואתו קרובה וימלאו משאלות לבבו
לטובה בכלל.

בכבוד ובברכה.

יא'שיג

ב"ה, ה' חשוון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

להילדים ולהילדות, "קייטנת המבצעים" קרית מוצקין
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי דו"ח וגם אלבום תמונות מהליכותיכם ופעולותיכם

יא'שיב

מוה"ר אלי' מונק; אגרת נוספת אליו – לקמן יא'תצד.

יא'שיג

מצילום האגרת.

מועתקת בזה אגרת המזכירות בנידון זה:

בקייטנה, ושמחתי לשמוע מהצלחתכם בכל הענינים והפעולות לחיזוק
הבריאות, בריאות הנפש ובריאות הגוף גם יחד.

ויהי רצון שיהיי לזה המשך טוב וההשפעה הטובה תהיי ניכרת בכל
ימות השנה.

בברכה להצלחה בתומ"צ,

מ. שניאורסאהן

יא'שיד

בי"ה, ח' חשוון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר שמואל שי אמסלם
ברצלונה

שלום וברכה!

בנועם ובשמחה קבלתי הפ"ש שלו ומכתבו על ידי ידידנו הנכבד
הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור מוה"ר אברהם יצחק שי גליק,
שסיפר לי שכי לא רק מסייע לו בהפצת היהדות וכו' אלא שעושה בזה
בשמחה ובהתלהבות. וכיון שכפי ששמעתי מהרא"י שי גליק הצליחו
בהפעולות האמורות, תקותי חזקה שזה עוד יעורר אצלו הרצון לעשות
ולפעול עוד ביתר עוז ומרץ.

בי"ה, ח' חשוון, ה'תשל"ה.
ברוקלין נ.י.

האברך - כמדו"ל - יגאל שי פיזם

שלום וברכה!

כ"ק אדמו"ר שליט"א קבל בנועם הדו"ח ואלבום התמונות מהקייטנה. ואף
על פי שנתקבל בחודש תשרי אחרי שעונת הקיץ כבר חלפה והילדים והילדות
שבו לאהליהם, עם כל זה הואיל לכתוב להם המכתב המצוי"ב, ומסתם ימצא
דרך והזדמנות לנצל המכתב באופן המתאים. והרי בודאי מקיימים מגע וקשר
עם הילדים גם במשך השנה מזמן לזמן.

ות"ח מראש אם יהיי המשך בהאמור ויודיע מזה.

בברכה,

ניסן מינדל - מזכיר

במענה לשאלתו, לכל לראש מובן שפרנסה של יהודי, בפרט כזה שכמה וכמה רואים בו דוגמא לסדר חיים ראויים לשמם, צריכה להיות באופן המתאים לתורתנו, תורת חיים, מתחיל בשמירת שבת ויום־טוב וכו'. ולדכותי למותר להדגיש שאין זה ענין הנוגע רק לשכר בעולם הבא, אלא נוגע גם בעולם הזה. וכידוע בזה המשל, שרוצה אדם להרויח 10 ד' פחות ולהיות בריא, מאשר להרויח 10 ד' יותר ולתת אח"כ 11 ד' לרופא לרפאותו, וקל להבין.

וזאת צריכה להיות הנקודה הקובעת באיזה מקום להסתדר, באיזו עיר ובאיזו שכונה וחוג.

ב) אם אפשר לו להסתדר על פי האמור במקומו עתה, הרי יש למקומו עתה דין קדימה בזה, כי שם פעל בנוגע להפצת היהדות והצליח להציל כמה וכמה מבני ישראל, ועל פי מה ששמעתי ממר גליק — הצלה מטמיעה כפשוטה.

ג) להשאלה באיזו פעולה להפצת היהדות יעסוק במרץ באופן שלא יגרום רוגזה מעסקנים אחרים, הרי כיון שמר גליק ביקר במדינתו בכלל ובעירו בפרט, מהנכון שיתישב עמו בזה לברר שאלה זו גם כן, ובהוספה שאפשר להיות שאם מר גליק יסביר לעסקנים שאין הכוונה להשגת גבול וכו', הרי בודאי יוכל להרחיב פעילותו בכמה שטחים אפילו אם לא כולם.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

נ.ב. במזכירות אין כותבים צרפתית, אבל כ' כמובן יוכל גם להבא לכתוב צרפתית, אלא יודיע באיזו שפה נוח לו לקבל המענה, בלשון הקודש או אנגלית.

יא'שטו

ב"ה, ח' חשוון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מסעודה תחי' אסייג
שטרסבורג

ברכה ושלוס!

מסרו לי מכתבה ואזכירה למילוי משאלות לבבה לטובה מתאים לתוכן כתבה.

יהי רצון שכדאי יהי' ביקורה כאן להביא פירות שיהיו שווים הטורח וכו'.

ומובן אשר יהודי לא צריך להסתפק בהטוב המגיע אליו, אלא, על פי מצות ואהבת לרעך כמוך, צריך להשתדל להשפיע בעין יפה בכל הסביבה.

ובנידון שלה, כיון שזכתה בהגורל, הרי היא שלוחם של כל המשתתפים בהגורל. שלכן תקותי חזקה שלכל לראש תמסור רושמי ביקורה להמשתתפים, ובהדגשת נקודה העקרית, על פי מאמר חכמינו ז"ל, מעשה עיקר, כלומר קיום מצוות מעשיות בחיי היום-יום. והובטחנו דברים היוצאים מן הלב נכנסין אל הלב ופועלים פעולתם, ובפרט כשמלווים דוגמא חי'.

וכיון שענין הגורל הוא, כלשון הכתוב: „בחיק יוטל את הגורל ומה' כל משפטו" (משלי טז, לג) — היינו, אף על פי שהגורל נראה שבא במקרה, אבל באמת כל משפט הגורל לכל פרטיו הוא בהשגחה פרטית מהשי"ת — הרי בודאי שניתנו לה כל הכוחות לעשות ולפעול בכל האמור בהצלחה רבה.

בברכה לבשורות טובות.

יא'שטו

ואהבת לרעך כמוך: קדושים יט, יח.
העקרית .. עיקר: ראה גם לעיל אגרת יא'שז.
מאמר חכמינו ז"ל: אבות פ"א מי"ז.
והובטחנו: ראה ס' הישר לר"ת שי"ג. הובא בשל"ה סט, א.
כלשון .. מהשי"ת: ראה גם לעיל ח"כ אגרת ז'תרמט.

יא'שטז

[חי' חשוון, היתשל"ה]

בנוגע ללימוד בישיבה — ה**ובטח** יגעת ומצאת, אלא שצ"ל **החלטתו**
תקיפה לא להתרשם מיצה"ר שלו ולהתחיל ללמוד בהתמדה ויגיעה
 ויבחר בישיבה **שידרשו** ממנו שמירת הסדרים וכו'. והעיקר שבעצמו
 ירצה בהחלטתו בזה.
 אזכיר עה"צ.

יא'שיז

[י"א חשוון, היתשל"ח]

נ.ב. הנאמר בינינו במוצאי שמח"ת: באם הדפיס חז"ת משלו
 (במכ"ע וכיו"ב) וישלח גם לי העתקה — ת"ח מראש ע"ז (ובפרט שגם
 אביו שליט"א נוהג כן, ובספריתי — שו"ת דזקנו ע"ה. וה"ז תורה דגי
 דורות — אכסניא דתורה — כמחז"ל הידוע).
 אלא, שכנוהג בכיו"ב — באם תהיינה אצלי הערות בזה ואכתוב לו
 לא יקפיד ע"ז. וק"ל.

יא'שיח

ב"ה, י"ב מ"ח, היתשל"ה
 ברוקלין, נ.י.

הנהלת המוסדות חינוך חב"ד בירושלים עיה"ק תוב"ב
 ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת הדו"ח מהאסיפה (האחרונה ושלפניי — בזמן).

יא'שטז

הובטח יגעת ומצאת: מגילה ו, ב.

יא'שיז

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה נפתלי לוין, מ"א חשוון תשל"ה.
 אביו שליט"א: מו"ה ד"ר יצחק לוין.
 שו"ת דזקנו ע"ה: מו"ה אהרן לוין, אבד"ק ריישא. בעל שו"ת אבני חפץ ועוד.
 כמחז"ל הידוע: ישע"י נט, כא. ב"מ פה, א.

ולפלא שצריך לחזור עוה"פ ענין שנאמר כבר כמה פעמים, אעפ"כ עושה אני זה, והוא: שדעתי ברורה, מיוסד בדברי חכמינו ז"ל במשנתם, שאין דן יחידי אלא אחד, הוא הקב"ה. על אחת כו"כ בנוגע למוסדות חינוך. ומובן מאליו שהדברים אמורים הן בנוגע למנהלי המוסדות, והן בנוגע לחברי ההנהלה הכללית של המוסדות.

ב. אין כל מקום להביא בחשבון בדיוני ההנהלה מה שפלוגי שמע מפלוני, מבלי נ"מ מי הוא זה ואיזה הוא. ומטעמים מובנים – שגם הם נאמרו כמה פעמים (שעצה טובה לאחד לאו דוקא שתהי' טובה גם בשביל השני, על אחת כמה וכמה כשהמדובר בהנהלה המחלטת בנוגע לרבים ומוסדות דרבים. ועוד).

עוד טעם בדבר, שהמוסר שמועה לא תמיד מדקדק במסירת הדברים, כמו שלא מדקדק בנוסח השאלה ותיאור המציאות בשם מישהו אחר, שגם לזה השפעה על המענה.

ג. כיון שלצערי הרב – היו בעבר סילופים במסירת מענה מכאן, הרי מכאן ולהבא בכל דבר השנוי במחלוקת – אין לסמוך אלא על מכתב חתום שכל אחד יכול לראותו.

להוסיף הבהרה להנ"ל, הרי – בהיות כאן ... שאלה אותי בהנוגע לאופן עבודתה בהמוסד לשנת לימודים זו, ועניתי לה ברור ... שכל זה תלוי בהנהלה המרכזית של המוסדות וכהוראתם תעשה.

לתוכן המכתב, נשלח מהיר דחוף, ובטח יאשרו קבלתו ג"כ באופן זה, ות"ח מראש.

בברכה לבשורות טובות ובקרוב,

מ. שניאורסאהן

יא'שיח

במשנתם: אבות פ"ד מ"ח. וראה גם לעיל חכ"ח אגרת יתתיא, ובהנסמן בהערות שם.
נאמרו .. השני: ראה גם לעיל אגרת יא'שי, ובהנסמן בהערות שם.

יא'שיט

בי"ה, י"ב חשוון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א יושב על מדין איש חי ורב
פעלים וכו'
מוה"ר שלום שליט"א משאש
ראבד"צ דקזבלנקא וסביבותי יע"א

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתב כת"ר מר"ח דהאי ירחא, ות"ח על איחוליו
ושימת לבבו בתיאור המצב לפרטיו.

ולגופו של ענין, ולאחרי ההתבוננות עוה"פ בשימת לב כיאות
לחשיבות הענין, עוד נתחזקתי בדעתי בגודל הדבר אשר כת"ר מכהן פאר
במשרתו בקדש בק"ק קזבלנקא, ולפי המצב עתה הרי על ידי זה מצודתו
פרוסה בכל מדינת מרוקו ואת"ל גם במדינות הסמוכות לה. שמוזה מובן
גי"כ שכל שינוי קל במצב כת"ר הרי זה משפיע בכל המקומות האמורים,
על אחת כמה וכמה שינוי חשוב, ועד שלפי ענין[ות] דעתי אפילו הדיבור
שיש קס"ד ח"ו וח"ו ע"ד העתקת ונסיעת כת"ר מצאן מרעיתו — הרי על
כגון זה נאמר ולא ימס את לבב גוי.

והרי גם עתה נמצאים כו"כ בתי כנסיות ובתי מדרשות בק"ק שלו
ובכל המדינה וכו"כ אלפים מאחב"י במדינתו זקוקים לו, ולא עוד אלא
שעצם הימצאו בתוכם גם זה מוסיף עידוד וחוזק לב ובטחון בהשם
יתברך ויתעלה, נותן התורה ומצוה המצות, במילא מוסיף גם ביראת
השם וקיום מצותיו וכו'. ובודאי לדכותי דכת"ר אין צורך באריכות יותר
בכל האמור,

כי אם להוסיף אשר בודאי שהקב"ה נותן כח ויכולת לעבדו מתוך
שמחה וטוב לבב, ומכל שכן למלאות תפקיד נעלה כרב ומורה הוראה ורב

יא'שיט

הרה"ג .. משאש: אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ט יא'רכה, ובהנסמן בהערות שם.
נתחזקתי בדעתי: כמה שנתבאר לעיל שם.
נאמר: שופטים כ, ח.

ראשי ומורה הוראה לכו"כ מבניו של מקום, וכנאמר על כל אחד ואחת מעמנו עם קדוש: בנים אתם להויי אלקיכם.

וגדול זכות עבודתו בקדש במקומו ומדינתו עתה למלא משאלות לבב כת"ר לטובה בהמצטרך לו ולבי"ב שליט"א, ובפרט שגם זה יוסיף בפעולותיו לטובת ק"ק דילי' בקזבלנקא ובמרקו כולה וכו'.

בכבוד ובברכת הצלחה רבה בכל האמור ועל פי מש"נ בתורתנו תורת חיים – מתוך שמחה וטוב לבב.

יא'שכ

בי"ה, י"ב חשוון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יעקב ש"י כהן
מפקח על החנוך הממ"ד בקרית מלאכי

שלום וברכה!

מאשר אני בזה קבלת מכתבו מיום ה' בחשוון.

ובמה שכותב שאפנה לפלוני בנוגע למינויו למשרתו וכו', הרי מובן שלכל לראש הענין תלוי בהאיש אודותיו מדובר, כיון שרק הוא יכול לפרט הטעמים לחיוב ולשלילה לפרטיהם.

פשוט שאין בהאמור ח"ו הטלת ספק או ס"ס בתוכן מכתב כ', אבל אמרו חכמינו ז"ל אין דנים אדם שלא בפניו, אפילו לאחרי שמיעת הטע[מים] שלא מפיו עצמו, על אחת כו"כ בנידון זה.

כיון שהכל בהשגחה פרטית, ובפרט בהנוגע לרבים, כאן מקום אתי להביע תקותי שמנצל מר במילואה היכולת שניתנה לו להשפיע על חינוכם של כמה וכמה מבני ישראל, אשר על כל אחד ואחת נאמר בנים אתם

וכנאמר .. אלקיכם: ראה יד, א.

מש"נ בתורתנו .. וטוב לבב: תבוא כח, מז.

יא'שכ

אמרו חכמינו ז"ל: ראה ב"ק קיב, סע"א. לקמן אגרת יא"ת.

נאמר: ראה יד, א.

להווי אלקיכם, והרי אין הקב"ה מטיל תפקיד על אדם כי אם לאחר שנותן לו כל הכח והיכולת למלא התפקיד בשלמותו, ובפרט שהמדובר הוא בחינוך של בני עם קדוש בארצנו הקדושה, ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.
בכבוד ובברכה לבשורות טובות.

יא'שכא

ב"ה, י"ט מ"ח תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ וכוי מו"ה סעדי שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו ע"ד הכנסס לדירה חדשה,
הנה יה"ר מהשי"ת שיהי משנה מקום משנה מזל לטובה ולברכה
בגשמיות וברוחניות.
בברכת מז"ט לקריאת השם דבנס צמח שי, ויגדלו כו"ח שי
לתחומע"ט.

יא'שכב

[י"ט חשוון ה'תשל"ה]

מסתבר לומר שיום הולדת דגר הוא יום שנתגייר כיון דאמחז"ל
שהוא כקטן שנולד.

אין .. בשלמותו: ראה עבודה זרה ג, א. במדב"ר פי"ב, ג.
ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

יא'שכא

מו"ה סעדי: חיל, לוד.
משנה מקום משנה מזל: ראה ר"ה טז, ב. ב"מ עה, סע"ב ובחדא"ג מהרש"א שם. שו"ת יהודה
יעלה ח"ב חו"מ סו"ס כג.
כו"ח שי' לתחומע"ט: כל יוצאי חלציהם שי' לתורה חופה ומעשים טובים.

יא'שכב

שיום הולדת: לענין מנהגי יום הולדת ראה ס' השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 406.
דאחז"ל: יבמות כב, א, וש"נ.

יא'שכג

בי"ה, כ' חשוון, יום הולדת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

אל כל קהל עדת ישורון, חובבי ומוקירי תורה ומצוה
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

עס איז לעצטענס אויסגעקומען צו ריידן מערערע מאָל און
אונטערשטרייכן דעם ענין פון לימוד התורה, וואָס ווי וויכטיג דאָס איז
געווען אין אַלע צייטן — לויט דעם באַוואוסטען כלל אין דער משנה:
ותלמוד-תורה כנגד כולם — איז דאָס היינט באַזונדערס וויכטיג אַלס
באַשיצונג קעגן די ערנסטע סכנות ר"ל וועלכע לויפן אויפן אידישן פּאָלק
מבית ומחוץ (פון אינעווייניג און פון דרויסן): געמיינט, אין איינפאַכן זין,
די אינערלעכע געפּאָר פון עס-הארצות מיט די טרויעריגע פּאָלגן דערפון,
ביז די דרויסענדיגע געפּאָר אין וועלכער עס געפינט זיך „איין שעפעלע
צווישן זיבעציג וועלף“, ווי מ'זעט עס היינט באַשיינפערלעך.

אין אַזאַ צייט מוזן פּאַרשטאַרקן דעם זיכערסטן שוץ-מיטל קעגן
אַלע געפּאָרן, וואָס דאָס איז, ווי חכמינו ז"ל זאָגן: **אני חומה — זו תורה**,
און ווי זיי אונטערשטרייכן אויך מיט זייער פירוש אויף דעם פסוק **הקול**
קול יעקב גוי — אַז כל זמן עס הערט זיך דער קול יעקב אין די בתי
כנסיות און בתי מדרשות (ישיבות) האָבן די „ידי עשו“ קיין שליטה ניט.

די פּאַרשטייענדע יערלעכע מסיבה פון דער צענטראַלער ישיבה
„תומכי-תמימים“ האָט די אויפגאַבע צו פּאַרשטאַרקן דעם „קול קול
יעקב“ אין דער דאָזיגער גרויסער תורה-פעסטונג, וואָס דאָס מיינט אויך
צו פּאַרשטאַרקן דעם עמוד התורה בכלל,

ווי מ'זעט באַשיינפערלעך, סיי דאָ און סיי אין אַנדערע טיילן פון

יא'שכג

נדפסה בלקו"ש חי"ד ע' 341, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

משנה: פאה פ"א מ"א.

איין .. וועלף: תנחומא תולדות ה. אסת"ר פ"י, יא.

אני .. תורה: שה"ש ת, י. פסחים פז, א. בבא בתרא ז, סע"ב.

הקול קול יעקב גוי: תולדות כז, כב. ב"ר פס"ה, כ.

דער וועלט, אַז עס פירט זיך דורך די כוונה פון דעם מייסד פון די ישיבות תומכית־ממיימים ליובאַוויטש, כ"ק אדמו"ר (הרשב"ב) נ"ע, צו דערצינען תלמידים וועלכע זיינען נרות להאיר – ליכט וואָס שיינען און באַלייכטן דעם גאַנצן אַרום מיט נר מצוה ותורה אור.

דערביער וויל איך אויסדריקן די שטאַרקע האַפנונג, אַז אַלע עסקנים און פריינד פון דער ישיבה בכלל, ומוקירי תורה ומצות בפרט, שיחיו, וועלן טאָן אַלץ וואָס איז אַפהענגיג פון זיי צו פאַרזיכערן, אַז די דאָזיגע וויכטיגע יערלעכע אונטערנעמונג זאָל זיין בהצלחה גדולה בגשמיות וברוחניות.

דערמיט וועט מען אויך אויסברייטערן די צנורות צו באַקומען דעם אויבערשטניס ברכות בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות פאַר זיך און די בני בית שיחיו.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

יא'שכד

ב"ה, כ" חשוון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

בנועם קבלתי בשורה הטובה שהתחילה להדליק נר שבת וקבלה על עצמה בל"ג להדליק נר שבת ויום־טוב.

נרות להאיר: ראה לקו"ש חכ"ה ע' 344 הערה 2. וש"נ.
נר .. אור: משלי ו, כג.

יא'שכד

מכתב כללי פרטי, שנשלח לכמה בנות במשך השנה. ראה גם לקמן אגרת יא'תקג.
שהתחילה להדליק נר שבת: בשיחת כ"ד אלול ה'תשל"ד וההתוועדויות שלאח"ז (ראה לקו"ש ח"ט בתחלתו) יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א בתעמולה ע"ד הדלקת נש"ק ויו"ט בין נשי ובנות ישראל, מתחיל מגיל חינוך. וראה גם לעיל אגרות יא'דש. לקמן אגרות יא'של. יא'שלא. יא'שלב. יא'שלה. יא'שלו. יא'שנא. יא'שנח. יא'שסד. יא'שסח. יא'שעג. יא'שעד. יא'שעו. יא'שעת. יא'שצד. יא'שצח. יא'שצט. יא'תכה. יא'תמה. יא'תנו. יא'תפה. יא'תפח. יא'תצג. יא'תצה. יא'תקה. יא'תקיב. יא'תקיג. יא'תקכד. יא'תקכו. יא'תקכה. יא'תקלא. יא'תקלג. יא'תקנח. יא'תקס. יא'תקסו. יא'תקעח. יא'תקצא. יא'תקצד. יא'תקצט. יא'תרה. יא'תרטו. יא'תרלב.

ויהי רצון שיאיר מזלה ויהי צנור וכלי לתוספת ברכות מאת השי"ת
מקור הברכות בזכות השבת כי היא מקור הברכה.

וכמו שענין נר כפשוטו הוא שמאיר גם לשני, ובלשון חכמינו ז"ל נר
לאחד נר למאה, יהי רצון שיהי כן גם בענין זה שפעולתה שהתחילה
להדליק הנרות תאיר ותפעול על כמה וכמה בנות ישראל לעשות
כדוגמתה.

בברכה.

נ.ב. בנוגע המטבעות, בודאי פנתה למרכז צעירי אגודת חבי"ד.

יא'שכה

בי"ה, כ' חשוון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"מ עוסק בצרכי ציבור רב פעלים
וכי
מוה"ר עקיבא משה שי גוטליב

שלום וברכה!

מסרו לי בקשת ברכה פ"נ עבורו ועבור בי"ב שיחיו, ונקרא על ציון
כ"ק מוי"ח אדמו"ר נבג"מ זי"ע.

ויהי רצון שהענין של אי-נעימות שהי לו, כפי שמסר לי מוסר
הפתקא, לא יהי אי-נעימות כלל אלא אדרבה, כיון שהפעולה ותוכנה
וכוונתה היי הכל בענין של ואהבת לרעך כמוך שהוא כלל גדול בתורה.
והזכות יעמוד לו למילוי משאלות לבבו לטובה בכל הענינים שכותב.

השבת .. הברכה: ראה זח"ב סג, ב. פח, א.
ובלשון חכמינו ז"ל: שבת קכב, א.

המטבעות: שנתבאר בשיחת יום ב' דר"ה (שיחות קודש תשל"ה ע' 5), שמי שתקבל ע"ע להדליק
נש"ק תקבל מהמזכירות שתי מטבעות של עשר, אחד בתור שלוחה לתת לצדקה, והשני בשבילה.
וראה גם לקמן אגרת יא'שעו.

ברשימות הר"א וואָלף (מכתבו מכ"ג מ"ח), רושם ההוראה: ע"ד חלוקת המטבעות לילדות
שקבלו על עצמן להדליק נרות, אפשר לחלק מטבעות גם לילדות שקבלו על עצמן יותר מאוחר
משבת שובה, כדי לחזק הענין.

יא'שכה

מוה"ד .. גוטליב: ירות"ו.

ואהבת .. בתורה: קדושים יט, יח ובתו"כ ופרש"י.

אף שלמותר הוא לדכותי, אבל על פי מאמר חכמינו ז"ל אין מזרזין אלא למזורזין, רצוני להעלות ג"כ על הכתב מה שידוע לו גם בלאו הכי, והוא שכיון שתפקידו ומשרתו פותחים לו אפשריות לבא בקשר עם כמה וכמה מבניי בכלל, וכ"כ שיש להם השפעה על אחרים בפרט, בודאי מנצל הקשרים ומטרתם כפשוטם גם למטרה הפנימית של כל פעולה, שהיא מיני ומיניהן (כלומר ממנו ומאותם שבא בקשר עמהם) יתקלס שם עילאה. וככל ביטויי חכו"ל שמדויקים הם בתכלית, הרי גם כאן הדיוק שלא רק יודע אלא גם יתקלס, ולא רק שם סתם אלא שם עילאה, שם העליון והגדול.

בכבוד ובברכת הצלחה בכל האמור ולבשורות טובות.

יא'שכו

[כ' חשוון, ה'תשל"ה]

- (1) ועד סוף ימי חנוכה — כמובן ע"ד חנוכה מצוה שהזמ"ג.
 (2) ת"ח ת"ח על הבשוי"ט. ואשרי חלקם ודכל המתעסקים בכהנ"ל — ש"י — בזה ובבא.
 אזכיר עה"צ.

מאמר חכמינו ז"ל: ספרי נשא בתחילתו. במדב"ר פ"ז, ו. וראה מכות כג, א. לעיל ח"א אגרת מג.
 מיני' .. עילאה: סוטה מ, א.

יא'שכו

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מר"ה אשר זייליג לאנדסמאן, מכ' חשוון תשל"ה.
 ועד כו': במכתבו — שהוא ואשתו מנהלים פעילות בין הסטודנטים שבאוניברסיטת „קענט סטייט“ במסגרת הנקראת בשם „Wellsprings of Torah“ (מעיינות התורה), בהדרכת הבית חב"ד שבקליוולאנד, כאשר אשתו תרכז הפעילות ע"ד נש"ק, והוא ירכז הפעילות ע"ד תפילין. ובהמשך גם יתעסקו במבצע צדקה ומזווה.
 ת"ח ת"ח כו': במכתבם מבקשים ברכת כ"ק אדמו"ר לפעולותיהם דעתה והעתידיה במסגרת הנ"ל.

יא'שכז

בי"ה, כ"ב מ"ח, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום ט"ו מ"ח,

כיון ששואל פעם שני – מוכרחני לומר דעתי הברורה בזה:

ע"פ הידיעות כאן נוכחותו ודירתו של מר בעירו עתה משפיעה במישרין ועוד יותר בעקיפין לביסוס וחיזוק היהדות האמתית שם (ובמילא גם בהערים סביבה), ולכן עליו להמשיך בדוקא לדור שם להמשיך בכל עניני יהדות שם ועוד להוסיף בזה, וזכות הרבים מסייעתו. ובפרט אשר כהן הוא.

כבוד ובברכה להצליח בכהנ"ל ולבשו"ט.

יא'שכח

[כ"ג חשוון, ה'תשל"ה]

וימסור זה לדפוס **תומ"י**.

[יותר טוב למצוא כאן] או בקאנאדא [בית דפוס צרפתי ולהדפיס את התניא כאן או בקאנאדא ... מצד **מהירות ההדפסה**].
להחזיר המצו"ב.

*

הרי הי' **המדובר** (ע"פ מכתבו האחרון) שנכונה סברתו – לא לחכות ולתקן עוד ועוד כ"א למסור לדפוס כמו שהוא – ומהי השקו"ט עוה"פ?!

יא'שכז

בעירו: העלטינקי.

יא'שכח

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה רפאל ווילשאנסקי, מכ"ג חשוון תשל"ה.
וימסור כו': במכתבו: בעבודת הגהת התרגום (לצרפתית) של חלק א' דתניא – הגעתי ע"ע לסוף פרק ל, והנני מצרף בזה כו'.
יותר .. ההדפסה: במכתבו: נדמה לי שיותר טוב למצוא כאן בית דפוס צרפתי ולהדפיס את התניא כאן.

יא'שכט

[כ"ג חשון, ה'תשל"ה]

- (1) תפלת מעריב.
- (2) [הדלקת נר חנוכה – ע"י] גדול ולאח"י במנורה בפ"ע גם ע"י [ילד].
- (3) לאחכ"י חלוקת החנוכיות למי שאין לו – במחיר מוזל או במתנה – ביחד עם עלון שבו הבר[כות] וכו'.
- (4) ויהא כהנ"ל בהצלחה רבה.

יא'של

ב"ה, כ"ז מרחשון, ה'תשל"ה
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה למכתב כת"ר מיום ועש"ק פ' חיי שרה,

ממהר הנני לענות כיון שתקותי חזקה שגם כת"ר ינצל כל השפעתו שניתנה לו בהשגח"פ – להפצת הענין דהדה"נ ע"י כל נשי ובנות ישראל מתחיל מגיל חינוך, וכמדובר בארוכה ע"ד גודל חשיבות הענין וכו' וכו' בכוי"כ הזדמנויות, ובודאי לדכוותי דכת"ר א"צ בכתובה עד"ז כ"א רק להעתיק מחז"ל דאין מזרזין אלא למזרזין וכל עש"ק עולם (במובן דזמן) מלא הוא.

יא'שכט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב צעירי אגודת חב"ד, מכ"ג חשון תשל"ה, בו מפרטים את הלוח־זמנים של התוכנית לערב חב"ד עבור ישראלים בנ"י. בנר א' דחנוכה, מתחיל עם תפלת מנחה, הדלקת נר חנוכה ע"י ילד, ניגונים, נאום ושאלות ותשובות. תפלת מעריב: הכוונה, שחסר זה בתוכנית שהכינו. לאחכ"ז: לאחר התוכנית הנ"ל.

יא'של

נדפסה בקונטרס נרות שבת קודש ח"א (תשל"ה) ע' 14. לקוי"ש חי"א ע' 287. האגרת היא אל מו"ה מאיר בלומנפלד. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ד טרפח. ח"ה ארכה. להפצת הענין דהדה"נ: ראה לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם. מחז"ל: ספרי נשא בתחילתו. במדב"ר פ"ז, ו. וראה מכות כג, א. לעיל ח"א אגרת מג. עולם .. מלא: עפ"י סנהדרין לו, א.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

כה

וע"ס מכי כת"ר:

א. איך אפשר להשוות בכלל להאמהות נערוות ותנוקות להדליק נרות של שבת?

תקנו תקנה והנהיגו מנהג ופשט הדבר בכל ישראל (בלי הרמב"ם ה' ממרים רפ"ב) שכאו"א יאמר אחרי אמירת תהלים ובנוגע לעצמו – יה"ר שתהא אמירתו כאילו אמרם דוד מלך ישראל בעצמו. יתרה מזו בנוגע לנדו"ד אמחו"ל (מאמר נפלא ביותר): כל המצות שעשו לפניך האבות ריחות היו אבל אנו שמן תורק שמך (שהש"ר עה"פ לריח שמניך) – וידוע ביאור אדמוה"ז¹ בזה שקודם הציווי במ"ת הי' קיום המצות כפי ובמדה בכחות של הבנ"א מקיים המצוה – משא"כ לאחר מ"ת מקיים זה כאו"א בשליחותו של נותן התורה ובכחות של המצווה². ועוד נקודה בדבר (שלכן קל יותר הקיום) שלאחרי ש(היי) מעשה אבות (נעשה עי"ז) סימן (וסיוע) לבנים.

ב. רבקה ע"ה הדליקה אחר הנשואין.

מחלוקת בזה. ואדרבה רוב הדעות שהיי קודם לנשואין וכמפורש בפד"א פט"ז ועוד (הובאו בתו"ש) וזהו פשוטו של מקרא ולא העיר רש"י אחרת, וק"ל. ולהעיר שגם להדיעה דמעשה ההדלקה הי' לאחרי הנשואין

1) ד"ה להבין כו' שדורות הראשונים (ס' תקסב ע' יא).

2) במושגי הלכה – במ"ת נתחדש שנצטוו על העשיי ושהמעשה (והפעולה) הוא העיקר והעושה ואופן העשיי – די' שיהיי עיי' הראוי לשליחות* – בן ברית. וזוהי גי"כ ההדגשה ויה"ר הנ"ל שתהא אמירתו וכן במחו"ל הידוע מתי יגיעו מעשי למעשה כו' ולא מתי אגיע (תדא"ר רפכ"ה).

* דהמצות „הן שלוחי" (תנחומא ויג' ו). ועיין לקוטי תורה לאדמו"ר הזקן ויקרא א, ג.

איך אפשר להשוות כו': במכתבו שואל על הנדפס בעיתון אַלגעמיינער זשורנאַל משיחת כ"ף מרחשון ה'תשל"ה (ראה לקו"ש חט"ו ע' 163 ואילך), שמפרשת חיי שרה יש ללמוד שגם ילדה מגיל שלש צריכה להדליק נרות שבת קודש, והלימוד הוא מרבקה אמנו, וגודל פעולת ההדלקה שהי' נר דלוק מע"ש לע"ש. ושאל ע"ז איך אפשר להשוות תינוקות להאמהות. שהש"ר: פ"א, ג (א).

הראוי לשליחות – בן ברית: קידושין מא, ב.
מעשה .. לבנים: ראה תנחומא לך לך ט. ב"ר פ"מ, ו.
רב הדעות כו': ראה גם בלקו"ש שם הערה 33.

— אין זה מכריח כלל לאפושי פלוגתא ולומר דפליג ג"כ בנוגע לחיוב ההדלקה. ועוד וג"ז עיקר — גם לאחרי הנשואין בהיותה (לרש"י ועוד) בת ג"ש — אין ההדלקה אלא ענין דחינוך.

מאחז"ל דלמדין מרבקה דאין משיאין האשה אלא מדעתה (ב"ר פ"ס יב והובא גם בפרש"י עה"ת) — אינו ענין לכאן ואין סתירה לכאן — ואדרבה הוא כש"כ וק"ו באם בנוגע א) לקטנה ב) להסכם בכללות הענין קודם הקידושין בפועל צ"ל לדעתה עאכו"כ כו'. וראה ג"כ רש"י על הרי"ף ר"פ האיש מקדש.

ג. בנוגע לאין למדין מקודם מ"ת כו' — כבר האריכו בזה בכו"כ. וראה אנציק' תלמודית בערכו. וש"נ.

ויש להאריך בכהנ"ל.

בכבוד ובברכה.

יא'שלא

ב"ה, כ"ז מ"ח, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ש"ב הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה שניאור זלמן שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום כ"ג מ"ח, ועל הסדר —

... ב) להערה במש"כ בערוך השולחן (או"ח סרס"ג ס"ז): ובנות ישראל נוהגות לברך כו' דהכוונה לגדולות נשואות — עפ"ז: 1) „כל אחת בפ"ע" (שם) — אינו עולה יפה. 2) הקושיא בהמשך: אף שהבעל אינו מברך כו' משום דהחיוב הוא רק על המשפחה — אינה קושיא מעיקרא

לרש"י: עה"פ — תולדות כה, כ. וראה גם לקו"ש שם.

יא'שלא

נדפסה בקונטרס נרות שבת קודש ח"א (תשל"ה) ע' 16. לקו"ש ח"א ע' 288, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

לתוכנה ראה גם אגרת הקודמת, ובהנסמן בהערות שם.

מו"ה שניאור זלמן: שניאורסאהן. ברוקלין.

כי נשואה היא משפחה בפ"ע. 3) הדין בסיומו שם שטוב שכל אחת תברך בחדר בפ"ע — הול"ל כן גם בס"ו.

בכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

ז"ע נתקבל המכ"מ מכ"ה מ"ח, וא"י מה אדון בתוכנו:

א) גם נשואה באם היא קטנה — 1) אינה בת מצוה, 2) זקוקה לחינוך.

ב) התמ"י וכי מנהג קטנה מנהג הוא — פשיטא שהכוונה — שבודאי הגדולים הנהיגוה בזה. להעיר דוגמא מסוכה פ"ד מ"ז. ועוד.

ג) משי"כ בערה"ש שם „אף שהבעל אינו מברך כו"י — אין הכוונה להבעל ד„בנות ישראל.. שהן אצל אמן", כ"א לבעל דעלמא, סתם. ועוד להעיר.

יא'שלב

ב"ה, כ"ח מ"ח, היתש"ה
ברוקלין, נ"י.

הרה"ג הו"ח אי"א נוי"נ צנמ"ס
עוסק בצ"צ כו' הר"ג שי

שלום וברכה!

באיחור רב נתקבל מכ"מ כת"ר ואח"כ באו טרדות סיומא דחדש השביעי המשובע בכל (ויק"ר פכ"ט, ח) — ואביזרייהו ואתו רוב הסליחה על איחור האישור והמענה ע"ע. וניתוסף עכ"ז — שחפתי ס' כת"ר יסודי ישורון ח"ג (השייך לנדו"ד) — אבל נמצאו בספר"י שעל ידי ח"א-וא"ו לבד חלק זה. ואיני רוצה לעכב עוד המענה,

נשואה .. לחינוך: ראה גם אגרת הקודמת.

יא'שלב

נדפסה בקונטרס נרות שבת קודש ח"א (תשל"ה) ע' 16. לקו"ש ח"א ע' 288, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

לתוכנה ראה גם אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.
הדר"ג: פעלדער, מחב"ס יסודי ישורון (הנזכר בפנים).

וביחוד – הת"ח ונפשית, על שככתבו, דיבר ע"ד הדה"נ גם ע"י קטנות בשיעוריו ברבים. ותקותי חזקה שגם ימשיך בזה ועוה"פ וכו' ובלי חז"ל אפילו מאה פעמים.

ולהעיר מבי"מ (ל, ב ושם) במשנה – ד' וה' **ובאותו הענין** בגמרא – ק'!

ולהעיר מתדא"ג לחגיגה (ט, ב) ד"ה ואינו. לקו"ת לאדמו"ר הזקן ראה (כב, ג). ועוד.

ולתוכן מכו' כת"ר: א) פשיטא שאין לחלק בזה בין שויו"ט, ואמרתו כן בפירוש בההתועדויות שהיו לפני ר"ה כו', שמח"ת.
ב) בנוגע לברכת שהחיינו בפעם הא' שתדליק,

הרי הביא כת"ר בסיום מכתבו הדעות בזה, ויותר מזה – בספרו ח"א סוף מערכת ציצית. [ובספר מאסף לכל המחנות או"ח סכ"ב סק"ב-ג מוסיף ס' כף החיים ושד"ח] – והנה אף שהצ"צ בסי' פס"ד (לקוטים בסופו) כותב שבספיקא דדינא בברכת שהחיינו (דפורים) יברך, בנדו"ד לא רציתי להכריע בזה, כיון (שכמדומני ברור) פשט המנהג שלא לברך שהחיינו כשמניחים תפילין בפעם הא'. ורק הזכרתי בשיחתי – וכמה פעמים – שיש שקו"ט הלברך גם שהחיינו.

ג) בנוגע למה שהצעתי להדליק **רק** נר אחד עד הנשואין – ובהקדם במה שכת"ר כתב בזה במכו', שהחיינו צ"ל קיום המצוה בכל פרטי – ואיקלע לידי ז"ע קובץ „נועם" ס"ד והאריך שם בנדו"ד הר"ב שי' זולטי – יתרה בנדו"ד לכאורה דכיון דמהיות טוב כו' תדליק ב',

הנה מה שעמד נגדי – הוא זה שראיתי כו"כ אמהות שבשמען ההצעה שגם בנותיהן תדה"נ ראו בזה פגיעה בכבודן **ובמרות** שלהן על הבנות וביותר חששתי שגם אצל הבנות יתעורר רגש זה ויתבטא בפועל כו'.

וגבר החשש כאשר רב א' בקהלה שחלק חשוב ממנה שומרי תומ"צ ענה בפירוש שחושש להנהיג זה בקהלתו – כיון שעלול לגרום שהבנות

בנוגע לברכת שהחיינו: להעיר משיחת ש"פ ויקרא ה'תשמ"ב (התועדויות ח"ב ע' 1112). ס'

השיחות ה'תש"נ ח"ב ע' 481 הערה 38.

פשט המנהג כו': ראה גם סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 403 הערה 71.

דמהיות טוב כו': ילקו"ש משלי ג, כז (רמז תקלה).

הגרות מחוץ לביתן (מאיזה סיבה שתהיי) גם לשויו"ט לא תבואנה לביתן כיון שתוכלנה להדה"נ בעצמן בדירתן שבפי"ע, והתוצאות שאפ"ל מזה מובנות.

ועוד נתוסף בזה חשש — שלא רציתי להזכירו בפומבי, והוא:

ישנן כמה נשים (ואין הזמן גרמא לחפשי בספרים) האומרות (דהדלקת) ב' נרות הם כנגד האשה ובעלה (ולהעיר דעי"פ קבלה זו"ח תיקונים קכ, א. ובכ"מ) שמור וזכור — דעי"פ נגלה כנגדן מדליקין ב' הפתילות או נרות — הם בדוגמת אשה ובעלה) — וכשנולדו ילדים מוסיפות נר א' כנגד כאו"א — להאיר מזלם של כאו"א מכהנ"ל,

ובטח ידוע לכת"ר „ההפקרות" (בלי נקי"י) השוררת בהקעמפוס של כמה מהקאלעדז בעניני אישות וכו' — ולאח"ז היש להציע לנערה הדרה שם להדליק ב' נרות! ובמילא — לא פלוג בכל מקום ומצב ביר"ש, כמובן.

ועוד ועיקר: מבאר אדמוה"ז בשו"ע שלו סרס"ג קו"א סק"ה דמבואר להדיא מלשון המשנה וכו' („הנר" — ל' יחיד) דבר א' סגי לכבי"ב, אלא שיש **מכוונים** ב' כנגד זכו"ש — היינו שאין זה חלק או אפילו פרט דהמצוה וקיומה, כ"א אך ורק **כוונה** וכוונה נוספת. והמובא מראבי"הי סקצ"ט שאין להדליק פחות משני נרות — כנראה יחידאה הוא. ולהעיר ממש"כ במשנ"ב (סרס"ג סק"ו) דנראה שטוב יותר נר א' יפה ולא ב' גרועין.

ועפכהנ"ל — הצעתי בדוקא רק נר א'.

ד) במה שהזכיר כת"ר בכבוד ועונג שבת שבהדה"נ —

וי"ל נפק"מ במודר הנאה מחברו דכבוד שבת אין לו בזה הנאה, כבוד מתחיל תיכף — ראה ביצה (טז, א) כל ימיו לכבוד שבת, עונג כשחשכה. ועוד.

א) ז"ע העירני ח"א שכן הוא בא"ר סרס"ג סק"ב ובמטי"מ ח"ד סק"ד — ואין הסי' תח"י עתה.

ב) ובתקו"ז תכ"א (נז, א): אם הוא רגיל בימי דחול לאדלקא שרגא בפתילה חד יוסיף בשבת תנינא.

ג) העירוני במש"כ בזה בשבה"ל, כל בו, מטי"מ בשם התנחומא.

בתנחומא ר"פ נח — מפורש (רק) עונג. להאוי"ז (מהירושלמי — ולא נמצא אצלנו): נוסח הברכה להדי"נ לכבוד שבת. ברמב"ם ה' שבת פ"ה עונג, ובפ"ל — כבוד שבת. וכן בשו"ע אדה"ז הביא שניהם.

ולפעני"ד נ"ל שאפילו כשהבעל מדליק ג"כ יש בהדה"י ענין הגי' דכפרה על שכבתה נרו של עולם — אף שקדימה שבעצמה תביא כפרתה.

* * *

הפ"י שבמכ"י כת"ר יקרא בעת רצון על הציון הקי' של כ"ק מוי"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

נ.ב. מצו"ב העתק מכתבי בנדו"ד — אשר תקותי שיענין את כת"ר.

יא'שלג

[כ"ח-כ"ט חשון, ה'תשל"ח]

ידועה דעתי שאין צריך לבזבז ממונם של ישראל (אפילו העשירים בממון רב) על חיצוניות, [ו]ופשיטא שלא על חיצוניות דחיצוניות) — ובאם תהי' כדבעי — ענינים השייכים לפנימיות — יודיעני לכמה יעלה ואחקור היש מקום לגמ"ח ולכמה.

*

(1) !!!

(2) יקבל הלואה במחנ"י ע"ס אלף שקל ע"פ התנאים שכותב במכתבו האי'.

ד) וראה בהשמטות מירושי (בירושי נ"י. תשי"ט, ועוד) לברכות פ"ט. ושי"נ.

בשו"ע אדה"ז הביא שניהם: סי' רסג ס"א (בכלל ענג שבת) וסי' (שמדליקו לכבוד שבת) וסי' (לכבוד השבת), וסי' רעג סי"ב (שהנרות לעונג נצטוו).

יא'שלג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"ח חשון תשל"ה — בו מבקש הכותב הלואה לחתונת בתו. !!! נכתב להנ"ל על גליון המכתב מכ"ט חשון, בו כותב שלעצמו אינו זקוק לשום בגדים

חדשים.

יא'ש'לד

בי"ה, ראש חודש כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

סרן הרב יואל שיי' נחשון

שלום וברכה!

בזמנו קבלתי מכתבו ונעם לי לשמוע על דבר רושמי ביקור אנשי
חב"ד ביחידה שלו.

ותקותי חזקה שהרושמים לא נשארו בעולם המחשבה והרגש אלא
נתלבשו במעשה בפועל, וכמאמר חכמינו ז"ל מעשה עיקר.

ובודאי לאנשי צבא אין צורך להסביר אשר כל תכסיסי צבא, אף
על פי שמיוסדים על עיון התבוננות וחכמה, אבל כוונתם העיקרית
והסופית היא מעשה בפועל.

כיון שמתקרבים אנו לימי החנוכה, תקותי שייפגשו עוד הפעם עם
אנשי חב"ד בימי החנוכה או בימים הסמוכים להם, ויהי רצון שכל
העניינים יהיו כנרות חנוכה באופן דמוסיף והולך מוסיף ואור.

בכבוד ובברכה להצלחה לכל אנשי היחידה שליט"א,

מ. שניאורסאהן

יא'ש'לד

נדפסה ב"התקשרות" רפ ע' 12, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

סרן .. נחשון: אז - רב צבאי פיקודי.

וכמאמר חכמינו: אבות פ"א מי"ז.

צבא .. מעשה בפועל: ראה גם לעיל חכ"ט אגרת יא'כו, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת

יא'תמב.

דמוסיף והולך: שבת כא, ב.

יא'שלה

בי"ה, ראש חודש כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה יהודה ארי' שי

שלום וברכה!

... בטח משתתף הוא בחמשת המבצעים, וכן — דהדה"נ והי
יצליחם.

הפי"נ שבמכ"י יקראו בעת רצון על הציון הקי'.
בברכה,

מ. שניאורסאהן

יא'שלו

בי"ה, ר"ח כסלו תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מעש"ק, כ"ג מ"ח,

עליו להעשות בקי בהל' תפלין הצריכות, ובבי'גי מאמרי חסידות
ע"ד תפלין.

בטח שומר הוא השלשת השיעורים השוים לכל נפש בחומש תהלים
ותניא הידועים.

הפי"נ שבמכ"י יקראו בעת רצון על הציון הקי'.
בברכה להצלחה רבה בהשליחות ובכלל,

מ. שניאורסאהן

יא'שלה

מצילום האגרת. נדפסה ב"מקדש מלך" ח"ג ע' צב.
יהודה ארי': קורנט, פרדס־חנה.

בחמשת המבצעים: ראה לקמן אגרת יא'תכו, ובהנסמן בהערות שם.
דהדה"נ: דהדלקת הנרות. ראה לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

יא'שלו

מצילום האגרת.

יא' שלז

ב"ה, ראש חודש כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ"י.

הו"ח אי"א נו"נ מו"ה מתת"י ש"י גרינבלאט

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו (בלי הוראת זמן). ובודאי קרא בחומר שהתפרסם בנוגע למצות הדה"נ, שהצעתי היא שילדות ידליקו לפני האם, כדי שתוכל לעזור ולפקח עליהן בשעת הדלקתן.

ועיקר מכתבי להביע צערי אשר בסיום מכתבו רוצה לחלק בין המקיימים המצוה בפנימיות הרצון ולא רק בדרך חיקוי כמו הבל כו'. ותמהני על דבריו, שהרי המדובר הוא בבני ישראל שכולם היו במעמד הר סיני, ולכל או"א במיוחד נאמר אנכי הו"י אלקיך, וח"ו לומר שמקיים מצוה לא בפנימיות הרצון. ואדרבה, פנימיות הרצון בשלימות אצל כל אחד ואחת מישראל, והשינוי הוא רק בנוגע לחיצוניות הרצון, ועד כדי כך שעל פי זה נפסקה הלכה למעשה (רמב"ם ה"ל גירושין ספ"ב), דאפילו המקיים מצוה על ידי שכופין אותו עד שיאמר רוצה אני, אומרת בזה התורה שזהו רצונו האמתי. על אכחוכ"כ בנידון דידן שאין כאן כפי כלל וכלל. ומפורש גם בדברי חכמינו ז"ל: אני ישנה — בגלותא — ולבי ער — לחקב"ה ולתורתו ולמצוותיו.

בברכה.

יא' שלז

בנוגע למצות הדה"נ: ראה לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם. שהצעתי .. לפני האם: נתבאר בשיחת ו' תשרי (שיחות קודש תשל"ה ע' 37). ולכל או"א במיוחד: ראה גם לעיל אגרת יא'שה, ובהנסמן בהערות שם. בדברי חכמינו ז"ל: שה"ש ה, ב. זח"ג צה, א.

יא'שלח

ב"ה, ראש חודש כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מתפללי בית הכנסת עדת ישראל נוסח האריז"ל הבאים
על החתום
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

הפ"נ נתקבל בעתו, והשם יתברך ימלא משאלות לבבם לטובה בכל
המצטרך לכאו"א בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בפרט שמתקרבים ימי הסגולה, יו"ד וי"ט כסלו, גאולת ראשי נשיאי
חב"ד, שמסרו נפשם להפצת מעינות דברי אלקים חיים, מתאים למה
שכתב האריז"ל דדוקא בדורות אלו האחרונים מותר ומצוה לגלות זאת
החכמה (אגה"ק סי' כ"ו).

ויהי רצון שכאו"א מהם יעשה התלוי בו בהפצת התורה והיהדות
כפי שהם מוארים באור וחיות תורת החסידות, ובאופן דמוסיף והולך
מוסיף ואור כהוראת ימי חנוכה הבאים תיכף אחרי ימי הגאולה דחודש
זה.

בכבוד ובברכה להצלחה בכהנ"ל.

יא'שלט

ב"ה, ד' כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הו"ח אי"א נוי"נ צנמ"ס כו' מו"ה חיים דוב שי

שלום וברכה!

אף כי באיחור זמן (ואת כת"ר רוב הסליחה ע"ז) מאשר הנני קבלת

יא'שלח

דמוסיף והולך .. חנוכה: שבת כא, ב.

יא'שלט

נדפסה בהדרום ריש חוברת מא (ניסן תשל"ה). לקו"ש ח"ב ע' 188, והושלמה ע"פ צילום
האגרת.

מו"ה חיים דוב: שעוועל. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ט אגרת ב'תתקנ. לקמן אגרת יא'תרו.

קובצי „הדרום” גם בכתב – נוסף על האישור בעי"פ עי"י השליח שי, שחזקה שליח עושה שליחותו,

בצירוף ת"ח על תשורתו גדולה (גם באיכות) זו.

כן יסגי ה' חילי להגדיל תורה ולהאדירה עי"י הו"ל דחד"ת (דעצמו ודאחרים).

וארשה לעצמי להציע ע"ד הדפסת מפתח המאמרים והענינים וכו' – **זבל** הקובצים יחד ובחברת **בפ"ע** דוקא, וכיון שזהו בית יד ומכשיר להקובצים – התועלת מובנת וההקדם ישובח.

בכבוד ובחתימה מעין הפתיחה – ת"ח על הקובצים הנ"ל, ולמפרע – באם (כתקות) יושלח גם בעתיד – על העת"ל, ובברכת הצלחה,

מ. שניאורסאהן

לחביבותא דמילתא פשיטא שלמרות הטרדות וכו' הרי בהזדמנות הראשונה עיינתי בפנים, ובמאי דסליק – חוברת דשנה זו – ובמאמר כת"ר.

ועי"פ מחז"ל: אטו לא ידענא דשפיר קאמינא (ואדרבא – דוקא עי"י ד) הוה מקשי לי כו' רווחא שמעתא (בי"מ פד, סעי"א), באתי בהערות הנ"ל, ובודאי יקויים מחז"ל עה"פ את והב בסופה – ועי"ד הצחות – בנדו"ד הי"ז כפשוטה „מלחמה שעיי ספר" – שבא לידי (רש"י ד"ה את, קידושין ל, ב):

א) ברמב"ם הלי עבודת יוהכ"פ פ"א ה"ג: ומתקינן לו כה"ג אחר שאם יארע בזה פיסול¹ יעבוד האחר תחתיו, בין שאירע בו פיסול קודם תמיד של שחר בין שאירע בו פיסול אחר שהקריב קרבנו זה שנכנס תחתיו

1) כ"ה בדפוסים הנפוצים. ומעולם תמהתי על היו"ד – עד שמצאתי בדפוס רומי – **בלתי יו"ד**.

שחזקה .. שליחותו: עירובין לא, ב. וש"נ.

הדפסת מפתח כו': ראה גם לקמן שם. חוברת המפתח (חוב' מג) נדפסה בחורף תשל"ו, על פי „דרישת הקוראים”.

חוברת דשנה זו: חו' מ, ע' ה ואילך.

עה"פ: חוקת כא, יד.

אינו צריך חינוך אלא עבודתו מחנכתו ומתחיל מעבודה שפסק בה הראשון, עכ"ל.

ותמה מר, „אחר שהקריב קרבנו" (דפי' — קרבנו דכה"ג, היינו פר כה"ג) — מהו הדיוק והחידוש באחר הקרבת פרו דוקא —

[ויש לחפש בסי' אולי נמצאת גירסא „קרבנו זה" (וקאי על התמיד? שהזכירו לפני זה) זה שנכנס כוי' (ומעתיק שלא הבחין — השמיט תיבה „זה" אחת שלפענ"ד הייתה כפולה) — ועפ"ז בטלה גם התמי' למה שינה הרמב"ם הענין מהש"ס דאיתא שם (יומא יב, א) אחר תמיד של שחר.

ומכבר העירוני עדי"ז ברמב"ם בסוף הלי' מקאוות: במי הדעת טהור ה"ה כוי' — שלכאורה צ"ל: במי הדעת טהור (היפך דעות הרעות — שלפנ"ז) טהור ה"ה כוי'].

ומביא כתי"ר גירסא עתיקתא (ברמב"ם דפוס רומי): אחר שהקריב קרבנות. — דרך אגב בסי' קרית מלך מביא גירסא זו בשם „דפו"י".

ועצ"ע: „קרבנות" — מאי קמ"ל? ואדרבא, בהשמטת תיבה זו, כ"א „אחר שהקריב" ותו לא — אז הי"ז קאי על התמיד וע"ד כמו שהוא בש"ס, כני"ל.

ואולי י"ל דקמ"ל דאפילו „לאחר שהקריב קרבנות" וצריך לעשות דבר שאינו הקרבת קרבן כלל (גם לא אביזריהו) — נקרא זה עבודה דמחנכתו. וכגון הוצאת הכף ומחתה מקדה"ק. וע"ד מש"כ בתוד"ה ואי (יומא לב, א): הוצאת כומ"ח מנלן דעבודה היא להצריך לה טבילה בפ"ע י"ל כוי' — הי' מקום לספק אם מחנכת.

וצ"ע בנוגע לקרה"ת דכה"ג (שגם היא מה"ת) — דלאו עבודה היא (יומא סח, ב. וברמב"ם). וא"כ באם אירע פיסול בסמוך להקריאה מה מחנכו להאחר?

ואולי י"ל ממנ"פ: באם (כפשטות הלי') קרה"ת צ"ל דוקא בכה"ג —

2) וקרי לוי „קרבנו" — להדגיש עוה"פ שאף שהמדובר בקרבן שהוא תמיד בכל יום, הנה התמיד שביוהכ"פ נעשה קרבנו דכה"ג (בנוגע להקרבתו. וראה ני"כ הרמב"ם ריש הלי' יוהכ"פ שקו"ט בדעתו בזה).

ומכבר העירוני: ראה לקו"ש ח"ד ע' 1146 הערה 16. ועוד. ולהעיר משיחת ליל ד' דחוהמ"ס ה'תשמ"ח (התוועדיות ח"א ע' 230 ואילך).

ה"ז גופא עושה את הקריאה ענין דמחנכתו [ועבודתו מחנכתו – לאו דוקא (ענין רש"י יומא יב, ריש ע"ב)]. ובאם כה"ג ל"ד – הרי שוב א"צ חינוך. ואת"ל דצ"ל כה"ג דוקא ועבודה דוקא (או עכ"פ סילוק עבודה – כהוצאת כומ"ת) עוד אפשריות בקרה"ת – לדחות הקריאה לאחרי העבודה הא' שיפגע בה. ויהי עוד שינוי שיקרא בבגדי זהב (כיון שהעבודה הסמוכה היא – שעיר הנעשה בחוץ כו'), או לדחותה לאחרי הוצאת הכף ומחתה בכדי שיקרא בבגדי בוץ כבכל שנה. ויליע בירוש' (שם רפ"ז): לקריאת הפרשה כו' שיירי עבודות כו' רצה עובדה בבגדי זהב רצה עובדה בבגדי לבן ונחלקו המפרשים בפירוש כ"ז. ואכ"מ.

ב) מביא ביאור הלח"מ בפ"י דברי הרמב"ם ש"עבודתו מחנכתו", אף דלשיטתו דאבנטו דכהן הדיוט דכלאים הוא – אבנטו מחנכו,

[שזהו קודם להעבודה, ובמילא כבר מחונך הוא, וגם – אצ"ל להעבודה (שצ"ל ככה"ג דוקא) וחינוכו באים בב"א. ועפ"ז צ"ע בדברי הלח"מ משנה ובהשקו"ט דמר] –

ולפענ"ד ביאור הרמב"ם הוא ע"פ הידוע (יד מלאכי, כללי הרמב"ם ס"ד – מהלח"מ ועוד) דדרכו של הרמב"ם ליקח הדרשה היותר פשוטה אע"ג דאתדח"י כו' פסוק שלא נזכר בגמרא כלל מאחר שהוא מבואר יותר – שעפ"ז מובן ובמכש"כ ועאכו"כ שיביא טעם המפורש – מפני פשיטותו ומפני שהוא לד"ה וכו', אף שאינו טעם העיקרי.

ולהעיר: כלל הני"ל, לפענ"ד, זקוק לביאור נוסף בכל מקום ומקום, כוונתי – כיון שהרמב"ם מביא טעם שלא הוזכר בש"ס – מפני פשיטותו וכיון שלא נפק"מ מידי לענין דינא – א"כ קשה דגם הש"ס הו"ל לומר כן ומצד סברא זו עצמה.

וחסבר כללי י"ל בזה: סדר הרמב"ם ה"ה ביאור פס"ד והלכות וכאו"א במדור בפ"ע. סדר הש"ס – בלול לא רק ממקרא וכו' אלא גם: 1) דין בדין והלכה בהלכה באגדה וכו', 2) פס"ד והסברת ענינים וכו'.

3) עיין ס' המדות לחקר ההלכה (להרב עמיאל) מדה א סק"ז. וש"נ. מפענח צפונות

פ"י.

וא"כ טעם חדש שאין בו נפק"מ לדינא באותה הלכה או עכ"פ בהלכה בכלל, אלא שיש נפק"מ באגדה וכו' דרכו וצריך להביאו ברמב"ם, ואא"פ להביאו בש"ס [ועי"פ אותו הכלל – שאצ"ל נפק"מ מיד].

ב. בתפלת כה"ג ביוהכ"פ שהגירסא ברמב"ם דפוס רומי „שאם הייתה שנה זו שחונה תהי' גשומה" – ולא „שאם תהי' כהגירסא בכ"מ. ורוצה כת"ר לפרש שהכוונה שהייתה שחונה בקייץ שעבר, ולכן „הייתה" – דוקא לי עבר.

אבל עפ"ז – אין מקום תיבות אלו בנוסח התפלה, כ"א בהצעת הדברים **שלפני** (שאם הייתה כו' – אזי מתפלל כו'), שונה חלק תפלה זו משאר התפלה – שלא הי' אומרה כ"א כשהקייץ שלפניו הי' שחון, ועוד ועיקר:

תוכן התפלה מפורש בפיה"מ בכדי שיהי' האויר שווה במזגו ויבריא גופות בני"א (ועד"ז בהעתקת קאפח), ומובן שאא"פ שווה במזגו וכו' כ"א כששחונה וגשומה הם **בב"א**, ולא בהפסק כמה חדשים.

והלי „הייתה" שברמב"ם הוא ע"פ הגירסא בירוש' על אתר (יומא פ"ה, ה"ב): ואם **יצאה** עלינו גלות כו' חסרון כו', והפירוש כבמפרשים שם, שיצא גז"ד מלפניו שהיא שחונה – תהא גשומה.

יא'שמ

[תשל"ה]

צ"עג איך אפשר לפרש בסגנונו הכי מדויק דהרמב"ם דכתבו „**כך** היתה תפלתו של כה"ג" – כוונתו בזה לתוכן התפלה ולא ללשונה. ועוד:

ברמב"ם: הלי עבודת יוהכ"פ פ"ד סוף ה"א.

ואם יצאה עלינו גלות: ביום הזה או בשנה הזאת תהא גלותינו למקום של תורה כו' ואם יצא עלינו חסרון כו'.

יא'שמ

נדפסה בקובץ הדרום חוברת מב ע' 222, ע"ש הרב יהושע דובראווסקי, והוא ממענה שכתב לו כ"ק אדמו"ר בענין הנ"ל (בהמשך למה שכתבו בחוב' הנ"ל ע' 11-22, לפרש דברי הרמב"ם הנ"ל, שאם היתה שנה העברה שנה שחונה הי' מוסיף הכה"ג בתפלתו: שתהי' שנה זו גשומה).

כ"ק אדמו"ר זי"ע

לט

א) א"כ התיבות „יה"ר מלפניך ה"א" מאי בעי הכא, שה"ז פתיחה **משותפת** לתוכן איזה שיהי; ב) כל הסגנון: שאם תהיי כוי ולא יסור כוי — שייך בנוסח ולא בתוכן (שאו צ"ל **כברמב"ם** (ספ"ג): עניינה שתהיי כוי שלא יסור כוי). ואפילו בלי הירוש' וכוי אי אפשר לפרש כן. ובפרט שגם בסדר העבודה דמוסף יוהכ"פ כן הוא. ובפיה"מ להרמב"ם (שם): **ולשון** תפלה קצרה כך יה"ר כוי.

אפילו את"ל **דהשאלה** „מאי מצלי" יל"פ: א) ע"ד מה מצלי, או ב) מהו **לשון** תפלתו, אבל המענה שהתחלתו יה"ר מלפניך ה"א כוי וכן אח"כ „מסיים בה" — ה"ז סגנון **ל'** תפלה כולל הפתיחה (כמפורש גם בבחי „ואומר"). ודוקא הסוגיא דברכות (ז, א) מכריחה עוד יותר **דבאמירת** כה"ג מדובר — **דבהמשך** להמענה: אמר רב יהי רצון כוי מביא **עובדא** מפורטת: תניא כוי ואמר לי כוי אמרתי לו יה"ר כוי מלה במלה דלי של רב.

ריבוי הדעות שבש"ס ומדרשים מהי תפלתו של כה"ג, דלכאוי ה"ז פלוגתא במציאות (וזה קשה גם את"ל שרק בתוכן — מדובר) בפרט בזמן האמוראים.

י"ל דהפלוגתא היא מהו המעכב ומוכרח להיות (והשאר בא בהוספה) בתפלתו. וזיל בתר טעמא שכה"ג מקצר „כדי שלא להבעית את ישראל" — א"כ המוסיף בקצרה באופן שלא יבעית — מותר הוא.

עפ"ז יומתק הא דהטענה לכה"ג שהאריך (ביומא שם) היתה רק שלא יהא רגיל כוי להבעית ולא (גם) על הוספת דברים. ואדרבא — רצוי היא ההוספה וכבש"ס שם: קשה בעיניכם!

דוגמא **מעין זה**: ברכות שמ"ע **דמוסיף** (כ"א בסגנון **שלו**) בברכות האמצעיות, אלא שצ"ל תמיד ועיקר נוסח הקבוע.

מה שהוכיח המחבר שלא בנוסח תפלה מדובר, מזה שהשקוי"ט בגמרא בא באמצע המאמר, וגם מזה שהתפלה נמסרה בשני חלקים ע"י שני אמוראים וכוי — הרי גם את"ל שבתוכן מדובר קשה כ"ז וכן דלהלן!

ומה שהקשה: „איך ניתן לקבוע .. הבקשה 'אם שחונה תהא גשומה', והרי ישנן שנים שהן גשומות בתחלתו" — אפ"ל שהתורה ע"פ

ובפיה"מ להרמב"ם: יומא פ"ה מ"א.

מאי מצלי: יומא נג, ב.

שהוכיח המחבר: בהדרום שם ע' 14.

הרוב תדבר. וכן מ"ש להלן ש"אם בריש שתא הי' מזג האויר לא קר ולא חם, אין מקום בכלל לבקשה בנוסח זה" – י"ל דאה"נ, אלא דמיעוטא הוא.

יא'שמא

ב"ה, די כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת שולמית תחי'

ברכה ושלוס!

הנני בזה להביע תודה נפשית ולבבית על [ש]שלחה לי רשומי על דבר שעות האחרונות של דודה, ידידנו מר שזר ז"ל,

שאם בנוגע לכל אדם יקרים רושמים כאלה, ועוד ועיקר עידוד רוח בשעות אחרונות בעולמנו זה, על אחת כמה וכמה בנוגע אליו, אשר הי' כולו חדור רגש ומתגעגע וצמא לרגשי לב אמתיים מכל הנמצאים סביבו ובפרט מהקרובים אליו.

ועוד להוסיף, ובהקדמה שאף שאין מדרכי כלל לדבר שלא בשבחים של בני ישראל, מי שהם ואיך שהם, אתאפק לא אוכל מלהביע צערי, אשר דוקא בחדשים האחרונים מחייו, כמה מאלה אשר בטח בהם ותקותו חזקה היתה אשר כמים הפנים לפנים כן יהי' הרגש שלהם אליו כמו הרגש שרחש הוא אליהם, הזניחו אותו, ולא עוד אלא שאיכזבו אותו בכמה וכמה שטחים וענינים שהיו נוגעים לו ביותר וביותר,

בודאי שגם לה ידועים הדברים ואולי עוד יותר מאשר כאן, כיון שנמצאה על אתר וקרובה אליו. והאמור אינו בא אלא בתור הקדמה ומאמר מוסגר שבמצב כזה במיוחד מה יקר לו לאדם כל הבעת רגש וכל ענין של לבביות כנה ואמתית.

לאידך גיסא, כיון שנצחיות הנפש יסוד הוא לא רק באמונת עם בני ישראל, אלא הוא ענין המובן גם בשכל הפשוט – שהרי אין כל יסוד

יא'שמא

שולמית: כצנלסון.

דודה .. שזר ז"ל: נפטר בחוהמ"ס תשל"ה.

הזניחו אותו: ראה גם לעיל חכ"ח אגרת יתשצז, בסופה.

וסברה לומר שקיום הנפש יכול להסתכן או להיבטל על ידי מחלה בבשר גידים ועצמות, אלא שלאחרי הפירוד שבין הנפש והגוף בטלים גם הכבלים וההגבלות של הגוף שהגבילו ג"כ את הנפש והתופעות שלה והרגשות שלה וכו' — הרי גם עתה בתוקפה עומדת הכרת תודה שלו לכל אלו שגמלו עמו חסד בכלל, וחסד של אמת — היינו שלא על מנת לקבל פרס — במיוחד. והרי זה גם כן מביא קצת סיפוק נפש והרגעה מהצער על שהי' במדה חשובה בודד וגלמוד דוקא בימיו האחרונים וברגעיו האחרונים שכל כך השתוקק אז להוספה במדת הלבביות וחמימות שבסביבתו, ובלשונו הוא: אור וחום חסידותיים — חסידישע האַרציקייט,

ובודאי ידוע לה אשר דודה (תבדל לחיים טובים) לא הי' אצלו כל ספק כלל באמתיות הסיסמה של תורת החסידות, שמטרתה היא להיות לא נחלת חוג מסויים של עמנו בני ישראל, אפילו לא של חוג רחב ביותר, רובא דרובא של עמנו, כי אם להיעשות אורח חיים ורוח החיים של כל אחד ואחת מעמנו מבלי יוצא מן הכלל [אלא שיש מי שזכה והי' זה חלקו ונחלתו בתור מורשת אבות, ויש כאלו שרכשו זה על ידי לימודים ועמלם ויגיעתם בעבודת עצמם].

בתודה עוד הפעם על גודל הנחת רוח בקראי את מכתבה בתיאור האמור — ויהי רצון אשר תמיד כל הימים הרי דוקא במאורעות של שמחה תשפיע בסביבתה לבביות וקירוב לבבות ומתוך חיות ואור נפשיים —

ובברכה לבשורות טובות.

יא'שמב

ב"ה, ד' כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור רב פעלים
מו"ה גדלי' שי' המכונה ד"ר פיצ'רסקי

שלום וברכה!

איך באַשטעטיג די ערהאַלטונג פון אייער בריוו, והשם יתברך ימלא
משאלות לבבו לטובה אין אַלע ענינים וועגן וועלכע איר שרייבט.

הסיסמה: ראה סה"ש תרפ"ט ע' 72. תש"ב ע' 159. תש"ד ע' 93 וע' 163. אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ
נ"ע ח"ח ע' תרי. ח"י ע' דש. לקו"ש ח"ט ע' 344. ועוד.

בפרט איר זאָלט קאָנען טאָן פאַר אידישקייט און פאַר אידן –
וואָס באמת איז דאָס איין זאָך, וואָרום אַז מ'וויל טאָן אָן אידן אָן
אמת'ע טובה איז דאָס דורך פאַרשטאַרקען אידישקייט. און ס'איז דאָך
איבעריג צו אונטערשטרייכן פאַר איינעם וואָס האָט געטאָן אין דעם אין
יענער מדינה, ווי ווייט מ'דאַרף אויסנוצן די נייע מעגלעכקייטן, ובפרט
בארצנו הקדושה.

ויהי רצון אַז איר זאָלט טאָן אין דעם אין אָן אופן פון מוסיף והולך
מוסיף ואור, לויט די אָנווייזונגען פון ימי חנוכה הבע"ל, און טאָן אין
גוטען געזונד ובשמחה ובטוב לבב.

בכבוד ובברכה.

נ.ב. עס איז ניט בנוהג אין בית הרב דאָ צו שרייבן איינעם, בפרט
בנוגע באַשטייערונגען, איידער מ'האָט פון עס אַ ווענדונג. פונדעסטוועגן,
אַלס יוצא מן הכלל ולכבודו של ד"ר פיצירסקי, איז דאָ בייגעלעגט מיין
בריוו צום באַטרעפּענדען. און זיכער וועט איר פאַרזעצן אייער גוטע
השפעה אין דער זאָך, ווי אין אַלע גוטע זאָכן, אַז דאָס זאָל אַרויסקומען
בפועל, ויפה שעה אחת קודם.

יא'שמג

ב"ה, ד' כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר פאָמעראַנץ ש"י

שלום וברכה!

עס האָט מיר געפרייט צו באַקומען אַ בריוו פון מר גדלי' ש"י
המכונה ד"ר פיצירסקי, מיט דער בשורה וועגן אייער גוטען וואונש און
העכסט-וויכטיגען באַשלוס צו נעמען אויף זיך דעם ענין פון אויפשטעלן
אַ בית הכנסת חב"ד, אָדער אַ מער-כללות'דיגע זאָך – אַ מרכז חב"ד,
אין רחובות.

יא'שמב

אין יענער מדינה: רוסי.

מוסיף והולך .. חנוכה: שבת כא, ב.

מיין בריוו צום באַטרעפּענדען: האגרת הבאה.

און ווי באַ אַלע גוטע באַשלוסן, בפרט אין אַן אונטערנעמונג וואָס איז נוגע ולטובת הרבים, זאָל דער אויבערשטער אייך בענטשן און מצליח זיין צו פאַרווירקלעכן אייער באַשלוס בקרוב ממש און אין דער פולסטער מאָס, און טאָן דאָס בשמחה ובטוב לבב.

בפרט אַז מיר געפינען זיך אין דעם חודש כסלו, וואָס אין דעם חודש זיינען דאָך די גוטע סגולה-טעג פון דער גאולה (י"ט כסלו) פון דעם אַלטן רבי'ן, בעל התניא והשלחן-ערוך, דער גרינדער פון חב"ד, און אויך די גאולה (י' כסלו) פון זיין זון און ממלא מקום, דער מיטעלער רבי, זי"ע, וואָס זיי זיינען מעורר רחמים תמיד כל הימים פאַר די אַלע וואָס טוען גוטעס אין פאַרשפרייטן תורה-טרייע אידישקייט און חסידות. זייער זכות וועט אויך אייך ביישטיין לאריכות ימים ושנים טובות.

בכבוד און מיט וואונש פאַר אַ פריילעכן און ליכטיגען חנוכה און צו הערן גוטע בשורות אין אַלעס אויבנגעשריבענע.

יא'שדמ

בי"ה, ד' כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת שפרה יהודית תחי'

ברכה ושלוס!

בטח קבלה מכתבי הקודם בהוספה לפ"ש על ידי הנוסעים שי'.

וכיון שמתקרבים ל"ט כסלו ותיכף לאחר זה לימי החנוכה, בודאי נעשות כל ההכנות והפעולות בנוגע לאלמנות ויתומים כמנהגה הטוב בזה כהמשתתפת הראשית והעומדת בראש וכו'.

ויהי רצון שתעשה בכל האמור מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף ומתוך שמחה וטוב לבב, וזה יוסיף בברכת ה' בהמצטרך לה בכלל ולשידוך מתאים וטוב בקרוב ממש בפרט.

בברכת חג הגאולה וימי חנוכה מאירים ולבשורות טובות.

יא'שדמ

מרת שפרה יהודית: גלומבוזיץ-מרוזוב. אגרות נוספות אלי' - לעיל חכ"ט יא'מו, ובהנסמן בהערות שם.

יא'שמה

בי"ה, ה' כסלו תשל"ה
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ כו' מו"ה . . . שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום כ"ח מ"ח,

מנהגנו בכיו"ב שבאם המדוברת תי' היא יר"ש וכו'

להוסיף שם להמדובר או לאבי המדוברת – שיחיו – שאז אין זה
כלל שמותיהן שווים (שו"ת הצ"צ חאה"ע סקמ"ג).

הפי"נ שבמכ"י יקרא בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע.

בברכה.

נ.ב. מהנכון אשר יבדקו את התפלין (דהמדובר) שלו וכן המזוזות
שבדירתם שתהיינה כולן כשרות כדין.

יא'שמו

[ה' כסלו, ה'תשל"ה]

בדהתפוחה"ז.

נ.ב. הוספה בבטחון (כפשוטו) בהשם – יש לה השפעה מיוחדת
לטובה גם על גמגום בדבור.

יא'שמה

בכיו"ב: ששם החתן ושם החותן שוים. ראה גם לעיל חכ"ט אגרת יארסג, ובהנסמן בהערות
שם. לקמן אגרת יא'שעג.

יא'שמו

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מה' כסלו תשל"ה.
בדהתפוחה"ז: = בדיקת התפלין והמזוזות.

יא'שמז

[י' כסלו, ה'תשל"ה]

ובמענה להשאלות:

א) כיון שכבר באו בקשר עם רופאים מומחים מארצה"ב וראו את הילד שיי' – יש להשתדל לקבל חו"ד ברורה בזה, אבל איני רואה תועלת בהבאתו הנה (ובפרט שקשרים הדוקים בין הרופאים דכאן ודאחקת"ו) ובמילא אינה כדאית.

ב) מובן שמחוייבים ע"פ תורתנו תורת חיים בקיום מצוה הראשונה שבתורה (שגם הסדר בתורה – תורה שלימה היא) – היא מצוה רבה דפ"ר, ושומר מצוה לא ידע גוי'.

והוספה בבטחון בה' וקיום מצותיו בשמחה – מוסיפה בברכותיו בהמצטרך.

בדהתפוחהמ"ז.

.נ.ב.

לפעמים .. טהרת .. ואתו הסליחה על הערתי זאת.

רגיל [...] במקום חשש לענין כפי שקוראו במכתבו „גנטיי” – לבדוק [את] החרָמָאָמָאָמִים של האיש והאשה והרי [אין] בבדיקה זו כל אחריות. ואין מזכיר עדי"ז במכתבו.

ופשוט שאין זה נוגע כלל להחיוב (והזכות) דקיום מצות פו"ר – ובמיוחד שהמסקנות בשטח זה אינן עדיין בגדר „בדוק ומנוסה” להיותו מחקר חדש יחסית כ"א רק להרגיע הרוח.

יא'שמז

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מי' כסלו תשל"ה.

שגם הסדר בתורה – תורה שלימה היא: ראה של"ה חלק תושבע"פ, כלל לשונות בתחלתו (תב),

ב). לקו"ד ח"א ת, א.

ושומר מצוה לא ידע גוי' קהלת ת, ה. וראה שו"ע אדה"ז סי' תנה סט"ו-ז.

בדהתפוחהמ"ז: = בדיקת התפילין והמזוזות.

לפעמים .. טהרת .. : נוסח המכתב דלעיל חכ"ט אגרת יאקמו. חכ"ח יתקסה, ובהנסמן בהערות

.שם

יא'שמה

[י"א כסלו, ה'תשל"ה]

במענה לשאלתה: נאמר יוסיף דעת יוסיף מכאוב וא' הביאורים
 בזה: טפש — אפשר שבכלל לא ידע שחסר לו משהו וככל שיתגדל הדעה
 בטוב והיוקר דיהדות ותומ"צ — יגדל הצמאון לזה ובמילא גם העדר
 השביעת רצון מעצמו וכו'.

יא'שמט

[י"א כסלו, ה'תשל"ה]

לשאלותינו: אין כדאי, כמובן, לעזוב משרתו עתה כל זמן שאין
 פרנסה בטוחה כמותה מן המוכן.
 למכור ביתם — אין נראה לי כלל וכלל, ומכמה טעמים.

יא'שנ

ב"ה, י"ב כסלו, ה'תשל"ה
 ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ כו' מוהר"י שי'

שלום וברכה!

במענה לשואליו,

פשוט הדבר שמכתבי מאז ע"ד איסור חברות ב"סינאגאג קאָנסיל"
 וכן ב"באַרד אָוו ראַבייס" שפורסם בשעתו,

יא'שמח

מצילום כתי"ק, על העתק המזכירות של מכתב באנגלית, בתאריך י"א כסלו תשל"ה.
 נאמר: קהלת א, יח.

יא'שמט

מצילום כתי"ק, על העתק המזכירות של מכתב באנגלית, בתאריך י"א כסלו תשל"ה.

יא'שנ

נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 261.

שמכתבי מאז: לעיל חי"ב אגרת ד'קסב.

מז

כ"ק אדמו"ר זי"ע

בתקפו עומד ופליאה גדולה השאלה עדיין.
בכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

יא'שנא

בי"ה, י"ג כסלו תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת חדוה ת"י

ברכה ושלוש!

... בת"ח ת"ח על הבשו"ט ע"ד המלוה מלכה והמפגש ובפרט ע"ד
המבצע זהדלקת הנרות,

ובברכה להצלחה רבה בכהנ"ל ולבשו"ט בכ"ז.

יא'שנב

[י"ג כסלו, ה'תשל"ה]

נתקבל ות"ח ת"ח ודבר בעתו מה טוב, היש שכבר נדפסו?

יא'שנא

מרת חדוה: סגל, עפולה.

המבצע זהדלקת הנרות: ראה לעיל אגרת יא'שכד, ובנסמן בהערות שם.

יא'שנב

נדפס ב"מקדש מלך" ח"ג ע' רל. והוא מענה להת' ישראל מרדכי הלוי קאזאמינסקי, על קובץ
סיפורי חסידים ששלח לכ"ק אדמו"ר.

יא'שנג

בי"ה, י"ד כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה אפרים אליעזר שי' הכהן

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכו' ובהם בקשות ברכה פ"נ מיום הגאולה יו"ד
כסלו והקודמיו,
ובעת רצון יקראו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ
זי"ע.

בברכה לבשו"ט בתוכן כהנ"ל ומתוך בריאות שמחה וט"ל.

להערות־הארות בהמדובר בסיום מס' סוכה* — המשך הסיום הי'
בהתועדות שלאח"ז ומשם מבואר גם לההערות. ונקודות אחדות:
חילי דילי דפי' בלגה עיקר — פיה"מ להרמב"ם דהביא רק פי' זה.
ואחריו נמשכו כו"כ ממפרשי המשניות.

נוסף על הראי' דשקו"ט בש"ס אליב"י דפי' זה.

ולכאורה כת"ר כהנא — צ"ל מסייע כהניא ולצדד שלא משמר שלם

(* ועי' הצחות — אֹתוֹת כסלו בחילוף למ"ד בה"א בסופה (עי' יבמות יג, ב.
וכמדומני שראיתי ביאור מרז"ל זה בדא"ח אלא שעתה איני זוכר מקומו).

יא'שנג

מו"ה אפרים אליעזר הכהן: יֵאלֶעס. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת יכט, ובהנסמך
בהערות שם. לקמן יא'תקעה.

בהמדובר בסיום מס' סוכה: בהתועדות ו' תשרי תשל"ה — שהעיקר כמ"ד שמה שמשמרת
בילגה חולקת בדרום, הוא מפני מעשה מרים בת בילגה שהמירה דתה כו' (ודלא כמ"ד שהוא מחמת
שמשמרתו שוהה לבוא).

כסלו .. בסופה: וא"כ קשור חודש כסלו לסוכה.

יבמות יג, ב: כל תיבה שצריכה למ"ד בתחלתה הטיל לה הכתוב ה"א בסופה.

בדא"ח: ראה אור תורה להרב המגיד סי' תעו.

בהתועדות שלאח"ז: יום שמח"ת (שיחות קודש תשל"ה ח"א ע' 111), נתבאר האמור לקמן.

דכהנים שזריזין הן שהה לבוא ועל כל כהני המשמר אין העבודה חביבה (חידוש ושינוי הטבע) – כ"א רק נערה אחת הייתה ופירסמה חז"ל (ועי"ז – חידוש אבל רק בדין – דקנסינן אגב ברתיי).

מהתוספתא בש"ס שלא הזכיר חולקת בדרום – אין ראוי כי בש"ס מועתק זה כתוספתא על התיבות (שבמשנה) חולקת בדרום ולא הכפיל הענין עוה"פ.

הוכחה ע"ז – התוספתא במקומה – מביאה כל ג' הענינים ביחד בתחלה – ורק בתחלה*.

מקדושין נג, א – תמוה ביותר לומר דלפרש"י שם ב' הדעות בסוכה פליגי במציאות מתי התחיל הקנס והחילוק ביניהם כמה דורות! כן מובן שגם לפרש"י שם הייתה חלוקת לחה"פ דבילגה בדרום – גם לאחר ששמעון הצדיק (דלמה יבטל הקנס), אלא שהייתה באופן דחטיפה. ועפ"ז – המחלוקת היא האם אפ"ל „חולקת" על „חוטפת". וא"כ תו אין ראוי לסוגיא דסוכה.

(* ואם בקראי הדרך לקצר ולשנות (תוד"ה ונתן שבת קכח, א) עאכו"כ בלשון התוספתא.

דכהנים שזריזין הן: שבת כ, א. וש"נ.
מהתוספתא בש"ס .. במקומה: הברייתא בש"ס שם: ת"ר מעשה במרים בת בילגה .. וכששמעו חכמים בדבר קבעו את טבעתה וסתמו את חלונה [ולא נזכר שקנסו שלעולם חולקת בדרום]. ובתוספתא במקומה (סוף סוכה): בילגה לעולם חולקת בדרום וטבעתה קבועה וחלונה סתומה מפני מרים בת בילגה כו'.

ורק בתחלה: משא"כ בדעה הב' [מפני עכוב משמרות], לא הובאו ג' הענינים.
דלפרש"י שם: בד"ה הצנועין: ארבעים שנה ששימש שמעון הצדיק נשתלחה ברכה בלחם הפנים כו' מכאן ואילך נשתלחה מארה בלחם הפנים כו' והגרגרנין כו' חוטף חלק חברו ואוכלו. והא דנתן במסכת סוכה (דף נו) הנכנסין חולקין בצפון – חלקו המגיעו קאמר ובעוד שהיתה בו ברכה.

ומכאן רצה הרב יאלעס להוכיח שלדעת רש"י העיקר כמ"ד שבילגה חולקת בדרום מחמת שמשמרתו שוהה לבוא (ודלא כמ"ד שהוא מפני מרים בת בילגה שהמירה דתה כו').
כמה דורות: שבילגה היתה בשעה שנכנסו נכרים להיכל, שהוא אחרי תקופת שמעון הצדיק.

יא'שנד

[י"ד כסלו, ה'תשל"ה]

באם יש כאן מי שיעשה (יעזור) בעניני שידוכין בשבילה – כדאי להשתדל להסתדר כאן (ויזא בתור מורה מומחית בלה"ק וכיו"ב – כעצת עו"ד).
אזכיר עה"צ.

יא'שנה

[ט"ו כסלו, ה'תשל"ה]

- (1) מאז בקשו מ"הדסה" בירות"ו 500 מזוזות (כך כתבו) ובכסף. הבפו"מ?
(2) כדאשתקד.
(3) אזכיר עה"צ לכהנ"ל ולבשו"ט תכה"י.

יא'שנו

ב"ה, י"ז כסלו תשל"ה
ברוקלין

דודי היקר הוו"ח אי"א נו"כ כו' מו"ה בן ציון שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום ז' כסלו,

יא'שנד

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מ"ד כסלו תשל"ה.

יא'שנה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב־דו"ח של מו"ה ישראל לייבאוּו מט"ו כסלו, ע"ד הפעולות בחמשת ה"מבצעים" באה"ק.
מאז כו': במכתבו: בכלל קשה להשיג (מזוזות), פועלים במבצע מזווה כמה שניתן – ולו היו מזוזות כשרות (ובהישג יד) היו יכולים הרבה מאד לפעול, הדרישה היא גדולה.
כדאשתקד: במכתבו: אודות פעולות חנוכה בצבא ... חושבני אם אפשרי, כפי שהי' נהוג בשנים קודמות שהוצאות אלו מחזירים לנו.

יא'שנו

מו"ה בן ציון: שניאורסאהן, תל־אביב.

ות"ח על הברכות, וכבר מלתי אמורה בתוה"ק: ואברכה (ה' מקור הברכות) מברכיך, בברכתו של הק' שתוספתו מרובה על העיקר. הפ"נ שבמכ' יקרא בעת רצון על הציון הק'. בכבוד ובברכת חג הגאולה ולבשו"ט.

יא'שנז

ב"ה, י"ח כסלו תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת ... תני

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מיום ט"ז תשרי,

בנוגע לשידוך — מובן שתנאי העיקרי, אשר שניהם יחליטו ליסד ביתם בישראל על יסודי התורה והמצוה בחיי היום יומים. כיון שמזכירה שמשך זמן הייתה מאורשת ו"נפרדנו" — צריכה לברר אצל רב היש לעשות מה בזה לבטל האירוסין לגמרי. בברכה.

יא'שנח

ב"ה, י"ח כסלו תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת חנה תני

ברכה ושלוש!

מאשר הנני קבלת מכי ובו בקשת ברכה פ"נ מיום ר"ח כסלו, ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

על הברכות: לכבוד יום הנישואין, י"ד כסלו תרפ"ט.

מלתי אמורה בתוה"ק: לך לך יב, ג.

בברכתו .. על העיקר: ב"ר פס"א, ד.

בת"ח על הבשו"ט שגם בתה רחל דבורה תי' מדליקה נרות שבת כן
 תבש"ט בכל הענינים.
 בברכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

יא'שנט

[י"ח כסלו, היתשלי"ה]

בטח כהנ"ל הוא בהסכמה מלאה של [הרב קפלן והרב הענדל].
 ואזכיר עה"צ להצלחה ולבשו"ט.

יא'שס

[נוסח המברק לקראת י"ט כסלו, היתשלי"ה]

לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכיה תכתבו ותחתמו, כולל
 פעילות באופן דופרצת, וקרבת אלקים לי טוב, ולהגדיל האור ולקרב
 קיום היעוד — קץ שם לחושך, וקאתי מר מלכא משיחא.
 גוט יום טוב,

מנחם שניאורסאהן

יא'שנח

מדליקה נרות שבת: כדלעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

יא'שנט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבם של התמימים דוד אמסל, ברוך בענדיט ברעסלער ושמואל
 יעקב בערקאוויטש מי"ח כסלו תשל"ה, בו מבקשים ברכה להצלחה בעבודתם בהשגת תרומות למען
 בית חב"ד בעיר העתיקה של צפת.

יא'שס

וקרבת אלקים לי טוב: תהלים עג, כח (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).
 קץ שם לחושך: איוב כח, ב.

יא'שסא

בי"ה, כ' כסלו תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הנהלת „בי"ס חב"ד" בעפולה
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

הדו"ח שלהם לנכון נתקבל לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ות"ח ת"ח.
הפ"נ שבמכ"י יקראו בְּעַת רצון על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ
זי"ע.
כבוד ובברכת כט"ס,

מזכיר

נ.ב. בהעלון בהמכתב דנש"ק בנוגע לנתינה לצדקה — כדאי להוסיף
— **בלי נדר**.
לצרף דכד"כ.

יא'שסב

בי"ה, כ' כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר ...

שלום וברכה!

במענה למכתבו בו כותב אודות מצב החינוך באה"ק ת"ו שנחלק
לזרמים, ממלכת-יודתי, ממלכתי וכו' והליקויים ומגרעות שבה,
מובן שענין כזה אי אפשר לעמוד עליו בפרטיות הדרושה במכתב.
ועוד וגם זה עיקר, שאין צורך בזה, שהרי בארצנו בכלל, ובסביבתו בפרט,

יא'שסא

אגרת המזכירות, עם הוספה בכת"ק, והוראה למזכירות לצרף לה האגרת דלקמן יא'שסח.
לצרף דכד"כ: לצרף [לאגרת זו, גם האגרת] דכ"ד כסלו [דלקמן].

יא'שסב

החינוך באה"ק: ראה גם לקמן אגרת יא'תכט.

יש כמה אישים שיכולים להבהיר לו השאלות והנקודות בבעי' חיונית זו מהשקפת התורה בכלל, ולאור תורת החסידות בפרט, וגם מבחינה הגיונית ומעשית וכו'.

אבל מכיון שכתב אלי בזה, ורואני עד כמה שהענין נוגע ללבו, רצוני להשיב לו, על כל פנים בקיצור, בנקודות יסוד שבוה, ובודאי מעצמו יוכל לנתחן לכללותיהן ופרטותיהן. והן:

א) כל ענין בעולמנו זה חסר שלמות. ומעצמו מובן שבאם אי אפשר להשיג הדבר הרצוי במידה המקסימלית, יש להשתדל על כל פנים להשיג ולתקן ולהשלים בזה ככל האפשר.

ב) בנוגע לנוער, כלומר בנוגע לחינוך הנוער, הרי מטבע הורים שאינם מסתפקים במועט ואפילו לא בהישג על דרך המיצוע, בכל הנוגע לילידיהם, אלא משתדלים ומקוים להשיג את המקסימום האפשרי, ולא עוד אלא שמשתדלים בזה בכל מיני טרחה ויגיעה יתרה ועד למדה הנקראת בלשון העולם – מסירת נפש. ואם בכל הענינים כך, על אחת כמה וכמה בהנוגע לחינוך הראוי לשמו.

ג) ידוע ופשוט ההבדל שבין דת ישראל ולהבדיל דתות אחרות, שהן מיועדות למאורעות מסויימים ולימים מסויימים, מה שאין כן דתנו הנקראת „תורת־חיים“, שהיא מקיפה את כל החיים על כל פרטיהם, מרגע הראשון להולדת הולד ועד לרגע האחרון של חייו עלי אדמות. זאת אומרת, שהמונח „דת“ כאן אינו מדוייק כל צרכו, בסגנון אחר – אינו ממצה כל התוכן, שהרי זהו דרך חיים בכל פרטי החיים בחיי היום־יום.

ד) כתוצאה מהאמור, לא יתכן לחלק בין חינוך סתם, כפי שקוראים לו באה"ק, וחינוך דתי. שהרי כל המקצועות והענינים עליהם דן החינוך ומחנך את חניכיו, נכללים אף הם בחינוך הנקרא „דתי“, אלא שבחינוך הדתי נוסף עליהם גם חינוך לערכים דתיים וללימודי הדת ועניני' וכו'. בסגנון אחר – כל הנלמד בחינוך סתמי הוא חלק מהחינוך הדתי.

ה) אחד מדרכי החינוך ואמצעי החינוך הוא ענין ההתחרות, ובסגנון הידוע – קנאת סופרים תרבה חכמה.

ו) על פי הכתוב לעיל, מובן וגם פשוט שעליו ועל כאו"א שיכולים לפעול בשטח זה, לעשות כל התלוי בהם אשר חינוך כל אחד ואחת מבני

ובנות ישראל יהי חינוך מקסימלי, בין בידע בין במוסר והנהגה בפועל, ועל אחת כמה וכמה בנוגע ללימודי הדת, שזוהי הנקודה הפנימית של כל החיים ויסוד כל העניינים להם מחנכים. ופשיטא, על פי האמור לעיל, שבאם אפשר לסדר בחינוך הדתי עצמו שלבים ודרגות זה למעלה מזה, בבחינת טוב וטוב יותר וטוב מאד וכו', אין בזה חשש לפירוד וכדומה, כי אם אדרבה זהו מאמצעי החינוך, שהמחונך לא יסתפק במה שכבר השיג ובדרגה שכבר הגיע אליה, אלא תמיד יראה לנגד עיניו רמה יותר גבוהה, אידיאל יותר צודק ומשובח וכו'.

ז) אוסיף עוד נקודה, אף שפשוטה גם היא, שכל האומר שאין לו שייכות וחלק ח"ו בדת ואמונה, אינו אלא משלה את עצמו, וכנראה בחוש שכל בן אדם יש לו כמה וכמה עניינים המבוססים על האמונה בהם, ואמונה לא רק במחשבה, כי אם גם באופן המתבטא במעשה בפועל ומעשים בכל יום, מבלי לבדוק בעצמו ובשכלו אמונה זו, כיון שיש לו על מה ועל מי לסמוך. אלא שבנוגע לדת רצה האלקים יוצר האדם ומנהיגו שיהי הכל בבחירה חפשית, וגם בזה הבחירה נתונה להאמין באמונת אמת, או, להבדיל, באמונות טפלות וכו'.

בסגנון אחר, האומר שיחנך את הנוער ללא כל דת ואמונה, כי אם רק לימודי מקצוע ומוסר אנושי הדרושים לחיי החברה, הרי הבחירה בידו לא להכניס לימודי דת בחינוך בנו או בתו, אבל אין ביכולתו לשלול מהם אמונות אחרות והשפעתן בחיים, על אחת כמה וכמה בחיי הנוער, אשר בטבע בני הנוער שמאמינים הם והאמונה היא צורך חיוני להם ולסיפוק נפשם, ואם לא ידריכו אותם בכיוון הנכון, ימצאו מן הבא בידם, ומן הנמנע שלא תהיינה אכזבות.

בכבוד ובברכה.

יא'שג

[כ"א כסלו, ה'תשל"ה]

(1) לא ברמז, כ"א בגלוי, ופשוט שהמדובר בזה – שע"ע עדין לא הו"ל הספר.

יא'שג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה משה דובער רייבקין מכ"א כסלו תשל"ה. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ט אגרת יא'קנ, ובהנמנן בהערות שם.
לא ברמז כו': במכתבו: אמש בעת ההתועדות ד"ט כסלו, כשהזכרתי עצמי לברכה לפני כק"ש

ונבהלתי לקרוא לקמן שב„אופן נורמלי” – יהי זה קרוב .. לעצרת! ואין בזה טענות כי כך דובר מלכתחילה.

ולהעיר – הדפסת ספר ה”ז בשביל הזולת (במכש”כ מדיבור) וא”כ כל זמן שהזולת אינו יכול לקרות בו (ההדפסה וכו’ בפועל) – אפילו מקצת והתחלה אין; לכל היותר ה”ז בגדר „מכשיר”, ואין הלכה כר’ אליעזר.

(2) להעיר ממחז”ל בטבע אכלושי דמחוזא (בי”מ עז, א), וברמ”א חו”מ סו”ס שלד דכל לומדי תורה כו’.

(3) פשוט שבכהנ”ל אין תרעומות וכו’ גם לא שמץ ח”ו, כ”א תמי מהולה ברגש דהיפך תענוג.

(4) אזכיר עה”צ לכהנ”ל.

יא'שסד

ביה, כ”ב כסלו, ה’תשל”ה
ברוקלין, נ.י.

מר אברהם גד שי וזוגי מרת רבקה צירעל תחי
מאָחער־אָווסקי

שלום וברכה!

איך האָב באַקומען אייער בריוו פון י”ט כסלו, מיט דאָס
בייגעלעגטע.

עס האָט מיר געפרייט צו זען, אַז איר האָט אויסגעקליבן דעם
געהויבענעם און געבענטשטען טאָג – דעם חג הגאולה פון אַלטען רביין

ליום הולדת שלי כ”א כסלו, העיר כק”ש אז אלי ברמז מה, אשר כפי שתפסתי ה’ כוונת קדשו שאין דעתו נוחה כ”כ ממהלך העבודה בהדפסת ספרי כו’. כ”ק אדמו”ר הקיף את התיבות „ברמז מה”, וכתב (כבפנים).

וראה גם לעיל שם, שכ”ק אדמו”ר מזרוו על הדפסת ספרו. ואין בזה טענות: ואשר אין בזה טענות של מוהרמ”ד ריבקיין אל המדפיסים, כ”י העבודה הולכת באופן נורמלי כפי שהציעו לפני מתחלה”. „מכשיר” .. כר’ אליעזר: שבת קלא, א (שמכשירי מילה דוחין את השבת).

יא'שסד

אברהם גד .. מאַחער־אָווסקי: אגרות נוספות אליו – לעיל חכ”ט יא’קיד, ובהנסמן בהערות שם.

— צו שרייבן אייער בריוו, בפרט אַז עס איז באַגלייט געוואָרן פון אייער
בישטייער אויף צדקה —

וואָס אויך דערפון קען מען פיל לערנען, וואָס צדקה ווערט אין דער
תורה אָנגערופן **תרומה**, און דאָס האָט צוויי אָפטייטשונגען: ניט נאָר
„אָפטיידין“ נאָר אויך „אויפהויבן“, וואָרום ווען אַ איד שיידט אָפ געלט
אויף צדקה, ווערט דאָס געלט אויפגעהויבן און אויך דער מענטש ווערט
אויפגעהויבן, ווי הויך און געהויבן ער איז. —

איך וועל אייך ביידען מזכיר זיין אויפן ציון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר
בעת רצון אין אַלע ענינים וועגן וועלכע איר שרייבט. דער אויבערשטער
זאָל געבן, אַז עס זאָל זיין באַ אייך אין אַלע ענינים לויט די אָנווייזונג
פון די חנוכה-ליכט — אַז עס ווערט אַלץ ליכטיגער און ליכטיגער פון
טאָג צו טאָג.

איך ווינטש אייך און אַלע אייערע שיחיו אַ ליכטיגען און פריילעכן
חנוכה,
בברכה.

נ.ב. איך האָב זיך נאָכגעפרעגט, און בין אינפאָרמירט, אַז מ'שיקט
אייך פון אָפיס די נייעס-בולעטין (ל.נ.ס.). במילא זייט איר זיכער
אינפאָרמירט וועגן די ספעציעלע אַקטיוויטעטן — די „מבצעים“ — צו
אַריינציען וואָס מער אידן אין מצוות, און פרויען און מיידלעך צו בענטשן
ליכט, וכו'. האָפענטלעך טוט איר אין דעם אויפן בעסטן אופן.

יא'שסה

ב"ה, כ"ב כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת זהבה תחי' קולין

ברכה ושלוס!

זה מזמן שקבלתי מכתבה, ומרוב הטרדות נתאחר המענה שלי.

ומכיון שמאז לא שמעתי ממנה, רצוני לראות בזה סימן שהעניינים שכתבה עליהם נסתדרו, על כל פנים במדה חשובה.

על פי תיאורה גזע מחצבתה וחינוכה, בודאי למותר להדגיש בנקודה יסודית באמונתנו ודתנו, והיא – ענין הבטחון בהשי"ת, כפשוטו, שהנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, הן בנוגע לכלל ישראל והן בנוגע למשפחה ופרט. והרי בטחון זה שולל כל עניני חרדה ודאגה.

ועוד נקודה, אשר גם היא בגדר דעת לנבון נקל, שכל הוספה בצנורות וכלים לקבלת ברכות ה', שהם חיי יום-יום על פי רצון ה', כמבואר בתורה ומרוכז בשולחן-ערוך, אף שזה מוכרח גם בלאו הכי על פי הציווי „מעלין בקודש“, הרי זה מוסיף בברכות בכל המצטרף. וכיון שה' הוא בורא האדם, הרי מובן שהוא נותן לכל אחד ואחת הכוחות הדרושים למלא תפקידים בפועל. ונכלל בזה גם השפעה בסביבה, בהתאם למצות ואהבת לרעך כמוך.

ויהי רצון שתעשה בהאמור באופן דמוסיף והולך כהוראת ימי חנוכה הבאים עלינו ועל כל ישראל לטובה, להוסיף בנר ואור מיום ליום, ואין נר ואור אלא נר מצוה תורה אור.

בברכה לבשורות טובות,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב. לכתבה בנוגע שאיפתה להיות סופרת וכו', כיון שאין התנאים שווים בזה ממדינה למדינה, צריכה להתיישב בזה עם כאלה המבינים בשטח זה הנמצאים במקומה ובמדינתה.

יא'שסה

לא ינום .. ישראל: תהלים קכא, ד.
„מעלין בקודש“: ברכות כח, א. וש"נ.
ואהבת לרעך כמוך: קדושים יט, יח.
כהוראת .. מיום ליום: שבת כא, ב.
נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.

יא'שסו

ב"ה, כ"ב כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

מאשר אני קבלת מכתבה מיום ח' בכסלו.

ובראותי שימת לבבה ודאגתה, בלשונה, לגורל ארצנו, ובודאי כולל זה גם דאגה לגורל עמנו, ועל יסוד תוכן מכתבה, בטוחני שידועת הכתוב בתורתנו, תורת חיים (הוראה בחיים), שארץ-ישראל היא „ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה". והרי זה מחזק עוד יותר גודל הבטחון אשר לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ושומר עמו ישראל בכל מקום, על אחת כמה וכמה בארץ אשר עיני ה' בה תמיד.

ומובן גם כן אשר זה מחזק עוד יותר הצורך וההכרח להתנהג בחיי היום-יום על פי הוראות התורה, אשר פרשיות שלמות בתורתנו, תורת אמת, מעידות ומדגישות עד כמה שהברכה והשלום בארץ תלויים בקיום „אם בחוקותי תלכו", ולכל לראש מאחינו בני ישראל היושבים בארצנו הקדושה.

ולכן תקוטי שאם בלאו הכי עושה בזה, תוסיף כהנה וכהנה, ואם מאיזו סיבה לא עשתה בזה, הרי מכאן ולהבא תעשה, כוונתי לנצל כל השפעתה לפעול על אישים וחוגים, ככל שידה מגעת, להסתדר בחיי יום-יום על פי התורה ומצותי במעשה בפועל.

ובפרט שעל פי כתבה על גזע צור מחצבתה, שמוצאה ממנהיגי עם ישראל שמסרו נפשם על הפצת תורת ישראל בתוככי בני ובנות ישראל, הרי בודאי יש לה זכות מיוחדת ואחריות מיוחדת לפעול בכיוון האמור, וביחד עם זה גם ניתנו לה הכוחות במילואם להצליח בזה.

מובן שקראתי מכתבה בהתבוננות ושימת לב הראוי, אבל אין זה ממעט כלל וכלל גודל התפקיד המוטל עלי, ועל כל אחת ואחת בא"י שיכולה להשפיע עליהן. ויהי רצון שתעשה בזה באופן דמוסיף והולך

יא'שסו

תורת .. הוראה: ראה זח"ג נג, ב.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

לא .. ישראל: תהלים קכא, ד.

אם בחוקותי תלכו: בחוקותי כו, ג.

כהוראת ימי חנוכה הבאים עלינו ועל כל ישראל לטובה, להוסיף בנר ואור מיום ליום, בנר מצוה ותורה אור.
בכבוד ובברכה.

יא'שסז

[כ"ב כסלו, ה'תשל"ה]

האברך ... שי'

שלום וברכה!

תקותי חזקה, אשר מתאים לציווי התורה לשמור על בריאות הגוף,
תמלא את כל הוראות הרופא (ורופא הכפר יקבע מי הרופא שיש
לפנות אליו).
וה' יצליחך ותבשר טוב.
בברכה.

יא'שסח

ב"ה, כ"ד כסלו, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלום!

בנועם קבלתי מכתבך עם הבשורה הטובה שהתחלת להדליק נר של
שבת. ובודאי תדליק גם נר של יום־טוב.

להוסיף בנר כו': שבת כא, ב.
בנר .. אור: משלי ו, כג.

יא'שסז

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"ב כסלו תשל"ה.
לציווי התורה .. הגוף: דברים ד, טו. רמב"ם הל' דעות רפ"ד. וראה שו"ע אדה"ז חו"מ הל'
שמירת גו"נ ס"ג.

יא'שסח

כללי פרטי לבנות ישראל. נדפסה בקונטרס נרות שבת קודש ח"א (תשל"ה) ע' 16. לקו"ש ח"א
ע' 285.
מכתב כזה נשלח לכו"כ במשך השנה (בלי הקטעים המקשרים לחנוכה) ולבנות מכל הגילים
(בלי הקטע שטרם הגעת לגיל בת־מצוה).
שהתחלת להדליק כו': ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנמך בהערות שם.

ואף על פי שעוד טרם הגעת לגיל בת-מצוה, אבל הרי מצוות חינוך — הדרכה והרגל במעשה המצוות — מתחילה בגיל רך ביותר בחיי היהודי. וגדול החינוך שאינו רק הכנה לגיל מצוות, לבר-מצוה ובת-מצוה, אלא שזה מניח היסוד לכל החיים, וכמאמר החכם מכל אדם: „חנוך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה“ (משלי כב, ו). ומובן, שאף על פי שהכתוב מזכיר „נער“, הכוונה גם לנערות וילדות, כמו שהוא בכמה פסוקים בתורה.

מצוה צריך לקיים, כמובן, לשמה, כלומר בתור ציווי הקדוש ברוך הוא, ושלא על מנת לקבל פרס. עם כל זה, הרי כמה רמזים והוראות בכל מצוה, וגם שכרה בצדה בכמה אופנים, כיון שמצוה היא צנור לקבלת ברכות השם יתברך. ואם בכל מצוה ומצוה הדברים אמורים, על אחת כמה וכמה במצוות נר-שבת, שהפליגו בה חכמינו ז"ל (בגמרא, במס' שבת כג, ב. ובכמה מקומות), שמצוה זו קשורה בהכתוב „כי נר מצוה ותורה אור“, שאחד הפירושים בזה כי על ידי הדלקת נר שבת זוכים לאור תורה בבית — אור כל התורה!

עוד נקודה בזה, שענין נר של שבת, כפשוטו, הוא להאיר הבית באור גשמי, בכדי שלא יכשל ולא ינזק ח"ו מישהו בבית החשוך. אבל, בפנימיות, הענין הוא שר של שבת מאיר את הבית ואת בני הבית באור התורה להיות נר לרגלם ואור לנתיבתם, ללכת לבטח דרכם בחיים. כי דרך החיים מלאה מכשולים למי שהולך בחושך, וכל הדרכים בחזקת סכנה.

ועל כולנה, סגולה מיוחדת למצוות הדלקת נר שבת ויוס-טוב — להאיר מזלה להמשיך ברכות ה' בכל המצטרך גם בענינים גשמיים.

ויהי רצון אשר כל הברכות הכלולות במצוות נר שבת ויוס-טוב יתקיימו בך, ועל ידך גם בבית ובכל בני הבית, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ושלא .. פרס: אבות פ"א מ"ג.

כי .. אור: משלי ו, כג.

שאחד הפירושים: שבת כג, ב — רש"י ד"ה בנים. שו"ע אדה"ז או"ח רס"י רסג.

שלא יכשל כו': רש"י שבת כה, ב ד"ה הדלקת. שו"ע אדה"ז שם.

נר .. לנתיבתם: עפ"י — תהלים קיט, קה.

וכל .. סכנה: ירושלמי ברכות פ"ד ה"ד.

סגולה מיוחדת כו': ראה זח"א מת, ב.

במיוחד נהניתי לקבל הבשורה הטובה, וגם לענות עליי, בימים אלו הקרובים לימי החנוכה. כי ימי החנוכה מדגישים באופן גלוי ענין הדלקת נרות בחיי היהודי. וידוע שאחד הפרטים החשובים בנר־חנוכה הוא שהנרות יאירו גם **בחוץ**, בכדי שגם ההולכים „בחוץ” יראו ויתעוררו לאור נרות החנוכה ולהוראתם ומשמעותם.

ועוד פרט חשוב בנוגע לנר חנוכה, אשר הגם שמקיימים המצוה בשלמותה בליל ראשון של חנוכה בהדלקת נר אחד, אין זה מספיק בלילה שלאחריו וצריך להדליק שני נרות, וכן מוסיפים עוד נר בליל שלישי, וכן מוסיף והולך בנר ואור מיום ליום. וההוראה בזה, שאפילו כשהמצב בנר מצוה ותורה אור הוא בשלמות היום, צריך להוסיף בתורה ומצותי ביום מחר, ולהוסיף עוד למחרתים וכו', כי עניני טוב וקדושה אין סופיים הם.

לאור האמור למעלה, תקותי חזקה שאת תשתדלי לא רק ללכת מחיל אל חיל בכל עניני יהדות בחיי היום־יום שלך, אלא גם תהיי דוגמת מאירה ומזהירה לכמה וכמה נערות, ובמיוחד לאלו שלא זכו עדיין להתחנך במצוות. ומהדרכים הכי משובחים להעמידן בקרן אורה הוא לעורר אותן שיתחילו במצות הדלקת נר שבת ויום טוב, ומצוה גוררת מצוה להוסיף ולהרבות בנר מצוות. והרי זהו היופי והטוב שבסגולת האור אפילו כפשוטו, שמשלהבת קטנה של נר דולק אפשר להדליק נרות אין מספר, ולא עוד, אלא שהמדליק נר בקרן זוית שלו, הריהו מאיר גם לכל אלה הנמצאים בסביבה, וכלשון חכמינו ז"ל: נר לאחד נר למאה.

בברכה לימי חנוכה מאירים,

מנחם שניאורסאהן

שהנרות .. בחוץ: שבת כא, ב.

ועוד פרט חשוב כו': שם. שו"ע או"ח רס"י תרע"א.

מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

ומצוה גוררת מצוה: אבות פ"ד מ"ב.

וכלשון חכמינו: שבת קכב, א.

יא'שסט

ב"ה, ימי החנוכה, היתשלי"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור וכו'
מוה"ר שמחה ש"י קראוס

שלום וברכה!

בנועם נתקבל הפ"ש מכת"ר ש"י על ידי ידידנו הרה"ח ווי"ח אי"א
נו"נ רב פעלים הרש"ד הלוי ש"י רייטשיק, וכן הפ"נ שייקרא על הציון
בעת רצון.

אף שבטוחני שפועל בהפצת היהדות בכלל והמעיונות במיוחד בכל
מקום שידו מגעת, וכמו שדברנו בעת שיחתנו בהיותו כאן, תקותי חזקה
שעושה כל האמור מתוך שמחה וטוב לבב, אף שבתחילה היו אצל כת"ר
סברות וכו'.

והרי חזקה שליח (שלוחו של הקב"ה להביא דבר הוי" זו הלכה
בכ"מ שהיד מגעת) עושה שליחותו, ומקרא מלא דיבר הכתוב עבדו את
הוי" בשמחה. ובודאי לדכוותי האריכות אך למותר.

בכבוד וברכה לבשו"ט.

יא'שסט

דבר הוי" זו הלכה: שם קלת, ב.

דיבר הכתוב: תהלים ק, ב.

יא'שע

ב"ה, ד' חנוכה, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכל תושבי כפר חב"ד — מיסודו ובהנהלתו של כ"ק
מו"ח אדמו"ר — ובראשם גוף הבוחר למד"א —
ובמיוחד — להרבנים הנבחרים
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת הפר"כ „מישיבת הגוף הבוחר למד"א בכפר חב"ד
שהתקיימה ביום כ"ה מרחשון תשל"ה"

— בצירוף מכתב המזכיר שי' (מכ"ו מ"ח) —

וסיומו וחותמו אשר נתקבלה ההצעה

„למנות את הרב נחום טרבניק כמד"א ואת הרב מרדכי אשכנזי
כמורה הוראה",

ותהא בשטומו"צ בכל, שיצליחו הרבנים הנבחרים שליט"א
בתפקידם הכי נעלה והאחראי ובאופן דמוסיף והולך ואור — אור
בכחב"ד וגם מבחוץ,

כההוראה (שהיא גם — נתינת כח) דימי חנוכה אלה,

וימלא כחב"ד כולו ובכללותו תפקידו הכי נעלה והאחראי להיות נר
ואור הוא מדורה גדולה ואור היום (וכמבואר בקונטרס עץ החיים) —
במקומו ולכל אה"ק כולה,

וה"ז נעשה ע"י פעולות ועבודת כל אחד ואחת מתושבי ובאי כחב"ד,
ע"י צירוף כל הפעולות וע"י כללות כהנ"ל,

יא'שע

לתוכנה ראה לעיל חכ"ט אגרת יא'קסד, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת יא'שצ.
כההוראה .. כח: ראה עבודה זרה ג, א. במדב"ר פי"ב, ג.
כההוראה .. חנוכה: שבת כא, ב.
בקונטרס עץ החיים: בתחלתו.

ויהי"ר שיהא כהנ"ל בהצלחה ויבש"ט.
בכבוד ובברכה — המצפה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

הפ"נ יקרא בעת רצון על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר מייסד
כתב"ד ומנהלו.

יא'שעא

בי"ה, אין די טעג פון חנוכה, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

צו אַלע אַנטיילנעמער אין דעם יערלעכן דינער פון מרכז
הישיבות תומכי-תמימים ליובאַוויטש
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

די יערלעכע מסיבה קומט הייאָר פאַר אין דער לעצטער נאַכט פון
חנוכה, דער הויכפונקט און שלימות פון דעם ליכטיגען יום-טוב, און דאָס
אונטערשטרייכט די ספעציעלע און באַדייטונגספולע שייכות צווישן די
דאָזיגע צוויי געשעענישן וועלכע קומען זיך צוזאַמען אין דעם אָווענד.

חנוכה — אין פשטות — איז פאַרבונדן מיט **חנוכת בית-המקדש**,
נאָך אַ מסירת-נפש'דיגען קאַמף קעגן די כוחות פון חושך און טומאה
וואָס האָבן באַדרויט דעם עצם עקזיסטענץ פון אידישן פּאָלק.

אין אַ טיפערן זין, איז יעדער איד אַ לעבעדיגער „מקדש“, און דער
בית-המקדש אין ירושלים איז געווען דער וועזענטלעכער סימבאָל פון
דעם עצם און מהות פון יעדן אידן. דאָס איז שוין אָנגעדייטעט געוואָרן
אין דעם ג'טלעכן ציווי בנוגע דעם אויפשטעלן פון ערשטן משכן און

יא'שעא

נדפסה בלקו"ש ח"י ע' 305.

דער הויכפונקט און שלימות: ראה לעיל חכ"ח אגרת יתירה, בשוה"ג.
חנוכה .. המקדש: ראה גם לעיל חכ"כ אגרת יתירה. וש"נ.

מקדש: **ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם** — „זאָלן זיי מיר מאַכן אַ הייליגען אָרט, און איד וועל לאָזן רוען מיין שכינה **צווישן זיי**“ — אין יעדן אידן.

חנוכה — ווי דאָס איז אָנגעדייטעט אין דעם וואָרט — איז פאַרבונדן אויך מיט חינוך, און דאָס ווייזט, אַז חנוכה בית־המקדש (אין פשטות און אין טיפערן זין, ווי אויבנדערמאָנט) איז פאַרבונדן מיט **חינוך על טהרת הקדש**. דער צוועק פון אַ מוסד־חינוך איז ניט סתם צו געבן דעם תלמיד ידיעות אין תורה און מצוות, נאָר אַז די תורה און מצוות זאָלן דורכדרינגען זיין גאַנצן וועגן אין טאָג־טעגלעכן לעבן, און צוזאַמען דערמיט זאָל ער פילן אַ פערזענלעכע אחריות פאַר אַ צווייטן אידן און העלפן אים אויך ווערן אַ לעבעדיגער מקדש, אַ דירה לו יתברך.

און דאָס איז געווען די כוונה פון דעם גרינדער פון דער ערשטער ליובאַוויטשער ישיבה, ווען ער האָט געזאָגט, אַז די תלמידים וועלן זיין **נרות להאיר** — „שיינענדיגע ליכט“ — ליכטיג צו מאַכן זייער גאַנצן אָרום, וואו זיי וועלן זיין און מיט וואָס זיי וועלן זיך פאַרנעמען.

אויך אין דעם גיבן די חנוכה־ליכט וויכטיגע הוראות, אין פאַרשידענע אופנים.

איין נקודה אין דעם איז דאָס וואָס די חנוכה־ליכט דאַרפן זיך אָנזען אויך **מבחוץ**, אין דרויסן, כדי אַז אַ איד וואָס איז נאָך דערוויילע „אין דרויסן“ — אָפגעפרעמדט פון תורה און מצוות, זאָל זען די שיינענדיגע חנוכה־ליכט און זאָל זיך אַריינטראַכטן אין זייער באַדייטונג.

אַ צווייטע נקודה איז דאָס וואָס בנוגע דער מצוה פון נר־חנוכה איז דער אָנגענומענער מנהג באַ אַלע אידן צו זיין **מהדרין מן המהדרין**, אָנהויבענדיג מיט איין ליכט די ערשטע נאַכט און צוגעבן נאָך אַ ליכט און נאָך אַ ליכט אַלע אַנדערע נעכט פון חנוכה. אַזוי דאַרף עס זיין אויך אין

ועשו .. בתוכם: תרומה כה, ת. וראה אלשיך עה"פ.

חנוכה .. חינוך: תר"א וישב כט, ד. ועוד.

דירה לו יתברך: ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפל"ו.

ובכ"מ.

נרות להאיר: ראה לקו"ש חכ"ש ע' 344 הערה 2. וש"נ.

חנוכה .. מבחוץ: שבת כא, ב.

מהדרין מן המהדרין: רמ"א אר"ח סי' תרעא ס"ב.

חינוך, וואָס דאַרף זיין ניט נאָר מיט אַלע הידורים, נאָר מיט הידור שבהידור.

נאָכמער, אין אַלע ענינים פון תורה און מצוות, ווי גוט דער מצב איז היינט, אפילו דאָס איז בשלימות, איז דאָס אויך ניט גענוג גוט פאַר מאַרגען און איבערמאָרגען. און דאָס לערנט אויך די מצוה פון נר-חנוכה, וואָרום הגם ווען מ'צינדט אָן איין ליכטל די ערשטע נאָכט פון חנוכה, האָט מען מקיים געווען די מצוה בשלימות, פאַדערט מען אָבער, אַז די צווייטע נאָכט זאָל מען אָנצינדן צוויי ליכטלעך, און די דריטע נאָכט — דריי, און אַזוי ווייטער מוסיף צו זיין און פאַרגרעסערן די צאָל ליכטלעך און די ליכטיקייט פון טאָג צו טאָג, און עס זאָל זיין מיט דער זעלבער התלהבות ווי פריער און נאָך מער.

דער דאָזיגער גייסט פון שטרעבן צו אַ וואָס העכערע מדריגה און וואָס גרעסערע דערגרייכונגען באַלעבט אויך דעם חינוך וואָס די תלמידים באַקומען אין די ליובאַוויטשער ישיבות.

◦ דאָס אַלעס אויבנדערמאָנטע ברענגט אונז צום תכלית פון דער יערלעכער מסיבה פון מרכז הישיבות תומכי-תמימים ליובאַוויטש. דער זעלבער גייסט וואָס באַלעבט די דאָזיגע תורה-מוסדות און זייערע תלמידים, וואָס איז אַזוי אויסגעבונדן מיט דעם גייסט פון חנוכה, דאַרף אויך באַלעבן און באַוועגן די פריינד און עסקנים פון די ליובאַוויטשער ישיבות — דער גייסט פון מסירת-נפש און שטרעבונג צו אַלץ גרעסערע דערגרייכונגען, צו טאָן און אויפֿטאָן היינט — מער ווי נעכטן, מאַרגען — מער ווי היינט, און איבערמאָרגען נאָך מער.

אין דעם זכות וועט השם יתברך זיכער ליכטיגער מאַכן אַייער היים, ליכטיגער מיט דער אייביגער ליכטיקייט פון נר מצוה ותורה אור, און ליכטיגער אויך אין דעם איינפאַכן זין, אַז עס זאָל זיין אמת ליכטיג בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה להצלחה מרובה ולבשורות טובות בכל האמור,

מנחם שניאורסאהן

יא'שעב

[חנוכה, היתשלייה]

לשאלתו בענין הביזונעס שקנה לפני חדשים אחדים – ע"פ הידיעות כאן אין נראה שיוטב המצב באנגליא בנוגע לקבלת הלואות מא[ר]געדזעס וכיו"ב בעתיד הקרוב ובמילא ישפיע זה ג"כ על קניית estates וכו',

ולכן **אם אפשר** אין כדאי להמשיך בזה.

בכ"ז, כיון שהתנאים משתנים מזמן לזמן וכו' – יתייעץ עם מומחים בזה שבמדינתו.

יא'שעג

[כסלו, היתשלייה]

(1) מפורסם פס"ד דאדה"ז ודהצ"צ שבשני שמות אין חשש כלל.

(2) מנהגי [יום הולדת].

(3) בודאי בנותיו ת"י מדה"נ דש"ק ויו"ט.

(4) אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

יא'שעב

מצילום כתי"ק, על העתק המזכירות של מכתב באנגלית, בתאריך „חנוכה תשל"ה".
estates = נדל"ן.

יא'שעג

מצילום כתי"ק.

פס"ד דאדה"ז ודהצ"צ .. כלל: שו"ת צמח צדק אהע"ז סי' קמג, ופס"ד ריג, ב – בשם אדמו"ר הזקן. וראה גם לעיל אגרת יא'שמה, ובנסמן בהערות שם.

מנהגי יום הולדת: ראה סי' השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 406.

מדה"נ דש"ק ויו"ט: כדלעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

יא'שעד

[כסלו, היתשליה]

נתי בהשיחה **דמפורש** בפדר"א פט"ז דתחלה ויביאה גוי, "ואח"כ לקחה" – וכ"ה פשוטו של מקרא, ובכ"מ (אף שיש חולקין – חזקוני כו').

ומש"כ בתוד"ה שנאמר (כתובות ז, ב): **ונראה** דאסמכתא כו' – נתגלה כת"י ונדפס כלה רבתי – ומפורש הוא שם דאסמכתא הוא.

יא'שעה

[כסלו, היתשליה]

בב[רכה] – בקשר ליום ההולדת – לשנת הצלחה בגו"ר ולרוב נחת מכיו"ח שיי מתוך בריאות ושמחה וט"ל, ובברכת חג הגאולה.

נ.ב. הספרים נתקבלו בעתם ות"ח ת"ח.

יא'שעד

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה שמואל אהרן דייטש.

נתי בהשיחה: במכתבו שאל על הראי' מרבקה שהובאה בשיחת כ"ף מרחשון ה'תשל"ה (ראה לקו"ש חט"ו ע' 163 ואילך), שבהיותה בת ג' שנים הדליקה נרות; ולכא' הלא רבקה היתה אז כבר נשואה ליצחק.

וראה לעיל אגרת יא'שכד.

ויביאה גוי: חיי שרה כד, סז.

ומש"כ בתוד"ה: כלומר, ואף שמבואר במסכת כלה בתחלתו: ומנין לברכת חתנים מן התורה שנאמר (חיי שרה כד, ס) ויברכו את רבקה (הרי שנישאה קודם שהביאה לביתו). כבר מבואר בתוד"ה שנאמר (כתובות ז, ב): ונראה דאסמכתא בעלמא היא. ובאמת מפורש כן במסכת כלה רבתי שם: מידי בכוס ברכוה, אלא אסמכתא הוא. וראה לקו"ש שם הערה 33.

יא'שעה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה זאב דוב לודמיר, בני ברק.

בקשר ליום ההולדת: ראה גם לעיל חכ"ט אגרת יא'ב.

יא'שעו

ב"ה, זאת חנוכה, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב ...

ימי השבת והיו"ט

— שגם ימי חנוכה — יו"ט הם —

אחת הכוונות בהם היא שישפיעו על הימים הבאים אתריהם (עד יום השבת או היו"ט שלאחריו) מתאים לתוכנם, וימשיכו בהם מענייניהם בכלל ומהנקודות העקריות שלהם — בפרט.

מענייני ימי חנוכה דאזלינן מינייהו — ה"ה ע"פ המבואר בארוכה בכ"מ דעיקר מצות חנוכה — היא הדלקת הנרות,

הרומזים על כל המצות כולן, וכמשי"נ כי נר מצוה ותורה אור,

אבל מיוחדות מצות שבנרות מכל המצות — שבהם מודגשת תכונת הנר שבמצות (להאיר המקום והדרך ולהגן מן המזיקים) ועד שנראית גם לעיני בשר,

זאת חנוכה: ראה ד"ה ברוך שעשה נסים סוסי"ד (אוה"ית בראשית ח"ה).

יו"ט הם: מגלת תענית פ"ט. וראה כל בו הובא בבאה"ט או"ח סתרפ"ג.

עד .. שלאחריו: ראה לקו"ית ברכה צח, ב.

דאזלינן מינייהו: באים לדרגת מהלכים (ראה אוה"ית להצ"צ בראשית כד, ב. וראה

תו"א ס"פ וישב. ובאוה"ית שם).

עיקר .. הנרות: ראה תוד"ה הרואה סוכה (מו, סע"א). מגן אברהם ריש סימן

תרע"ו ובנו"כ שם. צננת פענח (להגאון מרגאצוב) על הרמב"ם הלכות חנוכה פ"ג ה"ג.

כי .. אור: משלי ו, כג. סוטה כא, א.

מצות שבנרות: דמקדש, שבת (ודהבדלה), דכבוד ביהכניס וכיו"ב.

שבהם מודגשת: שלכן אמחו"ל שדוקא ע"י מצות נר שבת וחנוכה הוי תו"א ע"י

בנים ת"ח וכו' (שבת כג, ב. וראה גם זח"א מח, ב).

להאיר .. המזיקים: סוטה שם.

יא'שעו

כללי פרטי. נדפסה בלקו"ש ח"י ע' 288.

אוה"ת בראשית ח"ה: תתקסב, א.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

עא

ומיוחדת במצות שבנרות עצמן מצות נ"ח — שענינה פרסומי ניסא דוקא.

הלימוד עיקרי בהנ"ל והוראה — שהתורה והמצוה מאירים דרך החיים של כל איש ואשה ומגינים עליהם, ולא רק ע"פ המדידה של דרכי וחוקי הטבע אלא גם למעלה מזה — הנהגה נסית.

— ואף שאין סומכים על הנס, וצ"ל עשיי בדרך הטבע וכמשיי וברכך ה"א בכל אשר תעשה ולא שיהי יושב בטל — ה"ז רק כפי האפשרי ורק מפני שכן היא הוראת התורה,

— שמוכן עפ"ז ופשוט שאין מקום לעשיי כזו באם היא בניגוד לתורה וקיום מצותי —

ולכן בכל מצב ובכל אופן — יתנהג כמשיי שתי באד' הוי' מחסי וילך לבטח דרכו בחיים, כי יבטח בה' והי' ה' מבטחו —

והוראה זו ולימוד זה צריך לפרסמם דוקא.

ויתרה פרסומי ניסא דחנוכה על זו דימי פורים שהיא בבית הכנסת ועיי' דבור (מקרא מגילה),

משא"כ דחנוכה — שהיא עיי' עשיי (הדלקת הנרות) ועל פתח ביתו (וחצרו) מבחוץ.

פרסומי ניסא דוקא: שבת שם. וברמב"ם סוף הלי' חנוכה: ומצות נ"ח מצוה חביבה היא עד מאוד וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס כו'.

איש ואשה: להעיר מפרשיי שבת (כג, א ד"ה היו): ועיי' אשה נעשה הנס (דנצחון המלחמה). ובפרע"ח סוף שי' חנוכה: גאולת יון עיי' בת מתתיהו.

שאין .. הנס: להעיר דאפילו לצורך ציבור אין מתריעים על מעשה נסים (ירוש' תענית פ"ג, ה"ב). וראה זח"א רל, ב. ובניצוצי זוהר שם.

וברכך .. בטל: דברים טו, יח. ספרי שם.

ורק .. התורה: ראה סידור ד"ה מזמור לתודה (מד, ב).

הוראת התורה: הטעם ע"ז ראה קונטרס ומעין מכ"ג.

שתי .. מחסי: תהלים עג, כח. וסיומו לספר כל מלאכותיך — מעשיך הנוראים והנפלאים (מצו"ד). ובראב"ע שם: אז ידע דעת עליון כו'.

יבטח .. מבטחו: ירמ"י יז, ז. וראה כתר ש"ט ד"ה ובוטח בה' (סי' רל — בהוצאת קה"ת). בארוכה בשער הבטחון בסי' חוה"ל.

ועל .. מבחוץ: שבת כא, ב.

מבחוץ: ועד דכליא ריגלא דתרמודאי שגם המורדים יבואו לכלות הנפש (סד"ה מצותה משתשקע תר"ל).

ויה"ר אשר הנרות הללו, עליהם אמחז"ל שאינן בטלין לעולם —
 שמזה לומדים גם לההוראות שבהם, ובלשון הידוע: וואָס די ליכטלאַך
 דערציילען —

ידחו כליל את חושך הגלות, ובמהרה בימינו ממש יקוים היעוד קץ
 שם לחושך, קומי אורי־כי בא אורך וכבוד הוי' עליך זרח,
 בגאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.
 בברכה,

מ. שניאורסאהן

* * *

תי"ח תי"ח על הבשו"ט מהפעולות בנוגע להמבצעים. ויה"ר שיקויים
 בהם מחז"ל: מי שיש לו מנה רוצה מאתים כו' ושיתוסף גם בהצלחתם.
 וארשה לעצמי לבקשם להמשיך בזה גם בהפרט (ובטח) — מסכימה
 הנהלת ביה"ס) דנתנית ב' מטבעות לכאו"א מאלו שהתחילו להדה"י:
 אחת — למסור לצדקה, והשני — לעשות כטוב בעיניי. — כל אחת
 מחצית דמטבעה־מדינה: מאַרק.

ומצו"ב המחאה ע"ס חמשים שקל. ויה"ר שבקרוב יוגדל מספר

הנרות הללו .. ידחו כליל: להעיר מלקו"א להח"מ ד"ה דרך שלשת ימים (סקע"ט
 — בהוצאת קה"ית): בכל מצוה נעלם בה הכל כו'.
שאינן בטלין לעולם: רמב"ן ר"פ בהעלותך.
ובלשון הידוע: שיחת כ"ז כסלו תש"ו (הוספה בקונט' ד"ה ברוך שעשה נסים,
 ברוקלין תש"א).

קץ שם לחושך: איוב כח, ג. אוה"ת ר"פ מקץ. וש"נ.

קומי .. זרח: ישע"י ס, א.

משיח צדקנו: שהוא משמונה נסיכי אדם (מיכה ה, ד. סוכה נב, ב) ואז הכינור של
 ח' נימין (ערכין יג, ב), ועד"ז — ח' ימי חנוכה (תו"א מקץ לג, ד). — עוד שייכות דחנוכה
 ושמונה ראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' שפו.

שיחת .. תש"ו: ס' השיחות תש"ו ע' 22.

תי"ח .. בכ"ז: קטע זה למו"ה מרדכי קמינקר. אגרת נוספת אליו — לקמן אגרת יא'תקד.

מחז"ל: קה"ר פ"א, יג.

דנתנית ב' מטבעות כו': שנחבאר בשיחת יום ב' דר"ה (שיחות קודש תשל"ה ע' 5), שמי שתקבל
 ע"ע הדליק נש"ק תקבל מהמזכירות שתי מטבעות של עשר, אחד בתור שלוחה לתת לצדקה, והשני
 בשבילה. וראה גם לעיל אגרת יא'שכד.

מדה"י ויודיעוני — ובלי"נ תושלח עוד המחאה. ותודה מראש על הטרחה בכ"ז.

יא'שעז

בי"ה, ג' טבת, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

תלמידי כתה ט'
בי"ס למלאכה נחלת הר חב"ד קרית מלאכי
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבם מכ"ו בכסלו, נר ב' דחנוכה.
ויהי רצון שחפץ הוי' בידם יצליח להצליח בלימוד הנגלה והחסידות
ובכל המצטרך בגו"ר, כולל הצלחה באומנתם.
ובודאי יעשו כל התלוי בהם, והרי הבטיחו חכמינו ז"ל יגעת
ומצאת.

ויהי רצון אשר לימוד והוראות ימי החנוכה יהי נר לרגלם משך כל
השנה כולה להוסיף בנר מצוה ותורה אור באופן דמוסיף והולך, אשר זהו
הצנור לקבלת ברכות ה' ג"כ באופן דמוסיף והולך ואור.
בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

יא'שעז

שחפץ .. יצליח: ע"פ ישעי' נג, י.
הבטיחו חכמינו ז"ל: מגילה ו, רע"ב.
והוראות ימי החנוכה .. דמוסיף והולך: שבת כא, ב.
בנר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.

יא'שעה

ב"ה, ג' טבת, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

התלמידים והתלמידות כתה ב'
בית ספר ממ"ד „אור יעקב" גבעת שמואל
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי המכתב שלכם מיום י' בכסלו בצירוף דו"ח
מתלמידות בית רבקה שביקרו אתכם בקשר עם מבצע הדלקת הנרות,
נרות של שבת קדש ויום־טוב, וההתעוררות הטובה בזה, ולא רק ברגש
כי אם במעשה בפועל, כי מעשה הוא העיקר.

ויהי רצון שזכות מצוה גדולה זו תעמוד לכל אחד ואחת מכם
שיאיר ה' פניו אליכם ויאיר מזלכם ויברך אתכם וכל בני משפחתכם בכל
המצטרך בגשמיות וברוחניות גם יחד,

ובפרט שתצליחו בלימודיכם, לימוד המביא לידי מעשה, לתפארת
ונחת אמתית להוריכם ומוריכם וכל עמנו בני ישראל.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

יא'שעט

ב"ה, ג' טבת, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר מיכה ש"י אלדר

שלום וברכה!

במענה למכתבו, בו כותב אודות מר . . . ש"י,

יא'שעה

מבצע הדלקת הנרות: ראה לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.
מעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.
שיאיר .. אליכם: ע"פ נשא ו, כה.
לימוד המביא לידי מעשה: קידושין מ, ב.

הרי בכל זה צריך לדבר עם הנ"ל באופן ישר.
כיון שהכל בהשגחה פרטית, כאן המקום להביע תקותי חזקה
שעושה כל התלוי בו בהפצת היהדות האמתית בסביבתו ובכל מקום שידו
מגיעת.

יאהי רצון שיעשה בזה באופן דמוסיף והולך ואור, וכהוראת ימי
חנוכה דאזלינן מינייהו, שהוראתם והשפעתם על כל השנה כולה להוסיף
בנר מצוה ותורה אור.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

יא'שפ

בי"ה, ה' טבת, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"צ והרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ בנש"ק ורב פעלים
עוסק בצרכי ציבור וכו' הרא"ז שליט"א פרטיגול
והרה"ג והרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
הרח"צ שליט"א קרוגר

שלום וברכה!

במענה למכתבם מיום ה' וישב כ"א כסלו, שהגיעני באיחור זמן רב,
הנה כידוע ומפורסם אין לי כל שייכות כלל לעניני הפראָגראַמען.

יא'שעט

באופן .. וכהוראת ימי חנוכה: שבת כא, ב.
בנר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.

יא'שפ

הרא"ז פרטיגול: האדמו"ר מוה"ר אליעזר זוסיא מסקולען. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"כ
אגרת ז'תקסו. לקמן אגרת יא'תלד.

הרח"צ קרוגר: אגרות נוספות אליו – לעיל ח"א אגרת קנא. ח"י אגרת ג'ריא. לקמן שם.
לעניני הפראָגראַמען: באותה תקופה ה' הממשל נותן תקציב למוסדות המעסיקים תלמידים
בעבודה, ומוסדות התורה ניצלו זאת לתקציב המוסדות, וכנראה רצו לנצל זאת לתקציב הכולל
דלקמן.

ובבואנו מימי החנוכה, יהי רצון שיהי בכל עניני בניי בכל מקום שהם באופן דמוסיף והולך ואור מתוך הרחבה לכל לומדי תורה ובפרט בנוגע למעשה, שהמעשה הוא העיקר, ובעי צילותא מנוחת הנפש והגוף גם יחד, עדי קיום היעוד ש"תרבה הדעה והחכמה והאמת שני כי מלאה הארץ דעה את הוי"ו".

כבוד רב ובברכת הצלחה מרובה להגדלת הכולל באיכות ובכמות גם יחד.

יא'שפא

ב"ה, ט' טבת תשל"ה
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו' הרב משה חיים שי

שלום וברכה!

במענה לשאלתנו ע"ד זמן, "ניטל" (רמז) — להעדר. וי"א, "ניתל" — מל' נתלה)

— שנוהגים שלא ללמוד עד חצות לילה, והטעם, "כדי שלא להוסיף חיות" — "היום יום" יז טבת —

זמן לידת (פי' ניטל, נאטאל — ברומית. משא"כ א' דיאנואר שמזכיר — שהוא יום הברית) דאותו האיש,

ובהקדם שלכאורה חידוש בזה — שנקבע הלילה ע"פ הלוח של הנוצרים! ובפרט — שדינו דין ישראל מסית (סנה' מג, סע"א).

שהמעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

היעוד: רמב"ם הל' תשובה ספ"ט.

שנ': ישע"י יא, ט.

הכולל: "כולל להוראה מעשית — קראון הייטס", כדלקמן שם.

יא'שפא

נדפסה בלקו"ש חט"ז ע' 554, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

הרב משה חיים: מנדלבוים, ברוקלין.

זמן "ניטל": ראה גם לעיל ח"ד אגרת הקכג, ובהנסמן בהערות שם.

וי"ל שהכוונה ב"לא להוסיף חיות" – הוא בו ובההולכים בשיטתו*
 עתה. וכיון ששיטתו ויום אידם זה הוא ע"פ לוח שלהם ואז חוגגים כו',
 לכן גם ביטול תורה הוא בלילה ההוא**. ויש להוסיף בזה שכיון שבימי
 הביניים היי (עוד) טעם מפני הסכנה שבלייל אידם זה היו אורבים לבניי
 ברחובות ומכים אותם ולכן גזרו שלא ילכו להשיבות וכו' (מובא
 מליקוטי פרדס) – דיו לביטול תורה לילה אי בלבד (ועד חצות בלבד).

– ע"פ הני"ל ני"ל לומר שבכל מדינה צ"ל בלייל אידם דמדינה זו
 בזמנה"ז (כה' דעצעמבער דספירת רוסיא מלפנים*** – שהיא ע"פ תקופת
 שמואל – או דספירת רומי – שהיא ע"פ תקופת ר"א – שהיא גם
 דארצה"ב וכו') – ודלא כמשמע בסי דרכי חיים ושלוס סתתכ"ה.

ניטל ו"יום החי' שלאחריו שהוא ר"ה שלהם" – נזכר בד"מ וברמ"א
 יו"ד סו"ס קמ"ח (בדפוסים שלא שלטה יד הצענזור).

ולהעיר די"א דתענית ט' טבת (מגי' תענית בסופה) הוא דאז נולד
 הני"ל (ראה מפרשים שם) – וא"כ ישנו להני"ל גם ע"פ הלוח דבניי,

ויל"פ לדיעה זו – דתרי ענינים ישנם בהני"ל: צרה לבניי, ותוסי'
 חיות – ותיקונם דכל אחד בזמן המתאים לו.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

בסי' טעמי המנהגים. סי' אגרות סופרים מכ' ב דהחת"ס (וצע"ג).

(* ועפ"ז מובן הא דאצל בניי הדורים במדינות דדת ישמעאל אין מנהג זה, וראה
 לקמן מלקוטי הפרדס.

(** להעיר מע"ז בתחלתה – דאת"ל שגם שם, כמו בכל עבירה, יש הענין דהוספת
 חיות (ראה סהמ"צ להצ"צ מצות [וידוי] תשובה. ובכ"מ) הי"ז גם מעין דוגמא לנדו"ד.
 (***) במדינות שזוהי ספירתם עתה.

דאצל בניי כו': ראה גם לעיל חי"ג אגרת ד'שצא.

סהמ"צ .. תשובה: דרמ"צ לח, א.

בסי' .. (וצע"ג): הוספה בכתי"ק – על העתק המזכירות.

יא'שפב

ב"ה, ט' טבת, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת אינא תחי' קורנצוויט

ברכה ושלוש!

В ответ на Ваше письмо в связи с днём рождения.

Дай Б-г, чтобы это был удачный и счастливый год во всех отношениях, физически и духовно. А у еврея всегда духовное властвует и подчиняет себе физическое, достигая полной гармонии, что и приносит собою внутреннюю цельность и счастливую жизнь во всех отношениях.

В вышенаписанном также ответ на то, что Вы пишете, что Вам нелегко в настоящей обстановке.

Так как в нашем мире все хорошее достигается усилиями и работой человека, который не пугается трудностей, чтобы достигнуть цели, т.е. возможности жить своей еврейскую жизнью в максимальной мере. И ведь свойственно человеческой натуре, что достигнутое усилиями и трудностью имеет большую ценность и доставляет настоящее удовлетворение.

Вероятно Вы знаете о хорошем обычае в связи с днём рождения пожертвовать на Цдоке и также пройти с комментариями соответствующий возрасту Псалм Тегилим – в Вашем случае Псалм 15.

С пожеланием всего хорошего.

[תרגום חפשי]

במענה למכתבה בקשר עם יום ההולדת,

יתן השי"ת שתהא שנה מוצלחת ומאושרת בכל המובנים, בגשמיות וברוחניות. והרי אצל יהודי תמיד הרוח מושל ושולט על החומר עד שמגיע להרמוניה מלאה, דבר המביא עמו שלימות פנימית וחיים מאושרים בכל המובנים.

בהנ"ל גם מענה למה שכתבה שלא קל לה במצבה הנוכחי,
 כי היות שבעולמנו כל דבר טוב מגיע ע"י מאמץ ועבודה של האדם, שאינו
 פוחד מהקשיים כדי להשיג את המטרה, זאת אומרת האפשרות לחיות את חייו
 היהודיים במידה המירבית, והרי אחת מתכונות טבע האדם היא שדבר המגיע ע"י
 מאמץ וקשיים יש לו ערך יותר גדול ומביא לסיפוק אמיתי.
 מן הסתם יודעת אודות המנהג הטוב בקשר ליום הולדת, לתרום לצדקה, וגם
 לעבור על מזמור התהלים המתאים לגיל עם המפרשים — במקרה שלך מזמור טו'.
 באיחולי כל טוב.

יא'שפג

בי"ה, י"ג טבת, ה'תשל"ה
 ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
 מו"ה יעקב שי'

שלום וברכה!

על פי בקשתי שלחו לכת"ר טופס מ"ספר המאמרים — עת"ר"
 שנדפס זה עתה במילואו בפעם הראשונה.

נוסף על המשך "תקעורעת"ר", נדפסו בספר זה גם שאר המאמרים
 דשנה זו שבגוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. ובתור
 הוספה — עוד כמה "הנחות" (אלה שהיו תח"י).

כמובן, תקותי חזקה שבאם לכת"ר הוספות להנ"ל הערות וכיו"ב,
 בטח יודיעני, ות"ח מראש.

בכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

(* הוגה עפ"י השוואה עם גוף כתי"ק.

יא'שפג

המנהג .. ליום הולדת: ראה ס' השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 406.

יא'שפג

מו"ה יעקב: לנדא. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת י"ב (ע' ל), ובהנסמן בהערות שם.

יא'שפד

[י"ד טבת, היתשלי"ה]

לא.

בכל השאר — כעצת הררבא"ג ש"י (נמצא עתה באירופא).

יא'שפה

[י"ז טבת, היתשלי"ה]

שמהעיקרים בזה **כמש"נ**: והי' מחניך (היינו כאו"א מהצבא) **קדוש** שאז, "ה"א מתהלך בקרב מחניך להצילך **ולתת אויביך לפניך**" הנהגה הפכית ח"ו — ה"ז **סיוע** ר"ל להאויב, ובאופן ד"גייס חמישי" ר"ל! וד"ל.

יא'שפו

ב"ה, י"ט טבת, היתשלי"ה
ברוקלין, נ.י.

מר ... ש"י

שלום וברכה!

Подтверждаю получение Вашего письма и дай Б-г осуществление всех Ваших хороших пожеланий полностью, начиная с главного — чтобы Вы устроили свою жизнь на основах еврейства, т.е. Торы и Мицвос.

יא'שפד

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה יהודה ליב ראסקין.
זא: על השאלה אם לבוא עם ב"ב (ממקום שליחותו כמרוקו לנ"י) לחתונת בת אחותו, שיבואו אלי' גם הוריו מארה"ק, שלא התראו משך זמן.
הררבא"ג: = הר"ר בנימין אליהו גאָראָדעצקי (האחראי על השלוחים במרוקו).

יא'שפה

נכתבה על גליון מכתב מ"ז טבת היתשלי"ה; מענה לחייל שבמהלך שירותו הצבאי נחלש מצבו הרוחני.

כמש"נ: תצא כג, טו.

Первым делом нужно переговорить с раввином относительно положения жены и детей с точки зрения еврейства, т.к. Вы пишете, что она по национальности русская, не отмечая, было ли что-нибудь принято для изменения этого положения.

В Майами, где Вы живете, есть несколько из нашего круга, которые говорят по-русски и могут помочь Вам в выяснении вышесказанного, т.к. они знакомы с раввинами на месте и могут всё это устроить дискретно.

С пожеланием хороших вестей во всём вышеописанном.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבו, ויתן השי"ת את מימוש כל משאלותיו במילואן, החל מהעיקר – שיסדר חייו על יסודי היהדות, דהיינו תורה ומצוות.

ראשית כל יש להתדבר עם רב בענין מצב האשה והילדים מנקודת מבט היהדות, היות שכותב שהיא רוסייה במוצאה הלאומי, ומבלי לציין האם נעשה משהו לשינוי מעמד זה.

במיאמי, היכן שאתם גרים, יש כמה מהחוג שלנו המדברים רוסיית ויכולים לעזור בבירור הני"ל, היות שהם מכירים רבנים, ויכולים לסדר הכל באופן חשאי.

באיחולי בשורות טובות בכל הני"ל.

יא'שפז

בי"ה, י"ט טבת, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הד"ר שלמה שי' זנגר

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו מיום ח' בטבת.

בכלל מחפש אני הזדמנות לעודד את אלה שכותב אודותם, ומוכן אשר מכתבו יוסיף בזה.

נתרשמתי מסגנון מכתבו, ותקותי שמעין זה הוא גם יחסו להזקוקים

לרפואה הפונים אליו. שנוסף שיחס כזה עצמו מוסיף בעידוד החולה ובמילא בהצלחת הטיפול הרפואי, הרי העידוד לכשלעצמו הוא מנקודת מצות ואהבת לרעך כמוך, שהוא כלל גדול בתורה.

ותקותי חזקה שמנצל השפעתו לרפואת הפונים אליו לא רק בנוגע לבריאות הגוף אלא גם בנוגע לחיי הנשמה שלהם כפשוטו, כלומר בלימוד התורה וקיום מצותי', כי הם חיינו ואורך ימינו, ובוה הרי תמיד יש מקום להוספה.

בכבוד ובברכה.

יא'שפח

ב"ה, י"ט טבת, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

Подтверждаю получение Вашего письма, и дай Б-г осуществление всех Ваших хороших пожеланий полностью, начиная с главного – чтобы Вы устроили свою жизнь на основах еврейства, т.е. Торы и Мицвос.

С пожеланием хороших вестей.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבכם, ויתן השי"ת את מימוש כל המשאלות הטובות במילואם, החל מהעיקר – שיסדר את חיינו על יסודי היהדות דהיינו תורה ומצוות. באיחולי בשורות טובות.

יא'שפח

ואהבת .. בתורה: קדושים יט, יח ובתו"כ ופרש"י.
כי .. ימינו: נוסח תפלת ערבית (ע"פ נצבים ל, כ).

יא'שפח

אגרת דומה לכמה.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

יא'שפט

[י"ט טבת, ה'תשל"ה]

במענה למכ[נתבן] מיום [י"ט טבת],

— פשיטא שחשבון ק' ברכות הם „מערב ועד בוקר” וכמפורש ג' התפלות וכו'.

יא'שצ

[לקראת כ"ד טבת, ה'תשל"ה]

... ותהא בשטומו"צ בכל, שיצליחו הרבנים הנבחרים שליט"א בתפקידם הכי נעלה והאחראי ובאופן דמוסיף והולך [נ]אור — אור בכחב"ד. וגם מבחוץ ...

יא'שצא

בי"ה, יום הילולא דאדמו"ר הזקן — כ"ד טבת, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מארגני הכנס של תלמידי רשת בי"ס חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נתקבלה הידיעה שמתכננים כנס בקשר עם יו"ד שבט, יום
ההילולא, הבע"ל,

ויהי רצון שיהי בהצלחה רבה.

ואמתית ההצלחה בכגון זה הרי היא כאשר המשתתפים בהכנס לא

יא'שפט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של הבחור יחיאל מיכל טויבער, שיכון סקווירא, בו שואל בל' כ"ק אדה"ז בשו"ע או"ח סמ"ו ס"א: „שחייב כל אדם לברך בכל יום ויום מערב ועד בקר”, והבין שהכוונה מ„ערב, עד בוקר” — היינו כל הלילה (בלבד), ושואל שזה אי אפשר במציאות וכו'.

יא'שצ

הכתרת הרבנים הנבחרים בכפר חב"ד, בהתועדות כ"ד טבת. ראה לעיל אגרת יא'שע.
דמוסיף והולך .. וגם מבחוץ: שבת כא, ב.

רק שמתרשמים מהדברים היוצאים מן הלב ומקבלים ההצעות ועד שמקבלים עליהם בשלמות לבסס אורח חייהם ולהוסיף בזה מתאים להחלטות הכנס,

כי אם – בנוסף על כל האמור ובהדגשה של הנקודה המבוססת על כלל גדול שבתורה ואהבת לרעך כמוך – שכל אחד מהמשתתפים יהי משפיע ומדריך בסביבתו הקרובה וגם הרחוקה ברוח החלטות הכנס, וגם כן באופן דעושה ומעשה, ובסגנון הידוע – טופח על מנת להטפוח. וזכות הרבים מסייעת.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

נ.ב. מובן שהכתוב לעיל מופנה לא רק למארגנים אלא גם כן להמסייעים למארגני הכנס ולא עוד אלא גם למשתתפים בהכנס, שהרי ככתוב לעיל התקוה חזקה שכאו"א מהם ייעשה למארגן ולמפיץ ערכי היהדות, עניני התורה ומצותי, באופן דמוסיף והולך.

יא'שצב

בי"ה, כ"ד טבת, ה'תשל"ה
הילולא דרבנו הזקן
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו, בו כתב אודות התרשמותו ממבצע חנוכה ומביקור אנשי חבי"ד ביחידתו, ובמיוחד מקבלתו שתי מטבעות בתור „מעות חנוכה“.

ובודאי הסבירו לו ענין המטבעות, ובקשתי להפריש מטבע אחת לצדקה והמטבע השנית לעשות בה כרצונו.

יא'שצא

מהדברים .. הלב: ס' הישר לר"ת שי"ג. הובא בשל"ה סט, א.
כלל .. כמוך: קדושים יט, יח ובתו"כ ופרש"י.
טופח .. להטפוח: ברכות כה, רע"ב.

יא'שצב

נדפסה בלקו"ש ח"י ע' 290. נוסח דומה נשלח לכמה.

ובהזדמנות זו אציע בכתב אחת מהכוונות הפנימיות בענין המטבעות האלו.

ידוע אשר עמנו בני ישראל – קומה אחת שלמה,

שזהו הטעם שתורתנו, תורת אמת, דורשת מכל יהודי „ואהבת לרעך כמוך“. שלכאורה לא מובן איך יכול להיות „כמוך“. ועל פי הקדמה האמורה, שכל אחד ואחת מבני ישראל הינם חלקים ואברים מקומה אחת, מובן שיכול להיות „כמוך“, כי אהבת הזולת היא בעצם אהבת עצמו, וכמבואר בעומק יותר בפרק לב בספר התניא לרבנו הזקן.

וידוע גם כן שיסוד בתורתנו, תורת חיים (הוראה בחיים) הוא שמעשה עיקר. שלכן עם כל החשיבות לרגש שבלב והביטוי בדיבור, הרי טובים השנים כשהם קשורים ומצטרפים **למעשה** בפועל. ואפילו מעשה קטן לפי ערך בכמות, הרי באיכות – מי ישורנו. ולדוגמא: הנותן פרוטה לעני – הנה פרוטה זו שנותן לצדקה מיגיע כפיו, כל כוח נפשו החיונית מלובש בה, ועוד שהי יכול לקנות בה חיי נפשו החיונית, זאת אומרת שנותן חיי נפשו להי (תניא פי לז).

וזוהי אחת הכוונות במטבעות הנ"ל – לקשר את כל מקבלי המטבעות, ומהם ועל ידם לקשר גם את מקבלי מטבעות הצדקה, כנ"ל, על ידי מעשה בפועל ובפרט שהוא קשור בממון, שאף על פי שהוא רק פרוטות אחדות, אבל כאמור יש בזה ענין של חיי נפש. ותקותי שיתנו צדקה האמורה ברגש המתאים.

והשייכות המיוחדת בהאמור עם חנוכה – יובן על פי לשון הרמב"ם, שהיוונים „פשטו ידם בממונם (של ישראל)“. שהגם שלא מבואר הפרטים של שליחת יד זו, אבל בודאי שהיתה בדוגמת „טמאו כל

קומה אחת שלמה: ראה לקו"ת ר"פ נצבים.

ואהבת לרעך כמוך: קדושים יט, יח.

שכל אחד .. מקומה אחת: ראה ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד (וקה"ע). רדב"ז לרמב"ם הל' ממרים

פ"ב ה"ד.

בתורתנו .. הוראה: ראה זח"ג נג, ב.

שמעשה עיקר: אבות פ"א מ"ז.

טובים השנים: קהלת ד, ט.

לשון הרמב"ם: הל' חנוכה בתחלתו.

פשטו ידם בממונם: להעיר מלקו"ש ח"ה ע' 443 הערה 15.

טמאו כל השמנים: שבת כא, ב.

השמנים", שבזה ברור שכוונתם של שונאי ישראל היתה לא סתם לגזול השמנים באופן שיהי מן הנמנע להדליק הנרות בבית־המקדש, אלא **טמאו** דוקא, כלומר שכוונתם היתה אדרבה שידליקו נרות, אלא – בשמן טמא, שיהי האור טמא, בטומאת הגויים. ומכאן גזרה־שוה גם בענין הממון – סמל כל העניינים הגשמיים שאפשר לקנות בממון – שפירוש „פשטו ידם בממונם" הוא כנ"ל, שיהי ליהודים ממון, אבל ממון טמא להוצאה טמאה, כלומר חיי יום־יום גשמיים מעורים בטומאה ר"ל, היפך הוראת תורתנו הק' – „קדושים תהיו – קדש עצמך במותר לך".

ומכאן הרמז שב„מעות חנוכה" בכלל, ובפרט בממון ההולך לצדקה. שכשיהודי מרים „תרומה" מממונו לצדקה, השקולה כנגד כל המצוות, הרי לא רק שמקדיש תרומה זו, אלא גם „מרים" את תשע הידות שנשארו אצלו והופך גם אותם מגשמיות לרוחניות ובפרט על ידי זה שקונה בהם דברים כשרים טובים ומועילים.

ומענין לענין בענין חנוכה, ובפרט בהנוגע לאנשי צה"ל, יש במאורעות חנוכה בימים ההם מקור לא אכזב לעידוד־רוח הכי גדול בזמן הזה. שהרי המצב של „כי אתם המעט מכל העמים" הובלט ביותר בימים ההם, ובכל זה גברו המעטים על הרבים משום שמעטים אלו הם „טהורים ועוסקי תורתך", ועד כדי כך שזכו ל„נסים ופורקן וגבורות ותשועות ונפלאות" – בסגנון תפלת ההודאה דחנוכה. ובזה ענין לכל הדורות, ובפרט בתקופתנו, שאין להתפעל כלל וכלל ממערכת הכוחות והריבוי בכמות, ובבטחון בהשם יתברך ינצחו המעטים את הרבים, ולא עוד אלא שתפול עליהם אימתה ופחד שמלכתחילה לא יהינו להתגרות בעם ה', עם הקודש בארץ הקודש, ארץ אשר תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

שכוונתם כו': ראה סה"מ תש"א ע' 58 ואילך. ובכ"מ.

קדושים .. לך: קדושים יט, ב. יבמות כ, א.

שכשיהודי מרים כו': ראה תניא פל"ד (מג, ב).

לצדקה .. המצוות: בבא בתרא ט, א.

כי .. העמים: ואתחנן ז, ז.

שתפול .. ופחד: בשלח טו, טז.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

יא'שצג

בי"ה, כ"ה טבת תשל"ה
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ כו' מו"ה אברהם שי

שלום וברכה!

במענה להערותו בשו"ע אדה"ז סשי"ח ספ"ג —

ראה סי' מ"מ וציונים לשו"ע אדה"ז" — להרב אשכנזי שי' — שם.
ועצ"ע.

בטח יודע משלשת השיעורים השוים לכל נפש בחומש תהלים ותניא
ושומר עליהם, ועכ"פ יעשה כן מכאן ולהבא.

הפ"י שבמכ"י יקרא בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

יא'שצד

בי"ה, כ"ו טבת, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

תלמידות כתה א'2 בבית ספר „קול יעקב" בירוחם
ה' עליהן תחינה

ברכה ושלוש!

בנועם קבלתי מכתבן בבשורה הטובה אשר קבלתן ע"ע להדליק
נרות שבת ויו"ט.

יא'שצג

מו"ה אברהם: שאַטלאַנד, ירות"ו.

להערותו .. פ"ג: במכתבו: ילמדנו רבינו שליט"א דברי כ"ק אדמו"ר הזקן נבג"מ .. שכתב שם
לענין משחק הכדור בשבת: „ויש מתירים לטלטלו ולשחוק בו ברה"ר", ומשמע דאפי' בשבת מותר
לשחוק בו ברה"ר .. והנני כמעט בטוח שחסר כאן תיבת „ביו"ט" אולם יראתי מלהגי' טרם ששמעתיו
מכ"ק רבינו שליט"א.

וראה גם לעיל ח"ג אגרת תל.

יא'שצד

להדליק נרות כו': ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

ויהי רצון שזכות מצוה גדולה זו תעמוד לכל אחד ואחת מכן שיאיר ה' פניו אליכן ויאיר מזלכן ויברך אתכן וכל בני משפחתכן שי' בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ובפרט שתצליחנה בלימודיכן, לימוד המביא לידי מעשה, לתפארת ונחת אמתי להוריכן ומוריכן וכל עמנו בני ישראל.
בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

יא'שצה

ב"ה, כ"ו טבת, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת ... תחי'

ברכה ושלוש!

מאשר הנני בזה קבלת מכתבה מיום כ' בכסלו, בו כותבת איך שמציקה לה בעית החינוך בארצנו הק' בכלל, ובפרט בנוגע לחינוך ילדי שי'.

ומצורף בזה העתק מכתב מענה שכתבתי זה לא כבר בנושא האמור, אשר בו מענה גם למכתבה.

במכתב המצו"ב תמצא גם תגובה לתואר „חילוני” שמזכירה בתחילת מכתבה בהוספה שמלה זו לא מובנת לה כלל ועיקר. ואכן אין כל פשר ומקום למונח זה בנוגע לחיי בני ובנות ישראל, וכמו שעמדתי על נקודה זו בהמצו"ב, אף כי בקיצור נמרץ.

ויהי רצון שתבשר טוב בתוכן מכתבה ותזכה לגדל ילדי' — בנוסח המסורתי — לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ותנצל השפעתה בכיוון זה בסביבתה ובכל מקום שידה מגעת.

בברכה להצלחה.

לימוד .. מעשה: קידושין מ, ב.

יא'שצה

מענה שכתבתי: דלעיל אגרת יא'שסב.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

יא'שצו

[כ"יח טבת, ה'תשל"ה]

... כדאי שיהיו באוטו שלו (במקום המתאים) סידור, תהלים, תניא וגם אַ צדקה פושקע. — וכדאי לפרסם.

יא'שצו

[כ"יט טבת, ה'תשל"ה]

ות"ח ת"ח על הבשו"ט ויה"ר **שילכו** התי שיי הלוך וגדול בבי הפיי (מגילה כז, א), ויהי ג"ז למהר בנין בית ה' ובית המלך (המשיח) וכל בתי ירושלים (שתתפשט בכל א"י).

אזכיר עה"צ.

יא'שצו

[טבת ה'תשל"ה]

בודאי ביופי (שגם „החיצוניות" ימשך להדה"נ).

יא'שצו

נדפס בלקו"ש חכ"ג ע' 402 — מענה לאחד הרגיל בנסיעות במכונית שלו.

יא'שצו

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבם של מו"ה ישראל יצחק פיעקארסקי ומו"ה מרדכי מענטליק, מכ"ט טבת תשל"ה — בה מדווחים על בחינות התלמידים בתות"ל באושען פאָרקוויי, ו"היינו שבעי רצון בכלל ומהאחדים בפרט שהיו טובים מאד".

אגרת נוספת אליהם — לעיל חכ"ז אגרת י"סד. להרב מענטליק — לעיל חכ"ט יא'קצח, ובהנסמן בהערות שם. להרב פיעקארסקי — לעיל חכ"ז יתקלה, ובהנסמן בהערות שם. הלוך וגדול: ע"פ תולדות כו, יג.

בבי הפירושים: מקום שמגדלין בו תורה כו' מקום שמגדלין בו תפלה. בנין בית ה' .. המלך .. ירושלים: ע"פ מלכים"ב כה, ט (הובא במגילה שם). ירושלים (שתתפשט בכל א"י): ראה פסיקתא רבתי פ' שבת ור"ח פסיקתא דרב כהנא (פסקא רני עקרה), ספרי דברים א' ילקוט ישע"י רמז תקג שו"ת באר משה לר"מ ירושליםקי עמוד ע"ר. לעיל ח"ג אגרת תמח. ח"ז אגרת ב"רכה.

יא'שצו

מצילום כתי"ק, על גליון דו"ח של מרת אסתר שטרנברג, אודות פעילות מבצע נש"ק. ראה לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם. אגרת נוספת אלי' — לקמן יא'תכה. בודאי ביופי כו': העלון שהדפיסו 100.000 עותקים כדי לשלוח גם לכל ערי השדה.

(2) כדאי לקבץ ידיעות **מדויקות** ע"ד זמן התחלת הדה"נ בחצרי הרביים (שמזכירה – **ועוד**) – ולמסור העתקה: (1) למערכת הקונטרס ע"ד הדה"נ, (2) להר"ר טובי בלוי שי בירות"ו.

(3) אזכיר עוה"פ עה"צ להצלחה מופלגה בכהנ"ל.

להחזיר המצו"ב.

יא'שצט

[טבת ה'תשל"ה]

לראות גם בסי' שהו"ל ע"י הרב וויינשטוק שי (ירות"ו).

לא היו עוד עורכים ומחברים?

לא כדאי לצרף עוד ענין להנ"ל (ובפרט שיש חולקין **וכו'**).

כיון שלע"ע נשכח הנ"ל – אין כדאי לעוררו מחדש.

למערכת הקונטרס ע"ד הדה"נ: קונטרס נרות שבת קודש ח"א (שבת תשל"ה), שבו גם ביאור מנהגי חצרות הבה"מ. בחדשים כסלו-טבת עסקו בעריכתו, ועפ"י ההוראה שלפנינו נדפס שם ליקוט מנהגי חצרות האדמו"רים, בע' 29.

להחזיר המצו"ב: הוראה למזכירות, להחזיר לה את הדוגמאות שמטרה.

יא'שצט

מענה אל מו"ה שלום דובער לוין, בקשר לעריכת קונטרס נרות שבת קודש ח"א, שבו בירור תוכן מצות הדלקת נרות שבת קודש, מעלתה ואופן קיומה. מענה נוסף אליו לקמן יא'תצו.

סי' שהו"ל ע"י הרב וויינשטוק: סידור הגאונים והמקובלים (ירושלים תשל"מ).

לא .. ומחברים: כנזכר בפתח דבר שם, שמו"ה אלימלך יוסף הכהן שי' סילבערבערג, ומו"ה

צבי הירש שי' לוסטיג, עזרו בעריכת הקונטרס.

עוד ענין: ביאור שיטת רבותינו במקוה בור על גבי בור.

נשכח הנ"ל: הטענות של כמה חוגים נגד תיקון רבותינו במקוה בור על גבי בור.

יאת

בי"ה, ראש חודש שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אמנון שי' בירב
עורך „מעריב לנוער”
ת.א.

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו מה-22 בדצ., בו כותב על דבר הענין עם מר... שי'. וחבל שנתקבל המכתב ימים אחדים לאחר נסיעתו של הנ"ל מכאן. אף על פי שלמעשה אין זה משנה כל עיקר, כיון שחוות-דעת אמתית תלויי לא רק בשמיעת דברי שני הצדדים, אלא שצריך להיות גם זה בפני זה.

יתירה מזו, שכמדומה שהעיקר בכל הענין היא נקודה אחת שבודאי כולנו מודים עלי, ולא עוד אלא גם משתווים בה, והיא — טובת הנוער והמוסד חינוך אודותיו מדובר... שהכל מודים שאיך שלא נפל דבר אבל העיקר הוא טובת הנוער והמוסד, ובודאי שכל אחד יעשה כל התלוי בו שלא יוגרע ח"ו מטובת הנוער והמוסד, אפילו באם לדעתו פלוני אשם ולא התנהג כראוי וכו'.

בהכירי את מר... זה זמן רב, ובקראי מכתבו של מר, והשתדלתי לקרוא גם בין השורות, כמדומה לי שאין צורך בשקלא וטריא ארוכה וכו' בכל הענין, כי אם שייפגשו שניהם פנים אל פנים בהזדמנות מתאימה, שאז בודאי יתבררו כל פרטי המאורע. ויהי רצון שעל ידי שיתוף פעולתם שלהם ושל אלה אשר השפעתם עליהם יתוסף בטובת הנוער ובביסוס המוסד ובהרחבתו בכמות ובאיכות גם יחד. ואם תמצא לומר יש אולי למר אפשרות בזה לא רק מיוחדת כי אם גם גדולה על זו של מר... שהרי השפעה לו על ידי העתון על חוגים רחבים, ועוד וגם זה עיקר, על חוגי הנוער. ולפעמים השפעה באופן בלתי ישיר מתקבלת ומצליחה יותר מהשפעה ישירה.

ויהי רצון שינצל את ה„צנור” שבודאי ניתן לו בהשגחה פרטית, הוא

יאת

זה בפני זה: ראה טושו"ע חו"מ סי' יז ס"ה.

העתון, להפצת היהדות האמתית ותורתנו תורת אמת (אשר כל פשרה שהיא — אינה האמת), החל מהנוער, שבסגנון הידוע הוא עתידו של עמנו.

בכבוד ובברכה.

יא'תא

ב"ה, ראש חודש שבט, היתשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת נעימה תחי' חקקיאן

ברכה ושלוש!

הנני לאשר בזה קבלת מכתבה מכ"ג בטבת, בו כותבת ע"ד שתי אפשרויות לזכרו ולזכותו של אדם יקר וחביב, קנית ספר-תורה או בנית היכל בבית הכנסת וכו'.

והנה יש עוד אפשרות שלישית שיש לה קדימה לגבי ב' האפשרויות הקודמות, והיא "אימוץ" אברך הלומד תורתנו הנצחית, כלומר החזקת אברך בישיבה בה לומד תורתנו הק'.

כתבתי אברך בלשון יחיד, אבל כמובן שאפשר להיות יותר מאחד, כפי יכולתה.

והשם יתברך יגדור פרצות עמו ישראל ולא יוסיפו לדאבה עוד ויקוים היעוד דגאולתנו האמתית על ידי משיח צדקנו — והקיצו ורננו שוכני עפר,

כמיועד על ידי נביאינו וחכמינו זכרונם לברכה.

מהנכון לבדוק המזוזות בביתה, ומסתם יודעת ושומרת מנהג הטוב להפריש פרוטות אחדות לצדקה קודם הדלקת הנרות של שבת ויום-טוב.

בברכה.

יא'תא

אפשרות שלישית .. החזקת אברך: ראה עדי"ז לעיל ח"ו אגרת א'תרצ"א.

היעוד .. והקיצו .. זכרונם לברכה: ישעי' כו, יט. סנהדרין צ, ב.

מנהג הטוב .. ויום-טוב: קצור שר"ע סי' עה ס"ב. וראה גם לעיל חכ"ח אגרת י'תרנב. חכ"ט

יא'ערה. ובכ"מ.

יא'תב

ב"ה, ראש חודש שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד ועד עולי גרוזי
אשדוד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבם מט"ו בטבת, בו כותבים שהולך ונשלם
בנין בית הכנסת שלהם אבל עוד נצרך ריהוט וכו'.

אף על פי שאין אצלי קופה לכיוצא בזה, כי זה שייך לאנ"ש
הנמצאים על אתר ולכללות אחינו בני ישראל באה"ק ת"ו, אבל באופן
יוצא מן הכלל ובהתחשב בגודל הענין וערכו מצו"ב השתתפותי באופן
סמלי.

ויהי רצון שיהי בית הכנסת גם בית המדרש — בית תפילה וגם
בית לימוד תורתנו הק', תורת חיים, ושיהי' בשני הענינים באופן דהלוך
וגדל, וכדרשת חכמינו ז"ל (מגילה כז, א) — בית גדול שמגדלין בו תורה
ומגדלין בו תפילה גם יחד,

וגם על ידי זה יחישו ויקרבו קיום היעוד אשר עינינו תחזינה את
בית ה' — זה בית המקדש, ואת בית המלך — אלו פלטרין של מלך
(המשיח), ואת כל בתי ירושלים — כמשמען.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות בכל האמור.

יא'תב

הלך וגדל: ע"פ תולדות כו, יג.
בית .. ירושלים: מלכים ב כה, ט. מגילה שם.

יא'תג

בי"ה, ראש חודש שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

С большим опозданием получил Ваше письмо.

Дай Б-г исполнение всех Ваших пожеланий к лучшему, само собою разумеется в главном – объединение всей семьи в свободной обстановке и в хорошей обстановке, хорошей во всех отношениях. А относительно еврея это связано с החומר על הצורה הגברת הצורה על החומר, иными словами – ежедневная жизнь согласно указаниям нашей Торы, которая называется תורת־חיים ו תורת־אמת.

С пожеланием хороших вестей во всём вышеописанном.

[תרגום חפשי]

באיחור רב קיבלתי את המכתב שלכם.

יתן השי"ת את קיום כל משאלותיו לטובה, ומובן מעצמו בעיקר – איחוד המשפחה במצב של חופש ובמצב טוב, טוב בכל המובנים. ובנוגע לבניי הרי זה קשור עם הגברת הצורה על החומר והרוח על הגשם, במילים אחרות – חיי יום יום בהתאם להוראות תורתנו, הנקראת תורת חיים ותורת אמת.

באיחולי בשוי"ט בכל הנ"ל.

יא'תג

הגברת... הגשם: ראה קונטרס תורת החסידות פי"א-יב (אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' שכג ואילך).

יא'תד

[ד'י שבט, ה'תשל"ה]

... בהמשך להנדבר ע"ד ההו"ל דהערות לרמב"ם ע"פ המאירי: כיון שבכ"מ צויין במיוחד יום הולדתו דהרמב"ם (וראה זה פלא שבסי' היוחסין מ"ה (וכצ"ל בסדה"ד) כי שמצא „בסי' קדומים שנולד בע"פ יום שבת שעה ושליש אחר חצות היום" — דיוק שלע"ע לא מצאתי כמוהו ביום הולדת וכיו"ב) —

כדאי להשתדל שיוכלו רבים ללמוד הני"ל לעת ההיא.

ובתקפה עומדת אמירתי — שבאם צורך בזה יותן גמ"ח מקרן מיוחדת להוצאות דההו"ל.

יא'תה

[ד'י שבט, ה'תשל"ה]

ת"ח תי"ח על הבשו"ט הני"ל.

בודאי יש לו (להכותב) קב"ע בתורה פעמים אחדות בשבוע — עם זוג' תי, ומשתדל לרומם רוחה ולעודדה בעניני תומ"צ בדרכי נועם וכו', והרי ע"פ תורה — האשה עקרת הבית.

יא'תד

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מוה"ר שלום רבקין, מד' שבט תשל"ה. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ו ט'תשל, ובהנסמן בהערות שם. ההו"ל .. המאירי: בית אהרן, של חותנו מוה"ר דוב בעריש צוקרמן, באורי הרמב"ם עם פירוש המאירי. נדפס בירושלים תשד"מ.

מ"ה (וכצ"ל בסדה"ד): בסדר הדורות (ד'תקכז) מביא מס' היוחסין מאמר ד', וצ"ל: מאמר ה'. דיוק .. הולדת: ראה גם תורת מנחם תשד"מ ח"ג ע' 1624 הערה 26. תשמ"ה ח"ג ע' 1809. תשמ"ו ח"ב ע' 853. ח"ג ע' 101. תשמ"ז ח"ב ע' 750.

יא'תה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מד' שבט תשל"ה. ע"פ תורה — האשה עקרת הבית: ראה ב"ר פע"א, ב. זח"א קנד, א.

יא'תו

בי"ה, ח' שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

תלמידי כתה ח'
ביה"ס ממ"ד „עציון” אור-עקיבא
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבם מיום כ"ג בטבת. ומובן אשר נהניתי לקרוא מהתענינות שלהם בדברי ימי החסידות, בפרט שתקותי שכמו כל ענין של לימוד, ובמיוחד אצל הנוער, שהכוונה היא, כמאמר חכמינו ז"ל, גדול לימוד שמביא לידי מעשה, כן לימודם זה ישפיע על אורח חייהם בחיי היום-יום.

ואשר למספר השאלות שכותבים במכתבם, מובן שבמכתב קשה לענות עליהן בפרטיות הדרושה. ועוד והוא העיקר, שאין כל צורך בזה, כיון שנפגשים עם אנשי חב"ד בארצנו הק' ת"ו, הרי יכולים לברר הענינים בשיחה עמהם פנים אל פנים.

רצוני לעורר תשומת לבכם לעוד נקודה, והיא, שהשאלות שכותבים מתחלקות לשני סוגים: א) שאלות הנוגעות למעשה, ובסגנון הנ"ל עד לחיי היום-יום, ב) שאלות שעל כל פנים במישרין אין להן שייכות לחיי היום-יום.

והיות שחכמינו ז"ל אמרו: לא ברא הקדוש ברוך הוא בעולמו דבר אחד לבטלה, הרי מובן שעל כל אחד ואחת לנצל את הזמן העומד לרשותם למטרה הרצויה ובמילואה. שמוזה מובן גם כן שבשעה שלוקחים אפילו זמן קצר לענינים שאין להם שייכות עמהם, הרי לא רק שאינו ניצול זמן, אלא גם חסר בזמן שה"י צריך לנצל לשלמות האדם ולדעת את המעשה אשר יעשו ואת אשר לא יעשה. ואם חסר בידיעה הרי חסר גם במעשה.

יא'תו

גדול לימוד .. מעשה: קידושין מ, ב.

לא ברא .. לבטלה: שבת עז, ב.

ולדעת .. יעשו: ע"פ יתרו יח, כ.

לכן תקוטי שעוד הפעם ידונו על השאלות שכותבים במכתבם ויוציאו מהן כל מה שלא נוגע להם באופן מעשי, על כל פנים בתקופה שנמצאים בב"ס דתי, ויקדישו זמנם ללימוד כל השייך לדתנו ותורתנו, אשר היא חיינו ואורך ימינו, ולמצותי עליהן נאמר וחי בהם.

בברכה להצלחה בכל האמור.

יא'תז

ב"ה, ח' שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח איי"א נו"נ רב פעלים עוסק בצרכי ציבור וכו' ...

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו מי"ד טבת, עם המצ"ב, שהגיע באיחור זמן. ורבות נתלבטתי בהענין לכתוב הבא לקמן. אבל לאידך גיסא, כיון שהענין לדעתי רציני, אין בידי הרשות שלא לכתוב מה שנראה לעני"ד ברור,

והוא, אשר לאחרי הכרתנו ופגישותינו כ"פ, וארשה לעצמי להוסיף — יחס הידידות שבינינו, והערכת את הכשרונות והאפשרויות והיכולת של מר, בטוחני שיכול להצליח רבות בעסקנות ציבורית, ובפרט באם לא תתערב בזה פוליטיקה מפלגתית (כמדובר בינינו בשיחתנו האחרונה), וכן גם במכון .. בהסתייגות האמורה.

משרת רב באה"ק ת"ו אי אפשר שלא תפגע באפשרויות האמורות, ולאחר בקשת סליחתו, נקודות המוכרחות להיות אצל רב בישראל ואשר העדרן והפכן דרושות להצלחה בעסקנות ציבורית — כן הוא אצל מר. שלכן דעתי כאמור, שהצלחה נשקפת לו בעסקנות ציבורית בכמה שטחים, משא"כ בתור רב בישראל, וכנ"ל אדרבה ההיפך מזה.

על פי האמור מובן ג"כ אשר צירוף שני הענינים יחד אי אפשרי הוא, שהרי הכשר ונחוץ בשטח אחד באה"ק הפכו בשטח השני.

כל האמור בתוקפו עומד אפילו בנוגע למשרת רבנות באה"ק ת"ו

באיזו עיר שתהי', על אחת כו"כ בנוגע להצעה אודותה כותב, שנתערבו שם כמה סרכות וכו' .. ויסיר מועמדותו לרבנות וכו'.

בבקשת סליחה באם יש בהנ"ל ביטוי שאינו מתאים, אבל הרי התוכן והנקודה הוא העיקר והמכוון.

בכ[בוד] ובברכה לבשורות טובות בכל האמור.

נ.ב. לסיים בדבר טוב, הרי כאן המקום לאשר בתודה רבה קבלת ספרו .. והספרים שנשלחו על ידי מר שהו"ל ע"י המכון וכו'. ות"ח גם על העתיד לבא, מתאים למנהגו הטוב בזה ויותר מג"פ כו'.

יא'תח

[נוסח המברק לקראת יו"ד שבט, היתשלי"ה]

הילולא והתועדויות פעילות והמשכם ופירותיהם בכל הימים שלאחריהם ועד שיקויים היעוד אחזת ביד ימיני ובני ישראל יוצאים ביד רמה בגאולה האמתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

בברכה,

מנחם שניאורסאהן

(הוספה):

והמשכם: הפעולה עצמה נמשכת וננוסף ע"ז) **פירותיהם** — ומעלה בכאו"א, וכמובן גם מרד"ה באתי לגני (דההילולא).

אחזת ביד ימיני: (תהלים עג, כג). וכל הגוף נכלל בימין (אגה"ק סי' לב).

ביד רמה: ראה מכילתא. זח"ג קכה, א.

יא'תח

נדפס בטה"מ באתי לגני ח"א ע' שעד.

ומעלה בכאו"א: ראה גם לעיל חכ"ח יתרוז, וש"נ.

תהלים עג, כג: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

ובני .. רמה: בשלח יד, ח.

יא'תט

[י' שבט, ה'תשל"ה]

נ.ב. נתקבל חיבורו אודות חסידות ב„מאה שערים" ות"ח.
— ולפלא שהביבליוגרפיא שבסופו לא הביא כל שהודפס באנגלית
על ידי „קהת". ועוד.

ביבליוגרפיא רק 7 (אחד — אנציקלופדיא. [אחד ...]).

יא'תי

[י"א שבט, ה'תשל"ה]

(1) נתי' ות"ח ת"ח. ואשרי חלקם של כאו"א שליט"א שהשתתפו
בהנ"ל ושישתתפו בעתיד.

(2) [לא דתיות] לעי"ע.

(3) [בענין טהרת המשפחה] ענין חיוני. וד"ל [שכל הנשים
מוכנות לקיים].

(4) ההמשך?

יא'תט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה אליעזר דניאל מייערס, מי' שבט תשל"ה.
חסידות ב„מאה שערים": עבודה שהגיש באוניברסיטה.

יא'תי

מצילום כתי"ק, על גליון דו"ח מי"א שבט תשל"ה, אודות פעולות נשות נחלת הר חב"ד
במבצע נש"ק.

לעי"ע: במענה על דיווחן מביקורן בביה"ס שהבנות לא דתיות.
ענין דיוני: במכתבן: בדרך אגב ביררנו את המצב בענין טהרת המשפחה שכל הנשים מוכנות
לקיים מצוה זו אך מפני סיכות שונות המקוה במושב אינו מופעל.
ההמשך?: במכתבן: אנו הבטחנו לטפל בנידון.

יא'תיא

בי"ה, י"ד שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אהרן שיי יריב
שר ההסברה

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מברק הברכה בקשר עם שנת הכ"ה להסתלקות-
הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר והמשך פעולותיו. ותודה לבבית למר בעד
הברכות והאיחולים.

וכיון שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו „ואברכה מברכך“, הרי כל
המברך יהודי, ועל אחת כמה וכמה יהודי המברך יהודי, מובטח לו שהוא

יא'תיא

מכתב בנוסח דומה בתאריכי ט"ו, י"ט וכ"ה שבט – נשלחו לכר"כ אישי ציבור, עם הוספת
איזה מילים בתחלה או בסיום.

להרה"ג ור"ח א"א נר"צ עוסק בצרכי ציבור הרב יוסף דוד פרנקפורטר, רב קהלת עדת יראים,
פריז: על ידי הרי"ש שיי ברֶאָדְאָוויטש נתקבלה בקשת־פ"י, ואזכירו על הציון בעת רצון
למילוי משאלות לבבו לטובה.

למר עמוס טורין (מנכ"ל של אל-על בארה"ב): וסיפוק מיוחד הי' לי לראותו בהתועדות
דיו"ד שבט.

לפרופ. ירמי' ברנובר: כולל ברכה מיוחדת לו ולבי"ב שיחיו להצליח בפעולותיו
הכלליות והפרטיות בגשמיות וברוחניות גם יחד.

למר ישראל נבון, סגן ראש עיריית דימונה: כולל ברכה מיוחדת למר להצליח בתפקידו
הרם לביסוס והתקדמות העיר ותושבי' בגשמיות וברוחניות גם יחד.

למר משה קצב, מועצה מקומית, קרית מלאכי: כולל ברכה מיוחדת לביסוס והתקדמות
העיר ותושבי' בגשמיות וברוחניות גם יחד.

למר דוד הלחמי, מזכיר כללי פאג"י, תל אביב: בכבוד ובברכה להצ' ולבשו"ט.

למר פנחס פרי: כולל הצלחה מרובה בתפקידו האחראי. ולמותר להדגיש למר שאף
שמוכרח לעשות הכל בדרך הטבע, אבל עיקר הבטחון הוא בה' שומר עמו ישראל.

למר י. וואָקער, ראש עיריית בת"ם: כולל ברכה מיוחדת לביסוס והתקדמות העיר
ותושבי' בגשמיות וברוחניות גם יחד. בכבוד ובברכה להצלחה בתפקידו – זכותו –
הכי אחראי.

לנשי ובנות חב"ד, תענך־עפולה: כולל כמובן ללכת מחיל אל חיל בפעולותיהן בכלל
ובמבצע נשיק בפרט.

שנת הכ"ה: ראה גם לקמן אגרות יא'תיט. יא'תלא. יא'תלה. יא'תלו. יא'תמח.

ואברכה מברכך: לך לך יב, ג.

קא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

מתברך מהשי"ת מקור הברכות, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה.

נ.ב. ז"ע נתקבלה הידיעה מהתפטרותו. ולדכותי ודאי אין צורך להסביר שביזו להתפטר מהסברת כמה ענינים, אבל לא מהסברת והפצת ערכי עמנו, ערכי התורה והיהדות האמתיים. והשי"ת יצליחו.

יא'תיב

בי"ה, ט"ז שבט תשל"ה
ברוקלין

האברך .. שי"

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום 1/15,

עד לאחרי חג הפסח הבע"ל, נוסף על כללות הנהגתו יומית ע"פ שו"ע — ישתדל למצוא עבודה לכל הפחות לשעות אחדות בכל יום חול, לפסיק לגמרי במשך כל זמן זה בעשיית סגולות וקמיעות ואפילו לא לקרות בספרים עדכ"ז — ולאחר חה"פ (באם בינתיים יתנהג כאמור — שאז בודאי יוטב מצבו) יכתוב לי עוד הפעם והשם יצליחו.

בברכה.

מידו .. והרחבה: נוסח ברכת המזון.

יא'תיב

במענה למכתבו: בו כותב שנמאס לו לחיות כו', וכי הוא נוסע לקברי צדיקים ומפזר לצדקה, וקורא בספרי קמיעות ולחשים וכו' לצאת מהמצב.

יא'תיג

ביה, י"ז שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור רב פעלים
וכו'
הרב שמעון שי' כץ

שלום וברכה!

מכתב כת"ר מייט כסלו, חג הגאולה, עם המצורף אליו, נתקבל
באיחור, והנני ממחר לענות עליו, כיון שהמדובר הוא בעניני עגונות וכו'.
ותוכנו בנוגע אפשריות למצא מישהו שיש לו קשרים בעיר דושנבה או
בטשקנד.

והנה העיר הראשונה שמזכיר לא ידועה לי כלל. ואשר לטשקנד,
האנשים שם מעתיקים לעתים קרובות מעיר לעיר, ונוסף על זה, ועיקר,
שבזמן הכי אחרון אין מכאן קשר ישר עם אלה הדרים שם.

לכן האופן הטוב והיעיל הוא להתקשר עם הרב דכפר חב"ד, שהוא
יכול למצוא בין אנשי כפר חב"ד אלה העומדים בקישור עם שאר אנשי
חב"ד באה"ק ת"ו, ובודאי על ידם ימצא איש וכתובת מתאים להמטרה.
מטעמים מובנים בטח החשאיות בהנ"ל מועילה, ובודאי לדכוותי
דכת"ר אין צורך בביאור בזה. ולכן אולי כדאי שלכתחילה יבוא בקישור
עם הרב דכפר חב"ד באופן פרטי שלא על ידי המשרד.

בהתאם להנ"ל נשלח המכתב מהיר דחוף.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

יא'תיד

ביה, י"ט שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יהודא שי' בן אזולאי
מדריד

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו בקשת ברכה פי"ג, ואזכירו על ציון כ"ק
מו"ח אדמו"ר למילוי משאלות לבבו לטובה.

וזכות פעולותיו בהפצת היהדות במקומו עתה, שבודאי יעשה בזה באופן דמוסיף והולך, תעמוד לו ולכל אשר לו לקבלת ברכת השי"ת בכל המצטרך.

ולדכותי אין צורך להסביר אשר אם בכל מקום מצות ואהבת לרעך כמוך, שהיא כלל גדול בתורה, מחייבת מעשים בפועל לקרב אחינו בני ישראל לאביהם שבשמים, על אחת כמה וכמה במקומו עתה, ששם דרושה במיוחד פעילות זו, ובפרט בקשר עם עניני חינוך, כולל חינוך קטנים לא רק בשנים כי אם גם ביהדות.

ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

יא'טו

ביה, י"ט שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר ישראל שי" בן אזולאי
מדריד

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו בקשת ברכה פ"נ ואזכירו על הציון למילוי משאלות לבבו לטובה.

כמו שרואני מסגנון מכתבו, אין צורך להסביר לו באריכות על דבר הכרח הנהגה יום-יומית על פי תורתנו תורת חיים, שנוסף על העיקר שהוא ציווי השי"ת, הרי זה גם הדרך לקבלת ברכות השי"ת בכל המצטרך.

ורק אוסיף שאחת הוראות התורה היא „ורפא ירפא“, שצריך למלא הוראות הרופא, שהתורה נתנה רשות לרופא לרפאות, רשות – כלומר

יא'תיד

ואהבת .. בתורה: קדושים יט, יח ובתו"כ ופרש"י.

יא'טו

„ורפא ירפא“: משפטים כא, יט.

. שהתורה נתנה .. לרפאות: ברכות ט, א. טושו"ע יו"ד ס"י שלו ס"א.

כח מאת רופא כל בשר ומפליא לעשות. ובודאי עושה כן ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור.
בברכה.

יא'טטז

בי"ה, יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב,
פ' אם כסף תלוה את עמי, היתשלי"ה
ברוקלין, נ"י.

הנהלת חברת גמילות חסדים שומרי שבת
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבם דו"ח, ובסיומו — מבשר טוב בנוגע להמלוה מלכה השנתית לטובת הגמ"ח „שתתקיים אי"ה במוצש"ק פ' משפטים הבעל"ט",

ויה"ר שתתקיים בשטומו"צ,

והרי חסד — ע"י העולם נברא עומד וקיים וכמשינ: עולם חסד

יום .. טוב: ראה אוה"ת בראשית (לג, א ואילך). שם משפטים (א'קנו, א'קסא ואילך).
שהוכפל .. טוב: ראה קידושין מ, א. פיה"מ להרמב"ם פאה בתחלתה. מכתב כ"ק אדניע' בסי' המאמרים תשי"ט ע' יח [השני]. מכי ומאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר שם. ועיין פרש"י לבראשית (א, ז) בסופו — דגם העבר נעשה טוב.

אם כסף: מנין לרבות בהמה כו' ת"ל תלוה (מכילתא דרשב"י). וראה מכילתא עה"פ. ד"ה אם כסף תרכיז וכו' (חסד). ובלקוטי לוי יצחק לשי"ס (ע' סו): הוא בתיקון כו'.
חסד — ע"י העולם: כל העולמות וברואים (ש' היחוד והאמונה פ"ד. ושם פ"י דברא בה את האור). וראה ד"ה אתה אחד לאדמו"ר האמצעי (ברוקלין, תשכ"ה) דע"י חפץ חסד עלה ברצונו הפשוט להאציל כו'. עיי"ש.

נברא עומד וקיים: אדר"נ פ"ד, ה. אבות בתחלתה (ובמפרשים שם).

רופא .. לעשות: ברכת אשר יצר.

יא'טטז

נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 303.

מכתב כ"ק אדניע': נדפס ג"כ באג"ק שלו ח"א אגרת מה. וראה גם לקמן אגרת יא'תכת.

אם .. עמי: משפטים כב, כד.

ד"ה .. תרכיז: סה"מ תרכ"ז ע' קכג ואילך.

ד"ה .. האמצעי: מאמרי אדהאמ"צ — קונטרסים ע' ה.

יבנה, וחסד הוא „יומם דאזיל עם כולחו יומין“. כל הששת ימי בראשית – ההולכים ונשנים מידי שבוע בשבוע, כל ימי עולם.

ומעולם כפשוטו – לעולם קטן זה האדם, אמחז"ל: חסד אמר יברא שהוא גומל חסדים, ובנ"י הם גומלי חסדים בני גומ"ח,

ועד"ו גם התורה – עלי נאמר: זאת התורה אדם – תחלתה גמ"ח וסופה גמ"ח.

ויה"ר שחברת הגמ"ח תלך מחיל אל חיל, ויה"ר שיהי אך טוב לישראל, כי כל אחד ואחת מבנ"י עושה חיל והגמ"ח יהי לעשירים אלא שצריכים לזה לפי שעה,

וכ"ז יקרב וימהר ההבטחה – בוא היום שהקב"ה גומל חסדו לזרעו של יצחק ועושה סעודה לצדיקים, ועפמשי"נ – ועמד כולם צדיקים.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכהנ"ל,

מ. שניאורסאהן

מצוי"ב השתתפות, בל"נ.

עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג. וראה אור תורה בתחלתו.

יומם .. יומין: ראה זח"ג קג, א"ב. קצא, ב. פע"ח שחה"ס פ"א. לקו"ת האזינו עו,

ב.

ההולכים ונשנים כו': כי „כל יום א' הוא ממש יום ראשון כמו יום א' של ששת ימי"ב" (לקו"ת שה"ש כה, סע"א).

אמחז"ל: ב"ר פ"ח, ה.

ובני .. גומ"ח: כתובות ח, ב. וראה כש"ט בסופו איך גם מקבל הגמ"ח יעשה מצוה.

התורה .. אדם: לקו"ת במדבר יג, ב. ובכ"מ.

תחלתה .. גמ"ח: סוטה יד, א.

אך טוב לישראל: תהלים עג, א.

עושה חיל: יצלח בנכסין (בלק כד, יח בת"א). ולהעיר מזח"ג ס"פ בלק.

לעשירים .. לפי שעה: טושו"ע חו"מ רסצ"ז. שו"ע אדה"ז ריש ה"ל הלואה. וכבר

עמדו ע"ז שלכאורה התיבות **לפי שעה** – בכהנ"ל – הול"ל אחר תיבת **ללוות**.

שהקב"ה .. לצדיקים: פסחים קיט, ב.

לעולם .. האדם: תנחומא פקודי ג.

נאמר: חוקת יט, יד.

מחזיל אל חז"ל: תהלים פד, ח.

ועפמש"נ: ישעי"ס, כא.

יא'תיז

[כ"ד שבט, ה'תשל"ה]

במענה לשאלותי:

א) לא תשים לב כלל למחשבה המוזרה שמזכירה ובמילא, סוף סוף, תחלוף כליל.

ב) תמשיך בלבישת פאה — כרצון בעלה שיי.

ג) תזהר בחלב ישראל.

אישור פ"נ ותבש"ט.

יא'תיח

[כ"ד שבט, ה'תשל"ה]

כיון שככתבו המצב משתנה מזמן לזמן אין מקום 1) להחלטות עתה, 2) לטלטול ממקום למקום —

כ"א יתייעצו ברופאים ידידים בפאריז מי מהרופאים שבמקומה עתה — לעשותם המחליטים באם יהי צורך בהחלטה מנדית.

ובכלל במקום ספק שב ואל תעשה עדיף.

אזכיר עוה"פ עה"צ.

יא'תיז

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"ד שבט תשל"ה.

לא תשים לב: למחשבות מוזרות בזמן התפלה ובמשך היום.

תמשיך בלבישת פאה: במכתבה — שאמה לפני פטירתה ביקשה ממנה שתלביש כובע, ובעלה רוצה שתלבש פאה כדעת כ"ק אדמו"ר.

תזהר בחלב ישראל: במכתבה — בקשת ברכה לילדי.

יא'תיח

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"ד שבט תשל"ה, בקשר למצב בריאות זוגתו.

במקום ספק .. עדיף: עירובין ק, א. וש"נ.

יא'תיט

בי"ה, כ"ה שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר אהרן שי' כהן
מנהל מדרשית עמלי,
רח' הרב חיים הלר ירושלים עיה"ק ת"ו

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו מט"ו בשבט בקשר עם שנת הכ"ה להסתלקות-
הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר והמשך פעולותיו. ותודה לבבית למר בעד
הברכות והאיחולים.

כיון שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו „ואברכה מברכך“, הרי כל
המברך יהודי, ועל אחת כמה וכמה יהודי המברך יהודי, ובפרט – כהן,
מובטח לו שהוא מתברך מהשם יתברך מקור הברכות. גם ברוך יהי מידו
המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה,

כולל ברכה מיוחדת להצלחה מרובה בעבודתו החינוכית.

בכבוד ובברכה שינצל האפשריות שלו להגביר ההכרה במושפעי
שי' – שהם בני עם שכולו ממלכת כהנים,

מ. שניאורסאהן

יא'תיט

נוסח דומה למר יונה שי' כהן, ירושלים עיה"ק ת"ו, ובסופו: בכבוד ובברכה לבשו"ט ובפרט
שמנצל האפשריות המיוחדת שבידו להשפיע על דעת קוראיו שי', בני עם שכולו –
ממלכת כהנים.

שנת הכ"ה כ"ו: ראה גם לעיל אגרת יא'תיא, ובהנסמן בהערות שם.

ואברכה מברכך: לך לך יב, ב.

ובפרט .. מובטח: ראה חולין מט, סע"א.

גם ברוך יהי: תולדות כו, לג.

מידו .. והרחבה: נוסח ברכת המזון.

ממלכת כהנים: יתרו יט, ו.

יא'תכ

בי"ה, כ"ה שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"י עוסק בצרכי ציבור
הרב חיים יעקב שי' שלאממע
מנהל בית המדרש למורות „בית רבקה“, יער

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו מיו"ד שבט, יום ההילולא, מבשר טוב
מההחלטות הטובות שנתקבלו על ידי תלמידות הסמינר נ"י בקשר עם
יום סגולה האמור.

וחפץ הווי' בידן יצליח להוציא בפועל ממש ועל הצד היותר טוב
החלטות האמורות.

ומטובו למסור להתלמידות הכרת תודתי בעד העונג והנחת רוח
שגרמו לי וברכתי אשר זכות הפעולות האמורות תוסיף ברכה והצלחה
לכל אחת ואחת מהן מאת ה' מקור הברכות, מידו המלאה הפתוחה
הקדושה והרחבה, למילוי משאלות לבבן לטובה בגשמיות וברוחניות גם
יחד.

בכבוד ובברכה להצלחה רבה בכהנ"ל,

מ. שניאורסאהן

יא'תכ

מצילום האגרת.

הרב חיים יעקב שלאממע: אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת יא'שז, ובהנסמן בהערות שם.

וחפץ .. יצליח: ע"פ ישעי' נג, י.

מידו .. והרחבה: נוסח ברכת המזון.

קט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

יא'תכא

[כ"ה שבט, ה'תשל"ה]

מבואר בכ"מ שמטעמי מצוות פורים (משמ"נ, מתל"א וכו') הוא קירוב הלב.

יא'תכב

[כ"ו שבט, ה'תשל"ה]

כמפורסם אין עניני לפס"ד (ובאם ספק שייד לאגוה"ר וכיו"ב) ופלא גדול הקס"ד אפילו.

יא'תכג

[כ"ו שבט, ה'תשל"ה]

במצב כהני"ל חלים שינויים חשובים מזמן לזמן – ולכן קשה להחליט עתה מה לעשות כשתחזור לאה"ק.

בכלל אין לעשות ניתוח רציני ומסובך – כל זמן שאין הכרח ברור בזה.

בנוגע ליחסה לכ"ז וכו' – שאלה לרב מורה הוראה.

אזכיר עה"צ.

יא'תכא

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מכ"ה שבט תשל"ה.

מבואר בכ"מ: ראה מנות הלוי (לר"ש אלקבץ) עה"פ אסתר ט, כז. של"ה שכת, ב. מגילת סתרים

עה"פ אסתר ט, יט. וראה גם לקמן אגרת יא'תכח.

משמ"נ, מתל"א: = משלוח מנות, מתנות לאביונים.

יא'תכב

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של אחד הרבנים, בבקשה לכתוב לאחת הקהלות, אודות כמה

תיקונים הנצרכים במקוה שלהם, או להרשות לו לכתוב אליהם בשם כ"ק אדמו"ר.

יא'תכג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב בתאריך 2/7/75.

יא'תכד

בי"ה, כ"ח שבט, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אורי שי' אורן

שלום וברכה!

מכתבו וספרו „אשת המפקד" נתקבלו, אף כי באיחור זמן. ותודה לבבית למר בעד שימת לבו לשלחו לי. והתקוה שגם להבא ינהג כן לשלוח לספריי שלנו מכל היו"ל מפרי עטו, ות"ח מראש.

ובמענה למכתבו בנקודה העקרית, אף שאינה על הסדר, ובלשונו של מר: למה כפר־חב"ד ולא כפרי חב"ד?

— לפלא אשר נעלם ממר שישוב חב"ד באה"ק ת"ו מתחיל מימי יסוד תנועת חב"ד, זאת אומרת בדורו של אדמו"ר הזקן, בעל התניא, שעזר בכמה אופנים לישוב חסידיו באה"ק, אף כי לא כחטיבה בפני עצמה, והי' זה במסגרת סיוע ל„כוללי" לאנשי העלי' שעלו עם חברי אדמו"ר הזקן. ובדור שלאחרי זה, כלומר בימי נשיאות בנו וממלא מקומו, הוא אדמו"ר האמצעי, היתה עלי' של אנשי חב"ד כחטיבה בפני עצמה בחברון, ומאז ועד עתה עלו והתישבו באה"ק כמה מאנשי חב"ד.

באם כוונת מר לאחרי הקמת כפר חב"ד, הרי גם לאחרי זה הוקם ישוב „נחלת הר חב"ד", ולאחרונה ישוב חב"די בצפת (שזה מתאים לכותבו במכתבו „בהרי הגליל"), ובהוספה על זה עומד כעת באמצע הבניי כפר חב"ד בי' על יד כפר חב"ד הראשון, שמטעמים מסוימים נתעכב הגמר עד עתה ותקותי חזקה שיוגמר בקרוב ממש.

ויהי רצון שתהיינה כל נקודות הישוב מיושבות ברוחניות ובגשמיות

יא'תכד

וספרו „אשת המפקד": קובץ רשימות על מלחמת ששת הימים ולאחרי.

כפרי חב"ד: מדוע מסתפקת חב"ד בכפר אחד בארה"ק.

לאנשי העלי' .. הזקן: ראה תולדות חב"ד בארה"ק פרק ב ואילך.

היתה עלי' .. בחברון: ראה שם פרק ו.

הוקם ישוב „נחלת הר חב"ד": ראה לעיל מבוא לחכ"ו ע' 9 ואילך.

ישוב חב"די בצפת: ראה לעיל מבוא לחכ"ח ע' 8 ואילך.

כפר חב"ד בי': ראה לעיל חכ"ו אגרת ט'תקצו, ובהנסמן בהערות שם. חכ"ח י'תתיג. לקמן

יא'תרב.

קיא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

גם יחד, מתאים לדרישת שם ארצנו אשר גם כל עמי הארץ קוראים לה בשם זה — ארץ הקדש, ובאופן דמוסיף והולך בשתי הנקודות, בגשמיות וברוחניות, ובזה עצמו בהגברת הרוחניות על הגשמיות והקדושה על החילוניות, כיאות לארצנו הקדושה, אשר תוארה בתורתנו תורת-אמת ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה. ואני תקוה אשר ינצל מר כשרונותיו שחונן בהם להשפיע על קהל קוראיו וכו' בכיוון האמור.

בכבוד ובברכה.

יא'תכה

[שבט ה'תשל"ה]

כהנ"ל נתי ות"ח (כולל על גודל הנח"ר וכו').
אזכיר עה"צ להוספה בהמבצע ובהתוצאות והפירות.

יא'תכו

ב"ה, ערב ראש חודש אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
מו"ה משה ש"י הכהן שאייעוויץ

שלום וברכה!

בנועם קבלתי פ"ש ממנו, ואזכירו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר למילוי
משאלות לבבו לטובה.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

יא'תכה

מצילום כתי"ק. מענה למרת אסתר שטרנברג על דו"ח מבצע נש"ק. וראה לעיל אגרת יא'שכד,
ובהנסמן בהערות שם. אגרת נוספת אלי' — לעיל יא'שצח.

יא'תכו

מורה משה .. שאייעוויץ: אגרות נוספות אליו — לעיל ח"כ אגרת ז'תעא, ובהנסמן בהערות שם.

ובפרט שנכנסים לחודש אדר שמרבין בו בשמחה, זאת אומרת שנוסף על הציווי הכללי עבדו את ה' בשמחה, יש ציווי מיוחד לחודש זה להרבות בו בשמחה. וכיון שהקב"ה אינו בא בטרוניא עם בריותיו ואינו מבקש אלא לפי כוחו של האדם, הרי בודאי ובודאי שנותן הכוחות והסיבות בכדי שתהי' שמחה אמיתית, שהרי תורתנו תורת אמת היא. ואין הדבר תלוי אלא ברצון, שהרי ניתנה בחירה לכאו"א מבני ישראל בכדי שיגיעו אליהם כל העניינים הטובים על ידי עבודתם ופעולתם בזה. וכידוע מאמר חכמינו ז"ל רוצה אדם בקב שלו מתשעה קבין של חברו, על אכו"כ כשיש לו כמה וכמה קבין. ובודאי לדכותי אין צורך בניאור נוסף, כי אם להדגיש אשר המשכת ברכה מיוחדת בזה לכהנים, שהרי צריכים לברך את עמו בני ישראל באהבה דוקא ובחזרה וכו'.

בודאי משתתף באופן המתאים במבצעים הידועים אודותם מדובר כ"כ בזמן הכי אחרון, ועושה בזה בחלקם בעצמו ובחלקם ע"י שלוחו ששלוחו של אדם כמותו.

והשי"ת יצליחו לבשר טוב בכל האמור מתוך שמחה אמיתית וטוב לבב. בברכה לבשו"ט.

יא'תכז

בי"ה, ערב ראש חודש אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יצחק אייזיק שי' רוזן

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו והנני מודה לו בעד הבשורה הטובה מהחלמתו.

אדר שמרבין בו בשמחה: תענית כט, א. מג"א א"ח סוסי' תרפו.

עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.

אינו בא .. בריותיו: ע"ז ג, א.

ואינו מבקש .. האדם: במדב"ר פי"ב, ג.

מאמר חכמינו ז"ל: ב"מ לח, א.

לברך .. באהבה .. וכו': ראה שו"ע אדה"ז א"ח סי' קכח סנ"ז, וש"נ.

במבצעים הידועים .. אחרון: ראה לעיל מבוא להכ"ט ע' 9 ואילך. שם אגרת יא'קסח, ובהנסמן בהערות שם. לעיל יא'שלה. לקמן יא'תקו. יא'תקיב. יא'תקלא. יא'תקלג. יא'תקלה. יא'תקסו. יא'תקצא. יא'תקצד.

ששלוחו .. כמותו: קידושין מא, ב. וש"נ.

ובעת רצון אזכירו לברכה לרפואה שלמה ולהצלחה בתפקידו
 האחראי, וכן את אשתו ובנו שיי על פי תוכן מכתבו.
 ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור, ובפרט כשנכנסים לחודש
 שמרבין בו בשמחה.
 ככבוד ובברכה לבר[ניאות] להצ[לחה] ולכ"ט.

יא'תכח

ב"ה, יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב,
 פי תקחו את תרומתי, ראשון דר"ח אדר, ה'תשל"ה
 ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

המכתב נתקבל ות"ח. וכן הפ"נ.

יום .. טוב: וראה פרש"י עה"ת (בראשית א, ז) דמשלים גם העבר. — והוא ע"פ
 ב"ר פי"ד, ו (ומקשה על דחז"ל דבפסחים נד, א). ז"ח ט, א.
שהוכפל בו כי טוב: ראה קידושין מ, א. פיה"מ להרמב"ם פאה בתחלתה. אוה"ת
 בראשית (לג, א ואילך). שם משפטים (א'קנז). א'קסא ואילך). מכתב כ"ק אדני"ע בסי
 המאמרים תשי"ט ע' יח [השני]. מכי ומאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר שם.
תקחו את תרומתי: זו תרומת שקלים (ירוש' ריש שקלים) ושקלים אלה קדמו
 (ובטלו) לשקלי המן (מגילה יג, סע"ב). וראה אור תורה להח"מ תרומה (נתי' באוה"ת
 להצ"צ).
ראשון דר"ח אדר: ערב דאחד באדר משמיעין ומכריזין על השקלים (שקלים
 בתחלתה ובמפרשים. וראה חדא"י מגילה שם).
ה'תשל"ה: שראשה (דהשנה) הוא ג"כ ביום השלישי וכן פורים (וי"ט כסלו).

יא'תכז

כשנכנסים .. בשמחה: תענית כט, א. מג"א או"ח סוס"י תרפו.

יא'תכח

כללי פרטי. נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 340, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
 מכתב כ"ק אדני"ע: נדפס ג"כ באג"ק שלו ח"א אגרת מח. וראה גם לעיל אגרת יא'תטז.
 תקחו את תרומתי: תרומה כה, ב.
 באוה"ת להצ"צ: שמות כרך ה ע' א'שג.
 שראשה .. (וי"ט כסלו): ראה גם לעיל אגרות יא'שג. יא'תטז. לקמן יא'תלד. יא'תיב. יא'תקלא.
 יא'תקנת. יא'תקסו. יא'תקצד.

ובעמדנו בר"ח אדר, ומיוסד על מאמר חז"ל אין מזרזין אלא המזורזין —

הזמן גרמא לזרז על כל הענינים השייכים לימי הפורים הבעלי"ט לפרטיהם, ובמיוחד — בחלק השייך לחינוך, ובסגנון חז"ל — שהגדולים מוזהרים על הקטנים,

כולל ג"כ — ההשפעה על הזולת והסביבה הקרובה והרחוקה לקיים ולעשות במילואם ובשלימותם כל עניני פורים בימי הפורים,

אשר כ"ז דורש זמן והכנה ופעולה — עכ"פ מתחיל מראש החודש,

וכמפורש השייכות וקשר דפורים להימים שלפניהם ועד לראש החודש — במקרא מלא שדבר הכתוב: **והחודש** אשר נהפך להם גוי לשמחה גוי ליום טוב (לא — ובחודש) — כל החודש.

והרי מענינים העקריים דפורים הוא קירוב הלבבות — לבבות דכל בני"י, דאיש ורעהו, דעשיר ואביון ועד לכל הפושט יד וכו',

ומודגש זה בקביעות דשנה זו די"ד באדר — חל ביום שהוכפל בו כי טוב — טוב לשמים ולבריות גם יחד,

וכידוע פי' השם בריות — שזהו כולל גם ואף הרחוקים כו' שלכן נקראים בשם בריות בעלמא.

אין .. המזורזין: במדב"ר פ"ז, ו. וראה מכות כג, א.

ובסגנון חז"ל: יבמות קיד, א. ובכ"מ.

הקרובה והרחוקה: להעיר אשר דוקא בנוגע לפורים **מודגש**: הקרובים והרחוקים

(ט, כ).

והחודש .. (לא — ובחודש): אסתר ט, כב. ראבי"ע שם.

כל החודש: מתחיל מר"ח (ירוש' ריש מגלה). והכי נהוג (רמ"א או"ח סוסתרפ"ח)

— אלא שבנוגע למקרא מגלה בלבד ולא יעבור ט"ו בו.

קירוב הלבבות: היפך הקטרוג ד"מפוזר ומפורד" וביטולו ע"י כנוס את כל היהודים גוי ומצות משלוח מנות וכו' — ראה מנות הלוי (למהר"ש אלקבץ).

לכל הפושט יד: ירוש' מגלה פ"א, ה"ד (הובא בפוסקים). וראה לקוטי לוי"צ אגרות (ע' רסז) דבפורים השתוות והתחברות גדול וקטן.

וכידוע .. בעלמא: תניא פ' לב.

מנות הלוי: עה"פ אסתר ט, כז. של"ה שכט, ב. מגילת סתרים עה"פ אסתר ט, יט. ראה גם לעיל

אגרת יא'תכא.

ויהי"ר אשר יעשה כאו"א מאתנו בתוככי כלל בניי בכל האמור ומתוך שמחה,

ובפרט שבכלל נצטוונו משנכנס אדר — **להרבות** בשמחה.

וכיוון שציווי זה (כשאר ציווי התורה) הוא גם לשון הבטחה — תהי' השמחה בריבוי והטוב בריבוי והשלום בריבוי —

כי בכל הדברים הבלתי רצויים יקויים ונהפוך הוא גוי ויהי' אך טוב לישראל — בטוב הנראה והנגלה.

וכמו שליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר (בכל הפירושים) בימים ההם בזמן הזה — כן תהי' לנו.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

ומתוך שמחה: להעיר מפני הבעש"ט בהנהו תרי בדחי (כתר ש"ט — ח, ג. לו, א. נה, א).

משנכנס .. בשמחה: מג"א סתרפ"ו סק"ה (מתענית כט, א). וראה שו"ת חת"ס או"ח סק"ס. נימוקי או"ח לסתרפ"ו.

כשאר ציווי התורה: עיין תו"א ס"פ תשא.

השמחה .. והשלום בריבוי: ראה אסתר רבה בסופו.

ונהפוך הוא: שגם ענין עקרי בפורים — ב' פור — דגם פור דהמן נהפך לטוב (אך בגורל, תרכ"ו). וראה פע"ח שער הפורים פ"ו ומשנת חסידים מסי' אדר פ"ז מ"ה"ו דאסתר הזכירה הוי' כסדרה להפוך הוית הדין המהופכת.

אך טוב לישראל: תהלים עג, א.

הייתה .. ויקר: אסתר ח, טו.

בכל הפירושים: ע"ד החסידות — ראה שערי אורה בסופו. אוה"ת עה"פ.

ונהפוך הוא: **אסתר ט, א.**

אך בגורל, תרכ"ו: **סה"מ תרכ"ו — הוצאת תשמ"ט — ע' קעז.**

תהלים עג, א: **פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.**

אוה"ת עה"פ: **אוה"ת מגלת אסתר ע' קמט ואילך.**

יא'תכט

בי"ה, ראש חודש אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הרב מנחם שי" הכהן

שלום וברכה!

לאחרי ההפסק הארוך קבלתי בנועם מכתבו מכ"ו בטבת עם המצורף אליו, שהגיע באיחור זמן, וכנראה הלך בדואר רגיל.

והנה מסופקני אם בשאלה מסובכת כל כך כמו מצב החינוך באה"ק ת"ו ניתן לבררה כל צרכה במכתב, אבל כמדומה לי אשר לדכותי דמר, כפי שאני מכירו על יסוד פגישתנו כמה פעמים, אין צורך בביאור ארוך, ודי בהדגשת נקודה אחת, אשר דרך אגב אף שנוגעת במיוחד בשאלת החינוך, הרי היא אבן בוחן בכמה שאלות, אשר לצערי לא מצאתי עד עתה שיעמדו על נקודה חיונית זו.

ובהקדמה, אשר תקותי שלא יחשוד בי שהבא לקמן הוא כדי לחפש חסרונות ולחטט אחרי שגיאות וכו', כי אם לתאר את המציאות כמו שהיא במשך כמה שנים, ולא נראה בזה כל שינוי מאז ועד עתה, ואדרבה. ובהוספה שהבא לקמן הוא לא לפירסום ובודאי שלא לקנטר.

והיא, אשר המצב באה"ק הוא כזה שהחלטות בכל השטחים, מבלי יוצא מן הכלל, נמצאות ותלויות בדעת קבוצה מצומצמת ביותר, בתוך סיעה אחת של מפלגה אחת, היפך היסוד העקרי לכל משטר הנקרא דימוקרטי בלע"ז, ועד לשליה החלטית של החילוק העיקרוני המקובל שבין שלשת הגופים, השיפוטי המחוקק והמוציא לפועל, שכל שלשה אלה נמצאים בידי קבוצה מצומצמת האמורה. וכל הנחה שניתנת לאלו שנמצאים מחוץ לסיעה האמורה, או מפלגה האמורה, הרי לאמתתו של דבר ניתנת בתורת חסד. וככל שנמשך המצב האמור משך כל השנים, מתבססת אצלם ההכרה שזהו לא רק טובתם אלא גם טובת הסיעה

יא'תכט

החינוך באה"ק: ראה גם לעיל אגרת יא'שסב.

המצב באה"ק: ראה גם שיחת מוצאי זאת חנוכה ה'תשמ"ו (התוועדויות ח"ב ע' 234 ואילך).

והמפלגה והציבור וכו', וכל המורד בהם הרי זה נוגע בבבט עינו של כל הציבור. ועוד יש להאריך בזה, אלא שזה היפך ההוראה שלא להאריך בדבר המצער והמכאיב. והנקודה המכאיבה ביותר שאין מוחים על המצב האמור, והרי כל מי שאינו מודה ברודניות צריך הי' למחות נגד זה בכל התוקף, והמציאות היא הפכית לגמרי.

בהנוגע לעניננו, כיון שכל ענין חשוב, פחות או יותר, שאין בזה תכנית אחידה, אם זה נוגע לשיטת הבחירות, או לזרמים בחינוך, או למפתח הרכבת הועדים וכו', הרי זה נותן תקוה חלושה עכ"פ שבנקודה שיש בה מעין ייצוג של מיעוט עצמאי יתפשט לשאר השטחים וגם המיעוט יבוא על סיפוקו.

מזה מובנת השקפתי בנוגע לביטול הזרמים בחינוך או למשהו אחר, כגון בנוגע לשינוי הבחירות וכו' וכו'.

כל הנ"ל בנוגע לנקודת מכתבו. אבל כיון שהכל בהשגחה פרטית, אוסיף עכ"פ בקיצור נמרץ עוד נקודה חשובה, כיון שהחובה על כאו"א לנצל כל מקרה ומאורע ואפשריות לביסוס היהדות האמתית ולהפצתה, אשר לאחרי בקשת סליחתו לא ראיתי, ובפרט בתקופה האחרונה, אשר ינצל מר עמדתו בנקודה זו. והרי סוף סוף תכלית כל הענינים והמאורעות ותוצאות בחירות וכו' היא כמו שאמרו חכמינו במשנתם אני נבראתי לשמש את קוני. והבחינה הסופית היא האם המינוי לתפקיד חדש ינצל לביסוס תורת קונו, זאת אומרת תורת הוי' ולקיום מצותי' בכל ההיקף ובמילואו, או שחסר בזה וכו'. וכנ"ל, לאחרי בקשת סליחתו, כמדומה לי שלעת עתה עכ"פ אינה ניכרת גישה זו במינויו החדשים.

כיון שנכנסנו לחודש אדר ומתקרבים לנקודתו, אשר ליהודים היתה אורה זו תורה וכו', ומבואר בספרים שזה שבני ישראל נקראים במגילה רק בשם "יהודים" הוא משום שזוהי הנקודה האמתית של כל אחד ואחד מישראל — כופר בע"ז ומודה בכל התורה כולה.

יהי רצון אשר כן תהי' לנו.

בכבוד ובברכה.

במשנתם: קידושין פב, א.

ליהודים .. תורה: אסתר ח, טז. מגילה טז, ב.

ומבואר בספרים: ראה מגילה יג, רע"א. תורה אור מגילת אסתר צא, ב.

יא'תל

ב"ה, ב' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר חיים שי' גראדע

שלום וברכה!

עס איז פֿאַר מיר געווען אַ אָנגענעמע איבערראַשונג צו באַקומען אַ גרוס פון אייך דורך אונזערע גמיינזאַמע פריינד אין מיאַמי. ספעציעל, אַז דאָס איז באַגלייט געוואָרן מיט אַ באַריכט וועגן אייער באַזוך אין אונזערע מוסדות דאָרטן, אייער ריידן מיט די תלמידים, אא"וו.

זיכער, ווי איינער וואָס לעבט אַזויפיל יאָרן אין אַמעריקע און קומט אויך אין באַרירונג מיט יוגענד, דאָרף מען אייך ניט אויפקלערן ווי וויכטיג עס איז פֿאַר יוגענד אַזאַ סאָרט באַגעגניש.

זעלבסטפֿאַרשטענדלעך האָט מען מיר אויך איבערגעגעבן וועגן אייער געזונד צושטאַנד, באַזונדערס בנוגע מנוחת־הנפש. איך האָף, אַז צו דער צייט ווען איר וועט באַקומען מיין בריוו איז שוין דאָ אין דעם אַ באַדייטענדע פֿאַרבעסערונג.

איך ערלויב מיר אויך צוצוגעבן, אַז דער דערמאָנטער באַזוך און ריידן מיט די תלמידים, און זעענדיג ווי זיי ווערן דערצויגן ברוח ישראל סבא — אויך אין איינפֿאַכן זין, ד.ה. אין גייסט פון זייערע זיידעס און באַבעס, האָט אייך זיכער פֿאַרשאַפט אַן אינערלעכע באַפרידיגונג און האָט בייגעטראָגן צו אייער מנוחת הנפש. איז דאָך באַ אידן מנוחת הנפש פֿאַרבונדן מיט אונזערע גייסטיגע אוצרות, און אַ שטער דערצו איז אַז מיוויל דוקא זוכן נייע גליקן אין פרעמדע וועלטן, בשעת — ווי דאָס ווערט אַרויסגעבראַכט אין באַרימטע משלים און סיפורים — דעם אוצר קען מען לייכט געפינען און אויפגראַבן אין דעם אייגענעם „הויף“.

אין דעם צוזאַמענהאַנג האָט געמאַכט אַ ספעציעלן איינדרוק אויף אונזערע פריינד דאָרטן, און אויך אויף מיר, אייער בקשה איינצושאַפן זיך, אַנשטאַט די קלענערע־פֿאַרמאַט תפילין, תפילין אין אַ גרעסערן פֿאַרמאַט.

יא'תל

מר חיים גראדע: אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ח אגרת יתשצז, ובהנסמן בהערות שם. לקמן

אגרת יא'תק.

משלים און סיפורים: ראה גיטין סח, ב (יתיב אבי גזא דמלכא כו').

כ"ק אדמו"ר זי"ע

קיט

אין צוגאָב צו דעם וואָס ליידער איז אַ גרויסע טייל פון די קלענערע תפילין אין אַ ספק פון כשרות, באַווייזט דאָך דאָס אויף אַ ספעציעלן געפיל אין דער זאָך, וואָס מיוויל דאָס טאָן אין אַ מער אַנזעעוודיגען אופן. אויפן גרונט פון אונזער טרעפן זיך מיט אַ צייט צוריק צוזאַמען מיט אייער פרוי שתחי', ערלויב איך מיר דאָס פאַלגנדע:

אין דעם גרוס וואָס זיי האָבן מיר אַפּגעגעבן האָט זיך אַלץ גערעדט וועגן אייך, ווייל ווי עס ווייזט אויס איז אייער פרוי ניט געווען דערביי. אָבער אויף דעם יסוד פון דער העכסטער וויכטיקייט וואָס די תורה שרייבט צו צו אחדות פון מאַן און פרוי, ביז אַז ביידע ווערן פאַררעכנט ווי איין גוף, און אַזוי ווי אונזערע פריינד האָבן מיר איבערגעגעבן וועגן אַ סידור וכו', ערלויב איך מיר דאָ בייצולייגן אַ סידור מיט אַ תהילים אין אַ קלענערן פאַרמאָט, אַלס אַן ערגענונג צו אייער באַזוך אין מיאָמי, ספעציעל פאַר אייער פרוי תחי', און האָפנטלעך וועט זי דאָס אויפנעמען ווי דאָס איז געמיינט, און זי זאָל דאָס נוצן אויף געזונדע זאָכן און פריילעכע זאָכן, צוזאַמען מיט אייך, לאריכות ימים ושנים טובות.

כבוד ובברכה למילוי משאלות לבבם לטובה ולבשורות טובות בכל האמור מתוך מנוחת הנפש והגוף,

מ. שניאורסאהן

יא'תלא

ב"ה, ב' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר טדי שיי קולק
ירושלים עיה"ק ת"ו

שלום וברכה!

בנועם נתקבלה אגרת הברכה של מר בשמו ובשם העיר ירושלים עיר הקדש, בקשר עם שנת הכ"ה להסתלקות-הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר והמשך פעולותיו. רב תודות עבור האיחולים והברכות.

ביידע .. גוף: זח"ג ז, ב. קט, רע"ב.

יא'תלא

שנת הכ"ה כ"ו: ראה גם לעיל אגרת יא'ת"א, ובהנסמן בהערות שם.

וכבר מלתי אמורה על פי הכתוב בתורתנו הקי, תורת חיים ותורת אמת, בהבטחתו של הקב"ה לאברהם אבינו „ואברכה מברכיד” – שכל המברך יהודי, ועל אחת כמה וכמה יהודי המברך יהודי, ומכל שכן ברכה מציון, מתברך מהשם יתברך מקור הברכות.

כולל כמובן ולכל לראש חיזוק וביסוס עיר הקדש, פלטין של מלך מלכי המלכים הקב"ה, באופן שיהי תואם לשמה ולתוארה, ביראת ה' ובתכלית השלמות והקדושה, עדי יקוים היעוד ויהי בשלם סכו ומעונתו בציון, בירושלים הבנוי כעיר שחבורה לה יחדו ועד כי גם כל עמי הארץ ישאלו שלום ירושלים וגוי.

בכבוד ובברכה.

יא'תלב

[וי אדר, היתשליה]

נתי ותיח.

אזכיר עוה"פ עה"צ ובפרט שנכנסנו בחדש אדר המוצלח.

יא'תלג

[וי אדר, היתשליה]

... (3) בנוגע לשידוך – תעשה התלוי בה בדרך הטבע (כמובן –

„ואברכה מברכיד”: לך לך יב, ג.

עיר הקדש, פלטין כוי: ראה מגילה כו, רע"א. תנחומא חוקת ה. במדב"ר פי"ט, יג. יל"ש עקב רמז תתסז.

לשמה ולתוארה .. השלמות: בראשית רבה פנ"ו, י. תוס' תענית טז, א ד"ה הר.

ויהי בשלם .. בציון: תהלים עו, ג.

בירושלים .. יחדו: תהלים קכב, ג.

כל עמי .. ירושלים וגוי: שם, ה.

יא'תלב

מצילום כתי"ק, על גליון דו"ח של מנהלי צא"ח בניו יאָרק, מו"ה דוד ראסקין ומו"ה משה פסח גאָלדמאָן, מו" אדר תשל"ה.

אזכיר עוה"פ עה"צ: עוד הפעם על הציון.

יא'תלג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו" אדר תשל"ה.

באופן דצניעות), אבל לא תדאג עדי"ז כלל (ואין כל סיבה לדאגה, ח"ו) והוספה בבטחונה בהשם מוסיפה בברכותיו.

(4) תסיח דעת לגמרי מחלומות וכיו"ב כי „שוא ידברו“.

אזכיר עה"צ לכהנ"ל ולפורים שמח.

יא'תלד

בי"ה, יום ג' שהוכפל בו כי טוב
ז' אדר, היתשלי"ה
ברוקלין, נ.י.

הנהלת ה„כולל להוראה מעשית – קראון הייטס“
הי עליהם יחיו
ובראשה: הרה"צ והרה"ג בנשי"ק עוסק בצ"צ רב פעלים
וכו' הרה"צ שליט"א – נשיא
והרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א עוסק בצ"צ וכו' הרה"צ
שליט"א – סגן נשיא

שלום וברכה מרובה!

בנועם קבלתי הידיעה ע"ד מסיבה השנתית להחזקת הכולל,
העומדת להתקיים ביום ראשון פ' ויק"פ הבע"ל,
ותקותי חזקה שתהיי ברוב עם ובהצלחה רבה בהשגת המטרה –
הטבת המצב הכספי של הכולל, נוסף על סילוק החובות,

יום .. טוב: וראה פרש"י עה"ת (בראשית א, ז) דמשלים גם העבר. – והוא ע"פ
ב"ר פ"ד, ו (ומקשה על דחז"ל דבפסחים נד, א). ז"ח ט, א.
שהוכפל בו כי טוב: ראה קידושין מ, א. פיה"מ להרמב"ם פאה בתחלתה.
ז' אדר: בו נולד משה ובו מת – כפס"ד בטושי"ע או"ח סוסתק"ף; אבל באסת"ר
(ז, יא) גירסתנו (ודלא כביפה ענף שם) באחד באדר, ועפ"ז מובנת השייכות לכל החודש.

„שוא ידברו“ זכרי' ג, ב.

יא'תלד

נדפסה בלקו"ש חכ"ד ע' 348.
וראה פרש"י .. ט, א: ראה גם לעיל אגרת יא'תכח.
הרה"צ: פורטוגל, האדמו"ר מסקולען. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת יא'שפ, ובהנסמן
בהערות שם.
הרה"צ: קריגר. אגרות נוספות אליו – לעיל שם, ובהנסמן בהערות שם.

שהרי, בכל מקום ובכל זמן, גדול לימוד המביא לידי הוראה למעשה, שאז הוא טוב לשמים (מצות ת"ת) וטוב לבריות (שנבראו לשמש את קונם — ע"י מעשה התוהמ"צ),

וכמובן גם משמה שנקראת בה בלה"ק **תורה דוקא** — בגין דאורי, ונרמז ג"כ בגימט' דתורה — תרי"א **מצות** — ציוה לנו משה, שגם ענינו, כמש"נ: והזהרתה גוי' והודעת גוי' ואת המעשה אשר יעשון.

ובפרט בזמן ומדינה אשר נתמעטו ביותר הלומדים הוראה למעשה ומתקיים מש"נ: ישוטטו לבקש דבר הוי' זו הלכה ברורה כו', אשר יקר (תרתי משמע) הלימוד דהלכה למעשה ומוכרח הוא ביותר ובגדר דא"א לעשותו ע"י אחרים.

וענין מיוחד בכהנ"ל — בנוגע להמקום והשכונה, שגם ע"י הכולל מיתוסף בברכת השם בגשמיות וברוחניות בטוב הנראה והנגלה — בכל

לשמש את קונם: קידושין בסופה. ולהעיר מכתבי האריז"ל בכוונות קידוש לבנה דקונך הוא באצילות. ובתורה אור לרבנו הזקן ר"פ משפטים דע"י משה כן הוא בכאו"א, וכנאמר למשה כי תקנה.

משמה שנקראת בה בלה"ק: שהוא השורש והחיות — כתורת הבעש"ט והרב המגיד (אור תורה ס"פ בראשית. שער היחוד והאמונה פ"א). ולהעיר מצפעי"נ להרגצובי עה"פ (בראשית ב, יט).

בגין דאורי: זח"ג נג, ב.

תרי"א מצות: כי אנכי ולא יהי' לך הם כללות כל התורה כולה (תניא רפ"ד).

ישוטטו . . הקץ: שבת קלח, סעי"ב. עיי"ש.

דא"א לעשותו ע"י אחרים: שאז אא"פ לדחותו כלל (מו"ק ט, סעי"א. ולהעיר מהל' ת"ת לאדה"ז פ"ד).

גדול .. למעשה: קידושין מ, ב.

כי תקנה: משפטים כא, א.

דתורה .. משה: ברכה לג, ד. מכות כג, סעי"ב.

והזהרתה .. יעשון: יתרו יח, כ.

ובפרט בזמן ומדינה כו': ראה גם שיחת יום שמח"ת ה'תשל"ו. יו"ד שבט ה'תשל"ז (לקו"ש חט"ז ע' 144 ואילך).

מש"נ: עמוס ח, יב.

קכג

כ"ק אדמו"ר זי"ע

השכונה: בבית גדול שבה – אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות – ובבתי
בניי שבה בכלל, עליהם נאמר ושכנתי בתוכם בתוך כאו"א –

וגדולה הצדקה שמביאה דבר הוי" זה הקץ
בביאת גואל אחרון (שהוא גואל ראשון) משיח צדקנו.
בכבוד ובברכה להצלחה ולבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

יא'תלה

ב"ה, ז' אדר ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

להמשתתפים בהתועדות ...
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבם ות"ח ות"ח עבור האיחולים והברכות בקשר
עם שנת הכ"ה להסתלקות הלולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר והמשך
פעולותיו.

וכבר מלתי אמורה בתורתנו הק' בהבטחת הקב"ה לאברהם אבינו
„ואברכה מברכך“, שכל המברך מתברך מאת ה' מקור הברכות.
יתברכו כאו"א הם ובני ביתם שיחיו מידו המלאה הפתוחה

בבית גדול: כפיחז"ל מגילה כז, א.
בתוכם בתוך כאו"א: מרז"ל הובא בכ"מ. וראה שלי"ה ר"פ תרומה.
שהוא גואל ראשון: עיין שה"פ להאריז"ל ויחי (מט, יו"ד). וראה דב"ר ס"פ וילך
משה.

נאמר: תרומה כה, ח.

וגדולה הצדקה כו: **בבא בתרא י, א.**

יא'תלה

נוסח דומה נשלח לכמה. וראה גם שתי האגרות דלקמן.
שנת הכ"ה כו: **ראה גם לעיל אגרת יא'ת"א, ובהנסמן בהערות שם.**
„ואברכה מברכך“: **לך לך יב, ג.**
מידו .. והרחבה: **נוסח ברכת המזון.**

הקדושה והרחבה בכל המצטרך להם בגשמיות וברוחניות גם יחד, כולל מילוי משאלות לבבם לטובה בתוכן מכתבם.

בכי ובברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור ולפורים שמח.

יא'תלו

ב"ה, ז' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

אל התלמידים ואל התלמידות כתה ז'
בי"ס משותף לעמק הירדן בקיבוץ דגני'
הי עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי המכתבים שלכם, ורב תודות לכל אחד ואחת מכם בעד האיחולים והברכות לקראת י' שבט, יום השנה הכ"ה להסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר והמשך פעולתיו.

וכבר נאמר בתורתנו הקדושה, בהבטחת הקב"ה לאברהם אבינו „ואברכה מברכך“, שכל המברך יהודי מתברך מאת ה' מקור הברכות.

יא'תלו

נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 239.

בקשר לאגרת זו נשלח מכתב מהמזכירות:

ב"ה, ז' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הנהלת צעירי אגודת חב"ד, תל אביב
הי עליהם יחיו

שלום וברכה!

מצויב העתק מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א לתלמידים בעמק הירדן. ואל בינתם נשען אם יכולים לנצל המכתב או תוכנו באופן המתאים. ובודאי יודיעו אם יהי המשך בזה ות"ח מראש.

בברכת פורים שמח,

מזכיר

לקראת י' שבט כו': ראה גם לעיל אגרת יא'תיא, ובהנסמן בהערות שם.

ואברכה מברכך: לך לך יב, ב.

שכל המברך כו': ראה סוטה לח, ב. ירושלמי ברכות ספ"ח.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

קכה

בראותי התענינות שלכם ביהדות המסורתית ובתורתנו הנקראת תורת-חיים, כלומר הוראה בחיי היום-יום לחיים ראויים לשמם, ובמצותי עליהן נאמר וחי בהם, רצוני לקוות שאתם מתרגמים התענינות זו במעשה בפועל בהנהגתכם היומיומית. ואם אפילו לפעמים נראה שלא קל הדבר, אבל כיון שהמצוות ניתנו מבורא האדם, בודאי שבכח כל אחד ואחת שהגיעו לגיל מצוות לקיים אותן. שהרי אפילו בשר ודם שיש לו מח בקדקדו – לא מעמיס תפקיד על מישהו שיודע בו שלא יכול למלא אותו.

ובנוגע לכם עוד נקודה, שהנוער מלא כח עלומים ואינו מפחד מפני קושיים, ואדרבה שמח לקראת אתגר, שעל ידי כך יכול לנצל כל כוחותיו, לרבות כוחות פנימיים,

ובפרט שזכיתם לחיות בארץ הקודש, עליי נאמר בתורה שהיא „ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה“, והרי זה מוסיף כח וגם זכות.

ויהי רצון שתצליחו ללכת מחיל אל חיל בכל האמור.

בברכת פורים שמח,

מ. שניאורסאהן

הוראה: ראה זח"ג נג, ב.

נאמר: אחרי ית, ה.

כיון שהמצוות כו': ראה עבודה זרה ג, א. במדב"ר פי"ב, ג.

נאמר בתורה: עקב יא, יב.

מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

יא'תלז

ב"ה, ז' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מערכת „בחצרותנו" ובני ובנות ביה"ס חב"ד בתענד על
מי מגידו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נתקבלה חוברת „בחצרותנו" – כ"ה לחי, ליו"ד שבט, בשנת
הכ"ה להסתלקות הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר והמשך פעולותיו.

והנני מודה לכל או"א מכס בעד האיחולים והברכות.

וכבר מלתי אמורה בתורתנו הק' בהבטחת הקב"ה לאברהם אבינו
„ואברכה מברכיך", שכל המברך יהודי מתברך מהשי"ת מקור הברכות.

ויהי נועם ה' על כל או"א מכס להתברך מידו המלאה הפתוחה
הקדושה והרחבה בכל המצטרך, ולכל לראש ללכת מחיל אל חיל בלימוד

יא'תלז

בהמשך לזה נשלח מכתב מהמזכירות:

ב"ה, ז' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הנהלת „בית חב"ד" לאזור הצפון, עפולה
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מצו"ב מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א במענה למכתבי התלמידים שיחיו
שנכתבו בהשפעת ר' אפרים נחום שי' קמינקר.

ובודאי ימסרו המכתב באופן המתאים ובתוספת הסברה להתלמידים
והתלמידות שי', ות"ח מראש.

בברכת פורים שמח,

מזכיר

בשנת הכ"ה כו': ראה גם לעיל אגרת יא'ת"א, ובהנסמן בהערות שם.

ואברכה מברכיך: לך לך יב, ב.

שכל המברך כו': ראה סוטה לח, ב. ירושלמי ברכות ספ"ח.

מידו .. והרחבה: נוסח ברכת המזון.

מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

קכז

כ"ק אדמו"ר זי"ע

תורתנו תורת חיים וקיום מצותי עליהן נאמר וחי בהם, מתוך בריאות
ושמחה וטוב לבב.

בברכת פורים שמח ולבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

יא'תלח

בי"ה, ז' אדר ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
מר ... ש"י

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו מכ"ו שבט, ובעת רצון אזכיר על ציון כ"ק
מו"ח אדמו"ר את כל אלה שכתב פ"נ עבורם. והשם יתברך ימלא
משאלות לבבו לטובה בכל פרטי מכתבו.

וזכות פעולותיו בהפצת היהדות בסביבתו, אשר בטח עוד יוסיף
בזה, תעמוד לו בהאמור.

ואם בכל עת ובכל מקום יש צורך חיוני להפיץ עניני תורה ומצותי,
על אחת כמה וכמה בעיר ומדינה אשר היכולים לעשות בזה מעטים הם,
והרי זה מגדיל פי כמה את הזכות והאחריות של העוסקים בזה.

וכיון שמדתו של הקב"ה היא מדה כנגד מדה, הרי העשי' לטובת
בניו של הקב"ה מתן שכרה בצדה לראות ברכה והצלחה בהעשי' בזה
בסביבה הכי קרובה, כלומר בבית ובמשפחה.

וכאן מקום להוסיף עוד נקודה, אשר השפעה בתוך הבית לפעמים
מתקבלת יותר כאשר נוסף על ההשתדלות בזה בעצמו מוצאים ידידים

נאמר: אחרי יח, ה.

יא'תלח

שמדתו .. מדה כנגד מדה: סנהדרין צ, א.
מוצאים ידידים .. המשפחה: ראה גם לקמן אגרת יא'תפו, ובהנשמך בהערות שם.

שגם הם ידברו אל בני המשפחה בדברים היוצאים מן הלב שנכנסים אל הלב, ולדבר פעם ויותר כפי הצורך.

ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור, ובפרט שנכנסנו לחודש אדר שמרבין בו בשמחה, ונקודתו „ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר“, כפשוטו וכפירוש חכמינו ז"ל אורה זו תורה כו' ויקר אלו תפילין, ויהי רצון שכן תהי' לנו ולכל ישראל.

בברכה לפורים שמח.

נ.ב. במשרדנו אין כותבים צרפתית, אבל כ' יכול גם להבא לכתוב בשפה זו, ויודיע אם רוצה לקבל המענה בלשון הקדש או באנגלית, בפרט ובאופן (אם אפשר) לנצל התוכן לטובת הרבים.

יא'תלט

בי"ה, ז' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת דבשה תחי' דריבין

ברכה ושלוש!

מפני סיבה נתאחר אישור מכתבה בצירוף התרומה — בלשונה — דמי צדקה של תינוקות של בית רבן לקופת פדיון שבויים. וזכות הצדקה תעמוד לכל אחת ואחת מהתלמידות תי'.

כיון שהכל בהשגחה פרטית, הרי כן הוא גם זה שהאישור והקבלה נשלחים בימי הכנה לפורים, והשייכות המיוחדת בזה מובנת, כידוע שביטול הגזרה הי' על ידי זה שמרדכי היהודי קיבץ תינוקות של בית רבן והלהיב את לבבם עד שהכריזו „אתך אנו לחיים או כו"י. שבדאי היו

בדברים .. הלב: ראה ס' הישר לר"ת שי"ג. הובא בשל"ה סט, א.
שנכנסנו .. בשמחה: תענית כט, א. מג"א או"ח סוס"י תרפו.
„ליהודים .. ויקר“: אסתר ת, טז.
אורה .. תפילין: מגילה טז, ב.

יא'תלט

כידוע .. „אתך אנו לחיים או כו"י: אסתר"ר פ"ט, ג (ד). וראה גם לעיל חכ"ג אגרת ח'תשפה.

בדרגה זו על ידי חינוך מיוסד על יראת שמים ואהבת ה' משך זמן שלפני זה, משחרת טל ילדותם.

ושייכות מיוחדת בפרט לתלמידות, שהנס בא על ידי בת ישראל, וכמודגש על ידי זה שהמגילה נקראת לא על שם מרדכי, וגם לא על שם מרדכי ואסתר יחד, כי אם על שם אסתר בלבד, מגילת אסתר.

ויהי רצון שיקויים בכל אחת ואחת מהן, בלשון המגילה, „ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר“, כפשוטו של מקרא, ביחד עם פירוש חכמינו ז"ל, „אורה — זו תורה“ וכו', אשר כמובן אשר התורה שבעל פה אינה סותרת ח"ו תורה שבכתב, אלא מפרשת ומבארת, אשר אורה כפשוטה אפשרית כשהחיים מוארים בנר מצוה ותורה אור וכו'.

בברכה לשמחת פורים ולבשורות טובות בכל האמור.

יא'תמ

ב"ה, ח' אדר תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה ... שי

שלום וברכה!

במענה לשאלתו במכתבו מיום ד' שבט ע"ד הוצאת רשיון נהיגה וכו',

— יפנה להרב דעתם.

מהנכון לבדוק התפלין שלו וכן המזוזות בדירתם (באם לא נבדקו ביי"ב חודש האחרונים) שתהיינה כולן כשירות כדין.

בברכה.

שהנס .. בת ישראל: פסחים קח, ב.

שהמגילה נקראת .. מגילת אסתר: ראה מגילה ז, א. וראה גם לעיל חכ"ח אגרת יתשכו, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת יא'תמט.

בלשון המגילה .. פירוש חכמינו ז"ל: אסתר ח, טז. מגילה טז, ב.

בנר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.

יא'תמא

ב"ה, ט' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

מכתבה קבלתי ואזכירה ואת ילדי שיחיו על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר בעת רצון.

וכיון שנמצאים אנו בסמיכות לימי הפורים, שנקודתם שליהודים
היתה אורה ושמחה וששון ויקר, יהי רצון שיהי כן לה ולכל בני משפחתה
בתוככי כללות אחינו בני ישראל.

ובודאי למותר לה באריכות, אשר הנהגה יום־יומית על פי
רצון ה', המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית והוא הרופא כל בשר
ומפליא לעשות, הרי זה הצנור לקבלת ברכות ה' בכל המצטרך.

בברכה לבשורות טובות ולשמחת פורים

מ. שניאורסאהן

נ.ב. באם יש חילוקי דעות בנוגע לטיפול הרפואי — יש להתייעץ
ברופא שהוא גם ידיד.

יא'תמב

ב"ה, ט' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד סגן סימן טוב מגורי — כהן ש"י

ד.צ. 2302

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו מכ"ה בשבט, בשם מפקדי וחיילי היחידה.

יא'תמא

שליהודים .. ויקר: אסתר ח, טז.

הרופא כל בשר ומפליא לעשות: נוסח ברכת „אשר יצר“.

יא'תמב

נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 338, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

והנני מכיר תודה למר בעד שימת לבבו להודיעני מהתרשמותם הטובה מביקורי אנשי חב"ד. ומובן אשר תיאורו המרשים ודבריו הנלבבים גרמו לי נחת רוח וגם עידוד, ותשואות חן למר ולחבריו שיחיו.

כיון שהמדובר באנשי צבא וביחידה בצבא, המכירים בכח המעשה והביצוע, ובלשון חכמינו ז"ל „מעשה עיקר“, בטוחני אשר הרושמים והרגשים המובעים במכתבו יתורגמו בפועל, ועד להחדרת ג' האהבות, אהבת ה' אהבת התורה ואהבת ישראל, בחיי היום-יום בפעולות מעשיות, במצוות ובמעשים טובים, ובסגנון חכמינו: טוב לשמים וטוב לבריות.

ומענין ימים אלו, ובפרט שקשור בצבא, בודאי יודעים שמעשה פורים הרי זה דבר והיפוכו: מחד, ה' נס גלוי, אשר עם קטן המעט מכל העמים, ושנוסף לזה ה'י מפוזר ומפורד בשבע ועשרים ומאה מדינה, עמד בסכנה של „להשמיד להרוג ולאבד“, ולכאורה ללא מוצא, ובכל זה ה'י נהפוך הוא, אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם. ומאיךך היתה גם פעולה טבעית, ובלשון המגילה נקהלו היהודים ועמוד על נפשם, זאת אומרת שהיתה סכנת נפשות ממש, אלא שבחסדי ה' היו התוצאות מפליאות ביותר, ועד אשר נפל פחד היהודים על מבקשי רעתם.

והלימוד מהאמור, שבעת סכנה ר"ל צריך אמנם לעשות בדרך הטבע, שיהי צבא מאורגן וזריז וכלי זיינים בידם וילמדו תכסיסי מלחמה וכו', אבל **יסוד היסודות ועמוד החכמות**, כולל גם חכמת תכסיסי

מביקורי אנשי חב"ד: ראה גם לעיל אגרת יא'שלד. יא'שצב. לקמן יא'תסת. יא'תפג. יא'תפד. יא'תקסא.

כיון שהמדובר כו': ראה גם לעיל אגרת יא'שלד, ובהנסמן בהערות שם.

ובלשון חכמינו: אבות פ"א מ"ז.

ג' האהבות: ראה גם לעיל חכ"י אגרת ט'תתכו, ובהנסמן בהערות שם.

ובסגנון חכמינו: קידושין מ, א.

בודאי יודעים כו': ראה גם לקו"ש ח"א ע' 214 ואילך. ח"י ע' 191 ואילך. ועוד.

המעט מכל הנעמים: ואתחנן ז, ז.

מפורד ומפורד: אסתר ג, ח.

להשמיד להרוג ולאבד: שם ז, ד.

נהפוך .. בשונאיהם: שם ט, א.

ובלשון המגילה: ט, טז.

נפל .. היהודים: שם ח, יז.

מבקשי רעתם: שם ט, ב.

צריך .. הטבע: ראה גם לקמן אגרת יא'תפג.

מלחמה, הוא לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל נמצא וכל הנמצאים כו' לא נמצאו אלא מאמתת המצאו (לשון המורה הגדול, הרמב"ם, בהתחלת ספרו יד החזקה). זאת אומרת, שהצבא יהי חזק בבטונו בה', כי לה' הישועה; ועל ידי כך, כלשון הכתוב, ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך לפניך, ועד לתכלית־נצחון, שלילת מלחמה מלכתחילה, כי „תפול עליהם אימתה ופחד“, ולקיום היעוד ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד גוי וחרב לא תעבור בארצכם – אפילו חרב של שלום.

ובזה אסיים ואומר שלום למר ולחבריו שיחיו.

בכבוד ובברכה לשמחת פורים ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

נ.ב. תקותי אשר באם יש צורך לביאור נוסף להזקוקים לזה, בודאי ימצא מר האותיות המתאימות. ותודה רבה בעד העזר והסיוע שלו בכל האמור.

יא'תמג

ביה, ט' אדר, היתשליה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג ווי"ח איי"א נוי"נ עוסק בצ"צ רב פעלים וכו'
הרב מרדכי שי' פירון

שלום וברכה!

מקבל אני פ"ש מפעם לפעם מאנ"ש שיחיו על דבר עזרתו של כת"ר במפעליהם, ואף שבכל כגון דא למותר לומר תודת בו"ד, כי שכר מצוה

לידע: ראה הערת כ"ק אדמו"ר באג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד אגרת אי"כ (ע' שכד). ונדפסה גם בלקו"ש ח"א שם (ע' 339).

לה' הישועה: תהלים ג, ט.

כלשון הכתוב: תצא כג, טו.

תפול .. ופחד: בשלח טו, טז.

ונתתי .. שלום: בחוקתי כו, ו. תענית כב, א.

מצוה, אבל מותר לי להביע נח"ר נפשית מזה, ובפרט כי תגובות אנשי הצבא הן לבביות ומעודדות ועד להפליא.

ובקשר עם האמור הנני משתמש בהזדמנות זו לצרף בזה העתק מכתבי לאחת היחידות, אשר בטח יענין את כת"ר.

ולקראת ימי הפורים הבע"ל, שנקודתם שליחודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר — כפשוטו של מקרא וכפרוש רז"ל בזה — יהי רצון אשר כן תהיי לנו ולכל ישראל.

בכבוד ובברכה לשמחת פורים ותכה"י.

יא'תמד

ב"ה, ט' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הפרופ. יעקב ש"י בזק

שלום וברכה!

הנני לאשר בזה קבלת מכתבו מער"ח אדר, וכיון שאמרו חכמינו ז"ל אשר תיכף משנכנס אדר מרבין בשמחה, יהי רצון שייחפך אצלם לששון ולשמחה וליום טוב.

בודאי ידוע למר פירוש הכתוב, המדבר בבריאות הגוף, כל המחלה גוי' לא אשים עליך כי אני ה' רופאך, שעיקר תפקידו של רופא הוא לסדר חיי אלה שהשפעתו עליהם באופן שמלכתחילה לא יבואו לידי חולי ולא יצטרכו לרפואה. והוא הדבר, כמובן, בנוגע לבריאות הנפש ולתפקידו של שופט, שישפיע בסביבתו באופן שמלכתחילה לא יהי צורך בשיפוט ועונש

יא'תמג

שכר מצוה מצוה: אבות פ"ד, א"ב.

העתק מכתבי .. היחידות: ראה אגרת הקודמת.

שליחודים .. ויקר: אסתר ת, טז.

וכפרוש רז"ל בזה: מגילה טז, ב.

יא'תמד

משנכנס .. בשמחה: תענית כט, א. מג"א אר"ח סוס"י תרפו.

שייהפך .. וליום טוב: ראה זכר"י ת, יט. רמב"ם סוף הל' תעניות.

כל .. רופאך: בשלח טו, כו.

וכו'. ובדוגמת שופטינו בזמן שביהמ"ק הי' קיים, הם הסנהדרין שאמרו חכמינו ז"ל שתפקידם האמתי הי' לקשור מתניהם בחבלים של ברזל ומחזרים בעיירות ישראל ללמדם תורה כו' (תדבא"ר פ"א).

ונקודה מיוחדת בהאמור, אשר כידוע הי' תוקף לסנהדרין בתור סנהדרין רק כשהיו יושבים בלשכת הגזית. זאת אומרת, שכשהיו מחזרים בעיירות ישראל הי' בזה לא רק הטלטול והטרחה בלבד, אלא גם ירידה כביכול מתואר הסנהדרין.

ואף שמשחרב ביהמ"ק אין סנהדרין בישראל וכו', אבל כל מי שיש לו השפעה ועל אחת כמה וכמה השפעה של שופט בביה"מ מחוזי ובירושלים עיר הקדש, הרי תפקיד האמור הוא ביתר שאת וביתר עוז. ובפרט בימינו אלה, עת שהחשך יכסה ארץ כו'.

בכבוד ובברכה מענין ימים אלו אשר כמו שבימים ההם בזמן הזה הי' ליהודים אורה ושמחה וששון ויקר, עם כל הפירושים שבזה, — כן תהי' לנו.

יא'תמה

ב"ה, ט' אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

תלמידות כתה ג"ב ישיבת יבנה פטרסון, נ. דזש.
הי עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

בנועם קבלתי המכתב שלכן עם הבשורה הטובה על דבר הדלקת נר שבת ויום-טוב.

תוקף .. הגזית: ראה שבת טו, א. תוס' שם ד"ה אלא. סנהדרין יד, ב. תוס' שם ד"ה מלמד. שמשחרב .. בישראל וכו': ע"פ שופטים יז, ו. שהחשך יכסה ארץ כו': ישעי' ס, ב. ליהודים .. ויקר: אסתר ח, טז. עם כל הפירושים שבזה: מגילה טז, ב.

יא'תמה

נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 290, והושלמה ע"פ צילום האגרת. הדלקת נר שבת: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

קלה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

וזכות מצוה זו מאירת עינים — תעמוד לכן להאיר מזל כל אחת
מכן.

כיון שמתקרבים אנו לימי הפורים, בודאי יודעות אתן כי ביטול
הגזירה הי' על ידי תינוקות של בית רבן שקבלו חינוכם והשפעתם
ממרדכי היהודי. שמזה רואים עד כמה הנהגת ילדי ישראל נוגעת לכל
עמנו כולו. והרי זו אחריות גדולה מאד וביחד עם זה גם זכות גדולה
מאד. ובודאי תשתדל כל אחת מכן להיות דוגמא חי' והשפעה טובה בכל
הסביבה.

בברכה להצלחה ולשמחת פורים,

מ. שניאורסאהן

יא'תמו

ב"ה, י"ב אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

משפחת נמיר שליט"א

בצער נודעתי על דבר פטירת מר מרדכי ע"ה, והנני משתתף באבל
המשפחה ושולח ברכת תנחומים לכל המתאבלים עליו, בנוסח המסורתית
המקודש —

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

ויהי רצון שמכאן ולהבא לא תוסיפו לדאבה עוד ואך טוב וחסד,
בטוב הנראה והנגלה, יהי' מנת חלקכם.
בכבוד ובברכה.

מאירת עינים: תהלים יט, ט.

ביטול הגזרה כו': ראה אסת"ר פ"ט, ג (ד). ועוד.

יא'תמו

מכתב בנוסח זה נשלח גם למשפחת ליבנה שליט"א — מיום כ"א אדר.
מר מרדכי: אגרות אליו — לעיל חכ"ז י'קמו, ובהנסמן בהערות שם.

יא'תמז

[י"ג אדר, ה'תשל"ה]

השמות ואזכיר עה"צ.

הוספה בקיום מצות השם ע"י קרובי הנ"ל ובמיוחד הורי' שי'
מוסיפה בברכות השם.

יא'תמח

ב"ה, ערב פורים, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

תלמידי ישיבת הערב בביהכ"נ, "צמח צדק" בירושלים
עיה"ק ת"ו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נתקבלה הידיעה מהחלטתם הטובה בלי"נ ללמוד עד י"א ניסן
הבע"ל כ"ה פרקי משניות בעל-פה, בקשר עם שנת הכ"ה להסתלקות-
הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר והמשך פעולותיו.

וכיון שאין לך דבר העומד בפני הרצון בודאי יקיימו אשר קבלו
עליהם בשמחה, ולא עוד אלא שזה יעורר החשק והרצון ללכת מחיל אל
חיל בלימוד התורה וקיום מצותי' בהידור, כידוע מאמר חכמינו ז"ל, מי
שיש לו מנה רוצה מאתים, מאתים רוצה ארבע מאות. ואם בענינים
גשמיים כך, על אחת כמה וכמה בענינים הנצחיים דתורה ומצותי', אשר
הם חיינו ואורך ימינו.

יא'תמז

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מ"ג אדר (תענית אסתר) תשל"ה.

יא'תמח

נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 240, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
שנת הכ"ה כו': ראה גם לעיל אגרת יא'תמז, ובהנמנן בהערות שם.
שארין .. הרצון: ראה זח"ב קסב, רע"ב.
מחיל אל חיל: תהלים פד, ת.
מאמר חכמינו: קה"ר פ"א, יג.
הם .. ימינו: נוסח תפלת ערבית.

קלז

כ"ק אדמו"ר זי"ע

בברכה להצלחה ולבשורות טובות ולפורים שמח ולהיות כאו"א
מהם – נר להאיר,

מ. שניאורסאהן

יא'תמט

ב"ה, ערב ימי הפורים, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

תלמידות בתי ספר „אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש”
ד' עליהן תחיינה

ברכה ושלום!

בנועם קבלתי המכתבים שלכן ובקשות ברכה פ"נ,

והשם יתברך ימלא משאלות לבב כל אחת מכן לטובה, וביחוד
להצלחה בלימוד תורתנו הקי', לימוד המביא לידי מעשה, כי המעשה הוא
העיקר – מעשה המצוות והנהגה מתאימה לבנות ישראל, אשר כל אחת
היא בת אמותינו שרה רבקה רחל ולאה אשר בנו את בית ישראל, ותהי
כל אחת מכן וכולכן יחד דוגמא מזהירה לכל הרואה אתכן.

ולקראת ימי הפורים הבאים עלינו ועל כל ישראל לטובה, בודאי
ידוע לכן חלקן וזכותן של בנות ישראל בנס פורים, ובראשן אסתר
המלכה, ולא עוד אלא שכל המגילה נקראת לא על שם מרדכי וגם לא על
שם מרדכי ואסתר ביחד, אלא דוקא „מגילת אסתר”. ומכאן הוראה לכל
בנות ישראל בכל הדורות וגם בזמן הזה, כמובן.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

נר להאיר: ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 344 הערה 2. וש"נ.

יא'תמט

לימוד .. מעשה: קידושין מ, ב.

המעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

אשר .. ישראל: רות ד, יא.

חלקן וזכותן כו': פסחים קח, ב.

המגילה נקראת כו': ראה מגילה ז, א. וראה גם לעיל אגרת יא'תלט, ובהנסמן בהערות שם.

יא'תנ

ב"ה, ערב פורים, היתשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור הרב ברוך שיי גרשון

שלום וברכה!

בנועם הנני מאשר קבלת החוברות „אור" (1, 2).

ואשרי חלקו שההשגחה העליונה בחרה בו להפיץ היהדות וערכי הנצחיים, התורה ומצוותי, בהדגשה על מעשה עיקר, קיום המצוות בחיי היום-יום.

וכיון שתפקיד האמור, שהוא גם אחריות וגם זכות, ניתן לו מאת השי"ת, הרי בודאי שניתנו לו גם הכוחות למלא התפקיד על הצד היותר טוב. ובודאי לא יסתפק בהישגים בעבר, שהרי כל עניני היהדות תורה ומצוותי אינסופיים הם, היות ומקורם בהא"ס ב"ה, ואמרו חכמינו ז"ל מי שיש לו מנה רוצה מאתים, מאתים רוצה ארבע מאות. ואם בענינים גשמיים כך, על אחת כמה וכמה בענינים רוחניים.

ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור, ובפרט שנקודת חודש זה וימי הפורים האלה „ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר", כפשוטו וכדרשת חכמינו ז"ל „אורה זו תורה כו' ויקר אלו תפילין", וכמו בכל עניני תורה שבעל פה שאינם באים לשלול ח"ו הכתוב בתורה שבכתב אלא לפרש באר היטב, וכן בנידון דידן שכוונת חכמינו ז"ל שנר מצוה ותורה אור הם הצנורות להמשיך גם אורה ושמחה וששון ויקר כפשוטו בכל המצטרך גם בגשמיות.

בכבוד ובברכה לפורים שמח,

מ. שניאורסאהן

יא'תנ

מעשה עיקר: אבות פ"א מ"ז.

וכיון .. בודאי שניתנו לו כו': ראה ע"ז ג, א. במדב"ר פי"ב, ג.

ואמרו חכמינו: קה"ר פ"א, יג.

ליהודים .. ויקר: אסתר ח, טז.

וכדרשת חכמינו: מגילה טז, ב.

באר היטב: תבוא כז, ח.

שנר .. אור: משלי ו, כג.

קלט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

יא'תנא

[נוסח המברק לקראת ימי הפורים, היתשלי"ה]

פורים שמח והתועדויות פעילות טוב לשמים וטוב לבריות. לחיים לחיים ולברכה.

מנחם שניאורסאהן

יא'תנב

ב"ה, ט"ז אדר, היתשלי"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
הרב מו"ה יהודא שי" קופרמן

שלום וברכה!

במענה למכתבו מח' אדר, ובהקדמה:

א) שבכלל בנוגע לילדים ולנוער, משתדל כל אחד שיקבלו המקסימום בכל עניני טוב, יהדות וקדושה וכו', שזהו מטבע האדם וההרגש המיוחד שלו לבני הנוער. ובפרט בהביא בחשבון הרוחות הבלתי מצויות ומצויות שאפשר שהנוער ייפגש בהם כשיעבור לחיים עצמאיים, שלכן צריך לחיסון בפני כל צרה שלא תבוא גם כן. ועל אחת כמה וכמה בתקופתנו שרבה בה המהומה וטשטוש הערכים וכו'.

ב) אם הנ"ל הוא בנוגע להיחס מצד כל אחד, על אחת כמה וכמה שהמדובר במחנך הרואה בזה תפקיד נפשי ועבודתו בחינוך ומטרתו היא שהמחונך יתאים למלוי תפקידו, כמאמר חכמינו ז"ל במשנתם, אני נבראתי לשמש את קוני, והרי קוני הוא אין-סופי, שמה מובן ג"כ שככל שיהי השימוש בשלמותו עדין נשאר מקום להוספה ושלמות יותר ועד אין סוף.

יא'תנא

נדפס בלקו"ש חט"ז ע' 638.

טוב .. לבריות: קידושין מ, א.

יא'תנב

נדפסה בלקו"ש חכ"ב ע' 382, והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

כמאמר חכמינו: קידושין פב, א.

שעל פי זה מובנת גם כן הודעת חכמינו ז"ל, תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר ילכו מחיל אל חיל. מדייק המאמר שהמדובר בתלמידי חכמים אמתיים, ואפילו במדרגתם כמו שהם בעוה"ב ובמדרגה הנקראת **שם** בתורת אמת בשם "חיל", בכל זה ילכו מחיל אל חיל שלמעלה הימנו, וגם שם לא ימצאו מנוחה, כי ישתוקקו לחיל גבוה יותר וכו'.

ג) ואמרו חכמינו ז"ל נפש אחת בישראל היא עולם מלא.

המורם מצירוף כל הנ"ל הוא, אשר ככל שיהי החינוך במקום פלוני טוב, באם יש תקוה שבמקום שני יהי החינוך לשימוש הנ"ל נעלה יותר (בין בכמות לימודי הקודש בין במיעוט שימת לב ללימודי חול או שאינה נדרשת כלל מפני שאינם נלמדים שם כלל, כך שהסיכויים גדולים שם יותר להצלחה בכיוון הרצוי הנ"ל), הרי בודאי מחובתם של כל אחד ואחת להשתדל שהמחונכים ילכו מחיל אל חיל, מחינוך טוב לחינוך משובח יותר.

בודאי שלא יקפיד כי על הכתוב לעיל, אלא שלדעתי אין זה מספיק, כי ביכלתו לא רק לקבל את האמור בשמחה, אלא אדרבה לסייע שיהי סדר זה, כלומר **התשוקה** ללכת מחיל אל חיל, גם אצל התלמידות שמפני איזו סיבה שתהי לעי"ע אין רצונן בכך, או שגם אין ביכולתם מסיבות תלויות בהן או בלתי תלויות בהן, שלכן **לכו"כ** בנות יעצתי והוריתי שתמשיכנה לימודיהן במוסד של כי.

מעין האמור, ומעשה רב, שאיקלע לידי לפני שנים אחדות (ושמחני ביותר), אשר בשיחתי עם אחד מראשי ישיבות בני עקיבא באה"ק ת"ו שאלתיו בנוגע לחינוך בניו, וענני **בפשטות** שהם לומדים באחת הישיבות הגדולות הליטאיות. ועל שאלתי איך זה מתקבל על הורי התלמידים שבישיבתו שהוא אומר בה שיעורים בהתלהבות וכו', ענני איש שיחי – וג"כ בפשטות – שישנם כאלו שלעת עתה עכ"פ ישיבת בני עקיבא היא השיא שלהם שיכולים להגיע אליו, ובעצמו מכריז ומודיע גם במחיצת בני עקיבא שכל עניני יהדות אין-סופיים, וכמו שצריך להיות שמח בחלקו

הודעת חכמינו: ברכות ומועד קטן בסופן.

שנאמר: תהלים פד, ח.

ואמרו חכמינו: סנהדרין לז, א במשנה.

שצריך להיות שמח בחלקו: "היום יום" ל סיון.

קמא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

בענינים גשמיים, כך על כאו"א להשתוקק ללכת מחיל אל חיל בענינים רוחניים, על אכו"כ בנוגע לחינוך.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות.

נ.ב. כיון שרואני ששלח מר העתקה ממכתבו לידידנו הרר"ש שי' חפר, נשלחת להנ"ל גם העתקת המענה.

יא'תנג

ב"ה, י"ז אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר חיים שי'

שלום וברכה!

זה עתה נתקבל מכתבו, באיחור זמן, בו כותב על דבר נשואיו בשעה טובה ומוצלחת.

ובודאי החליטו גם שניהם, הוא ואשתו, שהנהגת ביתם תהי' על יסודי התורה והמצוה. והרי בכל עניני טוב וקדושה, תורה ומצותי, תמיד יש מקום להוספה. ונוסף על ההכרחיות שבזה מצד עצמו, כיון שהוא ציווי השם יתברך, הרי זה מוסיף גם כן בברכות ה' בכל המצטרך. וכבר הבטיחונו חכמינו ז"ל שאין לך דבר העומד בפני הרצון, נוסף על ההבטחה שהקב"ה עוזרו.

וזכות הצדקה — שנמסרה לקופת הכנסת כלה, והקבלה מצו"ב — תעמוד לו ולאשתו תחי' לתוספת ברכה והצלחה.

בברכת מזל טוב, מזל טוב, ולבשורות טובות בכל האמור.

יא'תנג

מר חיים: בע"ו.

הבטיחונו .. שאין .. הרצון: ראה זח"ב קסב, רע"ב.

ההבטחה שהקב"ה עוזרו: סוכה נב, רע"ב.

יא'תנד

ב"ה, י"ז אדר תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת ... ת"י

ברכה ושלוש!

במענה על ההודעה אודות מצבה,
השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחוי"ק בעתה ובזמנה
כשורה ובקל.
בברכה.

במענה לשאלתה בנוגע לורידים כ"י — כדאי לטפל ע"י פוזמקאות
גומי ומדי שעה שעתיים — ישיבה לרגעים אחדים באופן שהרגל יהיו
גבוהים יותר מהירכים.

יא'תנה

ב"ה, י"ז אדר תשל"ה
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ כ"י מו"ה בנימין ש"י
המכונה פרופ. קירזון

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום ט' אדר.
ת"יח על הברכות. וכבר מלתי אמורה בתוה"ק: ואברכה (ה' מקור
הברכות) מברכיך, בברכותו של הק' שתוספתו מרובה על העיקר.
כבוד ובברכה.

נ.ב. אתענין לדעת באם הי' המשך לתוכן שיחתנו אודות מהדורה
חדשה לספרו בחימ"א (באופן שיקל על הזכרון וכ"ו).

יא'תנה

ואברכה .. מברכיך: לך לך יב, ג.
שתוספתו מרובה על הניקר: ב"ר פס"א, ד.
לספרו בחימ"א כ"ו: כימיה כללית ואנאורגאנית (ירושלים תשכ"א).

יא'תנו

בי"ה, י"ז אדר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מיום ה' באדר, בו שואלת עצה לאן לנסוע אחר
הפסח,

הרי על פי מכתבה ברור שצריכה לתת דין קדימה למקום ששם
הסיכויים לשידוך מתאים טובים יותר. וכיון שבימינו בנוגע שידוך חשוב
כשיש משרה וכו' הרי ביחד עם האמור יש לקחת בחשבון מקום שתוכל
לקבל שם משרה מתאימה.

והשם יתברך המשגיח על כאו"א בהשגחה פרטית ינחנה כטוב לפני.

בטח יודעת ע"ד מבצע נש"ק – נר שבת קדש, אשר הרבה דובר
לאחרונה בזה שגם בחורות קודם נישואין ואפילו ילדות קטנות משהגיעו
לחינוך ידליקו נר שבת ויוס'טוב, ובברכה. ובודאי גם היא רגילה בזה,
ובפרט שאינה נמצאת בבית הורי'. והתקוה שמשפיע בכיוון זה בכל מקום
שידה מגעת. והשי"ת יאיר מזלה, ותבשי"ט בכל האמור.

בברכה.

יא'תנו

מבצע נש"ק .. הרבה דובר לאחרונה בזה כו': ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות

שם.

יא'תנז

בייה, ייז אדר תשלי"ה
ברוקלין

הרה"ג הווי"ח אי"א נו"נ צנמ"ס כו' מו"ה מנשה שי

שלום וברכה!

ת"ח על הברכות. וכבר מלתי אמורה בתוה"ק: ואברכה (ה' מקור
הברכות) מברכך, בברכתו של הקי שתוספתו מרובה על העיקר.
בכבוד ובברכה.

נ.ב. מלפני כו"כ זמן אמר בשיחתנו — שיכתוב וגם יפרסם (ידפיס?)
שו"ת ע"ד „מיהו יהודי" וכנראה שע"ע לא בא לפועל!

ובאיסורא דאורייתא ולזמן מרובה הרי בכ"מ חיישינן לתקלה
(נסמן בשד"ח אס"ד מע' תקלה), ובנדו"ד — ה"ז לא בגדר חשש כ"א [. . .]
(ושלא בערך יותר מ(מיעוט רבים) שנים) בפועל.

יא'תנח

בייה, ייז אדר תשלי"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מו"ה חיים יהודה שי' וזוגי תי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכו' ובהם בקשות ברכה פ"נ מיום ח' טבת וכו'
עם המצו"ב.

יא'תנז

הרה"ג .. מו"ה מנשה: קליין. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ו אגרת ה'תשכ, ובהנסמן
בהערות שם.

ואברכה .. מברכך: לך לך יב, ג.

שתוספתו מרובה על העיקר: ב"ר פס"א, ד. ועוד.

„מיהו יהודי": ראה לקמן אגרת יא'תקח, ובהנסמן בהערות שם.

(ממיעוט רבים) שנים: ראה בהנסמן לעיל ח"ד אגרת אקסא. לקו"ש חכ"א ע' 111 הערה 21.

יא'תנח

מו"ה חיים יהודה: פלדי, ת"א. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ט אגרת יא'קה, ובהנסמן
בהערות שם. לקמן אגרת יא'תר. אגרת נוספת לזוגתו — לעיל יא'שב.

קמה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ובעת רצון יקראו על ציון כ"ק. מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ
זי"ע.

בברכה לבריאות ולהצלחה רבה בעבוה"ק ולאיוש"ט,

מ. שניאורסאהן

יא'תנט

[י"ט אדר, ה'תשל"ה]

(1) בנוגע למנוה"ינ — הנהגה יומית ע"פ שו"ע (כולל — לימוד תורה בכל יום) תחזק מנה"ינ. בדהת"פ.

בנוגע לבריאות — ע"פ עצת רופא ידיד. אזכיר עה"צ להנ"ל.

(2) כנ"ל (1), בהוספה — דיוק בעניני טהמשי"פ. גם השמות דוג'י ת"י ואזכיר עה"צ.

יא'תס

[כ' אדר, ה'תשל"ה]

פשוט שצודק בכתבו ע"ד גודל הענין של יחסי איש ואשתו, ביסוס משפחה וכו', **ולכן** הוראה בזה, חו"ד וכו' יכולה לבוא רק לאחרי שמיעת ב' הצדדים בפרטיות **הדרושה**, לפעמים הכי קרובות: ביחד **וגם** כאו"א בפ"ע, וכו' —

ולאח"ז — מקום לחו"ד **מיוסדת ע"פ שו"ע**, שכ"ז הוא שייך לרבנים מורי הוראה בפועל והרגילים בכיו"ב וכו'. ואין זה בנוהג בית הרב **כלל, כמפורסם**.

יא'תנט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מ"ט אדר תשל"ה.

למנוה"ינ: למנוחת הנפש.

בדהת"פ: בדיקת התפילין.

כנ"ל (1) כו': על שאלתו, שאשתו אינה מתעברת ומה עליו לעשות. המענה הוא כנ"ל — מענה

1 (הנהגה ע"פ שו"ע), בהוספה כו'. ושיכתוב גם שם זוגתו כו'.

יא'תס

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ' אדר תשל"ה.

ואם ידברו אתי הוא וזוגי תי — הרי ע"פ שו"ע אענה אותם שיפנו לרבנים וכו', ואין נפק"מ מהו תוכן הטענות, בפעם האי' שידברו אתי. וזהו המענה **ממש** — גם עתה. השמות ואזכיר עה"צ.

יא'תסא

[כ' אדר, ה'תשל"ה]

לתקן במקצת עכ"פ — את שהי' חסר בעבר — (נוסף על הקיום מכאן ולהבא) להשפיע עכ"פ על זוג אחד שישמרו עניני טהמש"פ.

יא'תסב

ב"ה, ערב שבת קדש מברכים,
פרשת החודש, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

צו אַלע אַנטיילנעמער אין דער יערלעכער מסיבה פון
די „נציבי הישיבה" תומכ־תמימים ליובאַוויטש אין
מאָנטרעאַל,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

עס איז פאַראַן אַ ספעציעלע באַדייטונג און שייכות אין דעם וואָס
די יערלעכע מסיבה קומט הייאָר פאַר ערב ראש חודש ניסן, דער „חודש
הגאולה".

אונזערע חכמים זכרונם לברכה זאָגן, אַז פונקט ווי די אידן זיינען
אויסגעלייזט געוואָרן פון מצרים אין חודש ניסן, אַזוי וועלן די אידן אין

יא'תסא

מצילים כתי"ק, על העתק המזכירות של מכתב באנגלית, בתאריך כ' אדר תשל"ה.

יא'תסב

נדפסה בלקו"ש חי"ב ע' 144.

חודש הגאולה: שמור"ר פט"ו, יא.

ניסן אויך אויסגעלייזט ווערן פון איצטיגען גלות. (בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל).

דערמיט האָבן אונזערע חכמים אָנגעדייטעט, אַז ניט נאָר איז די צוקונפט פון אונזער פּאָלק פּאַרבונדן מיט אונזער פּאַרגאַנגענהייט, נאָר אויך אַז די זעלבע באַדינגונגען וועלכע האָבן געדינט אַלס אַ יסוד פּאַר דער גאולה פון גלות מצרים, זיינען דער יסוד אויך פון דער צוקינפטִיגער גאולה.

די תורה דערציילט אונז, אַז ניט געקוקט אויף פרעה'ס גרויזאַמע גזירות, געצילט הויפטזעכלעך געגען די אידישע קינדער, האָט משה רבינו געקענט דערקלערן: „מיט אונזערע יונגע און אַלטע וועלן מיר אַרויסגיין, מיט אונזערע זין און טעכטער“ (בנערינו ובזקנינו נלך, בבנינו ובבנותינו, גו'). אַזוי אויך דערציילן אונז די חכמים ז"ל, אַז באַ די נסים פון קריעת ים־סוף זיינען די קינדער געווען די ערשטע וועלכע האָבן דערקענט גיט (הם הכירוהו תחילה) אויסרופנדיג „דאָס איז מין גיט!“ (זה אֵלִי!).

דאָס איז געווען דער פּועל־יוצא דערפון וואָס אידישע עלטערן, אפילו אין אָנבליק פון גזירות און רדיפות, האָבן זיך מוסר־נפש געווען אויפצוהאַדעווען אַ דור קינדער וועלכע זאָלן וויסן פון דעם אויבערשטן און זיין דורכגעדרונגען מיט אהבת־השם און אהבת ישראל און וועלכע וועלן זיין גרייט און דורשטיג צו גיין מקבל זיין די תורה און מצוות ביים באַרג סיני. דאָרף דאָך אַזוי זיין און אין אַ פיל גרעסערע מאָס ווען מען קען עס טאָן פריי אָפען און מיט שטאַלץ.

די יערלעכע מסיבה ערב ראש חודש ניסן וועט זיכער זיין אַ צייטיגע געלעגענהייט אַריינצוטראַכטן זיך וועגן דער לעבנסנויטווענדיקייט צו פארשטאַרקען תורה־חינוך בכלל און די ישיבה תומכי תמימים בפרט. און זיכער וועט מען אויך טיפער אָפּשאַצן דעם גרויסן זכות וואָס מ'פּאַרדינט דורך שטיצן דעם דאָזיגען גרויסן תורה־מוסד, סיי אין אַ פּערזענלעכן אופן — אַלס אַ קוואַל פון ברכות פאַר די שטיצער און זייערע פּאַמיליעס

בניסן .. להיגאל: ראש השנה יא, רע"א.

בנערינו .. ובבנותינו: בא י, ט.

הם הכירוהו תחילה: סוטה יא, ב.

זה אֵלִי: בשלח טו, ב.

גרייט און דורשטיג: ראה ר"ן סוף פסחים.

שיחיו, און אויך פאַר דעם כלל ישראל — דורך מקרב זיין די פאַרווירקלעכונג פון דער נבואה: **כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות** — „ווי אין די טעג פון דיין אַרויסגיין פון לאַנד מצרים, וועל איך דיר ווייזן וואונדער“, דורך משיח צדקנו.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

יא'תסג

[שלהי אדר, ה'תשל"ה]

- (1) פשוט ש[כדאי עוד להלחם להשאר בביה"ס של הקהילה] ולפלא הספק!
- (2) ? כבר בא הזמן לגמרו וראה עירובין (סג, ב) לילה אחת כו'.
- (3) מצו"ב שי שקל.
- (4) [כדאי להמשיך כו']
- (5) שייך להעסקנים שעל אתר (כמדומה כמה מנהגי איטליא ישנם כו').

יא'תסד

[אדר, ה'תשל"ה]

ע"פ תורה — **מוכרח** שישתדר בפרנסה קבועה (מתאים להאפשריות שישן ובמקום ועיר שמתאימים), יעשה לחיזוק בריאותו, יתעסק בנוגע

כימי .. נפלאות: מיכה ז, טו. וראה אוה"ת נ"ך ח"א ע' תפז. וש"נ.

יא'תסג

? כבר בא הזמן לגמרו כו': בניית המקוה.
 מצו"ב שי שקל: השתתפות בבניית המקוה.
 [כדאי להמשיך כו']: להשתדל לקבל השטח למחנה גן-ישראל כו'.
 שייך .. כו': הדפסת הקצור שלחן ערוך באטלקית.

יא'תסד

מצילום כתי"ק.

קמט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

לשידוך (לאחרי הנ"ל) והשם יצליחו. והוספה בבטחון בה' – מוסיפה
בברכותיו.

יא'תסה

[אדר, היתשליה]

(1) והרי בליאן יש כבר מאניש שי' ויש מקום לפעול שם **רבות**
ומבלי קישוים יתרים.

(2) אזכיר עה"צ לכהנ"ל ויבש"ט.

יא'תסו

[אביב, היתשליה]

לתוכן כתבו – **בענינים הרוחניים** – כעצת המשפיע שי' דתו"ת
או חסידים הזקנים דכאן שי'. **והובטח** יגעת ומצאת.

בהמצב בבית – כמענתי כמה פעמים כהוראות הרב מאניש שי'.

אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

יא'תסה

מצילום כתי"ק.

יא'תסו

מצילום כתי"ק.

והובטח יגעת ומצאת: מגילה ו, ב.

יא'תסז

בייה, ראש חודש ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

דער הויכפונקט פון דעם חודש ניסן — חודש הגאולה — איז דער יום־טוב פסח, וואָס ווערט באַצייכנט אין דעם נוסח התפילה אַלס זמן חרותנו — „דער יום־טוב פון אונזער באַפֿרייאונג“.

אין פשטות מיינט **חרותנו** — „**אונזער באַפֿרייאונג**“ — די באַפֿרייאונג פון רבים, פון אַלע יחידים וואָס באַלאַנגען צו אונזער פּאָלק.

מיר זעען אָבער אַז דעם אויסדרוק **זמן שמחתנו** — אונזער שמחה — וואָס קומט אין דעם זעלבן נוסח טייטשט דער אַלטער רבי דעם לשון רבים, אַז דאָס מיינט (אויך): די שמחה פון אידן און די שמחה פון דעם אויבערשטען.

דערפון לערנט מען אויך אָפּ בנוגע **זמן חרותנו** — לשון רבים — אַז דאָס מיינט (אויך): די באַפֿרייאונג פון די אידן פון גלות מצרים, און די באַפֿרייאונג, כביכול, אויך פון דער שכינה, ווי דאָס איז אָנגעדייטעט אין די ווערטער: כהושעת גוי ואלקים („האַסט געהאַלפּען דעם פּאָלק און דעם אויבערשטען“) כּוֹי **והוצאתי אתכם** („אויך וועל אייך ארויסנעמען“) וואָס

דער הויכפונקט .. פסח: כשמו חודש הגאולה — שהייתה בפסח. וראה ר"ה (ד), א) דגם לר"ה ניסן שייכות מיוחדת לרגל דפסח.
חדש הגאולה: שמו"ר פט"ו, יא. וראה אוה"ת להצ"צ עה"פ החודש הזה (ע' רסד ואילך).

טייטשט דער אַלטער רבי: לקו"ת דרושים לשמע"צ (פח, ד. פד, א).
די ווערטער: בס' הושענות ד"ה כהושעת. וראה ירושי סוכה פ"ד, ה"ג. מגלה כט, א. ד"ה מצה זו תר"ם בתחלתו.

יא'תסז

נדפסה בהגש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים ח"ב ע' תרס. תרגום האגרת ללה"ק נדפס בתורת מנחם — אגרות מלך" ח"ב ע' קח. בהמשך אל"י — לקמן אגרת יא'תעט.
ד"ה .. בתחלתו: סה"מ תר"ם חלק א ע' קיג. וע' שלה.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

קנא

איז) נקוב **והוצאתי** אתכם (ווערט אויך געלייענט אין דעם זין „איד וועל אַרויסגענומען ווערן מיט אייך“). דאָס מיינט אויך, אַז די באַפרייאונג פון אידן אַלס פּאָלק און אויך אַלס יחיד איז אַ דאָפּעלטע: די באַפרייאונג פון דעם אידן און די באַפרייאונג פון דער שכינה כביכול, פון דער ג־טלעכקייט וואָס אין יעדן אידן — די נפש האלקית (ג־טלעכע נשמה) וואָס זי איז **חלק אלוק' ממעל ממש**.

וואָס דאָס שפיגעלט זיך אָפּ, און — נאָכמער — דאָס ווערט דערגרייכט דורכדעם וואָס אַ איד פירט זיך אין אַן אופן פון אמת'ן (ווייל עס איז געבויט אויף תורת אמת) חרות און רחבות אין ביידע געביטן פון זיין לעבן,

לויט דעם אויסדרוק בנוגע צום כללות פון מענטשליכן לעבן: **טוב לשמים וטוב לבריות** —

חרות און רחבות אין די ענינים פון **טוב לשמים** (בין אדם למקום) און חרות און רחבות אין די ענינים פון **טוב לבריות** (בין אדם לחברו).

* * *

קלאַרער צו מאַכן דאָס אויבנגעזאָגטע:

דער ענין פון **יציאת מצרים** און **זמן חרותנו** האָט מערערע אָפּלערנונגען און אָנווייזונגען פאַר'ן כלל אידן און פאַר יעדן אידן בפרט, אין אַלע צייטן און אין אַלע ערטער, ווי דאָס איז אין אַלע ענינים פון תורה, וואָס זי איז אַ נצחיות'דיגע תורה־הוראה.

והוצאתי .. **והוצאתי**: ראה לקוטי לוי"צ לחי"ב ע' פב.
דער שכינה: מלשון ושכנתי בתוכם (תניא פני"ב. וראה שם פי"ז).
חלק .. **ממש**: תניא רפ"ב. וראה סדי"ה גדולים מעשה צדיקים תרפ"ה.
דערגרייכט דורכדעם: ראה סוטה (ט, ב): וכן לענין הטובה ובתוד"ה מרים (שם יא, א). רש"י עה"ת ס"פ בהעלתך.
דעם אויסדרוק: קידושין מ, א.
וטוב לבריות: אף הרחוקים כו' (תניא פי' לב).
תורה־הוראה: זחי"ג נג, ב.

סד"ה .. תרפ"ה: סה"מ תרפ"ה ע' קנג.
תורה .. נצחיות'דיגע: תניא רפ"ז. קו"א ולהבין פרטי בסופו.

די הוראה פון יציאת מצרים — וואָס מען הייסט אונז דערמאָנען יעדן טאָג — אַז יעדער איד דאַרף **כסדר** שטרעבן צו באַפרייען זיך פון גלות מצרים און בכלל — פון מצרים, פון אַלע **מצרים וגבולים** — באַגרענעצונגען — וואָס מצרים לישראל, זיי מאַכן איינג אַ אידן; ער קען זיין בעסער, איידעלער — און ער רירט זיך ניט פון אָרט, היינט ווי נעכטן און אייער נעכטן.

זעלבסטפאַרשטענדליך, אַז צום אַלעם ערשטן קומט דער אַרויסגיין פון גלות מצרים ערות האַרץ, דער סור מרע (מצות לאַ תעשה) ועשה טוב (מצות עשה) בפועל אין טאָג טעגלעכן לעבן,

אַבער צוזאַמען דערמיט — איז יעדע מצות עשה וואָס ער איז מקיים און יעדע מצות לאַ תעשה וואָס ער היט אָפּ איז דאָ אין דעם דער **על פי דין** און דער **לפנים משורת הדין**, וואָס איז אויך אַן אָנזאָג פון תורתנו הנצחית. און וויבאַלד אַז אַלע ענינים פון תורה און מצות, טוב און קדושה שטאַמען און זיינען געגעבן געוואָרען פון דעם אויבערשטען וואָס ער איז **אין סוף**, זיינען זיי אויך אומבאַגרענעצט; ווי גוט זיין מצב אין אידישקייט תורה ומצות איז — קען זיין — און במילא **מוז** זיין — נאָך בעסער און נאָך העכער, ווי דער אָנזאָג: **מעלין בקודש**. אויב ער

דערמאָנען יעדן טאָג: ביום ובלילה (רמב"ם חלי ק"ש פ"א הי"ג. שו"ע אדה"ז ר"ס סז. ועוד).

דערמאָנען .. שטרעבן: בלי התניא רפמ"ז: בכל דור ודור וכל יום ויום חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים. ועפ"ז מובן הרמב"ם (חלי מצה פיז, הי"ו): בכל דור ודור חייב אדם להראות אי"ע כאילו הוא בעצמו יצא עתה משעבוד מצרים. ולהעיר שהרמב"ם מוסיף ג"כ **להראות** (אף שיש מביאין נ"א — לראות) — ראה פסחים קטז, ב. — וכ"כ בשו"ע אדה"ז סתע"ב ס"ז; אבל בנוסח ההגדה בהרמב"ם ובאדה"ז — לראות!

פון אַלע מצרים: ראה סידור שי' התפלין (ח, ד): פ"י ענין יצ"מ. ובכ"מ.

מצירים לישראל: ע"פ ב"ר פט"ז, ד.

אַן אָנזאָג: בבא מציעא ל, ב. ובכ"מ.

מעלין בקודש: ברכות כח, א. ובכ"מ. וראה ד"ה ויגש תרס"ח (המשך תרס"ו עי' תצא

ואילך).*

(* הטעם שצויין למאמר זה דוקא (אף דהענין דעלית הנשמה ע"י ירידתה למטה מבואר בכו"ב מקומות בדא"ח), כי יש במאמר זה מה שלא הוזכר ברוב המאמרים: ברוב

באָמיט זיך ניט, ער האָרעוועט ניט צו שטייגען העכער, העכער פון זיין הרגל (געוואָנהייט — וואָס) נעשה טבע (פורם און באַשטימטע פעסט געשטעלטע ראַס) — פעלט באַ אים אין דער שלימות פון חרות.

* * *

און דאָס איז איינע פון די יסודי-הוראות פון יציאת מצרים — זמן חרותנו; די גאולה פון מצרים איז געווען אַ צווייענדיגע: די קערפערלעכע באַפרייאונג פון אידן פון שעבוד מצרים — צוזאַמען מיט דער גייסטיגער באַפרייאונג פון דער אידישער נשמה, ווי געזאָגט: **משכו וקחו לכם, משכו ידיכם מעבודה זרה** — צוריקציען זיך און אָפּוואַרפן עבודה זרה,

און ביידע זאָכן זיינען געווען אין אַן אופן פון **ביד רמה** — חירות אין דער פולער מאָס,

און ערשט דאָמאַלס — אַרויסגייענדיג פון מצרים — האָבן די אידן אָנגעהויבן צו שטייגען פון טאָג צו טאָג אַלץ העכער און העכער, ביו זיי האָבן דערגרייכט די העכסטע מדריגה פון חרות ביי קבלת התורה, ווי חכמינו ז"ל זאָגען: **חרות על הלוחות** — **חירות על הלוחות** (חירות איז געגעבען געוואָרען אין די לוחות און צוזאַמען מיט די לוחות).

* * *

משכו .. זרה: שמות יב, כא. ובמכילתא שם. תיבי"ע. ועוד.
חרות .. חירות: עירובין נד, א**.

המקומות מבואר דירידת הנשמה ממקורה, אלקי נשמה כו' טהורה היא, היינו אצ"י כו' וכיו"ב, והעל"י שלה היא למעלה מאצ"י או שהעל"י — לאשתאבא בגופא דמלכא; במאמר הנ"ל (והמשכו במאמרים שלאח"ז) מבואר שעליית הנשמה היא לפנימיות ועצמות אוא"ס ב"ה שלפני הצמצום, ומפרש (ראה בארוכה בד"ה בשעה שהקדימו והמשכו בד"ה אין עומדין בההמשך שם) „טהורה היא" על טהירו **עילאה** ועליית הנשמה ע"י ירידתה למטה (שהיא צורך על"י **למעלה** משרשה ומקורה (שם ע"י תקב ואילך)) היא למעלה גם מטה"ע. ומזה נלמד גם לענין ד, „מעלין בקודש" דאפ"י במדרי' טהי"ע ישנו ציווי זה. [וראה הגשיפ שם ע' תרעז].

** הטעם שצויין לשי"ס עירובין (נד, א) ולא לאבות פ"ו, ב שהוא **ברייתא** (אבל ד, „שנו חכמים בלשון המשנה"י):

הרגל .. טבע: הנסמן בטה"מ תש"א ע' 127. תניא פמ"ד (סג, ב).

ביד רמה: בשלח יד, ת.

ויהי רצון, אז פונקט ווי דאן באַ יציאת מצרים איז געווען **ובני ישראל יוצאים ביד רמה** — אידן גייען אַרויס מיט שטאַלץ, אַזוי זאָל דאָס זיין אויך היינט באַ יעדן אידן, אומעטום, איינשטעלן דעם טאָג-טעגלעכן לעבן אין אן אופן פון פולשטענדיגער חרות, און טאָן דאָס **ביד רמה**, מיט שטאַלץ און מיט שמחה,

און בקרוב ממש זאָלן מיר אַלע זוכה זיין צום מצב פון אדך טוב לישראל, און — אַרויסצוגיין פון איצטיגען גלות, **בנערינו ובזקינינו גוי' בבנינו ובבנותינו גוי' לא תשאר פרסה** (מיט אונזערע יונגע און אַלטע .. מיט אונזערע זין און טעכטער .. מיט אַלעס וואָס מ'האַט), און גיין ביד רמה מקבל זיין פני משיח צדקנו בגאולה האמתית והשלימה.

בכבוד ובברכת חג הפסח — זמן חרותנו — כשר ושמח,

מנחם שניאורסאהן

אדך טוב לישראל: תהלים עג, א.

בנערינו .. פרסה: שמות יו"ד, ט. (ולהעיר מפע"ח שער חהמ"צ פ"ו סד"ה מה בשתנח). שם, כו. ובשמו"ר רפ"ח: אפילו .. טלף אחד. וראה צוואת הריב"ש (סי קט — הוצאת קה"ת), כתר ש"ט (סרי"ח) ואור תורה להה"מ ד"ה התורה חסה על ממונם של ישראל.

בעירובין קאי בלוחות הראשונות כמפורש שם

משא"כ באבות שם בא כרא"י „שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בת"ת". היינו שקאי על העוסק בתורה **בכל** הזמנים, עאכ"כ לאחרי שבירת הלוחות ראשונות (**שנשתכחה** תורה כו'). ומוכח דה"חירות" המדובר באבות הוא למטה הרבה מבחי „חירות" שבעירובין.

והנה בהמכי הובא המרז"ל על המצב שלאחר יצי"מ וכו', ובכ"ז החירות הייתה: „בזי זיי .. קבלת התורה". והיינו דרגא הכי נעלית ב„חירות" (ולכן צויין לעירובין דוקא).

תהלים עג, א: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

ואור תורה להה"מ: הוצאת קה"ת — קא, ד.

יא'תסח

[ר"ח ניסן, ה'תשל"ה]

(1) תתרפ"א ע"י טיפול רפואי ובעיקר — ע"י הנהגתו יומית ע"פ שו"ע.

(2) ת"ח על הבשו"ט. יבקש בצאגו"ח שם העתק מכתבי ליחידה אחרת, שכתבה לי כנ"ל. אזכיר עה"צ.

יא'תסט

ב"ה, ב' ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר ש. הדרי ש"י
יו"ר המועצה הדתית אילת

שלום וברכה!

במענה למכתבו מב' אדר, שהגיעני באיחור, ומחמת הטרדות נתאחר גם המענה, ואתו הסליחה,

בו כותב אודות הפניית אברכים שילמדו בכולל שמקימים וכו', הנה בכל כגון זה יש לפנות לעסקני אני"ש על אתר באה"ק ת"ו, כמובן.

כיון שכל ענין בהשגחה פרטית, ובודאי לא לחינם כתב אלי מר, עלי לנצל הזדמנות זו לעורר את כ' בתור יו"ר המועצה הדתית בעירו, שגם זה כמובן בהשגחה פרטית, אשר בודאי גם בלאו הכי מכיר את גודל האחריות והזכות שנתנו לו מלמעלה, ביחד עם הכוחות, לפעול בכל עניני הדת בעירו.

יא'תסח

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מר"ח ניסן תשל"ה, בשם אח"י מפקד יחידת „כה לחי" בצה"ל, אודות (1) רגלו שאינה מתרפאת, ואודות (2) השמחה הגדולה שעוררו חסידי חב"ד כשבאו לבקר ביחידתו.

העתק מכתבי ליחידה אחרת: דלעיל יא'תמב.

ויהי רצון שיעשה בזה מתוך חרות מכל ענינים המבלבלים, בהתאם לתוכן „זמן חרותנו" הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה.
בכבוד ובברכת חג הפסח כשר ושמח ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

יא'תע

בי"ה, ב' ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

תלמידות כתה י"ב, המסיימות ביה"ס בית רבקה
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

במענה להודעה על דבר סיום חוק לימודן בבית הספר „בית רבקה", הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לתת הסכמתו לפרסום ב„ספר השנה" כבקשתן קטע ממכתבו, המצו"ב.

ביחד עם זה שלוחה לכל אחת ואחת מהן ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א ללכת מחיל אל חיל בכל עניני יהדות טוב וקדושה, ובפרט שסיום זה הרי הוא הכנה והתחלה לעלי' לשלב גבוה יותר, כמדובר כמה פעמים. ויהי רצון שיהי' כל האמור בהצלחה רבה, למילוי משאלות לבבן לטובה ולבשורות טובות.

בברכה,

מזכיר

יא'תע

ממכתבו, המצו"ב: קטעים מאגרת דלעיל יא'שסח.

ללכת מזחיל אל זחיל: תהלים פד, ת.

כמדובר כמה פעמים: ראה גם לעיל ח"י אגרת ג'רנח. ח"ט ז'שמג. ז'תא. ח"כ ז'תרפז. ז'תרצ.

חכ"ב ח'שצה. ח'תלו. ח'תמב. ח'תרמ. חכ"ג ח'תשדמ. ח'תשפז*. ח'תתנה. ח'תתקצד. חכ"ז י'קפב. חכ"ט

י'תתו. לקמן יא'תקנד. יא'תקנה. יא'תקנח. יא'תקס.

יא'תעא

[ה' ניסן, ה'תשל"ה]

נ.ב. ע"פ הכתוב לעיל מובן — שתנאי הראשון לשידוך הוא שהמדובר שיי יהי לא רק מאמין, אלא גם שומר מצות בחיי יום יום, שרק אז החיים משותפים וגם ברוכים מאת השם שהוא מצווה המצות (לטובת האדם המקיימם).

יא'תעב

[ה' ניסן, ה'תשל"ה]

ע"פ שו"ע — מקום להפגש עם בת ישראל וכו' כשכבר מוכנים לחתונה **בפועל** — ולא חדשים ועאכו"כ שנים לפני זה. ונוסף בנדו"ד — ששניהם עדיין צעירים מהנהוג לנישואין כאן.

יא'תעג

בי"ה, [וא"ו] ניסן ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ כו' מו"ה חנוך הענדל שי

שלום וברכה!

לקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמתית, חירות מדאגות בגשם ומדאגות ברוח — מכל דבר המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב. ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה. ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא

יא'תעא

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מה' ניסן תשל"ה.

יא'תעב

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מה' ניסן תשל"ה.

יא'תעג

מו"ה חנוך הענדל: ליברמן.

בכל עניני האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החג ולבריאות ולניצול כשרונו הנעלה בציור מה גדלו גוי מה רבו מעשיך הוי' מתוך שמחה,

מ. שניאורסאהן

יא'תעד

בי"ה, חי' ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

מכתבה קבלתי, והשי"ת ימלא משאלות לבבה לטובה בתוכן מכתבה.

כיון שמתקרבים אנו לחג הפסח, זמן חרותנו, בודאי יודעת סיפור חכמינו ז"ל אשר בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים. והרי כל סיפורי תורתנו הנצחית, תורת-חיים — הוראה בחיים — הם הוראות והדרכות נצחיות לכל אחד ואחת מבני ובנות ישראל בכל עת ובכל זמן.

ומוכן אשר אם יש בתורה הוראה להנהגה מתאימה, בידוע שבורא האדם שהוא נותן התורה ומצווה המצווה, נתן תחילה הכח והאפשרות לקיימה בפועל, שאם לא כן אין מקום, אפילו בשכל אנושי, לתת הוראות שאינן ניתנות לביצוע.

ויהי רצון שתעשה ברוח האמור במעשה בפועל בחיי-היום-יום, שהרי המעשה הוא העיקר, ותעשה בזה בחיות ובשמחה. וזה יוסיף גם כן

בכל דרכיך דעהו: משלי ג, ו.

מה גדלו גוי': תהלים צב, ו.

מה רבו מעשיך הוי': שם קד, כד.

יא'תעד

ראה גם לקמן אגרת יא'תפ.

סיפור חכמינו: סוטה יא, ב (ע"פ גירסת ילקוט שמעוני תהלים רמז תשצה). במדב"ר פ"ג, ו. תורתנו הנצחית: תניא רפ"ז. קו"א ולהבין פרטי בסופו.

הוראה: ראה זח"ג נג, ב.

בידוע כו': ראה עבודה זרה ג, א. במדב"ר פ"ב, ג.

המעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

קנט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

בברכות השי"ת בכל המצטרך לה, כולל ברכה לחרות אמתית מכל ענינים
המבלבלים, ולחג הפסח כשר ושמח.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ש.מ. סימפסאן, מזכיר

נ.ב. בנוגע להשידוך שכתבה מאז — בטח החליטו שניהם לייסד
ביתם על יסודי התורה והמצוה — ויהא השידוך בשעה טובה ומוצלחת.

יא'תעה

[ט' ניסן, ה'תשל"ה]

ז"ע נתקבל [קובץ השירים] ות"ח ת"ח (וכמובן — ודאי יו"ל כמו
דע"ע).

וג"ז מזכיר ומעורר השייכות המיוחדת דחה"פ (וכתוצאה — גם ימי
ההכנה דחג זה) לשירה, ו(לאח"ז) ושיר — ל' זכר דוקא דלעת"ל וכנאמר
בהגש"פ: ונאמר לפניו שיר חדש, בב"א אכ"ר.

יא'תעו

[ט' ניסן, ה'תשל"ה]

נת' ות"ח ודבר בעתו כו' ואשרי חלקם ודכל המסייעים וכו' —
שליט"א.

יא'תעה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה צבי מאיר שטינגמן מט' ניסן תשל"ה. אגרות נוספות
אליו — לעיל חכ"ח י'תתסט, ובהנסמן בהערות שם.
במכתבו: „לקראת יום י"א (ר"ת יום אורה) ניסן, הנני בזה למלא את ברכתו (וכנראה גם
פקודתו) של כ"ק אד"ש בנתנו לי אשתקד בער"פ מצה שמורה שלימה, לאמור: כי המצה השלימה
היא אות וסימן לקובץ שירים חדש בשנה הבעל"ט. ובכן, בנשיאת לב ורעד נפש, אני מגיש בזה שי
את קובץ השירים הרצוף, אשר יוקדש בשעת הדפסתו בע"ה ל— מש"ם (בר"ת) רועה אבן ישראל.”
ושיר .. דלעת"ל: ישעי' מב, י. וראה מכילתא בשלח טו, א. הובא בתוד"ה ה"ג ונאמר — פסחים
קטז, ב. ועוד.

יא'תעו

מצילום כתי"ק, על גליון דו"ח מו"ה יוסף יצחק פריז וווגתו, מט' ניסן תשל"ה — ע"ד הספק
הלימודים בת"ת לילדי הפאבליק סקול'ס.
נת' ות"ח כו': חוברת ה'2 מהת"ת, לקראת י"א ניסן.
ודבר בעתו כו': משלי טו, כג.

אזכיר עה"צ ולחה"פ כו"ש וכל המברך מתברך בבר[כתו] של הקב"ה כו'.

יא'תעז

[ט' ניסן, ה'תשל"ה]

קודם שתהיי לה פרנסה **בטוחה** כאן — אין כדאיות הוצאות הנסיעה, **קושי** החיפוש כאן **וכו' וכו'**.

תברר ע"ד אפשריות עליתם לאה"ק — שע"ד הרגיל משלמים הוצאות הנסיעה, עוזרים בחדשים הראשונים (משא"כ בארצה"ב).

יא'תעח

בי"ה, י"א ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

לקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע לו ולכל אשר לו ברכת חג הפסח כשר ושמח וחירות אמתית, חירות מכל דאגות בגשמיות וברוחניות ומכל ענינים המבלבלים עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב, ולהמשיך מחירות ושמחה זו בכל ימות השנה.

בברכה.

וכל המברך מתברך כו': ראה סוטה לת, ב. ירושלמי ברכות ספ"ח, הובא בתוד"ה ואברכה — חולין מט, א.

יא'תעז

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה צבי הירש צאָהלער מציריך, מט' ניסן תשל"ה — בו כותב ע"ד זוג קשישים, ולהם בן יחיד שמצב בריאותו אינו בטוב מלידתו, והאם חושבת אולי לבוא לארצה"ב בכדי למצוא פרנסה שיוכל אולי להטיב את מצבם ומצב הבן, ומציאת שידוך מתאים בשבילו.

יא'תעט

בי"ה, י"א ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל בכל מקום ומקום
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בהמשך צום בריוו פון ראש חודש ניסן, אין וועלכן עס איז באַרירט געוואָרן דער ענין פון זמן חרותנו אין דעם דאָפּלטן זין: די באַפּרייאונג פון אידן און די באַפּרייאונג פון דער שכינה, כביכול, ווי דאָס ווערט אָנגעדייטעט אין מערערע פּסוקים און מאמרים פון חכמינו ז"ל, אַז ווען אידן גייען אין גלות, גייט די שכינה (אין גלות) מיט זיי (גלו למצרים שכינה עמהו), און דעריבער איז די גאולה אין אַן אופן פון גוי ואלקים (פּאָלק און גיט), דערביי איז אָנגעוויזן געוואָרן ווי אַזוי אמתיע באַפּרייאונג דאָרף זיך אויסדריקן אין לעבן אין אַ כּסדר־דיגער שטרעבונג צו חרות און רחבות סיי אין די באַציאונגען פון בין אדם למקום (טוב לשמים) און סיי אין די באַציאונגען פון בין אדם לחברו (טוב לבריות), (בין אדם לאלקים, בין אדם לגוי),

וועלן מיר זיך דאָ אָפּשטעלן אויף אַ טיפּערע נקודה אין דעם, און דאָס איז, אַז אין צוגאָב צו חרות און רחבות אין ביידע דערמאָנטע געביטן, פּאָדערט אמתיע חרות אַז יעדער פעולה, סיי אַ פעולה אין דעם

גלו .. עמהו: מגילה כט, א. ספרי למסעי לה, לד (ומסיים: לאדום שכינה עמהם. וידוע הדיק שבכ"מ בדא"ח מביא גלו למצרים ובכ"מ — גלו לבבל, ובכ"מ — גלו לאדום).

יעדער פעולה: לכאורה קשה ממ"ש (בצוואת הריב"ש ו) באו"ת להח"מ ד"ה צדיק

יא'תעט

נדפסה בהגש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים ח"ב ע' תרסד. תרגום האגרת בלה"ק נדפס ב,תורת מנחם — אגרות מלך" ח"ב ע' קיג.

בריוו .. ניסן: לעיל אגרת יא'תסז.

וידוע הדיק: ראה גם סה"ש תש"נ ח"ב ע' 451 ואילך. וש"נ.

דעריבער .. גוי ואלקים: ראה לקו"ש ח"ג ע' 959 הערה 13. תורת מנחם חכ"ח ע' 19 הערה 63.

טוב .. לבריות: קידושין מ, א.

בצוואת הריב"ש: הוצאת קה"ת — כב, ב.

(ובאר"ת: הוצאת קה"ת — עו, ג.

קו פון טוב לשמים און סיי אַ פעולה אין דעם קו — טוב לבריות, זאָל
איינשליסן אין זיך ביידע קוים, און אין אַן אופן פון אומבאַגרענעצקייט
און ברייטקייט אין ביידן,

— וואָס איז, דרך אגב, אויך אַ שריט אויף צו פאַרטיפען און
פאַרפאַלקאַמענען דעם ענין פון אמת'ער אחדות אין דער גאַנצער בריאה
— וואָס דאָס איז דאָך די אויפגאַבע פון אַ אידן אַלס אַ יחיד און אַלס
אַ פאַלק: **גוי אחד בארץ** לויט דעם אָפטייטש אַ פאַלק וואָס מאַכט
(אַנטפלעקט) איינהייט (אויך) אין ערדישע זאכן.

* * *

ולדוגמא, אָנהויבנדיק מיט פסח, זעען מיר, אַז ווען אַ איד גייט
פראַווען דעם סדר אין דעם בעסטן אופן פון **טוב לשמים** —
דורכגעדרונגען מיט דאַנקבאַרקייט צום אויבערשטן פאַר דער גאולה, און
לעבט איבער די אייגענע גאולה, לויט דעם נוסח **אשר גאלנו** (אין צוגאַב
צו) **וגאל את אבותינו** — דאָרף ער אָבער אָנהויבן דעם סדר מיט דער
הכרזה (אויסרוף) „כל דכפין“, „כל דצריך“ גלייך צוציען צום סדר-טיש
די אַלע וועלכע קענען ניט פראַווען דעם סדר אַליין,

כתמר, אבל ראה שם ד"ה מותר להתגרות דגם צדיק זה עוסק בגמ"ח. ויתרה מזו —
דמתגרים בו כו' עיי"ש. וראה זח"א סז, ב. ולהעיר גם מהפס"ד (רמב"ם הלי תשובה פיג,
ה"ד) דצריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו הוא וכן כל העולם חציו זכאי
וחציו כו' עשה מצוה אחת הרי הכריע אי"ע ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם
תשועה והצלה.

דעם אָפטייטש: אגה"ק ס"ט.

דעם נוסח: בברכת (שבמקום ברכת) הנסים דחה"פ (רש"י בסי' האורה. אבודרהם).
פסחים קטז, ב.

אין צוגאַב צו: ואדרבא מקדימה לגאל את אבותינו.
אָנהויבן דעם סדר: קודם ל„והגדת לבנך“ (ובתור הקדמה לזה — שלכן נכלל בסימן
„מגיד“).

ד"ה מותר להתגרות: או"ת שם קז, ג.

גוי אחד בארץ: שמואל-ב ז, כג.

קודם .. ובתור הקדמה כו': ראה גם הגש"פ שם ח"א ע' פג ואילך.

נאָכמער — דער גאַנצער סדר הגדה איז באַגרינדעט אויף „והגדת לבנדך“ — דערציילען (און פועל'ן) אויף אַ צווייטן,

און לבנדך מיינט דאָך אַלע קינדער, אַלע ארבעה בניס,

און אויך, לויט דעם פירוש פון חכמינו ז"ל לבניך — אלו התלמידים, מיינט מען דאָך אויך דאָ ניט נאָר די אייגענע בניס, נאָר יעדן איינעם אויף וועמען מ'קען משפיע זיין און דערנענטערן צו אידישקייט.

דאָס גלייכן אין צוזאַמענהאַנג מיט שבועות, זמן מתן תורתנו, וואָס לויט דער אויסטייטשונג פון זמן חרותנו, מיינט דאָ אויך ביידע זאַכן: אונזער תורה, וואָס דער אויבערשטער האָט אונז געגעבן, און תורת ה', וואָס דער אויבערשטער כביכול אַליין היט אויך אָפּ תורה ומצוות, ווי דער מדרש לערנט דעם פסוק מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל — אַז דאָס זיינען דבריו, חוקיו ומשפטיו, דברים, חוקים און משפטים — וואָס דער אויבערשטער איז מקיים. אַזוי אויך אין דעם ענין פון תלמוד-תורה, וואָס תלמוד תורה כנגד כולם, ער לערנט תורת ה', די תורה

באַגרינדעט .. והגדת: שלכן נקראת הגדה (אבודרהם).

והגדת לבנדך: שמות יג, ת. וראה פרש"י שם יג, ה. (ובהגדה) שבבן הכי קטן — שאינו יודע לשאול — הכתוב מדבר. ובירוש' פסחים (פ"י, ה"ד) שהוא למטה מבן טיפס. **פועל'ן** .. אויף אַ צווייטן: או על עצמו בתור צווייטער וכפס"ד **דשואל** א"ע מה נשתנה .. ואח"כ **עונה**. וראה פרש"י עה"פ זכור את יום השבת (שמות כ, ח): **תנו לב** (וידועים דברי הרמב"ם ה"ל חומ"צ רפ"ז (ובסה"מ"צ מ"ע קנז) דלמדים זכור דיצי"מ מזה דשבת. וראה פסחים ק"ז, ב. שמו"ר ס"פ בא. מפרשי הרמב"ם שם).

ארבעה בניס: שכולל כל העולמות (אריז"ל בסידורו ובכ"מ. וראה לקוטי לוי"צ לחי"א ע' פח).

לבניך — אלו התלמידים: דברים ו, ז ובספרי שם (הובא בפרש"י שם).

דער מדרש לערנט: שמו"ר פ"ל, ט.

מגיד .. לישראל: תהלים קמו, יט. ובסידור בפסו"ד ד"ה זה: מגיד ל' המשכה ממהות למהות שלא בדרך עילה ועלול.

וכהפס"ד דשואל א"ע: פסחים קטז, א. טושו"ע ס' תעג ס"ז. ושו"ע אדה"ז שם ס"מ. וראה גם לקו"ש חי"ב ע' 43.

וידועים דברי הרמב"ם כו': ראה בארוכה לקו"ש חכ"א ע' 68 ואילך. הגש"פ שם ח"ב ע' תטו ואילך.

ובסידור בפסו"ד: סידור עם דא"ח סה, א.

תלמוד .. כולם: פאה פ"א מ"א.

וואָס דער אויבערשטער איז זיך **משתעשע** מיט איר און **קורא כנגדו** (לערנט מיט אים) — איז ניט גענוג וואָס ער לערנט אַליין, נאָר, ווי דערמאָנט, עס דאַרף זיין **ושננתם לבניך אלו התלמידים**. נאָך מער: דער העכסטער אופן אין תלמוד תורה איז תלמוד תורה דרבים, און ווען קען ער גוט פאַרשטיין תורה, ווען ער לערנט מיט אַ צווייטן, **מתלמידי יותר מכולם**.

דאָס גלייכן אויך אין צוזאַמענהאַנג מיט סוכות, שמיני עצרת און שמחת תורה, **זמן שמחתנו**, וואָס ווי דערמאָנט, מיינט דאָס (אויך) די צווייאַגע שמחה: די שמחה פון אידן (מיטן אויבערשטן און מיט דער תורה), און די שמחה פון דעם אויבערשטן און די תורה (מיט אידן) — דאַרף די דאָזיגע שמחה, ווי שמחת יום טוב בכלל, זיין אין אַן אופן פון **ושמחת בחגך, אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך**, אַז די שמחה זאָל דורכנעמען ניט נאָר עם אַליין נאָר אויך זיין הויזגעזינד, ביז אויך דעם גאַנצן אַרום, ביז אפילו דעם „פרעמדן“ און אַלע וואָס שטייען נאָך „ביים טויער“.

* * *

אַזוי אויך אין דעם געביט פון **טוב לבריות**, ווען איז אין דעם דאָ אמתיע חרות, בשעת דאָס איז (אויך) **טוב לשמים**, וואָרום אויב די פעולה וואָס ער טוט בין אדם לחברו איז מצד זיין אייגענעם שכל אָדער

משתעשע מיט איר: משלי ח, ל. תניא קוויא סדי"ה דוד זמירות. לקו"ת ד"ה זה. סדי"ה ויצא תרס"ו. — ולהעיר שבכתוב (שם) ג"כ ב' הענינים: שעשועים גוי לפניו גוי את בניא. וראה סדי"ה ואהי אצלו תר"ל.

קורא כנגדו: תדבא"ר רפ"ח. יליש איכה רמז תתרלד. וראה לקו"ת נצבים סדי"ה כי המצוה הזאת.

תלמוד תורה דרבים: להעיר משו"ע אדה"ז או"ח ספ"ט, ס"ז. סק"ו, ס"ד. סר"צ, ס"ד. הלי ת"ת פ"ד, ס"ד.

מתלמידי יותר מכולם: תענית ז, א.

ושמחת .. בשעריך: דברים טז, יד.

אמתיע חרות .. טוב לשמים: יתרה מזה בכתר ש"ט (ס"ו). ד"ה והדבר) דע"י תקריבון אלי מברר ספקות כ"ו.

לקו"ת ד"ה זה: ד"ה ואהי אצלו במדבר יז, ד ואילך.

סדי"ה .. תרס"ו: המשך יו"ט של ר"ה תרס"ו ע' ק.

סדי"ה .. תר"ל: סה"מ תר"ל ע' קנו.

שמחתנו .. ווי דערמאָנט: לעיל אגרת יא'תסז. וש"נ.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

קסה

אייגענעם געפיל, איז דאָס באַגרענעצט און אָפּגעמאַסטן לויט זיין אייגענעם באַשרענקטן שכל און באַשרענקטן געפיל. ער טוט דאָס מצד זיין טבע, זיין איינגעפורמטע נאַטור, ווי דער ענין איז אַרומגערעדט געוואָרן באַ פאַרשידענע געלעגנהייטן.

* * *

און פונקט ווי דאָס איז אין די קוים פון תורה און גמילות חסדים, ווי אויבענדערמאָנט, אַזוי איז דאָס אויך אין דעם קו פון עבודה זו תפילה.

כידוע, זיינען די טעגלעכע תפלות איינגעשטעלט געוואָרן אויפן אָרט פון די קרבנות, וואָס אין פשטות גייט דאָס אויף דעם קרבן תמיד, דער טאָג־טעגלעכער קרבן וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין בית המקדש אינדערפרי און פאַרנאַכט. דער קרבן תמיד איז צוזאַמען דערמיט וואָס ער איז געווען אַן עולה, כליל לה', „אינגאַנצן פאַר ג־ט“, האָט דאָס אָבער געדאַרפט זיין אַ קרבן ציבור, מיט דער באַטייליקונג און פאַראייניקונג פון אַלע אידן, דורך דעם מחצית השקל,

ובפרט לויט ווי דערקלערט אין ספרי־מוסר, איז איינער פון די רמזים פון מחצית השקל, אַז אַ איד איז אַ גאַנצע זאָך נאָר ווען ער איז צוזאַמען מיט אַ צווייטן אידן. דאָס ווערט נאָך מער אונטערשטראַכן דורך דער הוראה, אַז בשעת אַ איד שטעלט זיך דאַוונען, אפילו ביחידות, דאַרף ער זאָגן פאַרן דאַוונען: **הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך.**

* * *

באַגרענעצט און אָפּגעמאַסטן: להעיר מד"ה אשר ברא תרפ"ט פ"ד ואילך.

תפלות .. קרבנות .. תמיד: ברכות כו, ב. וגם מוספים.

פשטות .. קרבן צבור: אבל יש גם תפלת נדבה והיא במקום קרבן יחיד (טושויע

אוי"ח סק"ז). כן להעיר שתפלת ערבית שכנגד איברים ופדרים שלא נתעכלו דקרבנים כל

הלילה — גם דקרבן יחיד דינם כן.

כליל לה': שמואל"א ז, ט.

ספרי מוסר: בינה לעתים ועוד.

זאָגן .. הריני מקבל .. כמוך: אדמו"ר הזקן בסידורו (משא"כ בפע"ח ש"ה פ"א

להעיר מד"ה כו: סה"מ תרפ"ט ע' 90.

עבודה זו תפלה: תענית ב, א.

וגם מוספים: שו"ע אדה"ז ר"ס רפו.

ערבית שכנגד איברים ופדרים: ברכות כו, ב. שו"ע אדה"ז ר"ס פט.

זאָגן .. הריני מקבל: ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 374 ובהנסמן בהערה 10.

וויבאלד אַז די גאולה פון איצטיגען גלות וועט זיין **כימי צאתך מארץ מצרים**, וואָס, ווי אויבנגעזאָגט, איז דאָס געווען אין אַן אופן פון **כהושעת גוי ואלקים**, איז דערפון פאַרשטאַנדיג, אַז די הנהגה און מדה וואָס איז מקרב די גאולה — איז די השתדלות און טאַן אין ביידע געביטן, אין **טוב לשמים**, העלפן אויסלייזן שכינתא מגלותא, און אין **טוב לבריות**, אַז קיין איד זאָל חלילה ניט פאַרפאַלן ווערן אין גלות

— דורך דער עבודה אין אַלע דריי קוים פון תורה, עבודה וגמילות חסדים, מיט אַן אמתיע חרות, ווי אויבנדערקלערט.

זייהי רצון, אַז דורכדעם וואָס אידן וועלן זיין **כולנו כאחד**, וועט מען זען גלייך בגלוי דעם **ברכנו אבינו**, און עס וועט גלייך מקויים ווערן **ביום ההוא יהי ה' אחד ושמו אחד**, דורך דער עבודה פון **גוי אחד בארץ**, און — ואלקים מלכי מקדם פועל ישועות בקרב הארץ, בגאולה האמתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

בכבוד ובברכת חג הפסח כשר ושמה,

מנחם שניאורסאהן

„שיקבל עליו“). וראה שיחת ל"ג בעומר תשי"ח (לקו"ד ח"ג) בזה מהבעש"ט, הה"מ ואדה"ז.

כימי .. **מצרים** : מיכה ז, טו. וראה אוה"ת עה"פ (ע"פ הזהר ומד"ר, עיי"ש) בסופו — דיהיו נפלאות גדולות יותר מביצי"מ.

כולנו .. **אבינו** : בברכת שים שלום, סיום וחותרם **כל** תפילת עמידה. ראה תניא פי' לב.

ביום .. **אחד** : זכרי' יד, ט.

ואלקים .. **הארץ** : תהלים עד, יב. ובב"ר (פט"ו, ג) דמתקן השכר קודם הפעולה, מקדם.

לקו"ד ח"ג: תקיד, ב. ולאח"ז בשה"ש תשי"ח ע' 225.

אוה"ת עה"פ: נ"ך ח"א ע' תפו.

תהלים עד, יב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר (מתחיל מי"א ניסן).

יא'תפ

בי"ה, י"ב ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

מכתבה קבלתי, והשי"ת ימלא משאלות לבבה לטובה בתוכן
הכתוב.

ובעמדנו בימים שלפני חג המצות, זמן חרותנו, בודאי יודעת סיפור
חכמינו ז"ל אשר בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים. והרי כל
סיפורי תורתנו הנצחית, תורת-חיים – הוראה בחיים – הם הוראות
והדרכות נצחיות לכל אחד ואחת מבני ובנות ישראל בכל עת ובכל מקום.

ומובן אשר באם יש הוראה בתורה להנהגה מתאימה, בידוע
שהבורא, בורא האדם ונותן התורה, נותן תחילה הכח והאפשרות
לקיימה בפועל, שאם לא כן אין מקום, אפילו בשכל אנושי, לתת הוראות
שאינן ניתנות לביצוע. נמצא שאין הדבר תלוי אלא ברצון האדם.

ויהי רצון שתעשה ברוח האמור, במעשה בפועל בחיי היום-יום,
שהרי המעשה הוא העיקר, ותעשה בזה בחיות ובשמחה. וזה יוסיף גם כן
בברכות השי"ת בכל המצטרך, כולל ברכה לחרות אמתית מכל ענינים
המבלבלים, ולחג הפסח כשר ושמת.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

יא'תפ

ראה גם לעיל אגרת יא'תעד.

סיפור חכמינו ז"ל .. ממצרים: סוטה יא, ב (ע"פ גירסת ילקוט שמעוני תהלים רמז תשצה).

במדב"ר פ"ג, ו.

תורתנו .. הוראה: ראה זח"ג נג, ב.

נותן תחילה הכח: ראה עבודה זרה ג, א. במדב"ר פי"ב, ג.

שאינן הדבר .. ברצון האדם: ראה זח"ב קסב, רע"ב.

המעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

יא'תפא

בי"ה, י"ב ניסן, ה'תשל"ח
ברוקלין, נ.י.

להתלמידים ולהתלמידות ביה"ס „אהלי תורה" במיאמי
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נתקבלו המכתבים שלכם והנני מודה לכל או"א מכם בעד
הברכות והאיחולים.

וכבר מלתי אמורה בתורתנו הק' בהבטחת הקב"ה לאברהם אבינו
„ואברכה מברכך“, שכל המברך יהודי מתברך מהשם יתברך מקור
הברכות.

ויהי נועם ה' על כל או"א מכם להתברך מידו המלאה הפתוחה
הקדושה והרחבה בכל המצטרך, ולכל לראש ללכת מחיל אל חיל בלימוד
תורתנו תורת חיים וקיום מצותי עליהן נאמר וחי בהן, מתוך בריאות
ושמחה וטוב לבב.

ובעמדנו ערב חג המצות, זמן חרותנו, בודאי יודעים אתם שגאולת
מצרים הייתה קשורה ביחוד בילדי ישראל, אשר באהבתם ומסירותם אל
ה' היו למופת גם להגדולים. והרי סיפורי התורה הם הוראה וגם נתינת
כח לכל אחד ואחת מבני ובנות ישראל.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח ולהצלחה בכהני"ל.

יא'תפא

והאיחולים: לכבוד יום ההולדת י"א ניסן.

„ואברכה מברכך: לך לך יב, ג.

מידו .. והרחבה: נוטח ברכת המזון.

ללכת מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

עליהן נאמר: אחרי יח, ה.

שגאולת מצרים .. בילדי ישראל .. גם להגדולים: סוטה יא, ב (הכירוהו תחלה).

סיפורי התורה .. הוראה: ראה זח"ג נג, ב.

וגם נתינת כח: ראה עבודה זרה ג, א. במדב"ר פי"ב, ג.

יא'תפב

ב"ה, י"ב ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר מיכאל שי עוזר

שלום וברכה!

באיחור נתקבל מכתבו מכ"ב בשבט, בו כותב על דבר המקום שנמצא בו ואם אפשר לעשות שם בהפצת היהדות.

מובן מעצמו שלא רק שאפשר ויכולים לעשות בזה, אלא כיון שיכול הרי מוכרח הוא לעשות. וידוע פירוש רבותינו ז"ל מה' מצעדי גבר כוננו, שההשגחה הפרטית מכוונת צעדי כל יהודי לבוא למקום פלוני לעזור ליהודי בגשמיות ועל אחת כמה וכמה ברוחניות, והיא בעצם תכלית הכוונה אף שבחיצוניות נראה שהיתה לו כוונה צדדית.

ובפרט שעל פי הידיעות יש בהעיר שיראז קהלה גדולה של יהודים ועל פי אותן הידיעות גם כן ברור שאפשר לפעול כמה וכמה בעניני חינוך שם, ובהפצת היהדות בכלל.

והתקוה שלא רק יעשה בזה בעצמו אלא גם ישפיע על אחרים לעשות בזה, ואפילו אם מישוהו לא יקבל בפעם ראשונה, הרי אמרו חכמינו ז"ל, "עד מאה פעמים". וידוע מאמר נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם אבי זקנו אדמו"ר הצמח-צדק, בהדגשת תורת הבעל-שם-טוב, על הכתוב "כי תהיו אתם ארץ חפץ", אשר כשם שחכמי הטבע לא ישיגו ולא יעריכו כל אוצרות הטבע אשר הטביע הבורא בארץ, כי הכל הי' מן העפר, כך אי אפשר להעריך האוצרות שהטביע הבורא בכל אחד ואחת מבני ישראל שהם "ארץ חפץ" של הקב"ה. אלא שצריך לגלות אותם על ידי חפירה

יא'תפב

פירוש רבותינו ז"ל: ראה אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' תקסא (נעתק ב"היום יום" יד חשוון), שם ח"ה ע' קג (נעתק ב"היום יום" י תמוז). ועוד.

מה' מצעדי גבר כוננו: תהלים לו, כג.

אמרו חכמינו ז"ל: ב"מ לא, א.

וידוע מאמר נשיא דורנו .. תורת הבעל-שם-טוב: "היום יום" יז אייר.

כי תהיו אתם ארץ חפץ: מלאכי ג, יב.

הכל הי' מן העפר: קהלת ג, כ.

חרישה וזריעה, פעמים בקל ובפעמים בהשתדלות יותר, אבל כלל אמרו
שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם.

ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור, וזכות הרבים מסייעתו.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח.

יא'תפג

ב"ה, י"ב ניסן, היתשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יצחק שי' שגב, אל"מ
מפקד אזור סיני

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו בו מביע התרשמותו מביקור אנשי חב"ד
ביחידתו בקשר עם מבצע פורים ומצות משלוח מנות והעידוד שהביאו
להחיילים והמפקדים שיחיו וכו'.

ויהי רצון שגם להבא יוכלו יהודים לעודד ולחזק איש את רעהו
מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, [מנוחה] כפשוטה, עידוד המביא לידי
מעשה, קיום המצוות בחיי היום-יום, חיים הראויים לשמם. וזה ימהר
קיום היעוד ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד, כלומר שלא רק
שלא תהי' מלחמה אלא אפילו לא יהי' פחד ממלחמה.

ולקשר בענין שהוא מענינא דיומא בפרוס עלינו חג המצות, זמן
חרותנו. ידוע שכל ענין בתורתנו, תורת אמת, מדוייק הוא בכל פרטיו,
שהרי זוהי מדת האמת. והנה משעה שיצאו אבותינו, עם בני ישראל,
ממצרים נקראו „צבאות ה'". ואף על פי שאין מקרא יוצא מידי פשוטו,

כלל אמרו .. פעולתם: ראה ס' הישר לר"ת שי"ג. הובא בשל"ה סט, א.

יא'תפג

מביקור אנשי חב"ד ביחידתו: ראה גם אגרת הבאה. לעיל יא'תמב, ובהנסמן בהערות שם.

היעוד: **בחקותי כו, ו.**

משנה שיצאו .. „צבאות ה'": **בא יב, מא.**

שאיין .. פשוטו: **שבת סג, א.**

כ"ק אדמו"ר זי"ע

קעא

וכמובא בכמה מקומות „מבן עשרים שנה ומעלה יצא צבא בישראל“, אבל אין זה ממצה כל הענין של „צבאות ה'“, וגם אין זה העיקר, שהרי הקדמה ליציאת מצרים היתה – „משכו ידיכם מעבודה זרה“ של מצרים, ותכלית הכוונה וההשלמה היתה, כלשון הפסוק „בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה“ – קבלת התורה במעמד הר סיני.

מכאן לימוד נצחי והוראה נצחית בתורתנו הנצחית, שיהודי צריך לדעת שאף שצריך לעשות כל ענינים טבעיים בדרך הטבע, ועד לענין של צבא והגנה וכו', אבל ביחד עם זה צריך להיות חדור בהידיעה ובהכרה שההצלחה בזה קשורה בנשמה של כל דבר, כלומר בפנימיות שבו, שהוא ענין של תעבדון את האלקים על ההר הזה, קבלת התורה ומצותי בהקדמת נעשה לנשמע, בחיי היום-יום. וזה מבטיח אשף צבאות ה' יוצאים ביד רמה, זאת אומרת, שלא רק שלא הי' צורך במלחמה כדי לצאת ממצרים, מיד פרעה ועבדיו, אלא אדרבה המצרים עזרו בזה וזרו את היהודים למהר לשלחם מן הארץ, כמסופר בתורתנו.

וכמדובר כמה פעמים, הוראה נוספת בזה, שכשיהודים בצבא יודעים שהם צבאות ה', שאז, כלשון הכתוב, הי' אלקיך מתהלך בקרב מחנך, הרי נכון לבם בטוח בה' והולכים מחיל אל חיל, תרתי משמע, עד תכלית השלמות בנצחון – שלכתחילה אין מלחמה, כנ"ל.

בפ"ש למר ולכל חיילי ומפקדי האזור ובברכה לחג הפסח כשר ושמח.

„מבן עשרים .. בישראל“: במדבר א, ג.

„משכו .. זרה“: שמות רבה פט"ז, ב.

כלשון הפסוק: שמות ג, יב.

שאף .. הטבע: ראה גם לעיל אגרת יא'תמב.

קבלת .. לנשמע: שבת פח, א.

יוצאים ביד רמה: בשלח יד, ח.

כמסופר בתורתנו: בא יב, לג.

כלשון הכתוב: תצא כג, טו.

והולכים מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

יא'תפד

בי"ה, י"ב ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר חנני שי דני, סרן
מפקד המחנה ד.צ. 1149. צה"ל

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו, והנני מודה לו בעד שימת לבו לכתוב לי
מההתרשמות, שלו ושל חיילי יחידתו שי, מביקור אנשי חב"ד.

ויהי רצון שגם להבא יוכל כל אחד לעודד ולחזק איש את רעהו
מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, מנוחה כפשוטה, עידוד המביא לידי
מעשה, קיום המצוות בחיי היום-יום, חיים הראויים לשמם, וזה ימהר
קיום היעוד ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד, כלומר שלא רק
שלא תהי' מלחמה אלא אפילו לא יהי' פחד ממלחמה.

בברכה למר ולכל חיילי יחידתו שיחיו לבשורות טובות ולחג הפסח
כשר ושמח.

יא'תפה

בי"ה, י"ב ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

טלי תחיי ערוסי

ברכה ושלום!

שמחתי לקבל מכתבך.

ויהי רצון שכשם שאת מדליקה נר שבת ויוס-טוב כן יאיר מזלך

יא'תפד

מביקור אנשי חב"ד: ראה גם אגרת הקודמת. לעיל יא'תמב, ובהנסמן בהערות שם.
היעוד: בחקותי כו, ו.

יא'תפה

נר שבת ויוס-טוב: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

קעג

ותלכי מחיל אל חיל בדרך התורה והמצוה, כי נר מצוה ותורה אור,
כיאות לבת ישראל נאמנה, בת אמותינו שרה רבקה רחל ולאה. והרי זהו
הדרך לקבלת ברכות ה' בכל המצטרך גם בגשמיות.

כיון שמכתבך נכתב בפורים, והמענה בימים אלה הקרובים לחג
הפסח, אשר בשני חגי-גאולה אלה גם יחד הי' לנשי ובנות ישראל חלק
חשוב ביותר בנסים שנעשו לאבותינו ובגאולת העם כולו, בודאי גם לימוד
זה יהי' נר לרגלך ואור לנתיבתך להאיר דרכך בחיים, בחיי היום-יום,
בהדגשה מיוחדת על גודל הזכות והאחריות של נשי ובנות ישראל בכל
דור ודור, לרבות דורנו זה וזמננו עתה.

ולקראת חג המצות, זמן חרותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה,
הנני שולח ברכתי לך, ועל ידך לכל בני המשפחה שיחיו, ברכת חג הפסח
כשר ושמח וחרות מכל עניינים המבלבלים לעבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.
בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

נ.ב. תודה מיוחדת בעד הציור הנחמד.

יא'תפו

ב"ה, י"ב ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הד"ר ... שי'
חיפה

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ה אדר, שנתקבל באיחור,

בודאי לדכותי לא נצרך להסביר שבתקופתנו זו בכדי להשפיע על
בנים ובנות מבוגרים הסיכויים גדולים יותר כשההשפעה באה מאנשים

ותלכי מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.

בשני חגי .. לנשי ובנות ישראל .. כולו: מגילה ד, א (לענין פורים). סוטה יא, ב (לענין פסח).

נר לרגלך ואור לנתיבתך: ע"פ תהלים קיט, קה.

לא קרובים ביותר או בכלל מהמשפחה, אלא מידידים. שזה צד השווה ברוב המקרים. ויש עוד מקרים שאדרבה, הנסיון והדברים בזה מצד ההורים מביאים לידי תגובה הפכית.

עוד נקודה שגם בזה אין צורך בביאור נרחב למר שהנהגה יומית מכל הרוצים בטובתה ועל אחת כמה וכמה הורי, על פי רצון ה' מוסיפה בברכת ה' וממהרת ההצלחה. וכמו בכל טיפול רפואי, לא חשוב כל כך שהרופא יבין הטעם שהטיפול והסממנים מועילים ומרפאים, אבל העיקר שידוע מנסיונו או של כמה וכמה מומחים במקצוע שטיפול זה מועיל. וככל התנאים האלה וביתר שאת הוא בנוגע לקיום המצוות של תורתנו, תורת חיים (הוראה בחיים), כנראה מדברי ימי עמנו ישראל שקיום המצוות בחיי היום־יום הוא חוט הזהב משך שלשת אלפים וחצי שנות קיומו, תוך תנאים שונים ומשונים וברוב הזמן בגלות בין עמים עויינים ושונאים. והרי נתקיימו ונתגברו על כל המניעות והתלאות, ואדרבה יצאו מחוסנים, דוקא על ידי חיי יום־יום בקיום מצוות מעשיות. בה בשעה שכל שאר העניינים, כגון לשון המדוברת, עצמאות מדינית, ותרבות וכדומה, נתחלפו מן הקצה אל הקצה, כידוע לכל היודע פרק בדברי ימי ישראל. ולא עוד, אלא שבכל דור ודור, מתחיל מארבעים יום אחר מתן־תורה שהיו כבר אז עובדי העגל, ודוגמתם מדור לדור, שסטו מדרך התורה והמצוה, הרי או שחזרו ושבנו לדרך חיים מסורתיים במעשה בפועל, או שר"ל נטמעו בין העמים ולא נשאר מהם שריד ופליט.

ובעמדנו בימים ערב זמן חרותנו, יהי רצון שכל אחד ואחת בתוככי כלל ישראל יגיע לחרות מכל עניינים המבלבלים. וכמו שהוא בחיי הפרט, על דרך זה גם בחיי הכלל, ובנוסח ההגדה של פסח: והיא שעמדה לאבותינו ולנו כו' והקב"ה מצילנו מידם, ועד לקיום היעוד כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

יא'תפו

להשפיע .. מידידים: ראה גם לעיל אגרת יא'תלת. לעיל חיי"ט זצב. חכ"ג ח'תשמב. ח'תתקע. חכ"ד ט'קעז. ט'קצט. ט'ריט. חכ"ז י'תקט. חכ"ט יא'רה.

עוד נקודה: ראה גם לקמן אגרת יא'תקב.

תורת .. (הוראה): ראה זח"ג נג, ב.

כידוע .. בדברי ימי ישראל: ראה בפירוט יותר באגרת הבאה.

או שחזרו .. או שר"ל נטמעו: ראה גם לעיל ח"ט אגרת ב'תתקמב-ג. ח"ד ד'תשנג. חט"ו

ה'תשעא. ח"כ ז'תשנד. לקמן אגרת הבאה.

היעוד: מיכה ז, טו.

בכבוד ובברכה לחג הפסח כשר ושמח.

נ.ב. נהוג במצב כפי שמתארו לבדוק התפלין והמזוזות ולהוסיף בדיוק כשרות המאכלים.

יא'תפז

בי"ה, י"ב ניסן, ה'תשל"ח
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הד"ר ... שי
רמת גן

שלום וברכה!

הנני לאשר בזה קבלת מכתבו בו כותב בנוגע עידוד העליי של אחינו בני ישראל מאחורי מסך הברזל וכיצד להשפיע עליהם.

ידוע שיש שיטות בנוגע לאופני הפעולה בזה. ושיטתי היתה תמיד זו של דיפלומטיי שקטה, ואין כאן המקום להאריך.

מובן ומפורסם מאמר חכמינו ז"ל אין סומכין על הנס. ויש כר נרחב ללחוץ על הממשלה ואנשי במדינה שנמצאים שם שהם מצדם ילחצו על ממשלת אחר[ור] מסך הברזל. אולם מכמה סיבות לא ניצלו אפשריות זו, לא רק במילואה אלא אפילו בחלק חשוב, והחליפו בהפגנות וכו', וכנ"ל אכה"מ להאריך בזה.

ביחד עם הוראה האמורה שאין סומכין על הנס, הרי כל המתבונן בדברי ימי עם ישראל בכל המקומות ובכל הזמנים, ובפרט בקיום ואופן החיים של אחינו בני ישראל מאחורי מסך הברזל, רואה גם בעיני בשר שזהו נס גלוי. והלבוש הטבעי לקיומם וכו' היא נקודת היהדות ונקודת ההתקשרות וההמשך לאבותיהם ואבות אבותיהם ועד [לאברהם יצחק ויעקב, שרה רבקה רחל ולאה, אף שחלק מהם לא הבין פירוש התקשרות זו, חלק מהם שלא ראה מאורות יהדות מימיהם, או שלא ידעו איך לתרגם זה במעשה ואפילו בדיבור. אבל היתה דחיפה פנימית שלא נתנה להם מנוח וכו'.

יא'תפז

מאמר חכמינו ז"ל: זח"א קיא, ב. וראה שם רל, ב. פסחים סד, ב.

ולכן פעולה המוכרחת מצד כל אחד ואחת מאחינו בני ישראל, מבלי
 הבט באיזה מצב שנמצא בו בנוגע חייו הפרטיים ובנוגע לפעילותו בציבור,
 באם רק באמת רוצה לעזור לאחב"י מאחורי מסך הברזל, ובעזרה
 אמתית מבלי שום ספק שפועלת, הרי זה לכל לראש להפגין חיים יהודיים
 בחיי היום־יום, בגאון [ו]בגלוי לעיני כל, יהדות אמתית המוכרת לכל, הן
 ליהודים והן לאומות העולם, שזהו יהודי הממשיך שלשלת הזהב
 מאבותינו ואמהותינו, הורי אומתנו.

וכמובן אין מספיק כלל וכלל הדיבור על דבר זה ואפילו לא הרגש
 האמתי דרחמנא לבא בעי, כי אם צריך להיות מעשה כל יום באופן אשר
 כל עמי הארץ יראו כי שם ה' נקרא עליך, היינו בשמירת שבת ויום־טוב,
 כשרות אכילה ושתי' וכו', שבזה הכל מודים שזהו מיוחד לבני ישראל
 מעת היותם לעם.

וכמדובר כמה פעמים, אשר תנאי החיים ואופן החיים של עם
 ישראל במשך ההיסטורי שלו היו משתנים מהקצה אל הקצה בנוגע
 לכמה שטחים, כמו הלשון המדוברת (שגם בזמן כתבי הקדש כבר היו
 מדברים ארמית ואשדודית וכו') ובנוגע לעצמאות מדינית (שרוב דברי ימי
 עמנו היו בגלות), ובנוגע ללבוש וכל שאר העניינים הנקראים בשם
 „תרבות“, ציוליצי' בלע"ז, ואפילו באופן הבנת פנימיות התורה והמצוה
 (שהיו תקופות שביארו זה על דרך הדרוש, או החקירה, או הסוד, או
 כפשוטו) — והקו היחיד שלא נשתנה כלל וכלל הוא בנוגע לעשי'
 בפועל, קיום המצוות בפועל, וכנ"ל שמירת שבת, אכילת כשרות, קיום
 מצוות־עשה ושמירת מצוות לא־תעשה, שזהו הצד השווה בכל תפוצות
 ישראל בכל המקומות ובכל הזמנים. וכמודגש גם כן בזה, שבמשך אלפי
 שנות קיום עמנו ישראל עמדו בכל דור ודור אנשים שסטו מדרך
 האמורה, דרך התורה והמצוה, מתחיל תיכף לקבלת התורה בהופעת
 עובדי העגל, ואח"כ בהכנסם לארץ הקודש, בימי יהושע והשופטים
 והמלכים שהיו אז עובדי הבעל וכו', אבל כעבור משך זמן קצר לפי ערך,
 הרי או שחזרו בתשובה לחיק עמם ולדרך התורה והמסורה, או שנתבוללו
 ונטמעו בין העמים ר"ל מבלי שריד ופליט. ובודאי לדכותי אין צורך
 בביאור נוסף.

דרחמנא לבא בעי: סנהדרין קו, ב ובפרש"י. זהר ח"ב קסב, ב. ח"ג רפא, רע"ב.

כל עמי .. עליך: תבוא כח, י.

וכמדובר כמה פעמים: ראה גם לעיל אגרת הקודמת.

ויהי רצון שבקרוב ממש נזכה לקיום היעוד כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות בגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו.

בכבוד ובברכה לחג הפסח כשר ושמח.

יא'תפח

ב"ה, י"ב ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
הרב גדלי' ש"י קלפרמן

שלום וברכה!

בעתו נתקבל הספר „קור פראגראם ד'היסטואר זשוויוו", והנני מודה לו על שימת לבבו לשלחו לי.

בהזדמנות זו ארשה לי להזכיר למר על דבר המבצעים, אשר בודאי שמע עליהם, ובפרט מבצע הדלקת נר של שבת קודש – (נש"ק) על ידי ילדות שהגיעו לחינוך, וכן נר יום-טוב כמובן. ובידעי התענינותו בעניני חינוך, בודאי אין צורך להסביר לו גודל התועלת החינוכית שבמצוה יקרה כזו כהדלקת נר שבת ויום טוב.

עוד זאת, אף על פי שאין רצוני לדבר שלא בשבחן של יהודים, אבל בכמה בתים התחילו האמות להדליק נרות בהשפעת הילדות ששמעו על דבר זה בבית הספר. ובכמה בתים היתה עוד תועלת, שמחמת חוסר הידיעה בזה היו הנשים מדליקות נר שבת אחרי בוא בעליהן ממשרדם וכו', בשעה קבועה בין בקיץ ובין בחורף, מבלי להתחשב עם השקיעה, ומהילדות הפעוטות נודעו שצריך להדליק הנרות לפני השקיעה דוקא, כמו שהורו להן בבית-הספר בענין זה.

היעוד: מיכה ז, טו.

יא'תפח

הווי"ח .. קלפרמן: אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ז אגרת י"ט, ובהנסמן בהערות שם. הספר „קור .. זשוויוו": Cours Programme d'Histoire Juive (ג'ניבה 1970). מבצע .. (נש"ק): ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם. לפני השקיעה דוקא: ראה גם לקמן אגרות יא'תצח. יא'תקיג. התחילו האמות להדליק נרות בהשפעת הילדות כו': ראה גם שיחת י"ט כסלו (שיחות קודש תשל"ה ח"א ע' 219 ואילך).

ומכאן בנין אב להסיר מכשול גם בשטחים אחרים, כמו שהיו אצלי מקרים, שנתגלה שנשואות צעירות ובעליהן לא ידעו שעניני מקוה וטהרת המשפחה צריך לשמור גם אחר החתונה, וחשבו שיצאו בזה על ידי סידור קדושין כדת וכדין על ידי רב אורטודוקסי וכו'.

והשי"ת יאיר עיני כל אחד ואחת מישראל, ובפרט אלה הנקראים „עיני העדה“, על ידי חיזוק והפצת נר מצוה ותורה אור בכלל, ומצות נר שבת ויום טוב במיוחד, להאיר חשכת הגלות ובקרוב ממש נזכה לאור פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלמה.

ולקראת חג המצות, זמן חרותנו, הנני שולח ברכתי למר ולכל אשר לו, ברכת חג הפסח כשר ושמח וחרות אמתית מכל ענינים המבלבלים לעבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

בכבוד ובברכה.

יא'תפט

[נוסח המברק לקראת חג הפסח, היתשלי"ה]

חג הפסח כשר ושמחים שבת שלום וכל אחד ואחת יראו בקיום היעוד ואלקים מלכי מקדם פועל ישועות בקרב הארץ נראות ונגלות.

מנחם שניאורסאהן

יא'תצ

[יי"ט ניסן, היתשלי"ה]

לכל המשתתפים בחגיגת קרית חב"ד בצפת.

יהי רצון שתהא החגיגה בשמחה רבה ובהצלחה מרובה להחזיר עטרה ליושנה, יישוב החב"די בצפת עיר הקודש על כל פרטיו, ובאופן ובברכתו של הקב"ה בתוספת מרובה על העיקר ומתוך חירות מדאגות

אלה הנקראים „עיני העדה“: שלח טו, כד. ב"ב ד, א.
נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.

יא'תפט

ואלקים .. הארץ: תהלים עד, יב (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

יא'תצ

בתוספת .. העיקר: ב"ר פט"א, ד.

קעט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

בכל ארצנו הקדושה, אשר עיני הוי"ו אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה,

ונזכה בקרוב לקיום היעוד אני הוי"ו בניתי הנהרסות, לראות כל ערי ישראל בישובן,

וכהבטחתו כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות בביאת משיח צדקנו.

בכבוד ובברכת מועדים לשמחה,

מנחם שניאורסאהן

יא'תצא

[כ"ב ניסן, ה'תשל"ה]

כיון שהמאורע היי עיי עץ שהי חלוש (ככתבו) ועפמשי"נ: כי האדם עץ השדה כדאי: א) שיוסיף בלימוד הלי הצריכות לעצמו, ב) יוסיף בירי"ש דחינוך בנו שי, ג) בהירי"ש דהחינוך בעיר דירת אמו תי. אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

יא'תצב

אס[רן] חה"פ

הווי"ח .. עוסק בצ"צ הרב ...

במענה לשאלתו — כיון שביחד עם עסקו במסחר יש לו קבי"ע בתורה בכל יום וגם מלמד תורה ברבים ימשיך באופן כזה (עכ"פ — בעתיד הקרוב).

אשר .. שנה: עקב יא, יב.

אני .. הנהרסות: יחזקאל לו, לו.

כימי .. נפלאות: מיכה ז, טו.

יא'תצא

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"ב ניסן תשל"ה.

המאורע: שעץ נפל על אמו וניזוקה בצלעות.

ונפמשי"נ: שופטים כ, יט.

יא'תצב

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו.

יא'תצג

[כ"ו ניסן, ה'תשל"ה]

(1) נת' ות"ח.

המילאו השליחות בנוגע להנתינה לצדקה (דכאו"א מהמבקרות ת"י כאן), למצוא עכ"פ אחת שתתחיל להדה"נ בהשפעתה וכו'?

(2) אזכיר עה"צ להנ"ל.

יא'תצד

ב"ה, כ"ט ניסן, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
רב פעלים וכו' מוה"ר אלי' ש"י מונק

שלום וברכה!

קבלתי הידיעה טילפוניית על דבר מצב בריאותו, ואחר כך הבשורה
הטובה שהשתפר.

ואזכירו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר שהטיפול יהי' בהצלחה לרפואה
קרובה, ויהי רצון שיבשר טוב בזה.

בכבוד ובברכה לבריאות ולמנוחת הנפש והגוף ולבשו"ט.

יא'תצג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבה של מרת פסי' מאטוסאוו, שלוחה לקובלנקה מרוקו, מכ"ו
ניסן תשל"ה – בה מבשרת על הרושם הרב שנשאר על התלמידות מביקורם אצל כ"ק אדמו"ר.
להדה"נ: = להדליק הנרות. ראה לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

יא'תצד

מוה"ר אלי' מונק: אגרת נוספת אליו – לעיל יא'שיב.

יא'תצה

[שלהי ניסן ה'תשל"ח]

חסר לגמרי השטורעם (ליכטיקער — כפשוט) בהודעתו עדכהני"ל!!
ואולי עדיין גם למכריזים בשם חסידות — תוכן ענין הני"ל „לא הגיע —
אן רירען בלי"א" (לקו"ת רד"ה לויתן .. ל' התחברות ..).

יא'תצו

[שלהי ניסן ה'תשל"ח]

בנוגע לחשש השגת גבול שמזכירו — יברר אצל רב מורה הוראה
מאנ"ש שי.

לשאלתו בכלל — ה"ז נוגע לכו"כ מהנמצאים ב„הדר התורה“,
ויתיעצו ביניהם ולאח"כ עם ההנהלה (כשיתרפא הררי"ד שליט"א).

אזכיר עה"צ.

יא'תצה

מענה לדיווח על התקנת קו טלפון מיוחד למבצע נש"ק. ראה לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן
בהערות שם.

ברשימות הר"א וואָלף (מכתבו מערב פסח): אמש כשחזר כ"ק אדמו"ר שליט"א מהאוהל וקרא
לחדרו את הרב חזקוני, ר"ד רסקין, ר"י העכט, ר"י יונברג והגב' שטרנברג, ומסר להם:
באמת היו צריכים לארגן כעת התוועדות מיוחדת ושטורעם מיוחד בקשר להדלקת נרות שבת
קודש, אך היות וכעת ערב פסח וזמן בדיקת חמץ, ויש שאלה אם מותר להקהיל אנשים או לא,
החלטתי לקרוא ולאסוף אחדים ולמסור להם לעשות א ליכטיקן שטורעם ככל האופנים שאפשר,
רדיו טלוויזיה וכו', כאן ומעבר לים. צריכים להדליק בחג 3 פעמים נרות ופעמיים (בארה"ק רק פעם
אחת) ברכת שהחיינו. שיהי אור אצל כל היהודים בכלל ואצל כל אחד ואחד בפרט א ליכטיקן ערב
פסח און א ליכטיקן פסח.
לקו"ת: שמיני ית, א.

יא'תצו

מצילים כתי"ק, על גליון מכתב מחודש ניסן.
הררי"ד: = הר"ר ישראל דזשייקאָבסאָן, מייסד מנהל ומשפיע הישיבה „הדר התורה“. בתקופה
זו חלה את חליו האחרון, ונפטר ב"ז סיון.

יא'תצז

[שלהי ניסן ה'תשל"ה]

קודם הגמר —

יעיין בסי' הדי"ר לוי שי' שהו"ל כאן לפני שנים אחדים (מת' „חיים ברלין" לפנינו) — שלחו לספריי שלי — וכן בסי' להרב מבלטימור שי' עדכ"ז (איני זוכר בדיוק שמו — אבל הו"ל לפני שנים אחדות ושלח כל החלקים).

יא'תצח

[ערב ר"ח אייר, ה'תשל"ה]

לצרף (בפתקא בפ"ע?) שבשום אופן לא להדליק בשבת לאחר שקה"ח.

באם אפשר בקל להסיר ציור הנר במבצע תורה שלא יערבום כו'. ויהא כהנ"ל בהצלחה רבה.

יא'תצז

מענה למו"ה שלום דובער לוי, בקשר לעריכת הקונטרס נרות שבת קודש ח"ב, שבו בירור ומזן הדלקת נרות שבת קודש כו' ע"פ שיטת כ"ק אדמו"ר הזקן. מענה נוסף אליו — לעיל יא'שצט. בסי' של הדי"ר לוי: ס' זמני היום בהלכה, להרב ד"ר יהודה לוי. בסי' להרב מבלטימור: תנובת שדה להרב שמואל דוד סיגל.

יא'תצח

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבה של מרת רבקה צייטלין, בשם נשי ובנות חב"ד סניף מאנטרעאל, מער"ח אייר תשל"ה, אודות הדפסת המבצעים על המעטפות ששולחים למען עזרת אחים.

שקה"ח: ראה גם לעיל אגרת יא'תפח, ובהנסמן בהערות שם.

יא'תצט

ב"ה, ערב שבת-קודש, ראש חודש אייר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

צו דער 20-טער יערלעכער קאָנווענשאָן פון נשי ובנות חב"ד
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

צו דער בעפאַרשטייענדער יערלעכער קאָנווענשאָן, אין די טעג פון
י"ד אייר (פסח-שני) — ט"ז אייר, שיק איך מיין באַגריסונג און ברכה,
השי"ת זאָל העלפן, אַז די קאָנווענשאָן זאָל געקרוינט ווערן מיט הצלחה
אין דער גרעסטער מאָס.

עס איז באַקאַנט דער וואָרט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, אַז איינע פון
די הוראות פון פסח-שני איז, אַז עס איז קיינמאָל ניט פאַרפאַלן, און
ס'איז קיינמאָל ניט צו שפּעט צו פאַריכטן דאָס וואָס מ'האַט פאַרפעלט.

דאָס איז איינגטלעך אויך איינע פון די יסודות פון דער לעבנסווייז-
טיגער אַרבעט מיט וועלכע די רביים-נשיאים זיינע האָבן זיך אָפּגעגעבן מיט
אַזוי פיל מסירת-נפש, צו מקרב זיין אידן צו תורה און מצוות, ניט קוקנדיג
אין וואָס פאַר אַ מצב זיי זיינען, און ניט מיינאש זיין זיך פון קיין אידן.

די אַרבעט פון מקרב זיין אידן צו אידישקייט האָט אַ ספּעציעלע
שייכות צו פרויען, וואָרום עס איז דאָך פאַרשטענדלעך, אַז די דאָזיגע
אַרבעט פאָדערט אַ ספּעציעלן צוגאַנג פון מיטגעפיל, גוטתאָרציקייט,
צערטלעכקייט אד"ג, וואָס די דאָזיגע אייגנשאַפטן געפינט מען באַ פרויען
אין אַ גרעסערע מאָס נאָך מער ווי באַ מענער, וואָס בכלל זיינען דאָך אַלע
אידן אָן אונטערשייד רחמנים און גומלי-חסדים.

די לאַזונג פון דער קאָנווענשאָן: „די אידישע טאָכטער באַלייכט איר
היים, איר סביבה, די וועלט" איז ספּעציעל צוגעפאַסט אויך אין דעם וואָס
איינער פון די פרטים פון אור — ליכטיקייט — איז אַז עס באַלייכט די
סביבה ניט רעכענענדיג זיך אין וואָס פאַראַ מצב די זאָכן געפינען זיך

יא'תצט

נדפס בלקר"ש חי"ב ע' 223.

דער וואָרט: „היום יום" יד אייר. משיחת פסח שני תש"א (סה"ש תש"א ע' 115).

אַלע אידן כו': יבמות עט, א. וראה גם מכתב כ"ה אדר ה'תשמ"ז (הגש"פ עם לקוטי טעמים

מנהגים וביאורים חי"ב ע' תשפט), ובהערה ד"ה די דריי סימנים כו'.

— דאָס ליכט באַלייכט אַלע זאַכן אָן אונטערשייד, און טוט עס אין אַ פרידלעכן און פריינטלעכן אופן. און דאָס איז דער אופן ווי תורה-אור באַלייכט אַלעס און אַלעמען, ווי עס שטייט אין פסוק: **דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום** — „אירע וועגן זיינען וועגן פון ליבלעכקייט און אַלע אירע שטעגן זיינען שלום“.

דער אויבערשטער זאָל געבן, אַז די קאָנווענשאַן זאָל דורכגעפירט ווערן מיט הצלחה, און זאָל באַגייסטערן אַלע אַנטיילנעמער אַנצוגיין מיט זייער לעבנסוויכטיגער אַרבעט, מיט ליכטיקייט און לעבעדיקייט, אין אַ שטייגנדער מאָס.

בברכה להצלחה ברוחניות ובגשמיות ולבשורות טובות בכל האמור.

יא'תק

ב"ה, ערש"ק ראש חודש אייר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר חיים שי' גראַדע

שלום וברכה!

עס האָט מיר געפרייט צו באַקומען אַ גרוס פון אייך און אייער פרוי שתח"י. אַ ספעציעלן יישר-כח פאַר אייער בוך „די קלויז און די גאַס“. ניט קוקנדיג אויף דער אויסגערעכנטער צייט, האָב איך באַלד אַנגעהויבן לייענען, יעדנפאַלס די ערשטע דערציילונגען, און איך האָף, אַז איר וועט מיט דער זעלבער ליבשאַפט באַשרייבן אויך די אידישע יוגנד פון איצטיגען דור, בפרט אין ניו-יאָרק, וואָס האָט אויפגעכאַפט דעם גאַלדענעם פּאָדעם פון דעם אידישן המשך, ניט קוקנדיג וואָס פיל פון זיי קענען אין דעם ניט דערוואַרטן הילף פון זייערע עלטערן, זיידעס און באַבעס, ווי אין פריערדיגע דורות. און אין פיל פּאָלן, אדרבה, ברענגען די קינדער דעם אידישן באַוואוסטזיין און טאַקע אידישקייט ממש צו די עלטערן, אין איינקלאַנג מיט דער נבואה: והשיב לב אבות על בנים — על ידי בנים.

תורה אור: משלי ה, כג.

דרכי .. שלום: שם ג, יז.

יא'תק

מר חיים גראַדע: אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת יא'תל, ובהנסמן בהערות שם.

בוך „די קלויז און די גאַס“: פיר דערציילונגען (נ.י. תשל"ד).

דער נבואה .. על ידי בנים: מלאכי ג, כד ובפרש"י.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

קפה

און אויב אין אַלע צייטן האָט מען זיך גענויטיגט אין אַ שטאַרקען בטחון ניט ח"ו אַרײַנפאַלן אין יאוש אד"ג, מוז מען דאָך איצט זיכער דערמוטיגען די דאָזיגע יוגענד און אַרויסברענגען מיט דער גאַנצער שטאַרקייט אַז מ'לעגט אויף זיי גרויסע האַפנונגען. עס איז זיכער איבעריג מאַרדך צו זיין פאַר אייך אין דעם ענין.

איך מוז נעמען אַ שטעלונג, לכל הפחות אין קורצע ווערטער, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אויפשריפט. איך דאַנק אייך פאַר דער האַרציקייט וואָס די אויפשריפט דריקט אויס, אָבער גלייכצייטיק, לויט דעם אידישן מנהג, ווילט זיך גלייך פרעגן אַ שאלה: היתכן, אַז עס קען נאָך זיין, ווי איר דריקט זיך אויס, „בלאַנדזשן אין נעפל!“ בשעת באַ אייך איז אַזוי לעבעדיג די אַלטע ווילנע, די אמת'ע ווילנע, און, ווי געשריבן פריער, מ'האָט די פולסטע האַפנונג, אַז דורך דער היינטיגער יוגנד וועט מען קענען אַריבערפלאַנצן די נשמה דערפון אויך אין אַמעריקאַנער באַדן, און עס וועט האַפנטלעך בליען און שטייגען, כאָטש עס וועט אפשר זיין מיט אַן אַנדער חיצוניות, און מ'קען ניט זיין זיכער אפילו בנוגע צו שפראַך, אָבער דאָס, ווי געזאָגט, איז סוף סוף חיצוניות און אפשר חיצוניות דחיצוניות — איך האָף, אַז איר וועט מסכים זיין, אַז ס'איז צייט צו פאַרבייטן דעם אויסדרוק „בלאַנדזשן אין נעפל“ מיט אַן אַנדערן פרייליכן און מער „פאַסנדן“ נוסח: אַראַפּוואַרפן די פרעמדע קליידער פון זיך, און עס וועט זיך באַלד באַווייזן אויף יעדן אידן — וואָס יעדער איינער איז דאָך אַ מיטגליד פון „ממלכת כהנים“ — די בגדי כהונה לכבוד ולתפארת.

געפינענדיג זיך אין די טעג פון ספירה, וואָס דאָס ציילן אונטערשטרייכט די טייערקייט פון צייט, יהי רצון אַז יעדער איינער פון אונז בתוככי כלל ישראל זאָל טאָן אין דער אויבנגעשריבענער ריכטונג אין אַן אופן פון יפה שעה אחת קודם.

בכבוד ובברכה.

די אויפשריפט .. נעפל: בראש הספר כתב הקדשה לרבי: לכבוד האדמו"ר מליובאוויטש שליט"א, דעם טייערן רבין, וואָס שטייט אויך פאַר מיינע אויגן, און איז מעלה אויך מיינע ניצוצין, וואָס בלאַנדזשן אין נעפל און ציען זיך צו זיין ליכט [לרבי היקר, הנצב גם לנגד עיני, ומעלה גם את ניצוצי, התועים בערפל ונמשכים לאורו].

„ממלכת כהנים: יתרו יט, ו.

בגדי .. ולתפארת: תצהו כח, ב.

יא'תקא

ז' אדר תשל"ה

מכ[תבו] בק[שת] בר[כה] פ"נ . . . יגעת ומצאת . . .

בשם [כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר]

תחלת אייר ה'תשל"ה

מסיבה נתעכב המשלוח, ולתוספת ביאור בהנ"ל: הכוונה: (א) שִׁמְשִׁיךְ בישבה שלמד בה בחורף, (ב) לימוד מתוך שמחה ובבטחון **אמתי** בהשם, ובמילא (ג) יבטל **כל** דאגה מלבו, ואפילו כשנדמה לו שאינו מצליח כ"כ — אמחז"ל לא עליך המלאכה לגמור.

יא'תקב

[ב' אייר, ה'תשל"ה]

נתי' ות"ת. ויה"ר שיהא כהנ"ל: **לכתחילה-אריבער**, וכההוראה (שהיא גם **נתינת כח**, — בעין יפה) דבעל יום ההולדת [בב' אייר ת"ת שבת"ת].

אזכיר עה"צ.

יא'תקא

מצילום כתי"ק, על מכתבו של בחור, בו כותב על הקשיים שיש לו בהתפתחותו.
אמחז"ל: אבות ספ"ב.

יא'תקב

מצילום כתי"ק, על גליון דו"ח מהתועדות השנתית של צאגו"ח בניו יאָרק אור לב' אייר ת"ת שבת"ת.

לכתחילה-אריבער, וכההוראה: אג"ק כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תר"ו.

יא'תקג

בי"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

בנועם קבלתי בשורה הטובה שהתחילו להדליק נר שבת, וקבלו על
עצמן להדליק מכאן ולהבא נר שבת ונר יום-טוב.

ויהי רצון שיאיר מזלן,

ותהי מצוה זו צנור וכלי לתוספת ברכה מאת השי"ת מקור הברכה
בכל המצטרך להן.

וכמו שענין נר — הוא שמאיר גם לשני, ובלשון חכמינו ז"ל: נר
לאחד נר למאה,

יהא כן גם בענין זה, שפעולתן שהתחילו להדליק הנרות תאיר
ותפעול על כמה וכמה בנות ישראל — שתעשנה כדוגמתן,

ותקויים בכל אחת ואחת מהן הבטחות חז"ל: מצוה גוררת מצוה.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

יא'תקג

נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 285. והוא מכתב כללי פרטי, שנשלח לכמה בנות במשך השנה. ראה
גם לעיל אגרת יא'שכד.

ובלשון חכמינו: שבת קכב, א.

הבטחות חז"ל: אבות פ"ד מ"ב.

יא'תקד

ב"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור מו"ה מרדכי שי
וזוגי מרת דינה חנה תחי קמינקר

שלום וברכה!

הנני מאשר קבלת מכתביהם עם המצורף אליהם, נוסף על
הבשורות טובות על ידי בנם שיחי.

ואשרי חלקם וגדול זכותם להיות עושים ומעשים בהפצת היהדות
מצוותי ועניני, ובודאי האריכות להם בזה אך למותר,

כי אם לשלוח בזה העתק מכתבי למר יהושע שי' דנוב שכותב
שעומד עמהם בקישור וקבל עזר מהם ועידוד וכו', שפשוט ומובן שכל
הכתוב במכתבי אליו הרי הוא בתוקף ועוד יותר — בנוגע להם.

בברכה להצלחה עוד יותר גדולה מכאן ולהבא, ובימי הכנה אלה
לזמן מתן תורתנו — לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

מ. שניאורסאהן

יא'תקה

ב"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור מר יהושע שי' דנוב

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו, בו כותב אודות הפעולות בקשר עם חג הפסח
העבר.

יא'תקד

מו"ה מרדכי .. קמינקר: אגרת נוספת אליו — לעיל אגרת יא'שעו.
למר .. דנוב: דלקמן אגרת הבאה.

יא'תקה

מר יהושע שי' דנוב: אגרת נוספת אליו — לקמן אגרת יא'תקלג. וראה גם אגרת הקודמת.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

קפט

ואשרי חלקו שכנראה הי' אחד מהמארגנים ופעילים בזה, ובפרט, כמו שכותב, שחלק חשוב מהמשתתפים בסדר הציבורי היו אחינו בני ישראל מאחורי מסך הברזל. שאיך שיהי' מעמדם ומצבם בידיעה בעיניי יהדות, הרי עמדו במסירת־נפש יותר מיובל שנים במצב של גזירות על דת, תורה ומצותי'.

תקותי שההצלחה שראו בפעולות האמורות הוסיפה כח וחשק ותענוג להוסיף עוד בפעילות כגון אלו, ואדרבה באופן דמוסיף והולך, ובפרט שזכות הרבים מסייעת.

ולסיום מכתבו בנוגע הפעולות להפצת מצוות הדלקת הנרות בערב שבת ובערב יום־טוב, הרי מצוה זו גם מסמלת כללות התורה ומצותי', כמו שנאמר כי נר מצוה ותורה אור. ואף שמובן ופשוט שכל מצוה ומצוה צריך לקיימה מצד עצמה ובחיות, הרי בכל מצוה מודגש פרט מיוחד מכללות ענין המצווה (בדוגמת מועדים לשמחה — השמחה), ובמצוה דהדלקת נר שבת הוא ענין הפצת אור בכל הבית והסביבה, וכל הברכות בגשמיות וברוחניות הכרוכות בזה.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

יא'תקו

ב"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הבחור יוסף יצחק ש"י אלפרוביץ

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבך עם הציור שעשית — בו הנך מקשר הרבה ענינים עם המבצעים.

הפצת מצוות הדלקת הנרות: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.
שנאמר: משלי ו, כג.

יא'תקו

נדפסה בלקו"ש חכ"ד ע' 356, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
המבצעים: ראה גם לעיל אגרת יא'תכו, ובהנסמן בהערות שם.

ויהי רצון שתוכל לבשר טוב בכל ענייך, ובנוסח הידוע להיות בן חייל — חסיד ירא־שמים למדן, ושהוריך ומוריך שיחיו ישבעו רב נחת ממך.

ביחד עם התודה בעד הציור: בודאי עשית אותו באופן שלא גרע מהתמדה ושקידה בלימוד התורה, ובפרט על פי פסק אדמו"ר הזקן שהכניס בהתחלת הלכות תלמוד תורה: מצות־עשה מן התורה על האב ללמד את בנו הקטן תורה כו' ומאימתי אביו חייב ללמדו — משיתחיל לדבר כו'. הרי מובן עד היכן צריך להגיע בחור בגיל עשר כמוך.

ובפרט בימי ספירה אלה שהם הכנה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

יא'תקז

ב"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

המורות ומחנכות דבתי ספר ממלכתיים
בצפת עיה"ק ת"ו ת"י

ברכה ושלוש!

בזה הנני להביע תודתי לבבית בעד מיטב האיחולים והברכות בקשר עם יום ההולדת, שנמסרו על ידי מרת חי' רחל תחי' הענדל.

ועל פי הבטחת הקב"ה לאברהם אבינו, "ואברכה מברכיך" — ברוכות תהיינה מהשי"ת מקור הברכות, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה.

נהייתי לשמוע שעושות במלאכת הקודש של חינוך בנות ישראל מתוך הכרת האחריות והזכות שבזה, והרי כל אחד ואחת מבני ובנות

יא'תקז

מצילום האגרת.

„ואברכה מברכיך“: לך לך יב, ג.
מידו .. והרחבה: נוסח ברכת המזון.

ישראל עולם מלא, ולכל אחד ואחת מהם אומר הקב"ה אהבתי אתכם. ואשרי חלקן שזכו לכך, ומובן אשר ביחד עם התפקיד האחראי ניתנו גם הכוחות והאפשריות למלא אותו בשלימות.

וכיון שבכל עניני טוב וקדושה תמיד יש מקום להוספה, בודאי תעשינה בזה באופן דמוסיף והולך, וכל המוסיף מוסיפין לו ברכה בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה להצלחה בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

יא'תקח

בי"ה, ג' אייר ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

לאחרי ההפסק הארוך — אף שבינתיים דרשתי לשלומי ומהנעשה עמו על ידי ידידינו המשותפים — הגיעני מכתבו מכ"ז בניסן, עם המצורף אליו, שקראתי בנועם ובעיון כמובן.

בנוגע נקודה הכללית במכתבו, ובלשונו — „בירור-גומלין" בינינו, אדרבה, אני תמיד מרוצה לשמוע גילוי-דעת אפילו אם לא מתאימה לדעתי, ולא רק בשטח שכותב כי אם בכל השטחים.

אשר לשאלת החוק האומלל, המכונה „מיהו יהודי", מוכרחני להקדים, אף על פי שמעצמו מובן, שנקודה ראשונית ואבן הבוחן לכל ענין הן: מה הן התוצאות בנוגע למעשה בפועל, ואחר כך — איך לבסס את הענין באופן רשמי ובאיזה נוסח וכו' שיהי' הולם ומבטיח התוצאות הרצויות. כי סוף כל סוף הכל מודים שחוקי בני אדם נחקקים לתועלת בני אדם, ולא שבני אדם יקיימו את החוקים ויהיו מה שיהיו.

כל אחד .. עולם מלא: סנהדרין לו, א (במשנה).
ולכל אחד .. אהבתי אתכם: מלאכי א, ב.
וכל המוסיף מוסיפין לו: ביצה טז, א.

יא'תקח

החוק האומלל .. „מיהו יהודי": ראה לעיל חכ"ח אגרת י'תשכו, ובהנסמן בהערות שם. לעיל יא'תנו. לקמן יא'תקנ. יא'תקפו. יא'תר.

ובודאי לדכותי לא נצרך ביאור נוסף ששתי תוצאות עקריות יצאו מחוק האמור: א) חוק זה, שצויין כ"הישג דתי" מאנשים שנבחרו לכנסת בתור באי-כח של בוחרים דתיים – אינו אלא כופר בנקודה יסודית בדתנו. ב) למעשה הכניס חוק זה כמה וכמה נכרים (אף שהי מספיק אפילו מקרה אחד) שניתן להם מעמד של יהודי וכל הזכויות מטעם חוק השבות, מה שגרם כבר, ועלול לגרום עוד יותר, פלילות בכל ג' העברות עליהן נאמר ייהרג ואל יעבור.

לכן אין מוצא אלא מלחמה כדי לשלול שתי הנקודות האמורות, שלילה בהחלט.

ומדגיש אני "חוק אומלל", שהרי לאמתו של דבר אין מישהו שיהי מעוניין בו, לא יהודים ולא נכרים, לא דתיים ולא חילוניים, אלא שההתחלה בזה היתה מסולפת והתוצאות הן בכי ליהודים הן באה"ק והן בחו"ל.

ואסיים בתפלה ובברכה, אשר כיון שנמצאים אנו בימי הספירה, ובודאי שמע מר האגדה (הביאה הר"ן בפירושו למסכת פסחים) שבצאת ישראל ממצרים מיד התחילו לספור הימים מתוך געגועים ליום קבלת התורה – יהי רצון שיהי כן בכל אחד ואחת מבני וננות ישראל, בכל מקום שהם, ויביא לתוצאות המתאימות.

בכבוד ובברכה.

יא'תקט

[ד' אייר, ה'תשל"ה]

כהנ"ל נתי' ות"ח.

בודאי השתדלו **במיוחד** בהמבקרים-ות תי' מצרפת, מרוקו וטוניס. וכן בעתיד.

בכל ג' העברות .. יעבור: סנהדרין עד, א.
הביאה הר"ן .. פסחים: בסופה.

יא'תקט

מצילום כתי"ק, על גליון דו"ח של מרת שטערנא שרה שפריצער מד' אייר תשל"ה – בקשר ל"שיעורים של הבנות וצעירי נשי שידועים צרפתית ומתקבצות פעם בשבוע בביתה של מישהי אחרת כו".

בהמבקרים-ות .. מרוקו: ראה גם לעיל אגרת יא'תצג.

יא'תקי

[די אייר, ה'תשל"ה]

באם : 1) נפגשו עכ"פ ג' פעמים
2) החליטו בתוקף לייסד חיייהם על יסוהתוהמ"צ
יהא השידוך בשטומו"צ.
אזכיר עה"צ.

יא'תקיא

בי"ה, ו' אייר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר זאב שי' מטלין

שלום וברכה!

Подтверждаю получение Вашего письма, и спасибо за поздравление и хорошие пожелания, и также за внимание известить меня о деятельности Любавических хасидов в Вашем городе.

Это укрепляет мою надежду, что Вы со своей стороны тоже делаете всё, что зависит от Вас в этом направлении. Другими словами -- распространение истинного еврейства куда только Вы можете достичь, и делаете это с хасидским воодушевлением.

С пожеланием хороших вестей во всём вышеописанном,

[. . .] ובברכה

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבכם ותודה על ברכות המזל טוב והאיחולים הטובים,
גם על שימות הלב להודיעני על פעילות חסידי ליובאוויטש בעיר שלכם.

יא'תקי

מצילום כתי"ק, על גליון המברק מד' אייר תשל"ה.

זה מחזק את תקותי, שאתם מצידכם גם עושים את כל התלוי בכם בכיוון זה — במילים אחרות, הפצת היהדות האמיתית בכל מקום שאתם יכולים להגיע אליו, ועושים זאת מתוך רוח חסידיית.
באיחולי בשוייט בכל הני"ל.

יא'תקיב

בי"ה, יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב,
פי' וספרתם לכם גוי' שבע שבתות, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכל בני ובנות ישראל בכל מקום ומקום
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לקראת יום הסגולה, ליג בעומר הבע"ל, יום שמחת רבי שמעון בן יוחאי, עליו נאמר: ביום זה כוי' מצוה לשמוח שמחת רשב"י ואם דר בא"י לך לשמוח על קברו ושם ישמח שמחה גדולה,

אשר בשנה זו חל הוא ביום שהוכפל בו כי טוב — טוב לשמים וטוב לבריות,

וספרתם .. שבע שבתות: לכאורה אף שמברכים בכל לילה כי כל לילה היא מצוה בפ"ע וי"א שגם אינן תלויות זבי"ז — המצוה דכל לילה היא לא רק לספור ולדעת שהוא יום א' וכוי' לעומר, אלא גם לדעת (לכוון — כחלק מקיום המצוה, ע"ד הידיעה שזהו יום א' וכוי' לעומר) שזהו חלק (מספירת) ז' שבועות. וראה סי' החינוך מצוה שו: משרשי המצוה כוי'. — אבל לעי"ע לא מצאתי זה בשום מקום. וראה ר"ן סוף פסחים: וזה ודאי דרך מדרש כוי'.

עליו נאמר: משנת חסידים מסי' אייר פ"א מ"ו. והמ"ח לא העתיק רק דברי האריז"ל (אדמו"ר הזקן — הובא בפס"ד לאדמו"ר הצי"צ ליו"ד סקט"ז). — וראה שדי חמד אסי"ד מעי' א"י ס"ו. פאת השדה שם. וש"נ.
שהוכפל .. לבריות: ראה אור התורה להצי"צ בראשית לד, א ואילך.

יא'תקיב

נדפסה בלקו"ש חי"ב ע' 235. ראה גם לקמן אגרת יא'תקטו.

יום .. טוב: פרש"י בראשית א, ז. מב"ר פ"ד, ו.

וספרתם .. שבתות: אמור כג, טו.

משנת חסידים .. האריז"ל: כדלעיל ח"כ אגרת ז'תרלט, בשוה"ג. ז'תרמת. חכ"ו ט'תתצג. ט'תתצז.

אשר בשנה זו חל: ראה גם לעיל אגרת יא'תכח (בשוה"ג ד"ה ה'תשל"ה).

בודאי אשר הזמן גרמא — ביום זה עצמו ובהכנה לזה ותוצאה מזה בימים הסמוכים לו לפניו ולאחריו — להרבות (בכמות ובאיכות) בשמחה של מצוה, ובפרט במצוות שהן טוב לשמים ולבריות גם יחד, כולל הפצת המצוות, היינו השפעה על הזולת שיקיים המצוה (או שיוסיף בהידור קיומה), שהפצת מצוה איזו שתהי' היז גמילות חסדים,

ואם כרגיל (ומוכרח) בהשפעה האמורה — מביא ראוי לדבריו מדברי תורה, או מודיע מדיני המצוה — היז גי"כ מצות תלמוד תורה,

אשר שתיהם — הם מצות דטוב לבריות.

וכאן המקום לעורר עוה"פ ועוה"פ ע"ד הנדבר זה משך זמן אודות כמה מבצעים, הערה והארה גם בשייכות להרשב"י בעל ההילולא דל"ג בעומר במיוחד:

מבצע תורה — שהרי התורה היא אומנתו של הרשב"י וחבריו.

מבצע תפלין — עליהן נאמר בחיבורא דילי' — דהרשב"י — דאיהו ספר הזוהר: כל מאן דאתעטר בעטרא קדישא עילאה דא איקרי מלך בארעא וקוב"ה מלך ברקיע.

במצוות .. גמילות חסדים .. תלמוד תורה: פאה בתחלתה. פיה"מ שם. ד"ה כל המרחם (תרמ"ט) ומכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר בסי' המאמרים תשי"ט.
בעל ההילולא דל"ג בעומר: סי' שער הל"ג בעומר. ובשו"ת דברי נחמי' (לתלמיד אדה"ז) חאו"ח סלי"ד ס"ז: כבר נתפרסם בכל העולם מכמה דורות ענין הילולא דרשב"י בל"ג בעומר.

התורה .. וחבריו: שבת יא, א. וראה ירוש' ברכות פ"א ה"ב. זח"ג רלח, ב. ובתו"א מקץ (לח, ד) שזהו בחי' מלך.

וחבריו: להעיר ממקדש מלך בשם הרמ"ז לזח"ג (קעט, ב): טעם נכון למה שקראם תמיד* חברי"א שכן החסדים הם מיוחדים בתכלית היחוד כו' אי נמי כו' לרמוז למי"ש בסי' הגלגולים כו' את והב בסופה.

בחיבורא .. הזוהר: זח"ג קכד, ב.

כל .. ברקיע: זח"ג רסט, ב.

(* בפרט בזהר.

טוב .. לבריות: קידושין מ, א. וראה לעיל אגרת יא/עט.

ד"ה .. תש"ט: ע' 7 ואילך.

הנדבר .. מבצעים: ראה גם לעיל אגרת יא/תכו, ובהנסמן בהערות שם.

מבצע מזוזה — עלי' נאמר בזוהר: כד בר נש אתקין מזוזה לפתחא דביתא .. אתעטר בעטרוי דמארי' ולא קרבין לפתחא דביתי' זינין בישין.

מבצע צדקה — עלי' נאמר שם: כל מאן דחס על מסכנא ברעותא דליבא .. שליט על כל בריין דעלמא.

מבצע בית מלא ספרים — דתורה ותפלה — דכל מאן דאשתדל באורייתא ובפולחנא דקובי"ה דחלתי' ואימתי' הוא על כלא, כדאיתא בזוהר.

מבצע נרות שבת קודש — אשר אמר ר"ש .. יקרא עילאה היא לה (למדלקת הנר) .. למזכי לבנין .. (אשר) יסגון שלמא בארעא כו'.

ויהי"ר אשר עיי הפעולות כמתאים בכל האמור, בתוככי כל עניני התורה ומצותי',

מתחיל ממבצע תורה (הנגלה והפנימית) — היפך ביטול תורה, אשר עיי? אתאריך יומא דמשיחא מן גלותא דא,

וכפי שנאמר: ואלקים מלכי מקדם פועל ישועות בקרב הארץ, נזכה בקרוב ממש לגאולה האמתית והשלימה עיי מלך המשיח, אשר אז,

כד .. בישין: זחי"ג רסה, ב.

כל .. דעלמא: זחי"א יג, ב.

דתורה ותפלה: שייכות דתפלה לתורתו אומנתו דוקא — ראה אוי"ת להח"מ ד"ה הבנים יוצאים (קיג, ד).

כדאיתא בזוהר: זחי"א קצא, א.

אמר ר"ש .. בארעא: זחי"א מח, א ואילך.

הנגלה והפנימית: ראה מאמר ל"ג בעומר ושלאחריו בהמשך והחרים דרשב"י הי הממוצע להמשיך בהתנאים שפע הפנימיות, להמשיך אור התורה להתנאים בבחי' סתים וגליא. וראה ד"ה הילולא דרשב"י תרע"ח. סד"ה שאו מרום תרפ"ח. וראה כתר ש"ט סד"ה המכיר את מקומו (יא, ב).

אתאריך .. דא: זי"ח בראשית ח, ד.

ואלקים .. הארץ: תהלים עד, יב. וראה פרש"י שם (עד, ב): עמך קנית קדם לפני בריית העולם.

מבצע .. קודש: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

בהמשך והחרים: תרל"א ע' נג ואילך.

ד"ה .. תרע"ח: סה"מ תרע"ח ע' רצא.

סד"ה .. תרפ"ח: סה"מ תרפ"ח ע' מג.

לא ילמדו עוד איש את רעהו גוי כי כולם ידעו אותי וכביאור
הרשב"י: דהא רוחא דילהון כוי ידיע כלא חכמה ובינה עצה וגבורה (רוח)
דעת ויראת הוי".

בכבוד ובברכה,

מנחם שניאורסאהן

* * *

י"ל ע"פ ביאור הראגזובי (בחוקותי כו ס"ק מב) דביצחק אין שייך
זכירה כוי והרי דוקא לרשב"י נאמר בפ"י דמגין יותר מבחינו, ואמר
שפוטר כוי עד כוי.

יא'תקיג

ב"ה, י"א אייר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור הרב דוד ש"י
סטבסקי

שלום וברכה!

בנועם, אף כי באיחור זמן, קבלתי מכתבו עם המצורף אליו. ות"ח
על שימת לבבו לשלוח לי החוברת „שמור וזכור". וזה מתזק את בטחוני
שלא יקפיד על ההערות דלקמן, שאין לי רשות שלא לעורר על זה,
ובזריזות, שלכן נשלח המכתב מהיר דחוף („ספעשל דעליווערי").

לא ילמדו .. אותי: ירמ"י לא, לג. רמב"ם הלי תשובה ספ"ט. לקוטי לוי יצחק לוח"ג
ע"י רט.

וכביאור הרשב"י: זח"ג קל, ב.

חכמה .. הוי": ראה אוה"ת להצ"צ עה"פ ישע"י יא, ב. וש"נ. וראה ד"ה והניף ..
ונחה .. והריחו גוי ה'תשי"א.

ד"ה .. ה'תשי"א: תורת מנחם ח"ג ע' 30 ואילך.

ר"ל .. כו': נדפס בלקו"ש ח"יז ע' 513. מענה לשאלה מדוע לא נזכר במכתב כללי על רשב"י
„זי"ע".

לרשב"י נאמר: סוכה מה, ב. ירושלמי ברכות פ"ט סוף ה"ב.

יא'תקיג

נדפסה בלקו"ש חט"ז ע' 577, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

והוא, מש"כ (בריש עמוד ב') בנוגע לזמן הדלקת הנרות — at sundown, שפירוש הפשוט בזה הוא „בעת שקיעת החמה“, ומובן אשר (גם כאן) כדאי וצריך להדגיש שזמן הדה"נ הוא לכה"פ 18 רגעים לפני שקיה"ח הכתוב בסוף, וביחד עם זה יש להדגיש שבשום אופן אסור להדליק הנרות בשעת שקיעת החמה ולאחרי זה, שאין בזה כל מצוה אלא להיפך ח"ו.

ותיקון האמור צריך לעשות לא רק בחוברות שיודפסו בעתיד, אלא גם המודפסות כבר נכון מאד, לדעתי, להדביק פתקאות על העותקים המודפסים בתיקון האמור.

נהניתי לשמוע מידידנו הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נוי"מ עוסק בצ"צ רב פעלים וכו' הרשי"ד שי' רייטשיק אשר נתעורר כת"ר לפרסם בין בני עדתו מצוות הדלקת הנרות גם לבנות לפני החתונה, וכמדובר בזה לאחרונה כמה חדשים שגם ילדות קטנות משהגיעו לחינוך בכלל. ובפרט שאין זה אלא להשיב עטרה ליושנה, כי כבר מקדמת דנא היו נוהגים במשפחות מדקדקות במצוות לקיים מצות חינוך גם בנוגע להדלקת הנרות, ורק מפני הדוחק בפרנסה בעיירות וגם המחסור בנרות מצד מלחמות ומהומות וכו' נתמעטו המקיימים נוהג זה, ואח"כ כבר הי' קשה להחזיר המנהג לאיתנו.

ובפ"ע נשלח לכת"ר קונטרס שהדפיס כאן אחד מהרבנים הצעירים שי'.

בכבוד ובברכה ובת"ח,

מ. שניאורסאהן

נ.ב. מנהגנו לומר בנוסח הברכה (ומובן — בלי הבדל אם לפני החתונה או לאחריו) „להדליק נר של שבת קודש“ אבל בשויו"ט: של שבת ויו"ט. אגב, ראיתי בנוסח התפלה שמביא אחרי הברכה — רבש"ע, בזכות מצות הדלקת הנרות של שבת קודש כו'.

ומדי דברי, עוד ב' הערות. כדאי שיצויין על החוברת שכיון שיש בה

שבשום אופן .. החזמה: ראה גם לעיל אגרת יא'תפח, ובהנסמן בהערות שם.
 לפרסם .. הנרות: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.
 קונטרס: נרות שבת קודש (ג.י. תשל"ה).
 מנהגנו כו': ראה גם לעיל ח"ו אגרת א'תרמג, ובהנסמן בהערות שם.

נוסחאות של ברכות יש לנהוג בה בזהירות וקדושה המתאימה. והשנית, שגם לזה חשיבות כפולה בימינו אלו, להתחיל כל דבר המתאים בר"ת – **ב"ה**, כמו שרואני גם בלעטערהעד שלו, ועד"ז כדאי שיהי גם בחוברת, אף שמוזכר בפנים. – והלואי שזה יספיק. וק"ל.

יא'תקיד

[נייב אייר, היתשלי"ה]

נ.ב. בנוגע לפגישה עם אביו שי' – הרי הדרך הישרה והפשוטה לכתוב לו ישר ולהתדבר עד"ז, ולמה לערב עוד מי שהוא בזה?

יא'תקטו

ב"ה, י"ג אייר, היתשלי"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה ... בתוככי חברים השלוחים
הי עליהם יחיו

שלום וברכה!

הדו"ח נתקבלו ות"ח ת"ח.

מצו"ב המכתב דיום השלישי שהוכפל בו כי טוב פי' וספרתם לכם
גוי' שבע שבתות,

ויה"ר שיפעול בי ובמקבלי המכתב – ופעולה נמשכת,
וזכות הרבים מסייעת,

להתחיל כל דבר כו': ראה גם לעיל חכ"א אגרת ז'תשנט (ע' ה).

יא'תקיד

לפגישה עם אביו: שמעולם לא נפגש עמו.

יא'תקטו

כללי פרטי. נדפסה בלקו"ש ח"י"ב ע' 234, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
המכתב ... שבתות: דלעיל יא'תקיב.

וכדאי הוא ר"ש — בעל ההילולא והשמחה — לסמוך עליו בשעת הדחק — דוחק עקבתא דמשיחא,
ולצאת אל המרחב בכל הגי' קווין דתורה עבודה וגמ"ח,
ובאופן כהוראת כ"ק אדמו"ר המהר"ש — שנמסרה (וכו"כ פעמים)
עיי כ"ק מו"ח אדמו"ר —
מלכתחילה אָריבער.
בברכת הצלחה בשליחותם ולבשו"ט ומשמחות,
מ. שניאורסאהן

יא'תקטז

ב"ה, י"ג אייר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וכו' צנמ"ס כו' הררש"י שליט"א

שלום וברכה!

בהמשך להשקו"ט מאז עדמשי"כ ונאמר בשיחת אחש"פ תשכ"ח,
בעוה"ר (כולל שמתחיל מביום הז' (ממש — מכריזים) אחי הוא ..
ויעלהו גו' (מ"א כ, לב-לג)),
נשתנה המצב ואין עתה היכולת והאפשריות לשנות (ולבנות) כפי
הדרוש להקרבת ק"פ וכו' —
ולכן גם אין מקום שלא להיות בער"פ או בי"ד באייר קרוב לירות"ו.
ויה"ר שיקויים בעגלא דיזן בלשון הרמב"ם (תשובה פ"ז, ה"ה)

וכדאי .. הדחק: ברכות ט, א. וש"נ.

דחק עקבתא דמשיחא: ראה גם לעיל חכ"ט אגרת יא'קלה, בסופה. וש"נ.
כהוראת כו': אג"ק כ"ק אדמו"ר מוהר"י"צ ח"א ע' תר"ז.

יא'תקטז

נדפסה בלקו"ש חי"ב ע' 216, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
הדרש"י: זוין. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ט אגרת יא'סה, ובהנמסן בהערות שם. לקמן
אגרות יא'תקפ. יא'תרד.
בהמשך להשקו"ט מאז: ראה לעיל חכ"ה אגרת ט'תקטו.
בשיחת אחש"פ תשכ"ח: נדפסה בלקו"ש שם.

ישראל עושין תשובה ומיד הן נגאלין — וגם עשיית התשובה מיד ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל כו' (הלי' מלכים ספ"א).

בכבוד ובברכה להו"ל וג"כ מיד (מקודם למיד הנ"ל) עוד כרכי (ל' רבים) האנצקלי' תי' — ומתוך בריאות וט"ל,

מ. שניאורסאהן

יא'תקיז

ב"ה, ל"ג בעומר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

צו אלע אָנטיילנעמער אין דעם יערלעכן דינער פֿאַר דעם
מוסד חינוך „אהלי תורה“
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

עס האָט מיר געפרייט צו באַקומען די ידיעה וועגן די הכנות צו דער
יערלעכער אונטערנעמונג, ראש חודש סיון הבע"ל.

דער ערשטער טאָג אין חודש סיון איז אַ סגולה־דיגער טאָג, וואָרום
ווי באַקאַנט איז דאָס געווען דער טאָג ווען די אידן זיינען געקומען צום
באַרג סיני, ווי די תורה דערציילט: **בחודש השלישי . . ביום הזה באו
מדבר סיני ויחן שם ישראל נגד ההר** — „אין דעם דריטן חודש (סיון)
. . אין דעם טאָג (א' סיון) זיינען זיי געקומען אין מדבר סיני, און (דאָס
פֿאַלק) ישראל האָט דאָרט גערוט געגנאיבער דעם באַרג“.

באַמערקן אונזערע חכמים ז"ל, אַז **ויחן** איז לשון יחיד, און דאָס
מיינט אַז אלע אידן זיינען דאָרטן געווען **ווי איינער**, מיט איין האַרץ;
מיט איין באַגער — צו באַקומען די תורה.

איינע פון די אינערלעכע נקודות אין דעם איז, אַז כּאָטש די אידן
זיינען באַשטאַנען פון צוועלף שבטים, און מענטשן זיינען דאָך בכלל

יא'תקיז

נדפסה בלקו"ש חי"ג ע' 145. לתוכנה ראה גם לקמן אגרת יא'תקכד.

בחודש .. ההר: יתרו יט, א-ב.

באַמערקן אונזערע חכמים: מכילתא ופרש"י שם.

צעטיילט אין זייערע פערזענלעכע אינטערעסן און מיינונגען, און די פריערדיגע נסיעות פון מצרים ביז סיני זיינען טאָקע געווען אין אַן אופן פון **ויסעו ויחנו**, לשון רבים, און עס האָט אויך ניט געפעלט פירוד הלבבות — איז ווי אַזוי זיינען זיי מיטאַמאָל געוואָרן פאַראייניגט און פאַראייניציגט, ווי איין מענטש מיט איין האַרץ?

איז דער ענטפער אויף דעם, ווייל ס'איז געווען **נגד ה'הר** — „אין אָנבליק פון דעם באַרג“ וואו ס'איז געגעבן געוואָרן די ג-טלעכע תורה, און דאָס האָט געווירקט אַז עס זיינען פאַרשוואונדן געוואָרן אַלע מיינונגס פאַרשידנהייטן און פערזענלעכע אינטערעסן; וואָרום די **תורה אחת**, וואָס איז געגעבן געוואָרן פון **ה' אחד**, האָט דעם איבערנאָטירלעכן כח צו פאַראייניגען מענטשן און זאָכן וועלכע זיינען לכאורה פאַנאָדערגעטיילט.

מיט אַנדערע ווערטער: דאָס פאַראייניגען זיך פאַר **איין** צוועק, וואָס דער צוועק איז איינצושטעלן דעם טאָג-טעגלעכן לעבן, אין אַלע פרטים, אין איינקלאַנג מיט דער ג-טלעכער תורה, איז ניט נאָר וואָס דאָס וועגט אַריבער אַלע זייטיגע זאכן אין וועלכע מ'איז צעטיילט איינער פון צווייטן, נאָר אדרבה, דאָס גיט די מעגלעכקייט אויסצונוצן די אויסערלעכע אונטערשיידן כדי צו פאַרפולקאָמען איינער דעם צווייטן אין אַ קומה אחת שלמה, איין גאַנצער גוף.

עס איז צו האַפן, אַז דער דערמאָנטער געדאַנק וועט זיך אַפּשפיגלען אויך אין די רייען פון די פריינד פון „אהלי תורה“, וועלכע זיינען זיך צוזאַמענגעקומען מיט איין צוועק — צו העלפן דעם דאָזיגען וויכטיגען מוסד חינוך על טהרת הקודש, במעשה בפועל, ניט נאָר פאַרצוזעצן זיין הייליגע אַרבעט, נאָר אויך צו פאַרשטאַרקען אויך אויסברייטערן זיינע מעגלעכקייטן, לויט די דרינגענדע פּאָדערונגען פון דער איצטיגער צייט.

ואשרי חלקם — וואויל איז צו די אַלע וואָס נעמען אַן אָנטייל אין דעם, וואָרום דערמיט ברייטערט מען אויך אויס די צנורות און כלים צו באַקומען דעם אויבערשטניס ברכות אין אַלץ וואָס מינויטיגט זיך, פאַר זיך און די בני-בית שיחיו, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

יא'תקיח

[ליג בעומר ה'תשל"ה]

תלמידי ישיבה באו מארה"ק והיתר הרמב"ם בזה המפורסם בספר[ו] יד החזקה, מובן ופשוט אשר לשבת וללמוד בשקידה ובהתמדה בשמירת כל סדרי הישיבה בדיוק.

יא'תקיט

[י"ט אייר, ה'תשל"ה]

נתי ות"ח.

ובקרוב ממש יקויים היעוד וההבטחה בלע המות לנצח ומחה הוי' דמעה גוי' בגשמיות ממש וגם ברוחניות (לקו"ת צו יג, א). אזכיר עה"צ.

יא'תקכ

ב"ה, כ' אייר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת יפה תחיי שמר
מעגן-מיכאל, ד.נ. מנשה

ברכה ושלוש!

מאשר אני קבלת מכתבה (בלי תאריך), בו כותבת ע"ד מצב בריאות אמה תחיי.

יא'תקיח

מענה להנהלת הישיבה.

והיתר .. יד החזקה: הלי' מלכים פ"ה ה"ט. וראה גם לעיל ח"ז אגרת ב"לח. ח"ח ב"רנז. ח"י ג'שח. ח"י"ב ד"סא. ח"י"ט ז'רמא. ז'תיב. ח"כ ז'תרנז. ח"כ"ד ט'רפז. ח"כ"ז ט'תתכט. ט'תתקפט. ח"כ"ז ט'תתקצה. י'תמג. ח"כ"ח י'תתכט (ע' רנז). י'תתפה.

יא'תקיט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה יצחק דובער אושפאל מי"ט אייר תשל"ה, אודות מהדורה ב' של ספרו דרכי חסד, שקיבל מהדפוס, וטרם משלוח הספרים שולח הספר לכ"ק אדמו"ר. וראה גם לקמן אגרת יא'תרמת. היעוד וההבטחה: ישעי' כה, ת.

יא'תקכ

נדפס ב"כפר חב"ד" גליון 991 ע' 165. והושלמה ע"פ העתק המזכירות, מוגהת בכתי"ק.

ולפלא שכנראה מסגנון מכתבה לא ביאר לה הרופא אשר ישנם הרבה מקרים דומים לזה בכלל, ובפרט בגיל אמה תחיי, ולכן גם הסיכויים והטיפולים בזה במדה חשובה יכולים לשערם מראש.

ובהיפך לסדר מכתבה, להתחיל מסיומו: הסברה שכותבת שתסע האם מעבר לים וכו' אינה נראית לי כלל, ומכמה טעמים, ואחדים מהם:

החששות לטלטול הדרך ושינוי האקלים והרגילות וכו' ברורים, מה שאין כן התועלת בספק, וכל זה אפילו בנוגע לאדם בגיל צעיר יותר.

במצב כפי שמתארת אותו דרוש טיפול ממושך, ועל כל פנים לא חד־פעמי, ושלא יהי בחיפזון. מה שאי אפשר כל זה כשנמצאים שלא על יד הדירה התמידית, וכו' וכו'.

עוד טעם, וגם זה עקרי, צעד ראדיקלי כזה כנסיעה מעבר לים וכו' מעורר צפיי ותקוה גדולה ביותר להצלחה גדולה ומידית, שעל ידי זה גדול פי כמה החשש לאכזבה וכו'.

ועוד יש להוסיף בזה, אבל די גם בהאמור.

כפי שידוע מכמה מקרים דומים, מהעצות הכי יעילות לשיפור המצב ולהוספה בהצלחת הטיפול הוא היסח הדעת של החולה ממצבו ומעניניו עד כמה שאפשר, על ידי שמעסיקים אותו באיזה ענין שיהי, ובפרט באם „ממציאים" איזה מצב שנדרשים „לעזרתו" של החולה, בעצה או הדרכה או בכתובה וכדומה, איזה ענין שיהי ובלבד שלא יאמר החולה שהענין נעשה לטובתו הוא בתור רפואה ולא שיכול לעזור למישהו אחר.

בענין האמור יכולים בני המשפחה בקלות יותר למצא או ליצור מצב כזה או מאורע כזה להסיח דעת החולה כנ"ל, מאשר הרופא, שאינו בקי כל כך בהסביבה וכו' ואין דעתו פנוי להתבונן בזה.

ומוכן גם כן שבאם הנסיון הראשון בזה אינו מצליח, יש לנסות עוד הפעם, להביא אדם אחר שיבקש „עזר".

במה שכותבת בהתחלת מכתבה באיזה סגנון יש לכתוב לכאן וכו', הסגנון הכי טוב הוא כאשר הכותב כותב לפי הרגש שלו ובסגנון שלו, ובלבד שתהי הכתיבה בגלוי־לב ומבלי גינונים.

כיון שרגיל להזכיר בתפלה שם החולה בצירוף שם האם, הרי אם תודיע זה בנוגע לאמה תחיי יזכירוה בתפלה להמצטרך לה.

ארשה לעצמי להוסיף בזה איזו נקודות, לאחרי שכותבת ומדגישה שעצם כתיבתה אלי הוא דבר בלתי רגיל בשבילה, שזה נותן מקום לכתוב גם אלי ענין שאולי תאמר שהוא יוצא מדרך הרגיל ואין מקום לזה וכו', אף שכמובן גם מבלעדי זאת הייתי חושב זה מחובתי לכתוב לה הבא לקמן, והוא:

בני משפחה אחת, על אחת כמה וכמה הורים וילדים, לא רק שייכים זה לזה אלא בכמה ענינים הם גם בדוגמת גוף אחד. ואם תמצא לומר הרי גם עצם כתיבת מכתבה ורוחו מעידים על זה. מזה מובן, שהחיזוק באחד מחלקי הגוף מוסיף חוזק בשאר חלקי הגוף, על אחת כמה וכמה כשהחלקים כל כך קרובים והדוקים כהורים וילדים.

נקודת יסוד שני היא, שכשרוצים להשתמש בטיפול רפואי וסממני רפואה, הרי זה הדואג לריפוי החולה אינו מעונין ב„החכמה" שברפואה, כלומר איך ובאיזה אופן פועלת הרפואה, כי אם לדעת האם כבר הועיל טיפול זה במקרים דומים, ובאיזה אחוז, אם תמיד ובמאה אחוז, או פחות מזה וכו'. ובאם נודע לו ממקור נאמן ממי שאינו נוגע בדבר שהטיפול הועיל במספר אחוזים חשוב – משתמש הוא בטיפול זה, ובפרט כשהחיזוק בדבר רחוק הוא או מינימלי או שאין כל חיזוק בדבר.

והנה ידוע לי ברור מכמה מקרים דומים, שבאחוז הכי חשוב, הוספה בהתנהגותם של הרוצים בטובת החולה מתאים לרצונו של נותן התורה ומצווה המצוות, כפי המבואר בשלחן-ערוך, הועילה להטבת מצב החולה. כאמור לעיל, לא חשוב בזה איך להסביר את התופעה או לעמוד על החכמה שבדבר, ובלבד שנדע המציאות, וממי שאינו נוגע בדבר, מצד הנאה גשמית וכיו"ב, אף שבודאי אכשור לי לזכות והנאה גדולה באם כותבי יועיל שתסדר חיי מתאים לרצון הבורא כמבואר בהשלחן-ערוך. ואף שכמובן שסדר חייו של כל יהודי צריך להיות כנ"ל אך ורק מפני שכך רצונו של בורא האדם ומנהיגו, שלא על מנת לקבל פרס, אבל בנידון זה לא באתי להרצות ע"ד השקפת עולם בכלל, כי אם בהמשך לכתבה אודות הטבת מצב בריאות אמה שתחי'.

מובן שקשה לאדם לשנות הרגילות שלו והנהגתו משך זמן חשוב, ובפרט שאולי ימצאו בסביבתה מלעיגים ושואלים מה יום מיומיים וכו'.

נקודת יסוד שני: ראה גם לעיל אגרת יא'תפו.

שלא על מנת לקבל פרס: אבות פ"א מ"ג.

אבל בטוחני שהדרים בארץ ישראל במצבה עתה ולקחו חלק בבנינה וממשיכים בזה – אינם זקוקים להסברה שהדרך הקלה ברוב הפעמים איננה הדרך הרצוי, ובכמה פעמים היא גם מזיקה. ובנידון דידה הרי גם מורשת אבות מסייעת להתגבר על הלעג והקושיים.

ובודאי יודעת אשר נמצאים אנו בימי ההכנה לחג השבועות, הוא זמן מתן תורתנו, וההכנה בימי ההכנה עיקרה להכין עצמו לקבל התורה קבלה אמתית, שפירושה על מנת לקיים לשמור ולעשות.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

יא'תקכא

[כ"א אייר, ה'תשל"ה]

מכבר עינתי – שמפורסם שבנוגע לאישים (מנהל, מורים-ות וכיו"ב) על העומדים בראש המוסד: להתעניין, להתדבר ולהחליט.

יא'תקכב

בי"ה, כ"ד אייר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הדי"ר אברהם ש"י דוקר

שלום וברכה!

הנני מאשר בזה קבלת הספר Emancipation and Counter Emancipation ומודה לו על שימת לבו לשלחו לי.

בראותי הביבליאוגרפי שלו, תקותי שישלח גם שאר ספריו, ות"ח מראש. ואע"פ שמצד דוחק הזמן איני בטוח אם אוכל לקוראם בשימת לב הראוי, אבל בודאי אתענין לעבור עליהם בסקירה ולראות גישתו בכלל, וגם יוסיפו לשלמות הספריי לזכות הרבים.

יא'תקכא

מצילים כתי"ק, על גליון מכתב מכ"א אייר תשל"ה.

יא'תקכב

הספר .. Emancipation: שוויון זכויות ונגד שוויון זכויות (נ.י. 1974).

כ"ק אדמו"ר זי"ע

בהזדמנות זו בקשתי לשלוח לו קטלוג הספרים שהו"ל על ידנו, ואם יתענין באיזה מהם, יושלח לו בל"נ.

ובהמצאנו בימי הספירה, ימי הכנה לחג השבועות זמן מתן תורתנו, אסיים בברכה בנוסח המסורתי – לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות. בכבוד ובברכה.

יא'תקכג

[כ"ד אייר, ה'תשל"ה]

(1) עפ"ז עליו להמשיך ולעשות התלוי בו ע"פ טבע – שיצליח בלימודיו (ועפ"ז גם יראה שאפשר לשמור תומ"צ ולהצליח בזה ג"כ, להבדיל).

(2) באם אינה נשואה לעי"ע – צ"ל מחילתה.

(3) באם: (1) החליטו שניהם כו', (2) יקוים תנאי (2) – אזכיר עה"צ שיהא בשטומו"צ.

(4) !!!

(5) קבלה.

בנוסח המסורתי: ראה לקמן אגרת יא'תקכז, וש"ג.

יא'תקכג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"ד אייר תשל"ה, אודות מילגה שקיבל להמשך לימודו באוניברסיטה.

באם .. מזחילתה: במכתבו אודות הצעת שידוך לאחת שיש לה אחות מבוגרת יותר.

יקוים תנאי (2): דלעיל – המחילה של האחות המבוגרת.

!!!? על מה שכותב, שמצרף תרומה ע"מ למהר ולזרז את המענה.

קבלה: הוראה למזכירות לשלוח קבלה על הסכום הנ"ל.

יא'תקכד

ב"ה, כ"ה אייר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

להמשתתפות בכנס התלמידות בא' בסיון
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלום!

בנועם קבלתי הידיעה על דבר הכנס לפרסומי מצוות הדלקת נרות של שבת ויום־טוב, ויהי רצון שיהי בהצלחה מרובה.

וכיון שהכנס נועד ליום א' בחודש השלישי, בודאי תתעוררנה ויודעות כי ביום הזה באו אבותינו מדבר סיני ויחן שם ישראל נגד ההר. ואמרו רבותינו ז"ל שהנסיעות הקודמות היו באופן ד', ויסעורו־יחנו"ו בלשון רבים, אבל כאן ויחן שם ישראל, בלשון יחיד — כולם כאיש אחד בלב אחד. והגורם לאחדות נפלאה זו הי' — נגד ההר, כלומר קבלת התורה בהר סיני. כי רק התורה, תורה אחת, שניתנה מה' אחד, בכוחה לאחד באמת גוי אחד בארץ.

ובאותו ענין, הרי זכות מיוחדת לנשי ובנות ישראל בההכנה למתן־תורה, שהאמירה להנשים בזה — קדמה להגדה לאנשים, כידוע דרשת חכמינו ז"ל על הכתוב **כה תאמר לבית יעקב** (אלו הנשים) **ותגיד לבני ישראל** (אלו האנשים).

והנה בכלל ענין התורה הוא כלשון הכתוב **כי נר מצוה ותורה אור**, ולא עוד אלא שאמרו חכמינו ז"ל, "אין אור אלא תורה".

והרי שתי נקודות האמורות מתאחדות במצוה הגדולה והחביבה שזכו בה נשי ובנות ישראל דוקא — ומצד גודל מצות־חינוך, גם ילדות

יא'תקכד

נדפסה בלקו"ש חי"ג ע' 147. לתוכנה ראה גם לעיל אגרת יא'תקיו.
לפרסומי .. נרות: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

בחוקש .. ההר: יתרו יט, א"ב.

ואמרו רבותינו: מכילתא ופרש"י שם. וראה גם לעיל אגרת יא'תקיו, ובהנסמן בהערות שם.
גוי אחד בארץ: שמואל"ב ז, כג. וראה תניא אגה"ק ס"ט.

דרשת .. הכתוב: מכילתא ופרש"י — יתרו יט, ג.

כי .. אור: משלי ו, כג.

שאמרו חכמינו: תענית ז, ב.

קטנות שהגיעו לגיל חינוך — היא מצות הדלקת נרות של שבת ויום-טוב. שמצוה זו היא להאיר את הבית ולכלל הדרים בבית (אנשים נשים וטף) ולהאיר את השולחן שמסובין עליו כל בני הבית; שהשולחן הוא סמל כל צרכי האדם (אכילה ושתיה וכו') הגשמיים, שגם הם יהיו מוארים בנר מצוה, וכנוסח הברכה „אשר קדשנו במצותיו וציונו להדליק נר של שבת קודש”.

ומובן שאשרי חלקן של נשי ובנות ישראל, לרבות הקטנות מגיל חינוך כאמור, ששליחות כה גדולה וחשובה ניתנה להן מהקדוש ברוך הוא — להאיר עולמו באור כי טוב. ומובן גם כן, אשר ביחד עם שליחות זו ניתנו גם הכוחות למלא השליחות ובאופן הכי טוב ובמדה הכי מלאה.

ויהי רצון שתמלאנה שליחות האמורה מתוך אור וחיות, ובתוככי כל בני ובנות ישראל — יקבלו התורה בשמחה ובפנימיות.

בברכה להצלחה מופלגה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

יא'תקכה

[כ"ז אייר, ה'תשל"ח]

בודאי תמשיך חינוך כל יו"ח שיי במוסדות חב"ד דוקא, והשם יברכם שביחד עם בעלה שיי יגדלום לתחומע"ט.

אזכיר עה"צ לכהנ"ל ותבש"ט.

המצו"ב עשר ליי — שתתן אמה תיי לצדקה ותתברך באיוש"ט, לכאו"א מיו"ח שיי 2 ליי (א' — לצדקה וא' — לעצמם. ובטח הבנות מדליקות נש"ק ויו"ט).

באור כי טוב: בראשית א, ד.

ניתנו גם הכוחות: ראה ע"ז ג, א. במדב"ר פי"ב, ג.

יא'תקכה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב, מכ"ז אייר תשל"ח.
לתחומע"ט: = לתורה חופה ומעשים טובים.

יא'תקכו

בי"ה, כ"ח אייר, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

בנועם קבלתי מכתבך ולקרא בו שקבלת מנורה בשביל הדלקת נר של שבת קודש. ובודאי מדליקה את לא רק בערב שבת, כי אם גם בערב יום-טוב.

השם יתברך יאיר מזלך ויצליח אותך בלימודים שלך ובהנהגה טובה, מתאים לבת ישראל, בת אמותינו שרה רבקה רחל ולאה. ויהי רצון שההורים והמורים שלך ישבעו רב נחת אמתי ממך תמיד כל הימים. בודאי יודעת את שימי הספירה האלה הם ימי הכנה לחג השבועות, זמן מתן תורתנו, וגם את מתכוננת לקבלת התורה בשמחה ובטוב לבב. בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

יא'תקכז

בי"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

Члены Семёй Олим Хадошим
Маон Олим
Кфар-Хабад

ברכה ושלוש!

Находясь в ימי הספירה, хочу воспользоваться этим и пожелать каждой из Вас со всей семьей приготовление к חג השבועות זמן מתן תורתנו надлежащим образом в хорошем здравии и в хорошем состоянии духа.

В особенности, что, как В. вероятно знаете, из приготовлений к получению Торы, Б-г указал Моисею –

יא'תקכו

נוסח דומה נשלח לכמה בנות.

הדלקת נר של שבת קודש: ראה לעיל אגרת יא'שכד, ובהנשמך בהערות שם.

чтобы он раньше передал об этом женщинам (בית יעקב) а только потом мужчинам. Это подчеркивает роль которую занимают נשי ישראל в жизни еврейского народа вообще, и в особенности при заложении фундаментов существования евреев как народа, и вместе с этим благословение Б-га הנותן התורה, чтобы исполнить эту роль в полной мере בשמחה ובטוב לבב.

С пожеланием – согласно установленному в течение многих поколений нусах –

קבלת התורה בשמחה ובפנימיות

и хороших вестей во всём вышеописанном,

בברכה.

[תרגום חפשי]

חברי משפחות עולים חדשים

מעון עולים

כפר חב"ד

ברכה ושלום!

בעמדנו בימי הספירה, ברצוני להשתמש בהזדמנות זו ולאחל לכל אחד מכם עם משפחתו שתהא ההכנה לחג השבועות זמן מתן תורתנו באופן המתאים, מתוך בריאות נכונה ובמצב רוב טוב.

ובמיוחד אשר, כפי שמן הסתם אתם יודעים, מן ההכנות לקבלת התורה אמר הקב"ה למשה „כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל" – שבתחילה יעביר את הדברים לנשים (בית יעקב) ורק אחר כך לאנשים. זה מדגיש את התפקיד של נשי ובנות ישראל בחיי עם ישראל, ובמיוחד בהנחת היסודות של מציאות בני ישראל כעם, ויחד עם זה ברכות השם נותן תורה כדי למלא תפקיד זה במידה מלאה בשמחה ובטוב לבב.

באיחולים – בהתאם לנוסח שנקבע במשך דורות רבים – קבלת התורה בשמחה ובפנימיות -- ובשו"ט בכל הנ"ל.

יא'תקכז

כה תאמר .. לאנשים: יתרו יט, ג. מכילתא ופרש"י עה"פ.

דורות .. ובפנימיות: ראה אוצר מנהגי חב"ד (סיון) ע' רפט. דיוק לשון זה ראה לעיל חייז אגרת

רצז, וש"ב.

יא'תקכח

ב"ה, ראש־חודש סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

צו די עסקנים און פריינד פון די בית־רבקה שולעס, און
צו די אַנטיילנעמער אין דער יערלעכער מסיבה, בפרט
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

עס האָט מיר געפרייט צו באַקומען די ידיעה, אַז די יערלעכע מסיבה
וועט הייַזאָר פאַרקומען אייַה כ"ה סיון — אין דעם חודש פון מתן־תורה.

די ספעציעלע שייכות פון מתן־תורה צו אידישע פרויען, איז שוין
מערערע מאָל אונטערשטרעכן געוואָרן, לויט דעם סיפור פון חכמינו ז"ל,
אויפן יסוד פון דעם פסוק **כה תאמר לבית יעקב ותגייד לבני ישראל** —
אַז בשעת ס'איז געקומען די צייט צו געבן די תורה צום אידישן פּאָלק,
האָט דער אויבערשטער געהייסן משה רבנו צו ריידן פריער מיט די פרויען
(„בית יעקב“) און דערנאָך צו די מענער („בני ישראל“). דערמיט האָט די
תורה (— הוראה) געגעבן אַן אייביגע אָנווייזונג (וואָרום די תורה איז
דאָך אַן אייביגע), פאַר אַלע צייטן און אַלע ערטער, אַז אידישע פרויען
האָבן אַ ספעציעלע שליחות און אויפגאַבע צו פאַרזיכערן, אַז קבלת
התורה — דאָס אויפנעמען און אָפהיטן די תורה און מצוות — מצד אַלע
אידן, זאָל זיין ווי ס'דאָרף צו זיין, מיט איבערגעבנקייט און שמחה.

אויך אין דער סדרה פון דער וואָך פון דעם באַנקעט איז פאַראַן אַ
ספעציעלע שייכות צו פרויען אין דער מצוה פון **חלה**, וואָס איז איינע פון
די מצוות וועלכע זיינען געגעבן געוואָרן ספעציעל פאַר אידישע פרויען און
טעכטער — אַ מצוה וואָס איז פאַרבונדן מיט פיל ג־טלעכע ברכות פאַר
זיי און פאַר דער גאַנצער משפחה.

יא'תקכח

נדפסה בלקו"ש חי"ח ע' 457.

סיפור פון חכמינו: מכילתא ופרש"י עה"פ.

כה .. ישראל: יתרו יט, ג.

תורה (— הוראה): ראה זח"ג נג, ב.

די תורה .. אייביגע: תניא רפי"ז. קו"א ולהבין פרטי בסופו.

דער סדרה: שלח טו, יט־כא.

א צווייטע מצוה וואָס איז געגעבן געוואָרן ספעציעל צו אידישע פרויען און טעכטער (אויך גאָר קליינע מיידעלעך וואָס מ'הויבט זיי ערשט אָן צו דערציען אין אידישקייט) — איז די מצוה פון ליכט-צינדן ערב שבת און ערב יום-טוב. ווי ס'איז אַרומגערעדט געוואָרן באַ פאַרשידענע געלעגנהייטן, איז די דאָזיגע ליכטיגע מצוה פון גאָר גרויסער באַדייטונג, ניט נאָר פאַר דער מוטער און טאָכטער וואָס צינדן די ליכט, נאָר פאַר דער גאַנצער משפּחה. דאָס איז אויך אויבנאויפג קלאָר דערפון וואָס די שיינענדיגע ליכט מאַכן ליכטיג די גאַנצע שטוב, און דעם טיש, פאַר אַלע בני-בית.

די דערמאָנטע מצוות און נאָך מצוות וועלכע זיינען געגעבן געוואָרן ספעציעל פאַר פרויען — אין צוגאַב צו די פיל מצוות וועלכע פרויען האָבן צוגלייך מיט מענער — אונטערשרייכן די וויכטיקייט פון **חינוך הבנות**, די דערציאונג פון אידישע טעכטער און זייער צוגרייטונג צו פאַרנעמען זייער אָרט אַלס **עקרת הבית**, וואָס די גאַנצע איינשטעלונג פון דער אידישער היים איז אין אַ באַדייטנדע מאָס אָפהענגיג פון דער פרוי, די בעל-הבית'טע.

און דאָס ברענגט אונז צום צוועק פון דער יערלעכער מסיבה.

אין די בית-רבקה שולעס באַקומען הונדערטע (כן ירבו) תלמידות דעם אמת-אידישן תורה'דיגען חינוך, צו קענען דורכפירן זייער ג-טלעכע שליחות אין לעבן אויפן בעסטן און פולסטן אופן. דעריבער איז זייער גרויס דער זכות פון די אַלע וועלכע נעמען אָנטייל אין דער אונטערשטיצונג פון די בית רבקה מוסדות און העלפן זיי ניט נאָר אָנצוגיין מיט זייער אַרבעט, נאָר אויך אויסברייטערן זייער טעטיקייט אין איינקלאַנג מיט דער פאָדערונג פון דער איצטיגער צייט. איך וויל האַפן, און בין זיכער, אַז יעדער איינער און איינע וועט וויסן ווי אַפצושאַצן דעם דאָזיגען זכות און אויך די אחריות.

השם יתברך זאָל אייך אַלעמען, און יעדן פון אייך, מיט אייערע בני-בית שיחיו, מצליח זיין אין אַלץ וואָס מינויטיגט זיך, בגשמיות וברוחניות.

מיט דער טראַדיציאָנעלער ברכה מקבל צו זיין די תורה מיט שמחה

און פנימיות'דיג אין דעם קומענדיגען יום-טוב פון מתן-תורה און אַ גאַנץ יאָר,

מ. שניאורסאהן

יא'תקכט

ב"ה, ר"ח סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה אברהם יצחק שי' וזוגי תי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתבים והדו"ח וכו' ות"ח ת"ח.

ולקראת חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע ברכתי בנוסח הרב, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע:

לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

בברכת החג ולהצלחה רבה בהפצה דתומ"צ וכו',

מ. שניאורסאהן

כדאי לקשר את פרופ' Berger שי' עם פרופ' ברנאָוער שי'.

יא'תקכט

מצילום האגרת.

מו"ה אברהם יצחק: גליק. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ט אגרת יא'קמח, ובהנסמן בהערות

שם.

ברכתי בנוסח הרב .. ובפנימיות: ראה לעיל אגרת יא'תקכז, וש"נ.

יא'תקל

בי"ה, ריש ירחא תליתאי, היתשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח איי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים
הרב ירוחם שיי רוזן

שלום וברכה!

לקראת חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הבא עלינו ועל כל ישראל
לטובה ולברכה, אביע בזה ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכה לחג שמח
ולקבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

ולהמשיך משמחה זו בכל ימות השנה כולה, ביחד עם הצלחה
בעבודתם בחינוך, מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף גם יחד.
בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

יא'תקלא

בי"ה, יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב
פי נשא את ראש, היתשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכל בני ובנות ישראל בכל מקום ומקום
הי עליהם יחיו

שלום וברכה!

ביום זה, התחלת שלשת ימי הגבלה והכנה לקבלת התורה, אוריין
תליתאי ביומא תליתאי,

יום .. טוב : ראה קידושין מ, א. פיה"מ להרמב"ם ריש פאה. אור התורה בראשית
(לג, א). משפטים (איקנו ואילך).
התחלת .. הגבלה : שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס תצ"ד (משבת פז, א).

יא'תקלא

נדפסה בלקו"ש חי"ג ע' 151.
יום .. טוב: פרש"י בראשית א, ז. מב"ר פ"ד, ו. ראה גם לעיל אגרת יא'תכת.
נשא את ראש: נשא ד, כב.

הרי הזמן גרמא לעורר עוה"פ על ההוספה בלימוד התורה, בכל שלשת הבחינות המרומזות בפסוקים דמתן תורה: והר סיני עשן כולו גוי ויעל עשנו גוי:

עולם (מקום – לימוד התורה בכל בית ובכל מקום), שנה (זמן – להרבות בכמות הזמן המוקדש ללימוד התורה), נפש (חיות – הוספה באיכות הלימוד שיהי בחיות יותר ובמילא ידע ושיג בעומק יותר),

ועד שכל שלשת לבושי הנפש – מחשבה, דבור ומעשה – יהיו „ממולאים” בתורה, שבמחשבתו ישיג כל מה שאפשר לו להשיג בפרד"ס התורה, ודיבורו יהי כמשיני ודברת בס ולא בדברים אחרים והמעשה – כי מדבר בכח גדול וכמחז"ל עה"פ כל עצמותי תאמרנה – שהלימוד צ"ל ערוך בכל רמ"ח איברים,

נוסף על מעלת הלימוד היטב – שמביא לידי מעשה קיום כל המצוות כולן,

הגבלה והכנה: הגבול אומר להם כוי ואתה (משה) תזהירם כוי מזרזים את האדם קודם המעשה כוי (רש"י יתרו יט, יב. שם, כד).

אוריין .. תליתאי: שבת פח, א. וראה ר' נסים גאון שם. אור תורה להה"מ ד"ה במדרש ביום הזה (לג, ג).

המרומזות .. עשנו: ד"ה והר סיני תרכ"ח (. בפ"י הראב"ד לסי יצירה כוי ורבינו אאזמו"ר כוי ששנה הם כוי ומסתמא שמע כן מהמגיד כוי ולפ"י ס"י כוי). וראה ד"ה פזר תרצ"ב ס"ב.

ידע וישיג: להעיר מרמב"ם הלי יסוה"ית פ"ד (ה"ח"ט): נפש כוי היודעת ומשגת כוי יודעת ומשגת כוי. ועד"ז בהל' תשובה פ"ח ה"ג.

שלשת .. התורה: ראה תניא רפ"ד. הלי ת"ת לאדה"ז פ"א סוס"ד.

שבמחשבתו .. התורה: להעיר מתורת הבעש"ט שבמקום שהרצון ומחי מלובש שם שם הוא כולו (אוה"ת במדבר איתמב. ד"ה רפאני תרח"ץ). וראה ירושי ברכות ספ"ו: הסיע דעתו כמי שהוא שינוי מקום. ובזח"ג רמז, ב: אדם דאיהו מחשבה.

ודברת .. אחרים: יומא יט, ב. הלי ת"ת שם פ"ג ה"ה"ז.

מדבר .. איברים: תניא רפ"ז. עירובין נד, רע"א.

הלימוד היטב .. כולן: הלי ת"ת שם פ"ד, ה"ב.

ד"ה .. תרכ"ח: סה"מ תרכ"ח ע' קמד.

ד"ה .. תרצ"ב: סה"מ קונטרסים ח"א ע' רכב ואילך. סה"מ תרצ"ב ע' רעו ואילך.

והר .. עשנו: יתרו יט, יח.

ד"ה .. תרח"ץ: סה"מ קונטרסים ח"ב ע' 818. סה"מ תרח"ץ ע' רז.

כמש"נ: ואתחנן ו, ז.

וכמחז"ל .. תאמרנה: תהלים לה, י. עירובין נד, רע"א. הלי ת"ת לאדמו"ר הזקן פ"ד ה"ט.

ועד שכל שלשת העיניים דנר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת
מוסר — יהיו בו בשלימותם,

וזוכים לברכה המשולשת בתורה — בפרשת שבוע זה: יברכך גוי
יאר גוי ישא גוי שלום,

ובקרוב ממש — למילוי הבקשה: זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט
נחלתך הר ציון זה שכנת בו,

בביאת משיח צדקנו, מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות
כדוד אביו כפי תושב"כ ושבע"פ ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה
כוי ויבנה מקדש (השלישי) במקומו ויקבץ נדחי ישראל.

בברכה — בנוסח הידוע — לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

מנחם שניאורסאהן

נ.ב. ע"פ מחז"ל מצוה גוררת מצוה — כאן המקום לעורר גם ע"ד
שאר המבצעים: מבצע **תפלין** ומבצע **מזוזה** — אשר בפרשיות שבהן
נאמר והוכפל הציווי דת"ת „בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך
ובקומך”.

זנר .. מוסר: משלי וא"ו, כג. שערי אורה בהקדמה. אוה"ת עה"פ. קונטרס עץ
החיים. לקוטי לוי"צ לזח"א עי רטז.

המשולשת .. שלום: נשא וא"ו, כד-כו. וראה לקו"ת נשא כז, א.
שלום: ובספרי שם: זה שלום תורה. וראה רמב"ם סוף הלי חנוכה.
זכור .. בו: תהלים עד, ב.

מלך .. ישראל: ראה רמב"ם הלי מלכים ספ"א.
כפי תושב"כ ושבע"פ: בא בהמשך למשי"כ שם סוף הי"ג (אלא שהושמט ע"י
הצנזור): וכל המוסיף או גורע כוי הי"ז בודאי רשע ואפיקורס, ועפ"ז גם יומתק סיום
הרמב"ם כאן: .. ישראל הי"ז משיח בודאי.
בשבתך .. ובקומך: דברים וא"ו, ז. יא, יט.

אוה"ת עה"פ: נ"ך ח"א ע' תקסח ואילך.
תהלים עד, ב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.
בנוסח הידוע: ראה לעיל אגרת יא'תקכו, וש"נ.
מחז"ל: אבות פ"ד מ"ב.
המבצעים: ראה גם לעיל אגרת יא'תקו, ובהנמך בהערות שם.

מבצע **צדקה** – אשר על ידה נעשה **מוחו** ולבו זכים אלף פעמים
ככה,

מבצע **בית מלא ספרים** (דתורה ותפלה – שלימוד התורה שאחרי
התפלה הוא נעלה ביותר),

מבצע **נרות שבת קודש ויו"ט** – ע"פ מחז"ל דנר מצוה מביא תורה
אור.

ויה"ר שיעשה כאו"א בכהנ"ל בשמחה – ובלשון ברכת נר חה"ש
זמן מתן תורתנו – שמודים ומברכים ה' נותן התורה: שהחינו וקימנו
והגיענו לזמן הזה.

יא'תקלב

[ד' סיון, ה'תשל"ה]

נתקבל באיחור זמן גדול. היש המשך לשילוח מכי אלה?

ללמוד לקבלת PhD עוד 2-3 שנים – עתה אינו מתאים. אולי
כשיסתדר בפרנסה מתאימה ושתרשה ותשאיר זמן פנוי ללימוד הנ"ל –
אז יתבונן ויחליט בזה. מובן שקדימה לפרנסה שיוכל לנצל בה ידיעותיו
והדיפלאם שלו.

צדקה .. ככה : תו"א בתחלתו (א, ב). וראה אוה"ת שם שהפ"י אלף דוקא (ולא
גוזמא כעירובין ב, ב. תוד"ה תליסר ברכות כ, א. ועוד).

התורה שאחרי התפלה : ראה ברכות ה, ב. ובתוס' (רא"ש ור' יונה) שם שרש"י
אוסר ללמוד קודם התפלה. אבל ראה לקו"ת ברכה צו, ב.

נרות .. אור : ראה כתהאריז"ל (שער הכוונות וכו') במקומו בארוכה וזה סוד כי נר
מצוה כו'.

מחז"ל .. אור : שבת כג, ב.

ברכת נר חה"ש : שקודמת לברכת קידוש.

אוה"ת שם: בראשית כרך ו תתרכו, ב ואילך. וראה גם לעיל ח"ו אגרת א'תקסד. א'תקעד. ח"ט
ב'תשיב. ח"י ג'קא. ג'שנ. ח"יב ד'ער. ח"טו הישנה. ח"ז ו'תיד.

מבצע נרות שבת: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמך בהערות שם.

יא'תקלב

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מד' סיון תשל"ה.

המשך .. אלה?: תולדות חיים ששלח לכמה מקומות לביקוש משרה.

ע"פ מחז"ל שפרנסה ניתנת לאיש „בשביל אשתו" (ראה לקו"ת ס"פ ברכה) מוכרח שצ"ל ה„שלוש בית" שלהם בשלימות בתכלית. אזכיר עה"צ.

יא'תקלג

ב"ה, ערב חג השבועות, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור מו"ה יהושע שי' דנוב

שלום וברכה!

לקראת חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, אביע ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכה לחג שמח ולקבלת התורה בשמחה ובפנימיות, ולהמשיך משמחה זו בכל ימות השנה כולה. בכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

נ.ב. ת"ח על הבשורות טובות מפעולותיו הטובות להפצת היהדות, ובפרט על ידי המבצעים ובמיוחד מבצע נש"ק — נרות שבת קודש. וטוב שימשיך לדור בעירו עתה.

ויהי רצון שיקויים בו על דרך מאמר חכמינו ז"ל: מי שיש לו מנה רוצה מאתים, מאתים רוצה ד' מאות, כלומר שההישג מעורר התאבון להישגים יותר גדולים. ואם בענינים גשמיים כך, על אחת כמה וכמה בענינים רוחניים, ובפרט כשנוגע לרבים וזכות הרבים מסייעת.

הפ"נ ייקרא על הציון בעת רצון.

מחז"ל .. „בשביל אשתו": יבמות סב, ב. ב"מ נט, א.
ס"פ ברכה: ק, ב.

יא'תקלג

מו"ה יהושע שי' דנוב: אגרת נוספת אליו — לעיל אגרת יא'תקה. המבצעים: ראה גם לעיל אגרת יא'תקו, ובהנסמן בהערות שם. מבצע נש"ק: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם. בעירו עתה: קעלן, אשכנז. מאמר חכמינו: קה"ר פ"א, יג.

יא'תקלד

[נוסח המברק לקראת חג השבועות, ה'תשל"ה]

קבלת התורה בשמחה ובפנימיות ולהמשיכה בכל השנה כולה
וכהוראת נשיאנו ומלכתחילה אריבער ושבתא טבא.

מנחם שניאורסאהן

יא'תקלה

ב"ה, אסרו חג השבועות, ה'תשל"ה,
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בקורת רוח מיוחדת הנני שולח לכת"ר ספר תניא קדישא דפוס
סונצינו, שזה עתה יצא לאור, ביחד עם פ"ש אישית, על ידי האורחים
שהיו כאן לחג השבועות, זמן מתן תורתנו.

וכיון דאתינן מיני, יהי רצון אשר ההתעוררות דמתן תורה תמשיך
התעוררות לקבלת התורה בכל ימות השנה — ובנוסח המסורתי בבית
הרב — בשמחה ובפנימיות, וכל אחד יעשה בהפצתה, ובנקודה העקרית
דגדול לימוד שמביא לידי מעשה, קיום המצוות במילואן ובשלמותן,

וכת"ר הרי מצודתו פרוסה על כל מדינתו, אשר בכל מקום הרי
הוא, על פי ההשגחה העליונה, מרא דאתרא ועושה בתוך שלו. ויהי רצון
שגם בזה יעשה מתוך הרחבה, בשמחה ובטוב לבב.

בכבוד ובברכה.

יא'תקלה

תניא .. סונצינו .. יצא לאור: תניא עם תרגום אנגלי, שנדפס ע"י הוצאת ספרים סונצינו.
ובנוסח המסורתי בבית הרב: ראה לעיל אגרת יא'תקכז, וש"נ.
דגדול .. מעשה: קידושין מ, ב.

יא'תקלו

ב"ה, י' סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר ... שי

שלום וברכה!

קבלתי ידיעות ממצב הבריאות שלו, ותקותי שהולך ומשתפר.
בודאי יודע הוראת תורתנו הנצחית, תורת חיים (הוראה בחיים)
„ורפא ירפא” — שהתורה נתנה רשות לרופא לרפאות, שמזה מובן שצריך
למלאות הוראות הרופא.

וידוע עד כמה החשיבו חכמינו ז"ל ענין שמירת הגוף, עד, כלשון
הידוע, שגופו של אדם הוא נכסיו של הקב"ה. והרי מובן באיזו זהירות
צריך לשמור נכסיו של הקב"ה.

וכמו בכל עניני התורה והמצוה, צריך להיות בשמחה ובטוב לבב,
בבטחון גמור בהשייית, אשר משגיח על כל אחד בהשגחה פרטית, והוא
עצם הטוב וכל יכול.

בברכה לבריאות ולבשורות טובות בכל האמור.

יא'תקלז

ב"ה, י' סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הפרופ. א. ר. בודנהיימר שי
מנהל המחלקה לפסיכיאטרי
המרכז הרפואי, תל השומר

שלום וברכה!

הנני מאשר קבלת מכתבו של מר, ומצורף בזה העתק מכתבי למר

יא'תקלו

ממצב הבריאות שלו: בהמשך אלי' — אגרת הבאה.
הוראה בחיים: ראה זח"ג נג, ב.
„ורפא ירפא”: משפטים כא, יט.

שהתורה נתנה .. לרפאות: ברכות ס, א. טושו"ע יו"ד סי' שלו ס"א.
כלשון הידוע: ראה שו"ע אדה"ז חו"מ הל' נזקי גו"נ ס"ד. לקו"ש חל"ד ע' 106 הערה 12.

... שיי. ואל בינתו אשען אם יספר לו שקבל העתק, ואם לא יוקטן על ידי זה בהשפעת מכתבי על הנ"ל.

בהזדמנות זו אביע תקותי אשר עוסק מר בהטבת המצב של הפונים אליו — גם בנוגע לשמירת התורה ומצותי שניתנו מרופא כל בשר ומפליא לעשות, וכמאמר חכמינו ז"ל שהתורה והמצוה מביאות רפואה. ואם בחו"ל עשה מר בהאמור, על אחת כמה וכמה בארץ אשר עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה. ויהי רצון שממנו יראו וכן יעשו רבים כיוצא בו.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

יא'תקלח

ב"ה, י"א סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

תלמידי ישיבת ערב חב"ד בביהכ"נ, „צמח־צדק" בירושלים
עיה"ק תבנה ותכונן ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי דו"ח ההנהלה על התקדמותכם בלימוד תורתנו וקיום מצותי, ועל פעולותיכם הטובות בקשר עם המבצעים וכו'.

ויהי רצון שתלכו מחיל אל חיל בכל עניני התורה ומצותי ותהיו למופת ולברכה לרבים.

ובפרט שבאים אנו מחג השבועות, זמן מתן תורתנו, אשר בודאי

יא'תקלז

העתק מכתבי: הקודם.

מרופא .. לעשות: נוסח ברכת אשר יצר.

וכמאמר חכמינו ז"ל: ראה עירובין נד, א. יומא פו, סע"א. זח"ג קס, רע"ב. פרש"י בשלח טו, כו.

בארץ .. שנה: עקב יא, יב.

יא'תקלח

נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 176.

המבצעים: ראה גם לעיל אגרת יא'תקו, ובהנסמן בהערות שם.

מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

רכג

יודעים אתם סיפור חכמינו ז"ל, שלפני שנתן הקב"ה את התורה לעמנו ביקש „ערבים" שיהיו אחראים ללימוד התורה וקיום מצותי בכל הדורות; ורק אחרי שאמרו „בנינו ערבים בעדינו" נתן הקב"ה את התורה לכל ישראל. והרי זה מדגיש החשיבות המיוחדת של ילדי ישראל לא רק באותו מעמד אצל הר סיני, אלא בכל הדורות, שהרי התורה נצחית היא. ומכאן ברור שהנהגת כל אחד ואחד מבני ישראל הוא ענין חיוני לא רק בשבילם הם, אלא גם בשביל כל עמנו באשר הם שם.

אי לזאת תקותי חזקה שתוסיפו חיל בלימודכם תורתנו הקדושה בהתמדה ושקידה ובזריזות קיום מצותי בהידור ובאופן דמוסיף והולך, כהוראת תורתנו „מעלין בקודש".

ברכתי שלוחה לכל אחד ואחד מכם להצלחה מרובה בכל האמור, ובפרט לקיץ בריא ושמח בכל הפרטים, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

יא'תקלט

בי"ה, י"א סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

אל התלמידים ואל התלמידות, רשת אהלי יוסף יצחק
ליובאוויטש
בארצנו הקדושה תבנה ותכונן על ידי משיח צדקנו
במהרה בימינו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הדו"ח מהנהלת הרשת על התקדמותכם בלימוד תורתנו וקיום מצותי, ועל החלטותיכם ופעולותיכם הטובות בקשר עם המבצעים וכו', ובפרט בקשר עם זמן מתן תורתנו.

סיפור חכמינו: שהש"ר פ"א, ד (א).

התורה נצחית: תניא רפי"ז. קו"א ולהבין פרטי בסופו.

כהוראת תורתנו: ברכות כח, א. וש"נ.

ויהי נועם ה' עליכם ומעשה ידיכם ותלכו מחיל אל חיל בכל עניני התורה ומצותי ותהיו למופת ולברכה, כיאות לבני אבותינו אברהם יצחק ויעקב ובנות אמותינו שרה רבקה רחל ולאה.

ובפרט שבאים אנו מחג השבועות ...
בברכה לבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

יא'תקמ

ב"ה, י"א סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר נ. גלעדי שי
פריס

שלום וברכה!

הנני לאשר בזה קבלת המזכרת והספר על דברי ימי התעשיי האוירית שמייצג מר, שנתקבלו על ידי אנשי חב"ד בפריס, ותשואות חן על שימת לבבו. וזה מחזק בי התקוה אשר עושה מר כל התלוי בו לשתף פעולה עם אנשי חב"ד בפעולותיהם הברוכות.

כרגיל שיהודי מקשר כל דבר עם ענין שבמחשבה, הרי גם עניני המזכרת הנ"ל מעוררים את המחשבה בקשר להעקרון הידוע בהמראת אוירון, שמשתמשים בכח האוירי המנגד לתנועת האוירון ומהפכים חלק ממנו שיפעול להגבהת האוירון, זאת אומרת, שמהפכים כח מנגד לכח מסייע. ועקרון זה מודגש גם כן בדתנו, ובפרט על פי ביאור תורת חב"ד, שהחומר והגשם שמצד הגוף שמטבעו מנגד הוא להצורה והרוח שמצד הנשמה, הרי ניתנו להאדם הכוחות להתגבר על כח מנגד זה, לא רק שלא

יא'תקלט

ויהי נועם .. ידיכם: ע"פ תהלים צ, יז.
ותלכו מחיל אל חיל: שם פד, ח.
ובפרט .. השבועות: כבאגרת הקודמת.

יא'תקמ

בדתנו, ובפרט .. חב"ד: ראה קונטרס תורת החסידות פי"א י"ב (אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' שכג ואילך).

רכה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

להיכנע אליו, אלא אדרבה להפכו לכח מסייע לחיי הנשמה, על פי הסיסמה הידועה של הגברת הצורה על החומר והנשמה על הגוף.

ולדכותי דמר האריכות בודאי אך למותר.

בכבוד ובברכה.

יא'תקמא

[י"ג סיון, ה'תשל"ה]

ויהא בשטומו"צ.

המצו"ב שליחות בנה"ח:

עשר — לצדקה,

עשר — למטה (מבצע) נש"ק,

חמשה — השתתפות בהוצאות התועדות דבנות תי" שם שתמסור להן מביקורה כו'.

אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

יא'תקמב

[קיץ, ה'תשל"ה]

(1) נת' ות"ח ת"ח ודבר בעתו כו' —

[לארגן חגיגה גדולה ופומבית עבור כל בני העיר] כפשוט.

יא'תקמא

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבה של מרת רחל לאה סירוטה, נחלת הר חב"ד, מ"ג סיון תשל"ה.

ויהא בשטומו"צ: נסיעתה חזרה לאה"ק.

בנה"ח: = בנחלת הר חב"ד.

יא'תקמב

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה פרץ מאצקין ומו"ה משה אליהו גערליצקי ומו"ה אברהם קארפ, ע"ד מערכת השיעורים שמארגנים בבית המדרש ליובאוויטש במאנטרעאל, ואשר עומדים לסיים את הש"ס.

יא'תקמג

[ק"ץ, ה'תשל"ה]

בענין נסיעה לקאלאבריא תלוי האין בזה השגת גבול,
הזקוקים לידיעה בעצי אתרוגים וכו' (הרכבה).
בהשאר — כעצת ידידים מבינים.

יא'תקמד

ב"ה, ח"י סיון תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה ... שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכי ובו בקשת ברכה פ"נ מיום י' סיון, ובעת רצון
יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ובטח למותר להדגיש על הכרח הנהגה בחיי היום יומים שתהא
מתאימה להוראות תורתנו חיים וקיום מצותי עליהם נאמר וחי
בהם, שנוסף על העיקר שכן הוא ציווי הקב"ה הרי זה גם הדרך לקבלת
הברכה בהמצטרך להאדם.

והרי בעניני תורה ומצות ככל שיהי המצב גם טוב בזה תמיד יש
מקום להוסיף כיון שקשורים בהקב"ה שהוא אין סופי.
בברכה,

מ. שניאורסאהן

בהתאם לגיל בנו שי' כדאי שישתדל בנוגע לשידוך עבורו עם בחורה
יראת השם, כמובן.

יא'תקמג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה אלחנן יהודה לייב רייצעס.

יא'תקמד

עליהם נאמר: אחרי יח, ה.

מהנכון שיבדקו את התפלין שלו וכן המזוזות שבדירתו שתהיינה כולן כשרות כדין.

יא'תקמה

[חיי סיון, ה'תשל"ה]

במענה ..

כיון שהשקיעה כ"כ זמן ומרץ בלימוד מסוים (לחנך וכו') – כדאי שתשלימו ועד לקבלת תעודת מורה וכו' בפועל.

אפילו באם לא תתעסק אח"כ בהוראה בפועל – ה"ז נוגע לבטחון עצמי, לשידוך (כיון שמראה על עקביות, היפך דאי יציבות) ועוד.

אזכיר עה"צ.

יא'תקמו

ב"ה, י"ט סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

שרה תחי טובי

גבעת המורה 201/27, עפולה

ברכה ושלוס!

הנני לאשר בזה קבלת מכתבה מכו' באייר, שהגיעני באיחור זמן רב, בו כותבת ע"ד מצב אחינו בני ישראל בספרד וסביבותי וכו', ואראה מה יש בידי לעשות בזה.

עיקר מכתבי להביע שביעת רצון מסגנון ורוח מכתבה ולראות התענינותה במצב היהדות אפילו מחוץ לתחום דירתה ואפילו מחוץ לארצנו הקדושה. שזה מחזק בי התקוה שמתענינת לא פחות בסביבתה והעיקר שעושה ותעשה עוד יותר מכאן ולהבא לשיפור המצב ככל האפשר בארצנו הקדושה, ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, כלשון הכתוב.

יא'תקמה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מחיי סיון תשל"ה.

יא'תקמו

כלשון הכתוב: עקב יא, יב.

והרי איך שיהי מצב היהדות טוב, הלא תמיד אפשר להוסיף בכל עניי טוב וקדושה, תורה ומצוות, שאיך־סופיים הם, כיון שמקורם בהאיך־סוף.

ותפקיד מיוחד בזה להנוער, שהמרץ שלהם לא נוצל ולא פג ובשלמותו הוא, ובטבע הנוער שלא נרתעים בפני כל אתגר וגם לא מתביישים מפני המלעגים, שברוב הפעמים זוהי המניעה העקרית להוסיף ביראת שמים במעשה בפועל, שהמעשה הוא העיקר.

וגדול פי כמה תפקיד האמור לעשות בזה בארצנו הקדושה, שהיא — על פי תיאור חכמינו ז"ל — פלטרין של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. משל למה הדבר דומה למי שנמצא מחוץ להיכל המלך ואינו מהדר כל כך להתנהג כרצון המלך (שאף גם בכגון זה מרידה היא במלך ועניינו), אבל אינו דומה כלל למי שנמצא בארמונו של המלך ובהיכלו ורואה שהמלך מביט עליו (וכלשון הכתוב „עיני ה'א בה") ואף על פי כן מראה שאינו מתרשם כלל מהמלך וכי והולך בשרירות לבו. ובודאי שהאריכות בדבר המובן ופשוט אין בה צורך.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

יא'תקמז

בי"ה, י"ט סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר מרדכי ורעיתו מרת רבקה שיחיו גובר

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבם והספר „אלה תולדות כפר אחים", ות"ח על שימת לבבם לשלחו לי. ומובן שאתענין לקבל שאר הספרים שמזכירה במכתבה, ובפרט עכשו שיש חשיבות מיוחדת לספרים בשפה הרוסית בקשר עם העליי משם, ששפה זו לעת עתה היא הגשר להגיע אליהם.

לא מתביישים מפני המלעגים: ראה שו"ע אדה"ז אר"ח בתחלתו, וש"נ.
שהמעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.
תיאור חכמינו ז"ל: במדב"ר פי"ט יג. יל"ש עקב רמז תתסו.

יא'תקמז

לכבוד .. גובר: אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת י"פ, ובהנסמן בהערות שם.
הספר „אלה תולדות כפר אחים": ליקטה רבקה גובר (ת"א תשל"ד).

ויהי רצון שהעלי לארצנו הקדושה תהיי עליי בכל השטחים, הן בגשמיות והן ברוחניות, ואדרבה ברוחניות עוד יותר, שהרי זהו שלמותו של כל אדם, ובפרט בני עמנו, ועל פי הסיסמה הידועה הגברת הרוח על הגשם והצורה על החומר.

בכבוד ובברכה לאריכות ימים ושנים טובות, טובות בגשם וברוח גם יחד.

יא'תקמח

ב"ה, כ' סיון תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה ... שי

שלום וברכה!

במענה על ההודעה ע"ד הכנסם לדירה חדשה

הנה יה"ר מהשי"ת שיהיי משנה מקום משנה מזל לטובה ולברכה בגשמיות וברוחניות.

בטח שומר הוא השלשת השיעורים השווים לכל נפש בחומש תהלים תניא הידועים.

הפ"נ שבמכ' יקרא בעת רצון על הציון הק'.

נ.ב. נבהלתי לכתבו ע"ד תפלין דר"ת לאחרי החתונה — שהרי האידנא חסידי חב"ד קבעוה חובה.

הסיסמה הידועה: ראה קונטרס תורת החסידות פי"א יב (אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' שכג ואילך).

יא'תקמח

תפלין דר"ת: ראה שו"ע אדה"ז אר"ח ס"י לד ס"ד. סדור הל' תפלין ד"ה כל אשר וד"ה מנהג להניח תפלין דר"ת. ס' המנהגים חב"ד ע' 18. ועוד.

יא'תקמט

[כ"ב סיון, ה'תשל"ה]

- (1) כו"כ מוסדות מסוג זה הוקמו לאחרונה באה"ק ויש להם כהני"ל (ומהם גם – בנין, ולא צריף) ויש לברר איך כו' ולעשות עדי"ז והשם יצליחם.
- (2) כיון שכבר לאחר הרישום דשנה זו – ימשיכו כדאשתקד. לשנת תשל"ז – יזונו בעוד מועד.
- (3) להשתדל [להשאר בחדר עד גיל 12] מטעמים הני"ל.
- (4) תי"ח על הנח"ר מהתמונות שבאלבום. כדאי שתהי' תמונה כללית מרשימה יותר.
- מוחזר בזה – בכדי שיוכל לנצלו כו'.
אזכיר עה"צ לכהני"ל ויבש"ט.

יא'תקנ

בי"ה, כ"ד סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי ציבור מו"ה אבנר חי שי
המכונה ד"ר שאקי

שלום וברכה!

נעם לי להודע אשר עומד מר לגמור בקרוב מחקר ממצה בקשר עם חוק השבות (מיהו יהודי) בהמשך למאבקי המבורך מאז ומקדם בהבעי' המפורסמת האמורה דמיהו יהודי,

יא'תקמט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה נתן נטע ברכהו, מהנהלת הת"ת בלוד, מכ"ב סיון תשל"ה.

כיון שכבר כו': על השאלה, שחלק מההורים דורשים שילמדו בלה"ק וחלק באידיש. מטעמים הני"ל: כדי להכשירם לישיבה, ולהקל על הישיבה הקלטתם.

יא'תקנ

מו"ה אבנר .. שאקי: אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ז אגרת ירפג, ובהנסמן בהערות שם. מחקר ממצה כו': יצא לאור בשם „מיהו יהודי – במשפט מדינת ישראל" ח"א – ירושלים, תשל"ז. ח"ב – ירושלים, תשל"ח.

דמיהו יהודי: ראה גם לעיל אגרת יא'תקח, ובהנסמן בהערות שם.

ויהי רצון אשר יצליח בהאמור,

ותקוטי חזקה אשר מי שיש בידו לסייעו במימון המחקר ובהכנתו לדפוס והו"ל – יסייע לו בחפץ לב, לתת למר האפשריות להוציא לפועל כל האמור בהקדם זמן ובאופן ובצורה מתאימה. וחזקה לבני ישראל אשר נותנין בעין יפה לכל כיוצא בהאמור, ובפרט בקשר עם הבעי האמורה, מיהו יהודי, המעמידה בסכנה שלמות עמנו עם בני ישראל הקשורה בשלמות ארצנו ארץ ישראל, שהרי כל זה תלוי בשלמות תורתנו תורת ישראל שניתנה לנו מהי אלקי ישראל.

ודבר אלקינו – ובלשון חכמינו ז"ל דבר הוי' זו הלכה – יקום לעד, ובסגנון הידוע, יד ההלכה על העליונה.

ואשרי חלקם של כל אחד ואחד הלוקחים חלק בנצחון ההלכה, מבלי להתבייש מפני המלעיגים, ואפילו הם מתוך חבריו מלפנים, ויוסיף כח ואומץ בזה, וזכות הרבים מסייעתו.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

יא'תקנא

[כ"ה סיון, היתשלי"ה]

בהביא בחשבון: 1) רצינות ענין הפירוד שבין איש לאשתו, ובמיוחד – ענין גט (ובפרט – שבנות ת"י להן),

2) שכל אדם קרוב אצל עצמו (הן להגדיל ביותר, הן להקטין ביותר)

כדאי שיציע כהנ"ל לפני רב מורה הוראה שיחוו"ד תורה באיזה כיוון צריך להשתדל: לקירוב או להפכו, ובאם להפכו – האם בהקדם (ע"פ דין, או לקצר העגמני"פ וכו', או מִרְאֵת הַפְּתָעוֹת, היל"ת), או לדחות.

וחזקה לבני ישראל כו': ראה ירושלמי שקלים פ"א ה"א.

ודבר .. לעד: ישעי' מ, ת.

דבר .. הלכה: שבת קלח, ב.

מבלי .. המלעיגים: ראה שו"ע אדה"ז או"ח בתחלתו, וש"נ.

יא'תקנא

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"ה סיון תשל"ה.

שכל אדם קרוב אצל עצמו: יבמות כה, ב. וש"נ.

יא'תקנב

[כ"ו סיון, ה'תשל"ה]

יתענין בהקניי דסחורה מדרום אַמעריקא (אלא שיברר התנאים וגודל המכס, הבאתה לאַנגליא וכו'), ובפרט שכנראה זוהי התוצאה מהבטחתו סכום נוסף בקשר עם התניא וכו'.

אזכיר עה"צ.

יא'תקנג

ב"ה, כ"ז סיון, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אליעזר יחיאל שי' ארליך
הרימון 13, ראשל"צ

שלום וברכה!

ידידנו הנכבד והנעלה, עוסק בצרכי ציבור הרב אפרים שי' וואָלף מסר לי על דבר מצב הבריאות של מר. ואזכירו בתפלה להטבה בזה ולהצלחת הטיפול הרפואי.

וזכות פעולותיו – כמו שהרב וואָלף כותב לי – שמסייע בכמה ענינים הקשורים במוסדות חינוך החב"דיים וגם בתי כנסת, מיסודו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שעל הציון שלו יזכירוהו בתפלה, תעמוד לו בזה למילוי משאלות לבבו לטובה.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

יא'תקנב

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"ו סיון תשל"ה.
זוהי תוצאה: קבלת הצעת סחורה זו, באה לו כשכר על הבטחתו כו'.

יא'תקנד

בי"ה, ערב שבת קדש מברכים חודש תמוז,
 חודש הגאולה, היתשלי"ה
 ברוקלין, נ.י.

תלמידים המסיימים בי"ס חב"ד, תענך
 ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבם על דבר סיומם את בית הספר עם סיום שנת
 הלימודים זו.

ובודאי אין צורך להסביר לכם שבעניני תורה ומצותי לא שייך
 סיום, ומה שנקרא „סיום" הוא סיום שלב מסויים, וכיון שיש ציווי
 להעלות בקודש, הרי הסיום הוא הכנה לעבור לשלב נעלה יותר, הן בנוגע
 ללימוד התורה בהתמדה ושקידה יתרה, והן בנוגע לקיום מצותי בזריזות
 ובהידור יתר, כיון שגדול תלמוד תורה שמביא לידי מעשה.

ויהי רצון שתלכו מחיל אל חיל בכל האמור, ובאופן דמוסיף והולך,
 ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה להצלחה מרובה ולבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

יא'תקנד

להעלות בקודש: ברכות כח, א. וש"נ.
 למדריגא נעלית יותר: כדלעיל אגרת יא'תע, ובהנסמן בהערות שם.
 שגדול .. מעשה: קידושין, מ, ב.
 שתלכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ת.
 ואין .. הרצון: ראה זח"ב קסב, רע"ב.

יא'תקנה

ב"ה, ערב שבת־קדש מברכים תמוז,
 חודש הגאולה, ה'תשל"ה
 ברוקלין, נ.י.

תלמידים המסיימים בתי ספר למלאכה בכפר חב"ד
 בארצנו הקדושה תבנה ותכונן ע"י משיח צדקנו במהרה
 בימינו
 ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבם על דבר סיומם בקרוב תקופת לימודם.

ובודאי אין צורך להסביר להם שבעניני תורה ומצותי לא שייך
 סיום, ומה שנקרא „סיום" אינו אלא סיום שלב מסויים, וכיון שיש ציווי
 להעלות בקודש, הרי הסיום הוא הכנה לעבור לשלב נעלה יותר.

ואלה שימשיכו בישיבות גדולות לא נצרכים ביאור נוסף איך היא
 העלי' בפועל לשלב גבוה יותר, הן בנוגע ללימוד התורה בתוספת התמדה
 ושקידה והן בנוגע לקיום מצותי' בתוספת זריזות ושמחה והידור. וגם
 אלה שמפני איזו סיבה שתהי' לא ימשיכו בישיבה, הרי ידוע פסק אדמו"ר
 הזקן בהלכות תלמוד תורה בענין קביעת עתים לתורה כל אחד לפי מצבו,
 ומובן אשר לגודל יוקר עתים אלו צריך להיות הלימוד בהתמדה ושקידה
 יתרה, וכיון שגדול תלמוד תורה שמביא לידי מעשה, הרי בודאי שיביא
 גם ליתר זרירות והידור בקיום המצות.

ויהי רצון שכל אחד ואחד מהם ילך מחיל אל חיל בכל האמור,

יא'תקנה

מצילום האגרת. נדפסה גם ב„מקדש מלך" ח"ג ע' רצב.

להעלות בקודש: ברכות כח, א. וש"נ.

לשלב נעלה יותר: כדלעיל אגרת יא'תע, ובהנסמן בהערות שם.

ידוע פסק אדמו"ר הזקן בהלכות תלמוד תורה: פ"ג ה"ב ואילך.

שגדול .. מעשה: קידושין מ, ב.

ילך מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

רלה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולהיות כולם כאחד דוגמא חיי ומזהירה ומופת לרבים ונרות להאיר
באופן דמוסיף והולך ואור. ואין לך דבר העומד בפני הרצון.
בברכה להצלחה מרובה ולבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

יא'תקנו

בי"ה, ער"ח תמוז תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה ... שי

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אודות מצב זוגי תי,
השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחוי"ק בעתה ובזמנה
כשורה ובקל.
לשאלתו אודות הסכום לצדקה שינדב — אמחז"ל: כל המרבה הי"ז
משובח.

יא'תקנז

[אדר"ח תמוז, היתשל"ה]

באם יעשו התיקונים ע"י כאלו: (1) שיש להם תעודה **רשמית**
מהממשלה שהם מומחים לזה, (2) ששם טוב להם בכהנ"ל (כולל —
שעומדים בדיבורם בנוגע **לגמר** העבודה), (3) שיתברר **בטוב** שמחירם אינו
מופרז, (4) תוגמר העבודה באופן (בזמן) שלא יבלבל להתוועדות וכיו"ב,
(5) יתנהלו חשבונות **כדבעי**, (6) יהי האחראי(ים) לכ"ז — **ובחתימתו(ם)**
יעשו כהנ"ל ויהא בהצלחה. אזכיר עה"צ.

נרות להאיר: ראה לקו"ש חכ"ה ע' 344 הערה 2. וש"נ.
ואין .. הרצון: ראה זח"ב קסב, רע"ב.

יא'תקנז

מהעתקה, מענה למו"ה יצחק שפרינגר, מו"ה חיים ברוך הלבשרטם ומו"ה אברהם ליפסקר,
חברי ועד בדק הבית של בית חיינו — 770, בקשר לשיפוצים בבית הכנסת (זאל הקטן).

יא'תקנח

ב"ה, יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב, פי' אני חלקך ונחלתך,
 ב' דר"ח תמוז, חודש הגאולה, היתשלי"ה
 ברוקלין, נ.י.

תלמידי ישיבת תומכי־תמימים ליובאוויטש מאַנטרעאַל
 ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה להודעה ע"ד חג הסיוס דכמה כתות — בקמי שבתא דחג
 הגאולה י"ב תמוז הבע"ל, גאולה ע"י ובאופן דפועל ישועות בקרב הארץ,
 הנני שולח ברכתי לתלמידים המסיימים, בתוככי כל תלמידי
 ישיבות תומכי־תמימים בכל מקום שהם, שליט"א, שיהי חג הסיוס —
 חג התחלה טובה לתוספת התמדה ושקידה בלימוד התורה (הנגלה
 והחסידות), וההוספה (בגדול) תלמוד שמביא לידי מעשה (קיום המצוות)
 תוסף בהידור בקיום המצוות, הידור חדור אור וחיות חסידותיים,

שלישי .. טוב: בי"ר פ"ד, וא"י (הובא בפרש"י בראשית א, ז).
שהוכפל .. טוב: טוב לשמים וטוב לבריות (אוה"ת בראשית לד, א. משפטים א'קנו
 ואילך).

אני חלקך ונחלתך: ראה בארוכה במכתב להסיוס דאשתקד.
כמה כתות: להעיר מברכות (סג, ב): עשו כתות כתות ועסקו בתורה.
בקמי שבתא: פסחים קו, סע"א.
י"ב תמוז: שהוא גם יום הולדת (בשנת תר"ס) של בעל הגאולה.
דפועל .. הארץ: תהלים עד, יב.
בקרב: ראה רש"י ובחיי לווארא ח, יח.
הסיוס .. התחלה: ע"ד ש"מתכיפין התחלה להשלמה" (רשות לחתן בראשית.
 סאו"ח סתרס"ט. וראה א"ר שם).
(בגדול) תלמוד: קידושין מ, סע"ב. ראה הלי ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ב.

יא'תקנח

נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 225, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
 לתוכנה ראה גם לקמן אגרת יא'תקסו.
 שלישי .. טוב: ראה גם לעיל אגרת יא'תכח.
 אני חלקך ונחלתך: קרח יח, כ.
 במכתב להסיוס דאשתקד: לעיל חכ"ט אגרת יא'קסח.
 תהלים עד, יב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

וככל סיוס בעניני תומ"צ — שהוא הכנה ועלי למדריגא נעלית יותר, ובלשון חז"ל מעלין בקודש.

והרי כל הוספה בתומ"צ — גוררת עוד הוספה וכמחז"ל מצוה גוררת מצוה, ובלשון בעל הגאולה הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו דיום הגאולה הראשון ד"ה הוי' לי בעוזרי (בסיומו) — הם (בירורי המצות) העוזרים האמתיים של האדם, כולל (כמובן) במילוי תפקידו „לשמש את קונו" ע"י התומ"צ.

והנה בכל מצוה ומצוה — הדברים הנ"ל אמורים, אבל ביתר שאת ויתר עז הוא בנוגע למצות שיש ביניהן שייכות.

ובזה זירוז מיוחד לתלמידי ישיבות, ובכלל ליושבי אוהל — שהתורה עיקר עסקם ורוב ימיהם בה — להוספה בהמצעים הידועים, שלכאו"א מהם שייכות מיוחדת לתורה, וכמדובר כבר כ"פ:

מבצע תורה: הרי מדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה, אלא שכמה פעמים ככה — הצלחה רבה בלימוד התורה.

מעלין בקודש: ברכות (כה, א). ושי"י. וראה זח"ג קסב, ב.

מצוה גוררת מצוה: אבות פ"ד, מ"ב.

ד"ה הוי' לי: נדפס בסי' הקונטרסים ח"א דף קעט. וראה ג"כ לקו"ת שמע"צ ד"ה

זה.

לשמש את קונו: משנה סוף קידושין.

ביתר שאת ויתר עז: עיין לקוטי לוי יצחק לתניא ע' לו.

לתלמידי .. אוהל: וגם לכל בני"י, שהרי כולם נצטוו ודברת בס ולא בדברים אחרים

(יומא יט, ב). עיין הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ג ס"ב וס"ז.

שהתורה עיקר עסקם: להעיר מירושלמי פאה (פ"א ה"א) וכל חפצים כו' (ובמראה

הפנים שם) ופי' בד"ה במדרש פי' נח (סי' המאמרים תרכ"ו בסופו): נבין דעת הירושלמי

כו'.

תורה .. תפלין: שייכותם מיוחדת עיין ד"ה תפלין דמארי עלמא (תרנ"ג), ד"ה איתא

במדרש תהלים הידוע, ועוד.

לשלב נעלה יותר: כדלעיל אגרת יא'תע, ובהנסמן בהערות שם.

והרי כל הוספה כו': הבא לקמן — גם לקמן אגרת יא'תקסו.

ס' .. בסופו: בהוצאת תשמ"ט — ע' רפט ואילך.

בהמצעים הידועים: ראה גם לעיל אגרת הנ"ל, ובהנסמן בהערות שם.

ד"ה .. תרנ"ג: סה"מ תרנ"ג ע' רנה ואילך.

ד"ה .. הידוע: סה"מ תרל"ד ע' נג ואילך. סה"מ תש"ח ע' 271 ואילך.

מדתו .. מדה: סוטה ח, ב. ט, ב.

מבצע **תפלין ומבצע מזוזה** — אשר בפרשיות שבהן נאמר והוכפל הציווי דתי"ת „בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך“, וציווי התורה הי"ז נתינת כת.

מבצע **צדקה** — אשר על ידה נעשה **מוחו** ולבו זכים אלף פעמים ככה,

מבצע **בית מלא ספרים** (דתורה ותפלה — שלימוד התורה שאחרי התפלה הוא נעלה ביותר, ובפרט שהתפלה הי"ה בהקדמת כובד ראש וכשי"נ השתחוו לה' בהדרת קודש).

מבצע **נרות שבת קודש ויו"ט** — עי"פ מחז"ל דנר מצוה מביא תורה אור.

בשבתך .. ובקומך: דברים ואי"ו, ז. יא, יט.

וציווי .. כח: וגם הבטחה, כי לא ידח ממנו נידח ובודאי יעשה תשובה כו' (הלי תי"ו שם פ"ד סוסי"ג. תניא ספלי"ט).

צדקה .. ככה: תוי"א בתחלתו (א, ב).

התורה שאחרי התפלה: ראה ברכות ה, ב. לקו"ת ברכה צו, ב.

שהתפלה .. קודש: ברכות ל, ב.

כובד ראש: עיין אוה"ת להה"מ ד"ה אין עומדין (קח, ג). שם ר"פ ויגש. אדהאמ"צ בסידורו ריש שער התפלה (יט, ג).

השתחוו .. קודש: תהלים כט, ב. שם צו, ט. דהי"א טו, כט. והנה בתוסי' (ברכות שם) מסקנתו דהכוונה למזמור כט, אבל ביליש הובא במזמור צו (והרי מחברו — מהקדמונים). וי"ל טעמו — דהכתוב במזמור כט פירשוהו חז"ל (שהביאו התוסי') דקאי על ברכה **השלישית** וכובד ראש צ"ל לפני כל התפלה. ותמיהת התוסי' דהו"ל להביא ראיי מהמשך הכתוב חילו מלפניו (כן הוא בתוסי' שלפנינו — ואי"כ כוונתו להכתוב **בדה"י**, וצעי"ג) כל הארץ יתרח דזה קאי על „כל הארץ“ ולא דרגת היראה דהמתפלל.

נרות .. אור: ראה כהאר"ז"ל (שער הכוונות וכו') במקומו בארוכה: וז"ס כי נר מצוה כו'.

מחז"ל .. אור: שבת כג, ב.

וציווי .. כח: ראה עבודה זרה ג, א. במדב"ר פי"ב, ג.

וכשי"נ .. קודש: הטעם שהובא כאן פסוק זה דוקא, ודלא כמסקנת הגמ' (ברכות ל, ב), ובשו"ע אדה"ז או"ח (סי' צג ס"ב), נתבאר בשיחת י"ג תמוז (ראה שיחות קודש תשל"ה ח"ב ע' 290 ואילך).

תהלים .. צו, ט: (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע בעל השמחה).

מבצע .. ויו"ט: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

דנר .. משלי ו, כג.

רלט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ויה"ר שילכו מחיל אל חיל בלימוד התורה הנגלה והחסידות
ובקיום מצותי, עדי יקויים היעוד דבפרשת־שבת יום הגאולה: וישראל
עושה חיל.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

יא'תקנט

בי"ה, ב' תמוז ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

האברך יצחק יהונתן שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מערב ראש חודש תמוז,

יה"ר אשר מבן עשר שנים למשנה יעלה לבן י"ג למצוות וכו' ויהי
חי"ל והוריו שיחיו ירוו ממנו רוב נח"ר חסידותי אמת.

בברכה.

נ.ב. בטח נהג במנהגי יום הולדת הידועים.

שילכו מחיל .. והחסידות .. יקויים היעוד: דכשיפוצו מעינותיך (דהבעש"ט) חוצה
קאתי מלכא משיחא (אגה"ק דהבעש"ט הידועה).
וישראל עושה חיל: בלק כד, יח. וראה זח"ג ס"פ בלק. רמב"ם הלי מלכים רפ"א.

מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

יא'תקנט

האברך יצחק יהונתן: שוחט, טורונטו.

מבן עשר .. למצוות: אבות פ"ה מכ"א.

מנהגי יום הולדת הידועים: ראה ס' השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 406.

יא'תקס

ב"ה, ג' תמוז, חודש הגאולה, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

תלמידות המסיימות „בית רבקה”
ה' עליהן תחינה

ברכה ושלוש!

בנועם קבלתי הידיעה על דבר חגיגת הסיום —

שכמדובר כמה פעמים אינו אלא סיום של שלב והכנה לעלי' לשלב
נעלה יותר —

ובפרט שהימים בסמיכות לחג הגאולה והשמחה של כ"ק מו"ח
אדמו"ר, מייסד מוסדות בית רבקה בכל פינות העולם. וידוע כמה פעל
וטרח לטובת נשי ובנות ישראל בכלל, אשר מפעולותיו הכי חשובות
ומיוחדות בשטח זה היא התייסדות „בית רבקה” בכמה מדינות בעולם,
שהשקיע במוסדות אלו של חינוך בנות ישראל על טהרת הקודש מדה
יתרה של מרץ וזמן והשתדלות ועקב אחרי התפתחותן בהתענינות נפשית.
ואם דברי צדיקים קיימים לעד, על אחת כמה וכמה כשהדברים
באים ביחד עם פעולות, ופעולות נמרצות וכבירות כנ"ל.

ויהי רצון שתלכנה מחיל אל חיל בדרך שהתווה המייסד דבית
רבקה, ובפרט בענין דובר בו באריכות בתקופה האחרונה, הדלקת נר
שבת קודש ושל יום־טוב, אשר כל אחת ואחת תהדר בקיום מצוה יקרה
זו שהיא סמל כל המצוות, ככתוב „כי נר מצוה ותורה אור”, אשר פירוש
הפשוט של „נר מצוה” בפסוק זה הרי מופנה לכל המצוות כולן, שכל אחת
מהן היא נר ואור, והתורה שבעל פה מבארת בזה הנקודה שמצוה פרטית
דנר שבת (וחנוכה) מביאה ומוסיפה אור וחיות בקיום כל המצוות (ומובן

יא'תקס

נדפסה בלקו"ש חי"ג ע' 246.

לשלב נעלה יותר: כדלעיל אגרת יא'תע, ובהנסמן בהערות שם.

מחיל אל חיל: תהלים פד, ת.

הדלקת נר כו': ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

כי .. אור: משלי ו, כג.

והתורה שבעל פה: שבת כג, ב — פרש"י ד"ה בניים.

רמא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

שצריך לקיים כל אחת מהמצוות ואי אפשר לצאת ידי חובתן, ח"ו, בקיום מצוה פרטית זו).

ברכתי שלוחה לכל אחת ואחת מהן להצלחה מרובה בלימודן ובהנהגתן ולהיות דוגמא חי' ומזהירה ומופת לרבים.
בברכת להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

יא'תקסא

ב"ה, ד' תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אורי שיי שליטין, סא"ל
קצין חינוך פיקודי, ד.צ. 2811

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו, בו כותב על דבר ההתרשמות מביקורי חסידי חב"ד ופעילותם החשובה בקרב חיילי צה"ל.

ובתור קצין צבאי, ובפרט קצין החינוך, בודאי אין צורך להדגיש גודל החשיבות של מאמר חכמינו ז"ל שהמעשה הוא העיקר. ובנוגע לענייננו – שההתרשמות האמורה תבטא גם כן במעשה בפועל, כלומר בהנהגה מתאימה לרצונו של הבורא, אלקי צבאות.

ובקשר למעמדו ומצבו כקצין החינוך של פיקוד המרכז אוסיף עוד נקודה, שאפילו אם נדמה שהנהגה האמורה קשורה בקושיים, ואולי אמנם כן הוא ולא עוד אלא גם קושיים גדולים – הרי במה נחשב הוא לגבי התועלת בזה ובבא למתנהג באופן כזה על אף כל הקושיים, וביותר וביותר למי שמצבו בסביבה או בחברה נותן לו מעמד של השפעה שממנו יראו וכן יעשו כמה וכמה, שאז הרי הקושיים הם בשביל יחיד והתועלת בשביל רבים המושפעים ממנו.

בכבוד ובברכה.

יא'תקסא

מביקורי חסידי חב"ד: ראה גם לעיל אגרת יא'תמב, ובהנסמן בהערות שם.
מאמר חכמינו ז"ל: אבות פ"א מ"ז.

יא'תקסב

בי"ה, ד' תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הרה"ג והרה"ח ווי"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי
ציבור וכי'
מוה"ר דוד משה שליט"א רוזן
הרב הראשי ליהדות רומני

שלום וברכה!

הנני לאשר קבלת מכתב כת"ר מייג סיון, אלא שנתקבל לאחר
נסיעת מר מ. ו. שיי מכאן.

כיון שכל ענין בהשגחה פרטית, ונכנסנו לחודש תמוז, כאן המקום
להעיר בענין שהזמן גרמא, בקשר עם יב"ג תמוז, ימי הגאולה של כ"ק
מו"ח אדמו"ר, שפרשת ימים אלו בודאי ידועה לכת"ר. וכפי הנאמר כמה
פעמים, אחת הנקודות דפרשה זו שהיא מדגישה גודל הכוחות והאפשרויות
שניתנו לכל אחד ואחת מבני ישראל להתגבר על כל מכשולים וקושיים
ולהצליח בהצלחה רבה בכל ענייני תורתנו תורת חיים ומצותי עליהן
נאמר וחי בהם.

ואף שכמובן שאינו דומה אדמו"ר נשיא ישראל, הן מצד כוחות
עצמו והן מצד העזר מלמעלה, אבל לאחרי שפתח הפתח וסלל המסילה
ובפרט כשמעורר ללכת בדרכיו ובאורחותיו, הרי זה בכוחם של כל אחד
ואחת הבוחרים לקיים בקשתו בזה, שבקשת וברכת צדיק הרי הן גם
נתינת כח.

ובמיוחד וביותר הדברים אמורים במי שההשגחה עליונה העמידה
אותו במעמד ומצב שיכול להיות זוכה ומזכה את הרבים ובאופן דמוסיף
והולך ואור.

עוד זאת שכמעט שהוא מצב שאי אפשר לעשות על ידי אחרים שדוחה
כל העניינים מצד הדין הידוע בגודל תוקף מצוה שאי אפשר לעשותה על
ידי אחרים (עיין בארוכה הלי' תי"ת לרבנו הזקן פ"ד ס"ד ושם נסמך).

יא'תקסב

וכפי הנאמר כמה פעמים: ראה גם לעיל ח"כ אגרות ז'תש. ז'תשיד. ח"כב ח'תסד"ו. חכ"ד ט'קסט.
עליהן נאמר: אחרי יח, ה.

הפי"נ ייקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר בעת רצון, ויהי רצון שיבשר טוב הן בעניני הפרט והן בעניני הכלל.

בכבוד ובברכת הצלחה בכל האמור ומתוך שמחה וטוב לבב.

יא'תקסג

ב"ה, ד' תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יוסף שי' כהן, סגן אלוף
וזוגי מרת וירה תחי'
רמת השרון

שלום וברכה!

בנועם קבלתי פ"ש מהם על ידי ידידנו מר נתן נטע שי' ברכ"ה, שמסר לי גם כן אודות הידידותיות וסבר פנים יפות שהראו לו בביקורו באל עריש בקשר עם פעילות אנשי חב"ד. כן מסר לי על דבר השפעתם שם ובסביבתם בכלל, וגם מסר לי מכתביהם.

ואף על פי שהכנסת-אורחים והשפעה האמורה הן מן המצוות הכי נכבדות הכלולות במצוות ואהבת לרעך כמוך, שהיא כלל גדול בתורה ולא נצרך על זה תורה מיוחדת. אבל בתקופתנו זו רבת הבלבולים וטשטוש הערכים ועד אשר לפעמים רבות, בלשון הכתוב, איש הישר בעיניו יעשה — הרי מובן גודל הנחת רוח לשמוע ממוקירי מצוות יקרות אלו.

על פי סיפור מר ברכ"ה וכן על פי מכתביהם הם, תקותי חזקה שיקבלו הכתוב להלן גם כן בסבר פנים יפות, והוא:

בודאי אין צורך להדגיש לדכותי חשיבות מאמר חכמינו ז"ל שהמעשה הוא העיקר, כלומר, הנהגה יום-יומית על פי רצון הבורא, בורא העולם ומנהיגו, ובפרט בארצנו הקדושה, אשר תורתו הקדושה מעידה עלי' שהיא ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

יא'תקסג

שהכנסת-אורחים .. הכלולות כו': רמב"ם הל' אבל רפ"ד.

ואהבת .. בתורה: קדושים יט, יח ובתו"כ ופרש"י.

בלשון הכתוב: שופטים יז, ו.

מאמר חכמינו ז"ל: אבות פ"א מי"ז.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

ובקשר למעמדם ומצבם יש להוסיף עוד נקודה, שאפילו אם נדמה שהנהגה האמורה קשורה בקושיים – ואולי לא בדמיון אלא בפועל, וגם קושיים גדולים – הרי במה נחשב הוא לגבי התועלת בזה ובבא למתנהג באופן זה על אף כל הקושיים, וביותר וביותר למי שמצבו בסביבה או בחברה מעניק לו מעמד של השפעה שממנו יראו וכן יעשו כמה וכמה, שאז הרי הקושיים הם בשביל היחיד והתועלת בשביל רבים המושפעים ממנו.

ונוסף על העיקר, הרי הנהגה האמורה בהתאם לרצונו של הבורא וקיום מצוותיו היא גם הצנור והכלי לקבלת ברכותיו בכל המצטרף.

ויהי רצון שבברכה האמורה יהי נכלל גם כן פתרון טוב בתוכן מכתביהם וירו רב נחת אמתי ונצחי מבנם אלכסנדר אביהו שי מתוך הרחבה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

כבוד ובברכת הצלחה בתפקידו האחראי, ואחראי ביותר בהמצאו במקום השייך לבטחון הכללי, ולבשרות טובות בכל האמור.

נ.ב. בקשר לכתבה אודות חינוך הנו, ובהקדמת נקודה, אף כי מובנת ופשוטה אלא שכדאי לעמוד עלי' על כל פנים בקיצור:

כל פשרה איזו שתהי' שוללת את האמת, ואם תמצא לומר היפך האמת. והדגשה מיוחדת בזה בשטח החינוך, שהרי הנוער הוא רגיש ביותר ודורש ומצפה שיאמרו לו הענינים לאמתתם. ובתקופתנו זו נתוספה בזה עוד נקודה, שבאם מציעים לו ענין או דרך של פשרה באורח חיים על פי התורה ומצותי' מתוך חששה שמא קשה לו לקיים כל המצוות וכו' – הרי הנוער מרגיש בזה גם עלבון שאין מאמינים בכוחות שלו ובכוננותו ללכת בדרך האמת, שאדרבה בכל קושי בדרך זו רואה הוא אתגר להתגבר עליו באם רק יהי' משוכנע שזהו אמת. ואפילו באם משום איזו סיבה עדין אינו מוכן לתרגם זה בהנהגה מעשית בחיי היום־יום, מכיר הוא תודה על אשר מחשבים אותו ומעריכים אותו ומתיחסים אליו כפי ההערכה שלו.

עוד זאת בתקופתנו זו, שההרגשה האמורה מצד הנוער ותגובתו אינן דוקא בנוער מבוגר ביותר, כפי שהי' זה בעבר, אלא שמגלה אותן בגיל צעיר ביותר, ובפרט בנוגע לנוער הקרוי בשם „צברה“.

במלים אחרות, לדעתי פשוט הוא שבנוגע לכל בני הנוער של אומנתו בכל מקום שהם, ועל אחת כמה וכמה בארצנו הקדושה, צריך לבאר להם

כ"ק אדמו"ר זי"ע

רמה

ולדרוש מהם – כמובן בדרך תורתנו שכל דרכי דרכי נועם – הנהגה יומיומית על פי הוראות תורתנו, תורת חיים ותורת אמת, ובהקדמה – שהיא גם הקדמת של חלקי השולחן-ערוך המקובל מדורי דורות – אל יבוש מפני המלעיגים. וגם להוסיף אשר בכל ענייני טוב וקדושה תמיד יש מקום להוספה, כיון שמקורם וקשורים הם בהקדוש ברוך הוא שהוא אין-סופי. ואפילו אם רואה בין חבריו או ידידיו שמתנהגים באופן של פשרה, הרי אשרי חלקו שיכול להתנהג בלי כל פשרות, וכו'.

מבין אני שגישה האמורה לא קלה היא, ויש להתגבר על כמה קושיים ורגילויות וכו', אבל הרי טבעי הוא, ומובן גם כן מסגנון מכתבה ועוד יותר מבין השטין, אשר הורים משתדלים לתת לילדיהם המקסימום האפשרי בכל ענייני טוב וקדושה, מבלי להתרשם כלל מהקושיים שבזה, ולא עוד אלא שמשתדלים שהילדים יגיעו להשגים גדולים מאשר ה[ש]יגו ההורים, וכנראה בחוש, והוסיפו חכמינו ז"ל בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו. כיון שלא ידועה לי הכתובת, נשלח מכתב זה על ידי ידידנו מר ברכהן, ובודאי לא יקפידו שיקרא מכתב זה, כיון שגם מכתביהם נמסרו על ידו.

יא'תקסד

ב"ה, ו' תמוז ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכאז"א מהברי-מצוה דהחגיגה ביום חמישי, י' תמוז
ה'תשל"ה
בעיר ראשון-לציון, בארצנו הקדושה תבנה ותכונן בב"א
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה על הודעתם ע"ד הכנסם לגיל מצות,

הנה יה"ר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה למצות יגדלו לבן חמש עשרה וכו' כפסק המשנה (אבות פרק ה') ויוסיפו בהתמדה ושקידה

תורתנו .. דרכי נועם: משלי ג, יז.
והוסיפו חכמינו ז"ל: סנהדרין קה, ב.

יא'תקסד

מצילום האגרת. לישיבת אחי-תמימים – ראשון-לציון.

בלימודם בתורה, בתורת הנגלה וכן בתורת החסידות ויהדרו בקיום המצות, והשייטת יצליחם להיות חסידים יראי שמים ולמדנים.

בברכה להצלחה בכל הנ"ל,

מ. שניאורסאהן

יא'תקסה

ב"ה, ז' תמוז, ה'תשל"ה

ברוקלין, נ.י.

חיילי צה"ל, מחנה ארי, בקעת הירדן

הי עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הדי"ש שלהם בכתב, נוסף להדו"ח שקבלתי מאנשי חב"ד שיי על דבר ביקורם אצלם.

ויהי רצון שבתור חיילים המייצגים צבאות ה', עם ה' אלקי הצבאות, ילכו מחיל אל חיל בזה על ידי חיי יום־יום על פי תורת ה' ומצותי, אשר זה מוסיף בהליכה מחיל אל חיל גם בתור אנשי צבא במובן הפשוט. וכמו שנאמר: ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך, והי' מחנך קדוש; ואם בכל מקום וזמן הדברים אמורים, מכל שכן בארץ אשר תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

וכיון שבכל עניני טוב וקדושה תמיד יש מקום להוספה, מאחר שאיך־סופיים הם להיותם קשורים בהקדוש ברוך הוא שהוא איך־סוף, יהי רצון שיהי' כן אצלם לדוגמא חיי ולמופת לכל חיילי בני ישראל בכל מקום שהם.

ככבוד ובברכה לבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

יא'תקסה

נדפסה בלקו"ש חי"ד ע' 297, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

צבאות ה': בא יב, מא.

ה' אלוקי הצבאות: הושע יב, ו. וראה הנסמן בלקו"ש ח"כ ע' 447 הערה 6.

ילכו .. חיל: תהלים פד, ח.

שנאמר: תצא כג, טו.

בארץ .. שנה: עקב יא, יב.

יא'תקסו

בי"ה, יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב, פי וישראל עושה חיל
 ח' תמוז, ה'תשל"ה
 ברוקלין, נ.י.

לכל בני ובנות ישראל בכל מקום ומקום
 ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בימים הסמוכים ליי"ב-יי"ג תמוז, ימי גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר
 ממאסרו על עבודתו במס"נ בהרבצת התורה בכל המדינה שהי' בה אז
 רוב מנין ורוב בנין דאחב"י — כולל פעולות רבות ועצומות בנוגע לקיום
 מצותי', כידוע ומפורסם,

גאולה ע"י ובאופן דפועל ישועות בקרב הארץ,

ונשען על דבריו במכתבו לחגיגת גאולה זו בפעם הראשונה (בשנת
 תפר"ח) אשר לא אותו, „בלבד גאל הקב"ה ביי"ב תמוז, כ"א גם כל מחבבי
 תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה",

ומעורר (בהמשך מכתבו) „לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר
 לפי ענינו" — ומצרף לו מאמרו ד"ה עשרה שיושבים ועוסקים בתורה
 שכינה שרוי' ביניהם,

שלישי .. טוב: ב"ר פ"ד, וא"ו (הובא בפרשיי בראשית א, ז).
שהוכפל .. טוב: טוב לשמים וטוב לבריות (אוה"ת בראשית לד, א. משפטים א'קנו
 ואילך).

פי וישראל עושה חיל: פי השבוע גם באה"ק (משא"כ — פי חוקת, שבאה"ק הייתה
 בשבוע לפני').

לי"ב .. תמוז: שהוא גם יום הולדת (בשנת תר"ס) של בעל הגאולה.

דפועל .. הארץ: תהלים עד, יב.

בקרב: ראה רש"י ובחיי לוארא ת, יח.

במכתבו .. מאמרו: נדפסו בסי' המאמרים תרפ"ח ע' קמו"קב.

יא'תקסו

נדפסה בלקו"ש חי"ג ע' 221.

שלישי .. טוב: ראה גם לעיל אגרת יא'תכח.

תהלים עד, יב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

במכתבו: נדפס ג"כ באג"ק שלו ח"ב אגרת שפו.

הרי הזמ"ג ושליחותי עבידנא לעורר ע"ד פעולות ביתר שאת ויתר עז בהרבצת התורה והוספה בזה, הלוך והוסיף ואור – בתורה אור, וגדול לימוד שמביא לידי מעשה – נר מצוה – בעצמו ובסביבתו הקרובה וגם הרחוקה, וזכות הרבים מסייעת. ואמחז"ל בזכותא דאורייתא יפקון ישראל מן גלותא,

ומודגש בזה ענין ההוספה דוקא, מתאים להצווי דמעלין בקודש – שהרי כל הוספה בתורה וכן במצות – גוררת עוד הוספה וכמחז"ל מצוה גוררת מצוה, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו דיום הגאולה הראשון ד"ה הוי' לי בעוזי (בסיומו) – הם (בירורי המצות) העוזרים האמתיים של האדם, כולל (כמובן) – במילוי תפקידו „לשמש את קונו" ע"י התומ"צ.

* * *

הנהגה בכל מצוה – הדברים הנ"ל אמורים, אבל ביותר הוא בנוגע למצות שיש ביניהן שייכות.

ובזה זירוז מיוחד לכאו"א מבניי – שכולם חייבים בלימוד התורה – כולל נשים ובנות, שגם הן מברכות ברכות התורה ואומרות אשר קדשנו במצותיו וציוונו על דברי תורה (או – לעסוק בד"ת) – גם ע"ד

ביתר שאת ויתר עז: עיין לקוטי לוי יצחק לתניא ע' לו.

וגדול .. מעשה: קידושין מ, סעי"ב. הלי ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ב.

בזכותא .. גלותא: זח"ג ער, א.

דמעלין בקודש: ברכות (כח, א). ושי"י. וראה זח"ג קסב, ב.

מצוה גוררת מצוה: אבות פ"ד, מ"ב.

ד"ה הוי' לי: נדפס בסי' המאמרים־קונטרסים ח"א דף קעט. וראה ג"כ לקו"ת

שמע"צ ד"ה זה.

לשמש את קונו: משנה סוף קידושין.

חייבים בלימוד התורה: להעיר מירושלמי פאה (פ"א ה"א) וכל חפצים כו' (ובמראה

הפנים שם). ופי' בד"ה במדרש פי' נח (סי' המאמרים תרכ"ו בסופו): נבין דעת הירושלמי

כו'.

שגם הן מברכות: שו"ע או"ח סו"ס מז. ואשה מוציאה לאנשים (פמ"ג שם מש"ז

סק"א, אבל ראה ביהגרי"א).

על .. בד"ת: שו"ע אדה"ז שם ס"ד.

ומודגש בזה כו': הבא לקמן – גם לעיל אגרת יא'תקנח.

בד"ה .. בסופו: בהוצאת תשמ"ט – ע' רפט ואילך.

הוספה בהמבצעים הידועים, שלכאו"א מהם שייכות מיוחדת לתורה, וכמדובר כבר כ"פ:

מבצע תורה: הרי מדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה, אלא שכמה פעמים ככה — הצלחה רבה בלימוד התורה.

מבצע תפלין ומבצע מזוזה — אשר בפרשיות שבהן נאמר והוכפל הצינוי דת"ת, "בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך", וצינוי התורה ה"ז נתינת כח.

מבצע צדקה — אשר על ידה נעשה **מוחו** ולבו זכים אלף פעמים ככה,

מבצע בית מלא ספרים (דתורה ותפלה — שלימוד התורה שאחרי התפלה הוא נעלה ביותר, ובפרט שהתפלה ה"ה בהקדמת כובד ראש וכמשי"נ: השתחוו לה' בהדרת קודש).

תורה .. תפלין: שייכותם מיוחדת עיין ד"ה תפלין דמארי עלמא (תרנ"ג), ד"ה איתא במדרש תהלים הידוע, ועוד.

וציווי .. כח: וגם הבטחה, כי לא ידח ממנו נידח ובודאי יעשה תשובה כו' (הלי ת"ת שם פי"ד סוסי"ג. תניא ספלי"ט).

צדקה .. ככה: תו"א בתחלתו (א, ב).

התורה שאחרי התפלה: ראה ברכות ה, ב. לקו"ת ברכה צו, ב.

שהתפלה .. קודש: ברכות ל, ב.

כובד ראש: עיין או"ח להח"מ ד"ה אין עומדין (קת, ג). שם ר"פ ויגש. אדהאמ"צ בסידורו ריש שער התפלה (ט, ג).

השתחוו .. קודש: תהלים כט, ב. שם צו, ט. דהיי"א טו, כט. והנה בתוסי' (ברכות שם) מסקנתו שהכוונה למזמור כט, אבל ביל"ש הובא במזמור צו (והרי מחברו — מהקדמונים). וי"ל טעמו — דהכתוב במזמור כט פירושו חז"ל (שהביאו התוסי') דקאי על ברכה השלישית וכובד ראש צ"ל לפני כל התפלה. ותמיהה התוסי' דהו"ל להביא ראוי מהמשך הכתוב חילו מלפניו (כן הוא בתוסי' שלפנינו — וא"כ כוונתו להכתוב **בדה"י**, וצעי"ג) כל הארץ יתקן דזה קאי על "כל הארץ" ולא דרגת היראה דהמתפלל.

בהמבצעים הידועים: ראה גם לעיל אגרת יא'תקו, ובהנסמן בהערות שם.

ד"ה .. תרנ"ג: סה"מ תרנ"ג ע' רנה ואילך.

ד"ה .. הידוע: סה"מ תרל"ד ע' נג ואילך. סה"מ תש"ח ע' 271 ואילך.

מדתו .. מדה: סוטה ה, ב. ט, ב.

וציווי .. כח: ראה עבודה זרה ג, א. במדב"ר פי"ב, ג.

וכמשי"נ .. קודש: הטעם שהובא כאן פסוק זה דוקא, ודלא כמסקנת הגמ' (ברכות ל, ב), ובשו"ע

אדה"ז (או"ח סי' צג ס"ב), נתבאר בשיחת י"ג תמוז (ראה שיחות קודש תשל"ה ח"ב ע' 290 ואילך).

תהלים .. צו, ט: (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע בעל השמחה).

מבצע נרות שבת קודש ויו"ט — ע"פ מחז"ל דנר מצוה מביא תורה אור.

* * *

ויה"ר שכאו"א — בתוככי כאחב"י — שליט"א ילך מחיל אל חיל בלימוד התורה הנגלה והחסידות ובקיום מצותי, עדי יקויים היעוד דבפרשת שבת יום הגאולה: וישראל עושה חיל.

בכבוד ובברכה להצלחה רבה בכל האמור,

מנחם שניאורסאהן

יא'תקסז

בי"ה, י"א תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר שמואל שי' בן צבי
המעפילים 29, בתיים

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו, ופותחים בברכה, בקשר עם הבשורה הטובה במכתבו שבתו הבכורה ברכה תחי' נישאה בשעה טובה ומוצלחת כדת משה וישראל — יהי רצון שמר וזוגתו ירוו ממנה ובעלה שי' רב נחת אמתי מתוך בריאות הנכונה והרחבה לאורך ימים ושנים טובות.

לכתבו אודות הסתדרות בחיים [לאחר] השחרור מצה"ל, הרי

נרות .. אור: ראה בכתהאריז"ל (שער הכוונות וכו') במקומו בארוכה: וז"ס כי נר מצוה כו'.

מחז"ל .. אור: שבת כג, ב.

ילך מחיל .. והחסידות .. יקויים היעוד: דכשיפוצו מעינותיך (דהבעשי"ט) חוצה קאתי מלכא משיחא (אגה"ק דהבעשי"ט הידועה).

וישראל עושה חיל: בלק כד, יח. וראה זח"ג ס"פ בלק. רמבי"ם הל' מלכים רפ"א.

מבצע נרות: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

דנר .. אור: משלי ו, כג.

מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

בהתאם להכתוב ותשועה ברוב יועץ בודאי יתייעץ בזה עם ידידים על אתר היודעים התנאים והאפשרויות וכו'. והשי"ת המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית ינחהו בטוב לפניו. ובודאי לאחרי שירות ארוכה בצה"ל יש לו אפשרויות מיוחדות להסתדר כהוגן.

ומענין לענין באותו ענין, אכפול בזה מה שכבר דובר כמה פעמים, והוא אשר בכל ענין ומצב בחיים על האדם להשתדל ללמוד מזה לקח טוב בחיים, ובפרט בהוספה ועלי' בטוב וקדושה, כיון שהטוב והקדושה מקורם וקשורים הם בהקב"ה שהוא אין-סופי.

ובנידון דידי' לקח ולימוד והוראה ישנם ביסודות כל צבא בעולם, ועל אחת כמה וכמה בצה"ל בארצנו הק', שכל עצם מציאות הצבא שולל הטענה אשר הנהגת היחיד הרי זה ענין פרטי שלו וכפי רצונו והחלטתו יעשה. שהרי בצבא מודגש איך בלשון חכמינו ז"ל, כל ישראל ערבים זה בזה, ופעמים פעולה הכי קטנה של יחיד יכולה להכריע גורל כל הפלוגה שלו ועוד יותר.

נקודה שני' בזה, שהמקבל פקודה מראש המטה צריך לקיימה תיכף ומיד, אף על פי שלפעמים נראה לו ההיפך מהפקודה, וגם אם נותן הפקודה בכמה שטחים למטה ממקבל הפקודה. בסגנון אחר, כאן לא נוגע אם המפקד הוא במצב שוה או למעלה מהחייל בחיים האזרחיים, כיון שבצבא הוא למעלה ממנו. וגם זה הוא יסוד לעצם קיום הצבא.

נקודה שלישית וגם היא עקרית הוא ענין הבטחון, שבכדי שהחייל ימלא תפקידו כדרוש מוכרח שיהי' בטוח בהצלחתו ולא עוד שיהי' בהתלהבות ובשמחה.

אשר כל האמור לעיל הם יסודות בחיי היום-יום של כל אחד ואחת מבני ישראל, מבלי הבדל מעמד ומצב, שהרי כל או"י הוא חייל בצבאות ה' אלקי צבאות, אשר פקודי ה' ברורים הם בתורתו, הנקראת תורת חיים, על שם שהיא הוראה בחיים, בחיי היום-יום. ומכל שכן וקל וחומר מצבא, שהמפקד הוא בשר ודם.

ולדכותי' דמר אין צורך בביאור נוסף. ורק להוסיף שכמו בצבא

יא'תקסז

להכתוב .. יועץ: משלי יא, יד. כד, ו.

בצבא מודגש: ראה גם לעיל חכ"ט אגרת יא, ובהנמסן בערות שם.

בלשון חכמינו ז"ל: סנהדרין כז, ב.

תורת .. הוראה: ראה זח"ג נג, ב.

המפקד דואג לצרכים הגשמיים של החיילים בנוגע לאכילה ושתיי וכו', הרי ביתר שאת וביתר עוז הוא בנוגע לה' אלקי צבאות כלפי חייליו בצבא שלו, אלא שרצה ה' שיעשו גם כן התלוי בהם בדרך הטבע, ואז מתקיים הכתוב וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה.
בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

יא'תקסח

[נוסח המברק לקראת חג הגאולה י"ב־י"ג תמוז, ה'תשל"ה]

שבתא טבא וחג הגאולה שמח,
והתנועודיות פעילות ולהמשיכן בפרט בכל המבצעים ולמהר הייעוד בשירו לה' שיר חדש דיפעול ישועות בקרב הארץ.
לחיים לחיים ולברכה,

מנחם שניאורסאהן

יא'תקסט

ב"ה, ערב ימי הגאולה יב־יג תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

נשי ובנות חב"ד
בכל מקום ומקום — ובפרט בכחב"ד באה"ק תובב"א
ה' עליהן תחינה

ברכה ושלוש!

הנני לאשר קבלת המכתבים והדו"ח מהפעולות. ודבר בעתו מה טוב שנתקבל בסמיכות לימי הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר.
והרי המאסר והגאולה היו בקשר עם פעולות להרבצת התורה והחזקת היהדות, אשר פעולותיהן בדוגמת פעולותיו, אלא שאז, במדינה

הכתוב .. תעשה: ראה טו, יח.

יא'תקסח

נדפס ב"מקדש מלך" ח"ג ע' רמג.
בשירו לה' שיר חדש: תהלים צו, א (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע בעל השמחה). ראה גם סד"ה אז ישיר תשל"ה בסופו.
דיפעול .. הארץ: תהלים עז, יב (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

ההיא ובזמן ההוא, היו פעולות אלו קשורות במסירות נפש ממש. אף על פי כן עשה ופעל במרץ הכי גדול, ובעזרת השי"ת הי' בהצלחה מופלגה, מדה כנגד מדה, עד שעכשו, יובל שנים לאחרי זה, רואים הפירות ופירי פירות במשפחות של היוצאים משם, שומרי תורה ומצוה בלי פשרות ומדקדקים בקלה כבחמורה, שכל רואיהם יכירום שהם מתלמידי תלמידיו ומושפעי מושפעי של כ"ק מו"ח אדמו"ר, נשיא ישראל.

ואף שכמובן אינו דומה פעולת נשיא בישראל, הן מצד כוחות נשמתו והן מצד העזר מלמעלה, אבל לאחרי שפתח הפתח וסלל המסלה והראה הדרך, הרי מובן שאין כל מקום להתנצלות מעשיי בכיוון זה במרץ המתאים.

ועוד ועיקר שבמדינות אלו ובזמן הזה אין אותם הקושיים שהיו שם אז במדינה ההיא, לא מיניי ולא מקצתיי, באין ערוך, ואדרבה, עוד יש סיוע מהסביבה בכמה אופנים. ובכל אופן, הרי יש הבטחה ברורה שהבא לטהר (פירושו גם לטהר אחרים) מסייעין אותו, והקב"ה נותן התורה ומצווה המצוות עוזרו.

ובפרט אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר נושא רנה ותפלה בעד כל ההולכים בדרכיו וממשיכים פעולותיו, להצליח בזה, ועל ידי זה גם בעניניהם הפרטיים, בכל המצטרך מנפש ועד בשר יחדו.

בכבוד ובברכת חג הגאולה ובשורות טובות בכל האמור.

יא'תקע

ב"ה, ימים הסמוכים לימי י"ב-י"ג תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

נתקבלו המכ"ו והפ"נ הדו"ח וכו'.

ובענין שהזמ"ג — ואף שהבא לקמן כבר בא במכתב הכללי מיום שלישי שהוכפל בו כי טוב, פי וישראל עושה חיל,

יא'תקסט

הבטחה ברורה: יומא לח, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ב.

יא'תקע

כללי פרטי.

הרי אינה דומה כתיבה ובקשה הבאה לכוי"כ ביחד — לפניי ובקשה מיוחדת ושלוחה ישר לאחד וליחיד ולמציאות יחידה הנעשית ע"י איחוד כמה יחידים:

בימים הסמוכים ...

* * *

מובן שאופן התעמולה והעבודה היא בכל מדינה ומקום — לפי תנאי המקום והאנשים, שאינם דומים זה לזה.

יא'תקעא

[י"ג תמוז, ה'תשל"ה]

מהאפשריות שלא נמחקו — יתענין באלו:

(1) המותרות ע"פ שו"ע (שמירת שויו"ט),

(2) שתנאי הפרנסה מתאימים.

יא'תקעב

ב"ה, י"ד תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד ד"ר א. דוכאוויטש שי

שלום וברכה!

אייער בריוו מיט דעם בייגעלייגטן אויסשניט פון אייער אַרטיקל, איז מיר אָנגעקומען מיט גרויס פאַרשעפטקונג. איך האָב נאָטירלעך געלייענט אייער באַשרייבונג מיט אינטערעס, און איך דאַנק אייך פאַר דער געלעגנהייט.

אַזוי ווי אַלץ איז דאָך בהשגחה פרטית, און מיר האָבן אַקאָרשט

בימים הסמוכים כו': נוסח האגרת דלעיל יא'תקסו.

מובן .. לזה: קטע זה למוה"ר פנחס גדלי הכהן שי' פאשטער. ראה לעיל חכ"ז אגרת י'תעט.

יא'תקעא

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מ"ג תמוז תשל"ה, שבו שאלה אודות כמה אפשרויות בפרנסה, ועל חלק מהם הועבר בכת"ק קו למחיקה.

פאַרצייכנט דעם חג הגאולה (י"ב-י"ג תמוז) פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, זיין באַפרייאונג פון סאַוועטישער טורמע פאַר זיין אונערמידלעכע און מסירת-נפשידיגע טעטיקייט צו פאַרשפרייטן תורה און אידישקייט אין יענער מדינה,

זאָל דער אויבערשטער העלפן יעדן איינעם פון אונז צו גיין אין די וועגן וואָס דער בעל-הגאולה האָט אָנגעצייכנט און פאַרזעצן זיין אַרבעט, בפרט אַז אין אונזערע צייטן און אין אונזערע לענדער איז פיל לייכטער דאָס צו טאָן, און די נויטווענדיקייט אין דעם איז פיל גרעסער און שטאַרקער. פאַר אַ פּערזאָן ווי איר איז דאָך ניט נויטיק צו מאַרדן צו זיין אין דעם.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

יא'תקעג

בי"ה, י"ד תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הנכבד והנעלה עוסק בצרכי ציבור
מר עמנואל שי" מאק

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו בו מבשר טוב מהטבת מצב בריאות בנו חננאל שליט"א,

ואכפול גם בכתב מה שבודאי מסרו לו בטלפון ברכתי ואיחולי אשר השי"ת הרופא כל בשר ומפליא לעשות ישלח לו רפואתו בקרוב ויוכל לבשר טוב בזה.

לצערי נבצר ממני למלא בקשתו לדבר אלי פא"פ מפני הנוהג מכמה וכמה שנים שבשבעות אלו אין סדר לקבלת אנשים, ואת כ' הסליחה. ועד"ז בנוגע למינוי ב"כ בועד כו' שאין זה בנוהג בית הרב כלל (כדי שלא לבייש כו').

יא'תקעג

הרופא .. לעשות: נוסח ברכת אשר יצר.
בועד: ועד מקומי בני. למען „בקור חולים" בירושלים.

ובענין שהזמן גרמא, בקשר עם ימי הגאולה די"ב־י"ג תמוז, גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל ממאסרו במדינה ההיא, יהי רצון שכל או"א מאתנו ילך בעקבותיו בהפצת והחזקת התורה והיהדות, ובפרט אחרי שסלל הדרך במסירות נפש ממש, וגם כי ילך מחיל אל חיל בזה מתוך הרחבה ובשמחה ובטוב לבב.

בכבוד ובברכה.

יא'תקעד

[ט"ו תמוז, ה'תשל"ה]

כו"כ פעמים אמרתי לבנו ... שיי — שעליו להסתדר בחיים מסודרים ולהתענין בשידוך ולעשות במרץ באופן המתאים בזה — ולצערי (לעי"ע, עכ"פ) לא בא לפועל. ואולי ימצא כתי"ר מי שיכול להשפיע על בנו.

יא'תקעה

[ט"ו תמוז, ה'תשל"ה]

ולהערה דרב ורבי הוא כהחילוק דבינה וחכמה — מכוונת לדעת הגדולים (מאורי אור ר, ז. הוספות לתורה אור קיז, ד).

יא'תקעז

[י"ח תמוז, ה'תשל"ה]

לענות להכותב שיי וגם ל[שמואל שיי לן] שההצעה נכונה.

ילך מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

יא'תקעד

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מט"ו תמוז תשל"ה.

יא'תקעה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה אפרים אליעזר הכהן יאָלעס מט"ו תמוז תשל"ה. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת יא'שנג, ובהנסמן בהערות שם.

יא'תקעז

מצילום פתי"ק, על גליון מכתבו של השליח הראשי לאנגלי" מו"ה נחמן סודאק מי"ח תמוז תשל"ה. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ט ז'עה, ובהנסמן בהערות שם. שההצעה נכונה: מינוי הר"ש לו על מחלקת גראמער סקול של הילדות.

[קשור עם כספים גדולים] ועוד, ובמילא אין לעשות זה בשנה זו עכ"פ.

יא'תקעז

ב"ה, כ"א תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר ... צה"ל

שלום וברכה!

במענה לשאלתו האם הקריאה שלי, יותר נכון בקשתי הלבבית, בנוגע לפעולות מיוחדות במשך התקופה ד, בין המצרים, ובעיקר במשך תשעת הימים, ובדוגמת זה גם בחודש אלול חדש הרחמים הבע"ל –

והן הפעולות שנקודתן התפללות בכל יום, ועל כל פנים אחת מהן, בציבור; לימוד התורה בכל יום בציבור; ובכל יום חול נתינה לצדקה, ובאם אפשר גם כן בהשתתפות עוד תשעה מישראל –

האם קריאה ובקשה האמורה מופנית גם לאנשי הצבא וחיילי צה"ל?

ולפלא קצת הספק בדבר, שהרי בודאי ובודאי אנשי הצבא שייכים לכל האמור וממילא גם אליהם מופנית הבקשה האמורה וכל בקשות כיוצא בה, ואדרבה ואדרבה, אשר בנוגע להם הבקשה היא בהדגשה ביותר, ובהקדם:

מובן אשר אף שהבקשה היא בנוגע לשלש מצוות, שענינן תורה תפלה וצדקה, וכמדובר כמה פעמים על פי מה שנאמר בספר נביא הגאולה והישועה: ציון במשפט (תורה) תפדה, ושבי' (רמז) גם על ענין התשובה – תפלה) בצדקה, הרי הכוונה בזה שיהי' האמור בתוך קיום שאר כל המצוות, אלא שדיוק מיוחד לשלש מצוות אלו בקשר עם חשיבות קיומן בציבור ושייכותן המיוחדת לתקופות האמורות, וכמובן מהכתוב האמור.

קשור .. עכ"פ: תיקון מקום המתאים בישיבה לתלמידים המבוגרים.

יא'תקעז

הקריאה שלי .. הבע"ל: בשיחת ט"ז תמוז (לקו"ש ח"ג ע' 280 ואילך).
וכמדובר כמה פעמים: ראה לקו"ש שם. תורת מנחם חכ"ג ע' 209.
שנאמר בספר נביא הגאולה והישועה: ישעיה א, כז.

שהרי התקופה ד,"בין המצרים" כוונתה להזכיר על ענין הגלות וסיבת הגלות, ועל פי נוסח המקודש מאנשי כנסת הגדולה: ומפני חטאינו גלינו מארצנו. שסיבת הגלות היא „חטאינו“, וכשמבטלים הסיבה, תיכף ומיד באה הצלחה גדולה ביותר בהפעולות שבדרך הטבע ובטל המסובב („גלינו“), ובני ישראל יוצאים מהגלות ומשעבוד מלכויות באיזו צורה שתהי, ובאופן של קוממיות, כלשון הכתוב.

כיון שהתפקיד הקדוש בהגנה על בני ישראל הנמצאים בארץ ישראל, בשטח הפעולה בדרך הטבע, מוטל על אנשי הצבא, מובן אשר ביחד עם הזכות המיוחדת שבזה ניתנו להם גם כוחות מיוחדים להצליח בכל הפעולות הקשורות בזה, כולל גם הפעולות הרוחניות. והרי בכלל בכל העולם כולו קיום וחיות של הגשם תלוי בהנשמה והרוחניות שבו, ובפרט בנוגע לעמנו אשר מאז היותו לעם בעת קבלת התורה במעמד הר סיני הי, בלשון הכתוב, „המעט (בכמות) מכל העמים“, ובכל זה עם נחחי הוא הודות להריבוי והעוצם שלו באיכות. וענין זה מודגש במיוחד בשטח הצבאי, אשר העיקר בזה הוא לא הכמות במספר אנשי הצבא והכמות של כלי הנשק, כי אם האיכות, היינו הידע של כל אחד מהחיילים והשלימות והשכלול בכלי הנשק.

וכמו שהוא בנוגע לגשם כן הוא בנוגע לרוח, יותר נכון מפני שכן הוא המצב בשטח הרוחני משתלשל מזה מצב דומה גם בשטח הגשמי. כוונתי, אשר אין מכריע בזה כלל אם המתנהגים באופן המתאים לנשמת עם ישראל ותורתו הם הרוב בכמות או המעט בכמות, שאפילו הם המעט, הרי התורה היא חיינו, חיי כל או"א מבני ישראל, מבלי הבט על מצבם בנוגע למעשה בפועל. ותורה הרי היא מלשון הוראה, הוראה בחיי היום־יום, כיצד צריכה להיות ההנהגה בימות החול ועל אחת כמה וכמה בימי השבת ויום־טוב.

מהאמור מובן גם כן אשר כל הוספה במרץ ופעולה בשטח הרוחני, כולל גי' מבצעים האמורים, מוסיף עידוד והצלחה בשטח הגשמי, שהרי גם הוא מיוסד על מה שקוראים המוֹרֵל של אנשי הצבא והחיות והמרץ וכושר הלחימה שלהם שהם בשטח הרוחני.

ובני ישראל .. קוממיות, כלשון הכתוב: **בחקותי כו, יג.**

בלשון הכתוב .. העמים: **ואתחנן ז, ז.**

ותורה .. הוראה: **ראה זח"ג נג, ב.**

נקודה נוספת בהאמור מיוסדת על הכלל אשר כל ישראל חברים וכמשפחה אחת ועד כגוף אחד וקומה אחת. לכן כל פעולה יתרה על ידי חלק מהם מביאה חיזוק גם בשאר החלקים. יתרה מזו לאנשי הצבא, אשר הנהגתם ודוגמתם מרשימה ופועלת פי כמה על האזרחים המסתכלים בהם, כיון שחשיבות מיוחדת להם בעיני כל.

מזה מובן גם כן שבאם אפילו נפגשים בקושיים בקיום המצוות, כולל קושיים בנוגע למבצעים האמורים, אף שלכאורה אין מקום לקושיים מיוחדים, הרי כדאי להתגבר עליהם, כיון שהקושיים הם ליחיד והתועלת נכפלת פי כמה בכל אלה אשר מהם יראו וכן יעשו.

עוד יש להאריך בכל האמור, אבל תקותי שלדכותי יספיק, ובלשון הכתוב תן לחכם ויחכם עוד.

ותקותי חזקה אשר ימסור הכתוב לעיל לחבריו שליט"א ולאלה הזקוקים לזה – בתוספת הסברה, הסברה נפשית, בדברים היוצאים מן הלב שנכנסים אל הלב ופועלים פעולתם.

והשם יתברך אלקי צבאות יקבל תפלות כל עמו בית ישראל וימלא משאלות לבבם לטובה ויקויים היעוד אשר בזכות התורה יוצאים ישראל מהגלות וגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה.

בכבוד ובברכה.

יא' תקעח

ב"ה, כ"א תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הנכבד והנעלה עוסק בצרכי ציבור רב פעלים
מר חיים ש"י דברי

שלום וברכה!

לאחרי ההפסק נעם לי במיוחד לקבל מכתבו מט' בתמוז, אף שגם בינתים קבלתי ידיעות תכופות על ידי ידידנו המשותפים ש"י בכפר חב"ד שהודיעו לי גם כן על דבר עזרתו הגדולה, ועוד וגם זה עיקר, הלבבית,

הכלל .. וקומה אחת: לקו"ת ר"פ נצבים.

ובלשון הכתוב .. ויחכם עוד: משלי ט, ט.

בדברים .. פעולתם: ראה ס' הישר לר"ת שי"ג. הובא בשל"ה סט, א.

וגדולה צדקה .. הגאולה: ב"ב י, א.

בעניניהם. ואשר לגודל הענין וערכו בודאי שלדכותי דמר אין צורך באריכות, כנראה גם כן מהתענינותו ונכונותו לעזור בכל עת מצוא.

ותקותי חזקה אשר גם להבא יוסיף בעזרתו האמורה, ויהי רצון ששיתוף פעולתו יהי בענינים של הרחבה והרווחה ומתוך מנוחה ושלוש. תודה מיוחדת בעד הנח"ר הרב שגרם בסיום מכתבו שנכדותי שתליט"א מדליקות נרות של שבת קודש, ובודאי גם של יום־טוב. ויהי רצון שיאיר מזלן ויהיו מקור של נח"ר אמתי להוריהם ולמר ולביתו שיי לאורך ימים ושנים טובות.

כ[בוד ו]בברכה אשר יצליחו השי"ת לבשר טוב תכה"י בענינים הכלליים ובענינים הפרטיים גם יחד.

יא'תקעט

ב"ה, כ"ג תמוז, תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

האברך יוסף ש"י

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכו ובו בקשת ברכה פ"נ מיום כ"י תמוז, ובעת רצון יקרא על ציון הקי של כ"ק מוי"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע.

וכיון שהובטחנו יגעת ומצאת, הנה ילמוד בהתמדה ושקידה נגלה וחסידות ועד לאופן שהתורה קוראה לזה יגיעה והלימוד יביא לידי מעשה קיום המצות בהידור, ואז תקוים ההבטחה — ומצאת. בברכה.

נ.ב. ברמז תיבת חלה — ראה זוהר עה"פ (קעד, א). ש"ך בהלי חלה סשכ"ד סק"ב. במדב"ר ר"פ קרח.

יא'תקעז

מדליקות .. קודש: ראה לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

יא'תקעט

האברך יוסף: מרציאנו, גייטסהיד.

שהובטחנו יגעת ומצאת: מגילה ו, רע"ב.

שהתורה קוראה לזה יגיעה: ראה גם לעיל חכ"ג אגרת ח'תתעב. ט"ב. חכ"ד ט"ג. חכ"ז ט"ח. חכ"ז ט"ח. חכ"ז ט"ח.

ח'תרפו. חכ"ז י'תעה.

יא'תקפ

בי"ה, כ"ד תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח הווי"ח אי"א נו"י עוסק בצרכי ציבור
צמ"ס וכו' רש"י שליט"א

שלום וברכה!

בודאי זכורה לכת"ר פרשת החלוקי דיעות בנוגע ל... ומצו"ב מענה
על מכתב שקבלתי, שאינו זקוק לביאור נוסף.

וכיון שבראש הבית דין המוזכר במכתבי עמד כת"ר (בפס"ד מיום
כ"ו טבת תשכ"ה), הרי בקשתי שגם עתה ימשיך בהנ"ל, אפילו באם זה
קשור בטרדות וכו'. וכראב"ד – ביכלתו לצרף החברים דאז, או בהוספה
עליהם או בלעדם וכו' כמבואר בפוסקים. ובלבד שסו"ס יהי שלום בהנ"ל
ולא „יוציאו" הענין מחוץ לד"א של תב"ד כלל.

ומשלום לשלום עדי יקוים היעוד ונתתי שלום בארץ בכלל, מתאים
לתכונת ימים אלו שיהפכו בקרוב לששון ולשמחה.
בת"ח מראש ובכבוד ובברכה לבריאות ולבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

יא'תקפ

רש"י: זויז. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת יא'תקטז, ובהנסמן בהערות שם.
ומצו"ב מענה: אגרת הבאה.
ונתתי שלום בארץ: בחוקותי כו, ו.
שיהפכו .. ולשמחה: ראה זכר' ח, יט. רמב"ם סוף הל' תעניות.

יא'תקפא

ביה, כ"ד תמוז, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור וכו'
מוה"ר אברהם מרדכי שי קרייטשטיין
סד"ד ביד"צ ירושלים עיה"ק תובב"א

שלום וברכה!

במענה למכתב כתי"ר בו כותב אודות החלוקי דיעות בקשר עם
מוסדות חב"ד ב... ,

ולפלא קצת שכנראה נעלם מכת"ר שעוד מקדמת דנא כשהיו חלוקי
דיעות בנוגע למוסדות האמורים, הביאו דבריהם בפני בית דין שנבחר על
ידי כל הצדדים, אשר התווה קוי הנהלת המוסדות מאז ולהבא, ובזה
כמה נקודות הנוגעות גם בחלוקי דעות דעתה,

שעל פי זה הרי ההמשך צריך לבוא לפני ביי"ד האמור.

ויהי רצון אשר בקרוב ממש נזכה לקיום היעוד שייהפכו ימים אלה
דבין המצרים לששון ולשמחה.

בכבוד ובברכה.

יא'תקפב

ביה, כ"ד תמוז תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו ממוצש"ק,

צריך להתענין בשידוך:

(1) שהמדוברת ת"י היא יר"ש וכו'

יא'תקפא

סד"ד: ספרא דדיינא.

החילוקי דיעות: ראה לעיל אגרת הקודמת.

היעוד: ראה זכר"ת, יט. רמב"ם סוף הל' תעניות.

2) שהוא מעשי עתה — ולא לחכות שנה ויותר.
 מהנכון לבדוק התפלין שלו שתהיינה כשירות כדין.
 הפי"נ שבמכי יקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
 נבג"מ זי"ע.
 בברכה.

יא'תקפג

בי"ה, שלהי תמוז, ה'תשל"ה
 ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הדו"ח על דבר התקדמותכם בלימוד תורתנו הקי
 ובקיום מצותי. ויהי רצון שתלכו בזה מחיל אל חיל, שהרי תמיד יש
 מקום להוספה בכל ענייני טוב וקדושה, תורה ומצותי, הואיל ומקורם
 וקשורים הם בהאי"ן-סוף ברוך הוא.

ובבואנו מי"ב-י"ג תמוז, חג הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר, בודאי
 ידוע לכם פרשת המאסר והגאולה וההוראות שבזה לכל או"א מבני ובנות
 ישראל בכל מקום שהם. ואחת הנקודות בזה שמסר נפשו בעד חינוך בני
 ובנות ישראל ביסדו כו"כ חדרי תורה וישיבות על אפס ועל חמתם של
 בעלי המשטר האכזרי דמדינה ההיא. והרי זה מדגיש גודל היוקר של
 חינוך בני ובנות ישראל, שבשביל זה סיכן את עצמו ואת כל אלה שעשו
 ופעלו אתו עמו בשטח הזה.

אי לכן, אתם שזכיתם ומקבלים חינוך על טהרת הקודש בלי
 קושיים ובלי סכנת נפשות, ואדרבה בעידוד וכו', אשריכם וטוב לכם, ואין
 הדבר תלוי אלא בכם להוסיף התמדה ושקידה בלימוד התורה ובקיום
 מצותי' בהידור,

ובפרט בימי החופש של הקיץ, שכמדובר כמה פעמים ימי חופש הם

יא'תקפג

כללי פרטי

מחיל אל חיל: תהלים פד, ת.

מלימודי חול ועניני חול, אבל לא חיו מהתורה ומצותי – כי הם חיינו ואורך ימינו.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור.
הפ"נ ייקראו על הציון.

יא'תקפד

ב"ה, ב' מנחם אב, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכל המשתתפים בחגיגת חנוכת בית הכנסת לעולי
גרוזי,
בשכון חבי"ד בלוד באה"ק תובב"א
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם ובשמחה גדולה קבלתי הידיעה ע"ד החגיגה, שנוסף על עצם הענין שנתוסף עוד בית כנסת – ובודאי יהיו בו שעורי תורה ויהי גם בית מדרש, הרי נקודה מיוחדת בזה שהוא בארצנו הקדושה, ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה. ועוד זאת שהוא

כי .. ימינו: גוסס תפלת ערבית.

יא'תקפד

נדפסה בלקו"ש חי"ד ע' 210.
אגרת זו נשלחה בצירוף מכתב מהמזכירות:

ב"ה, ב' מני"א, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נוי"ג עוסק בצ"צ רב פעלים מוה"ר
אפרים ש"י [וואַלף]

שלום וברכה!

מצו"ב מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א לחגיגת חנוכת בית הכנסת לעולי גרוזי
בשכון חבי"ד בלוד.
ונשלח על ידו בכדי שיוכל לנצל ההזדמנות ולהוסיף ביאור כפי הצורך.
ובודאי יודיע מהמשך הענין, ות"ח מראש.
בכבוד ובברכה,

מזכיר

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

קשור ביהודים שעמדו בנסיונות גדולים וקשים משך זמן רב, יובל שנים ויותר, עד שכמופת היו לרבים.

ויהי רצון שיקובלו התפלות שיתפללו בבית הכנסת למילוי משאלות לבם לטובה של כאו"א מהמתפללים, וגם התורה שילמדו שם בקביעות ובאופן המתאים לדרישת התורה, על פי מאמר חכמינו ז"ל גדול לימוד שמביא לידי מעשה, חיי יום-יום על פי התורה והמצוה, ובבית כל אחד מהמתפללים בבית כנסת זה.

ומגלגלין זכות ליו"ט זכאי, כ' מני"א, יום הסתלקות אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר מסר נפשו על הפצת התורה והחסידות במדינתו, מדינתנו מלפנים, ואשר עבודתו ומסירת נפשו עשו פירות ופירי פירות באופן חייהם של כמה וכמה שהשפיע עליהם והשפעתו ניכרת עד היום הזה.

ויהי נועם ה' עליהם ומעשה ידיהם לראות ברכה והצלחה בכל עניני בית הכנסת ובית המדרש האמור ובו ועל ידו להפיץ היהדות האמתית, תורה ומצוותי בכל הסביבה, וגם זה יקרב קיום היעוד דבנין בית המקדש על ידי משיח צדקנו ובקרוב ממש.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

יא'תקפה

ב"ה, ב' מנחם אב, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מר א. פראדיס ש"י

שלום וברכה!

Подтверждаю получение Вашего письма и רצון בעת ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר
упомяну Вас и всех тех, о которых Вы пишете на

שכמופת .. לרבים: עפ"י תהלים עא, ז.

מאמר חכמינו: קידושין מ, ב.

ומגלגלין .. זכאי: תענית כט, א.

ויהי .. ידיהם: תהלים צ, יז. עפ"י במדב"ר פ"ב. ט. פרש"י פקודי לט, מג.

Наверное нет надобности в подчеркивании необходимости чтобы ежедневная жизнь была согласна указаниям Б-а בתורתנו הקדושה и даже если кажется, что это связано с трудностям, как В. пишете, и даже если эти трудности реальные, то само собою разумеется, что Б. знает обстановку в мире в настоящее время, и если тем не менее Его указания даны и касаются тоже неадекватному времени — то Он дает все возможности преодолеть все трудности и — что не менее важно, как подчеркнуто в חסידות — преодолеть בשמחה ובטוב לבב.

Надеюсь, что Хабадники, как В. их называете, которых В. встречали, сделают что зависит от них чтобы облегчить Вам, если В. нуждаетесь в этом, во всем выше-писанном. Осмеливаюсь выразить надежду, что в скором будущем В. и вся В. семья будете считать себя хабадниками, как все те о которых В. пишете.

С пожеланием хороших вестей во всем выше-писанном

ובקרוב ממש ייהפכו ימים אלו לששון ולשמחה,
בברכה.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבכם, ובעת רצון יזכירוהו וכל אלה שאתם כותבים
אודותם על ציון כ"ק מוי"ח אדמו"ר.

מן הסתם אין צורך להדגיש את ההכרח שחיי היום יום יהיו בהתאם לציווי
השם בתורתו הקדושה, וגם כשנדמה שזה קשור עם קשיים, כפי שאתם כותבים,
ואפילו אם הקשיים הינם אמיתיים, הרי מובן מעצמו, שהקבי"ה יודע את המצב
בעולם בזמננו, ואם בכל זאת הוראותיו ניתנו ושייכות גם בזמננו — הוא נותן את
כל היכולות להתגבר על כל הקשיים, ומה שלא פחות חשוב, כמודגש בחסידות,
להתגבר בשמחה ובטוב לבב.

יא'תקפה

י"הפכו... ולשמחה: ראה זכרי' ת, יט. רמב"ם סוף הל' תעניות.

אקוה, שהחב"דיניקים, כפי שאתם מכנים אותם, שפגשתם, יעשו כל התלוי בהם להקל עליכם אם יש צורך בכך, בכל הני"ל. אני מרשה לעצמי להביע תקוה, שבעתיד הקרוב גם הוא ומשפחתו יחשיבו את עצמם כתב"דיניקים, כמו כל אלה שאתם כותבים אודותם.

באיחולי בשוי"ט בכל הני"ל.

יא'תקפו

ב"ה, ב' מנחם אב, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מרת . . .

ברכה ושלוש!

В ответ на Ваше письмо,

Дай Б-г исполнение Ваших хороших пожеланий во всем том, о чем Вы пишете.

Само собою разумеется, что ежедневная жизнь согласно указаниям Б-га, кроме того, что так должно быть, это также путь к получением благословения Б-га во всем том, в чем нуждаются.

Так как Вы пишете о разводе [в] СССР, то прежде всего Вы должны выяснить у Рабината в Эрец Исроел, действителен ли этот развод полностью.

בברכה לבשורות טובות,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

[תרגום חפשי]

במענה למכתבה,

יתן השי"ת מילוי משאלותי לטובה בכל מה שכותבת אודותו.

מובן מעצמו, שחיי יום יום בהתאם להוראות הקב"ה, חוץ מזה שכך צריך להיות, הרי זו גם דרך לקבלת ברכות ה' בכל המצטרך.

היות וכותבת אודות גירושין בס.ס.ר., הרי לפני הכל יש לברר ברבנות בארץ ישראל האם אכן היו אלה גירושין כהלכתן.

יא'תקפז

ב"ה, ה' מנ"א, היתשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר דוד שי' אבני

שלום וברכה!

מכתבו מכי תמוז, עם המצורף אליו, נתקבל באיחור זמן קצת. ות"ח על העידוד במכתבו בקשר עם הבעיות הכי רציניות והחיוניות לעמנו ישראל בכל מקום שהם, ובמיוחד בארצנו הקדושה, ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ובלשון חכמינו ז"ל פלטרין של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. שמזה מובן ופשוט שכל בעי' רצינית בכלל הרי רצינית היא פי כמה וכמה בפלטרין של מלך, ועל פי זה גם האחריות שבדבר וכו'.

ובפרט בימים אלו של בין המצרים, המדגישים במיוחד סיבת החורבן והגלות, ובנוסח שקבעו אנשי כנסת הגדולה, "ומפני חטאינו גלינו מארצנו", שאין ענין יוצא מידי פשוטו, כלומר שאך ורק מפני חטאינו גלינו מארצנו, ולכן ההבטחה והיעוד דהגאולה, "היום — אם בקולו תשמעו" — כמה גדול הצער שלא נעשה דבר לתיקון, "החוק" האומלל דמיהו יהודי, שהוא ענין שאין לו כל הסברה והוא נגד הצדק והיושר ועד כדי הונאה הכי שפלה כלפי הגר, "המתגייר" כביכול וכל סביבתו ובאופן של תקלה לדורי דורות.

ויהי רצון שבהתאם להיעוד שייחפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים תוקדם הפיכת לב כל אחד ואחת של עמנו בני ישראל לאבינו שבשמים, נותן התורה תורת אמת ותורת חיים ומצווה מצוותי

יא'תקפז

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 404 והושלמה עפ"י העתק המזכירות.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

ובלשון חכמינו: במדב"ר פי"ט יג. יל"ש עקב רמז תחסז.

ובנוסח: תפלת מוסף דיו"ט.

היום .. תשמעו: תהלים צה, ז. סנהדרין צח, סע"א.

החוק .. יהודי: ראה גם לעיל אגרת יא'תקת, ובהנשמך בהערות שם.

להיעוד: ראה זכר' ת, יט. רמב"ם סוף הל' תעניות.

עליהן נאמר וחי בהם, ובודאי יקויים הפס"ד של המורה הגדול, מורה
נבוכי דורו ונבוכי כל הדורות, הוא הרמב"ם: ישראל עושים תשובה ומיד
הם נגאלים.

בכבוד ובברכה.

יא'תקפח

[ז' מנחם-אב ה'תשל"ה]

מתי יבואו לכאן הספרים אור התורה שיר השירים כרך שני מוכנים
ללמוד בהם וכן חוברת הבאה של ליקוטי ביאורים לתניא,

מ. שניאורסאהן

יא'תקפט

[תשעת הימים ה'תשל"ה]

זהו **כשנתיים** שהנני מדבר על דבר נקיון לחוד, ובמקווה אחת
ושבסמיכות ל-770 — ולא הצלחתי עד עתה — ומציע שאתחיל על דבר
ג' מאות מקוואות חדשות...

בטח יציע לוועד השכונה —

שהם באי-כח הרבים.

נאמר: אחרי ית, ה.

הפס"ד .. הרמב"ם: הלי תשובה פ"ז ה"ה.

יא'תקפח

מברק אל מו"ה אהרן ש"י חיטריק, שעסק בעריכת אור התורה ולקוטי באורים לתניא.

יא'תקפט

נדפס ב"התקשרות" גל' שצא ע' 14, והוא מענה למהרא"מ הכהן קליין, בתוכנית לבניית
כשלוש-מאות מקוואות חדשות.

בטח .. הרבים: מענה להצעה לסדר חברה לקניית 20 בתים גדולים בשכונת קראון הייטס.

יא'תקצ

ב"ה, י"ג מנחם-אב, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה ר' יצחק דוד שי גרוסמן

שלום וברכה!

מועתק בזה נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלוח בקשר
לההודעה ע"ד חגיגת הנחת אבן הפינה דישיבת מגדל העמק:

לכל המשתתפים בחגיגת הנחת אבן הפינה דישיבת
מגדל העמק, שליט"א,

שלום רב וברכה מרובה!

יהי רצון שבקרוב יוגמר הבנין כולו וימלא תלמידים ולומדי תורתנו
תורת חיים,

לימוד המביא לידי מעשה – קיום מצותי, ומתוך מנוחה אמתית,
כי תורה הנקראת חומה תגן על עמנו בכל מקום המצאם
ובמיוחד בארצנו אשר עיני הוי"ו אלקינו שם תמיד, שומר ישראל
אשר לא ינום ולא יישן,

ויפעול ישועות בקרב הארץ ויעודד ויריס רוח בני ישראל למקטנם
ועד גדולם,

ויקיים היעוד: וישבתם לבטח בארצכם והייתי לכם לאלקים ואתם
תהיו לי לעם ואולך אתכם קוממיות.

כבוד ובברכת הצלחה ולבשורות טובות בכל האמור,

מנחם שניאורסאהן

יא'תקצ

מהעתקה.

לימוד .. מעשה: קידושין מ, ב.

תורה הנקראת חומה: פסחים פז, א. בבא בתרא ז, ב.

אשר .. תמיד: עקב יא, יב.

שומר .. יישן: תהלים קכא, ד.

ויפעול .. הארץ: תהלים עד, יב (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

היעוד: בחוקותי כו, יב.

המברק — שנמסר טלפונית — בטח נתקבל בעתו. ותי"ח למפרע באם יודיענו מהנעשה בזה.

בכבוד ובברכה,

ש.מ. סימפסון

מוזכיר

יא'תקצא

ב"ה, ט"ו מנחם אב, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

נשי ובנות חב"ד

סניף ...

ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלום!

בנועם נתקבלו הדו"ח על דבר הפעולות, והשי"ת יצליח להמשיך בהן באופן דמוסיף והולך בכמות ובאיכות גם יחד.

ובפרט בימים אלה — לאחר שיצאנו מ"בין המצרים" הקשורים בחורבן בית מקדשנו, ונכנסנו לשבעה דנחמתא המבשרים ביאת גואל צדק ובנין בית המקדש, בב"א — הרי כל פעולה הקשורה בהפצת היהדות בכלל, ובכל המבצעים הידועים בפרט —

ובנוגע לנשים — ערך מיוחד במבצעים הנ"ל למבצעי נשי"ק, כשרות וטהרת המשפחה —

יש לה ערך נעלה ביותר. שהרי, כידוע, ובלשון התפלה השגורה ומפני חטאינו גלינו מארצנו, סיבת החורבן והגלות היא אך ורק עזיבת

יא'תקצא

כללי פרטי. נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 292.

מ"בין המצרים": לשון הכתוב — איכה א, ג. וראה איכ"ר עה"פ — פ"א, כט. פרש"י שם.

לשבעה דנחמתא: טושו"ע או"ח סו"ס תכח.

ובכל המבצעים: ראה גם לעיל אגרת יאתקו, ובהנסמן בהערות שם.

נשי"ק: ראה גם לעיל אגרת יא"שכד, ובהנסמן בהערות שם.

כשרות וטהרת המשפחה: ראה שיחת ט"ז תמוז ה'תשל"ה (נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 256 ואילך).

שיחת ש"פ מטו"מ ה'תשל"ה (שם ע' 295 ואילך). לקמן אגרת יאתקצד. יאתקצט.

ובלשון התפלה: מוסף דיו"ט.

התורה והמצוה (ומפני חטאינו), ולכן על ידי ביטול הסיבה, כלומר על ידי חיזוק והפצת התורה והמצוות, מיד מתבטל המסובב (גלינו מארצנו). ומכיון שכך, הרי מובן עד כמה נוגע וחיוני הוא לבסס היהדות בכל מקום, ובפרט בארצנו הק', ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה. וכדאית כל השתדלות והתאמצות בהגברת והרחבת הפעולות האמורות, כולל כמובן, ובמיוחד, השפעה על הבנות וחינוכן, שהרי בהן ועל ידן מקימים דורות, דור אחר דור, של יהודים יראים ושלמים עוסקים בתורה ובמצוות, בין אדם למקום ובין אדם לחברו, פירות ופירי פירות עד סוף כל הדורות.

וגדול זכות ואשרי חלקה של כל אחת ואחת מהמשתתפות בפעולות ובמבצעים האמורים, ונוסף על העיקר, גודל וחשיבות העניינים מצד עצמם — ה"ז גם צנורות וכלים לקבלת ברכות ה' בכל המצטרך להן ולבני ביתן שי', וג"כ — באופן דמוסיף והולך, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

יא'תקצב

ב"ה, ט"ו מנחם אב, ה'תשל"ה

לכל אחד ואחד מהברי־מצווה

יתומי־המלחמה והחבלנות בארצנו הקדושה — שליט"א

שלום רב וברכה!

ביום טוב זה, כדבר חכמינו, במשנתם, בימי הנחמה לאחר החורבן, אשר „מפני חטאינו גלינו מארצנו”

משתתף הנני בשמחתך לרגל הגיעך לגיל **בר־מצווה**.

ויהי רצון שתקבל עליך ובשמחה עול תורתנו תורת חיים ומצוותיה, ותקיימם מתוך בריאות ומנוחה.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

יא'תקצב

מהעתקה. וראה גם לעיל חכ"ה אגרת ט'תקב. חכ"ו ט'תשמ. חכ"ז י'קעח. חכ"ח י'תתכד.

במשנתם: תענית כו, ב.

מפני .. מארצנו: נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

רעג

כ"ק אדמו"ר זי"ע

כי יפעול אלקים ישועות בקרב הארץ ויתן שלום בארצנו, וגדול זכות התורה והמצוות להגן על הארץ ועל עמנו בכל מקום שהם ולהפיל אימתה ופחד על כל אויב וצר.

וסגולה מיוחדת במצות תפילין אשר, כהודעת חכמינו ז"ל, על ידי קיומה כל עמי הארץ יראו ממך,

ועל ידי כל זה תגרום נחת רוח אמיתי לאביך, ה' יקום דמו.

אשר מעולם האמת בו הוא נמצא משגיח בהנעשה אתך, מתענג עונג רב בהנהגתך הטובה ושמח שמחה גדולה בראותו אשר הולך אתה מחיל אל חיל בתורתנו תורת אמת ומצוותיה.

בברכת מזל טוב לך ולכל המשפחה — שליט"א,

מנחם שניאורסאהן

יא'תקצג

[ט"ו מנחם-אב, ה'תשל"ה]

מפורסם — שבחב"ד אין גורסים כלל חטיפת אדם ממוסד אחד ע"י מוסד שני ואפ"י לא שקו"ט אתו — מבלי רשות ע"ז מקודם — מהנהלת המוסד הראשון.

יפעול .. הארץ: תהלים עד, יב (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

כהודעת חכמינו: ברכות ו, א.

מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

יא'תקצג

מהעתקה.

מפורסם: ראה גם לעיל חכ"ח אגרת יתרו, ובהנמך בהערות שם.

יא'תקצד

ב"ה, יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב, פרשת כי תעשה הטוב והישר,
מחרת כ"ף מנחם אב, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

מאשר הנני קבלת המכתבים וכו'.

תיכף — למחרת — יום השנה (יאָרצייט) של אאמו"ר,

שמסר נפשו על התורה (נגלה וחסידות) ומצותי ותומ"צ דרבים,
ובאופן דיסורים וגלות ומסירת נפשו בפועל ועלייתה השמימה בהיותו
בגולה,

וע"פ משי"נ והחי יתן אל לבו,

הרי הזמ"ג לעורר עוה"פ וביתר שאת וביתר עז

— ובמיוחד שבא בסמיכות לט"ו באב, בו מתחיל ציווי רז"ל: מכאן

יום .. טוב: בראשית א, יו"ד: א, יב. ובפרש"י שם ובב"ר פ"ד, ו.

שהוכפל .. טוב: לשמים ולבריות — ראה קידושין מ, א. אור התורה בראשית (לג,
א). משפטים (איקנו ואילך).

כי תעשה הטוב והישר: ראה (יב, כח) הטוב בעיני השמים והישר בעיני אדם. (ברוב
הדפוסים: בספרי שם, "שמים" בפרש"י — "השמים".

ואולי י"ל דרש"י מפרש יותר — שמים בה"א הידיעה, למעוטי שמים דמעשה
בראשית. ו, "בטוב לשמים" — הלמ"ד פתוחה. ולהעיר מהשמים ביני ובינך (נדה ז, ב.
וי"ג: שמים). וראה שבועות (לה, ב) וברמב"ם ובראב"ד הלי שבועות (פ"ב, ה"ג).

כ"ף מנחם אב: להעיר מתענית כו, א. כח, א.

שמסר .. בגולה: ראשי פרקים — ראה הרשימות — בתחלתו ובסופו של "לקוטי
לוי יצחק — הערות לסי' התניא".

והחי יתן אל לבו: קהלת ז, ב. ובתרגום שם: ואין אית בידי מדעם ביש ישבקיני
ויתב בתיובתא — מקור להרמב"ם הלי אבל ספ"ג. וראה ג"כ אוה"ת לקהלת שם.

לט"ו באב: בתענית (כו, ב): לא היו יו"ט לישראל כט"ו באב וכיוהכ"פ כו'. וראה
ג"כ זחי"ב (קלה, א). וראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' ת"ג.

ציווי .. חיינו: מסי' תענית בסיומה ובפרש"י שם. ובפרש"י בע"י: שנים על שנותיו.
ציווי רז"ל: ולא רק הידור או לכתחילה, כ"א אזהרה חמורה וכההמשך שם: ודלא

מוסיף כו'. וראה מג"א לאו"ח רסרל"ח (הובא בבאה"ט או"ח ס"א סק"ו).

יא'תקצד

כללי פרטי. נדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 208.

ובפרש"י שם: א, ז. וראה לעיל אגרת יא'תכח, ובהנסמן בהערות שם.

אוה"ת: נ"ך ח"ב ע' א'קכב ואילך.

ואילך דמוסיף (לילות על הימים לעסוק בתורה) יוסיף (חיים על חייו) –
והרי עסק בתורה מביא לידי מעשה, קיום המצות, והוספה בזה מביאה
הוספה בקיום המצות –

להוסיף וללכת מחיל אל חיל בכל עניני התורה ומצותי, הן בנוגע
לעצמו והן בנוגע לרבים, לכל אחד ואחת שיכול להשפיע עליהם בזה,

כולל הוספה במבצע תורה (לימוד) ובמבצעי המצות (מעשה): מבצע
תפלין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה, מבצע בית מלא ספרים,

ובמבצעי-מצות שלנשי ובנות ישראל חלק בראש בהם: מבצע נרות
שבת קודש, מבצע כשרות, מבצע טהרת המשפחה.

ויהי"ר אשר תהיינה כל פעולות האמורות בהצלחה רבה – הצלחה
בכמות (ריבוי במעשה) והצלחה באיכות (בחיות ובשמחה של מצוה).

מביא לידי מעשה: קידושין מ, ב. וראה הלי' תי"ת לאדה"ז רפ"ד.

וללכת .. חיל: ראה אוה"ת שם דיוק „ללכת". ובסיום מסי' ברכות ומו"ק (הובא
בשו"ע אדה"ז חאו"ח ר"ס קנה) דחיל קאי גם על ביהכניס – תפלה (וצע"ק בלקוטי
הש"ס להאריז"ל ברכות שם). ובירושלמי ספ"ד דשביעית: עתידים להתייגע מבכ"נ
לבמד"ר מה טעם ילכו מחיל כו'.

בנוגע לרבים: להעיר שכ"ף באב (הפעם היחידית שמצוין בש"ס – ש) אז התנדבו
עצים למזבח לתועלת הרבים (תענית כו, א).

במבצע תורה .. טהרת המשפחה: בפרטיות יותר אודותם – ראה שיחת שי"פ
במדבר היתשלי"ד. שיחת יום ד' לפי פנחס ט"ז תמוז היתשלי"ה [לקו"ש חיי"ג ע' 212 ואילך.
ע' 256 ואילך].

מבצע נרות שבת קודש: מעלה מיוחדת בזה – עריבות דדברי סופרים (ע"ז לה,
א), מצוה דרבנן. וראה בארוכה המשך מצה זו תרי"ם (פל"ז ואילך). וראה ג"כ דרך חיים
ע' קכו ואילך.

טהרת המשפחה: ראה סי' השיחות [קייץ] הישי"ת ע' 19 ואילך. לקו"ד ח"ב שס, ב.
חייג תקלז.

ובשמחה של מצוה: ראה רמב"ם סוף הלי' לולב. כתהאריז"ל – הובא בתניא פכ"ו.
ובתו"א (תולדות כ, ב): האריז"ל שמח מאד בעשיית המצות ולכך זכה לרוה"ק כו'. וראה
צוואת הריב"ש סי' מד ואילך.

מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

במבצע כו': ראה גם לעיל אגרת יא'תקו, ובהנסמן בהערות שם.

מבצע נרות שבת קודש: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

מבצע .. המשפחה: ראה גם לעיל אגרת יא'תקצא, ובהנסמן בהערות שם.

ותבוטל הסיבה היחידה לגלותנו — (מפני) חטאינו — ותיכף יבוטל
 המסובב — גלינו מארצנו — ומיד נגאלין
 — ותקויים ההבטחה והפכתי אבלם לששון, ויפעול אלקים
 ישועות בקרב הארץ, גאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.
 בברכה,

מ. שניאורסאהן

יא'תקצה

ב"ה, ראש חודש אלול, ה'תשל"ה
 ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל אשר בכל מקום ומקום
 ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

חודש אלול, חודש הסיום של השנה, הוא, כידוע, חודש הרחמים
 והסליחות, ביחד עם זה הוא חודש של חשבון־הנפש מהשנה העוברת —

והפכתי אבלם לששון: ירמ"א לא, יב. וראה לקו"א ואיית להה"מ עה"פ ויבואו מרתה
 וביאורו באוה"ת להצ"צ מסעי (אישפד ואילך): להבין שתיב יהי יו"ט ושמחה כו'. וראה
 ד"ה נחמו עת"ר.

אלקים .. הארץ: תהלים עד, ב.

ראש חודש אלול: יום עליית משה להר סיני לקבל לוחות האחרונות (פדרי"א פמ"ו.
 הובא בטו"א"ח סתקפ"א. וראה פרש"י עה"ת עקב ט, יח). התחלת ארבעים יום האחרונים
 שברצון (רש"י שם. ושם יו"ד, יו"ד).

הרחמים והסליחות: ראה טור שם: ויש מי שמרבין לומר סליחות ותחנונים מר"ח
 אלול ואילך.

חודש של חשבון: ד"ה לך אמר לבי תרצ"ו פ"ה. סה"מ אידיש ע"י עה.

מפני .. ארצנו: נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

ומיד נגאלין: רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

ד"ה נחמו עת"ר: סה"מ עת"ר ע' ריח ואילך. ע' רכא ואילך.

יא'תקצה

נדפסה בלקו"ש חי"ד ע' 272.

תהלים עד, ב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

ד"ה .. תרצ"ו: סה"מ תרצ"ו ע' 141.

מכל המעשים והפעולות שנעשו ומהכשלונות והאפשרויות שנחמצו וכו' — חודש התשובה, חרטה על העבר וקבלה טובה על להבא, הכנה לשנה החדשה, שתהי' השנה הבאה לטובה, טובה מזו שחולפת, ובכל הענינים.

וענין ימי סגולה אלה דחודש אלול מבאר כ"ק רבנו הזקן, בעל התניא והשלחן ערוך, וז"ל:

משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאיין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו כו', כך בחודש אלול כו', יאר הוי' פניו אליך שהוא ענין הארת י"ג מדות שיהי' פנים בפנים כו',

ועל פי האמור לעיל, מובן גודל האפשרויות דימי חודש אלול, אשר אז מאירים י"ג מדות הרחמים, פנים בפנים, ועת רצון היא לכל אחד ואחת מבני ישראל — בלי הבט איך הי' המצב קודם לכן — לדבקה בו

מכל המעשים: וי"ל שלכן נרמזו בשמו כל סוגי המעשים דכל השנה (תורה, עבודה, גמ"ח, תשובה — נסמן בהקדמת קונטרס צד, ראה שם בארוכה). ואף שאמחזי"ל (הבעשי"ט — הובא בתניא ריש ח"ב. והה"מ באו"ת ס"פ בראשית) דשם הדבר מהווה אותו וכי' הוא דוקא בשמו בלה"ק (עיי"ש) ושמות החדשים עלו עמהם מבבל (ירוש' ר"ה פ"א, ה"ב) ושמות פרסיים הם (רמב"ן בא יב, ב) — יתרה מזו מצינו (שבת עז, ב): דשא דרך שם כו'. ואלול הובא בנחמ"י ואי"ו, טו.

שנחמצו: תרתי משמע: ע"פ מרז"ל אין מחמיצין את המצות (מכילתא בא פרשה ט'), ומל' החמיץ, נעשה רשע (ר"ה ג, ב ובפרש"י). — בלקו"ת צו (יג, ג) דקאי בלי חמץ שבתורה, מביא רא"י (גם) מל' תורה „יתחמץ לבבי" (אף שמשם אין הוכחה שגם בנוגע למעשה שייך ל' זה).

חודש התשובה: טור שם (ובב"ח). ל"ת להאריז"ל פי תצא. סידור ש' האלול (עי' רכו ואילך). אוה"ת נצבים (עי' אירפ ואילך).

ז"ל: לקו"ת ראה לב, ב.

למלך .. רשאיין כל מי שרוצה: להעיר מרמב"ם הל' מלכים (פ"ג, ה"ו) שהמלך „לבו הוא לב כל קהל ישראל". ועיין אגה"ק סל"א.

רשאיין: בסודי"ה לך אמר הישי"ת מוסיף (מבאר): ויכולים.

י"ג מדות הרחמים: שנותנים כח לבוא לבחי' תשובה, משא"כ יגמה"ר דעשי"ת ש(עיקר) ענינם סליחה ומחילה (סידור שם. סד"ה משכני תר"ל). ובאוה"ת ראה (עי' תתו ואילך) נתי' גם ענין דיגמה"ר דכל השנה.

בהקדמת קונטרס צד: סה"מ תשי"א ע' 318. לעיל ח"ד אגרת אקצא.

ושמות החדשים כו': ראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 214.

לך אמר הישי"ת: סה"מ הישי"ת ע' 285. היש"ת ע' 167.

סד"ה משכני תר"ל: סה"מ תר"ל ע' רפג.

(ית') בלב ונפש, ושזה יביא לידי מעשה — הוספה רבה (בכמות ובאיכות) בלימוד התורה ובקיום מצותי".

ויהי רצון אשר כל אחד ואחת, בתוככי כללות אחבי", ינצלו במילואם כל ימי סגולה אלה כולם בכל האמור לעיל,

ויתבוננו התבוננות נפשית עד אשר יחיו בה והיא תנחה הנהגתם היום יומית — בהאמור ע"י דוד נעים זמירות ישראל במזמור שמתחילים לאומרו ברי"ח אלול פעמיים בכל יום :

הווי אורי וישעי ממי אירא גוי צרי ואויבי לי המה כשלו ונפלו אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי גוי ועתה ירום ראשי גוי הורני הווי דרכך גוי קוה אל הווי חזק ויאמץ לבך וקוה אל הווי,

ואלקים מלכנו מקדם יפעול ישועות בקרב הארץ, כולל אשר באור פני מלך חיים — יתברך כל אחד ואחת בשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

כל .. כולם : ולא רק רובם — שהוא ככולם (ראה ט"ז או"ח סתקפ"ב סק"ג). ואף נדוסח אדה"ז (משא"כ בסי' הנדפס עם כוונת האריז"ל) הוא „מלוך על העולם כולו" (וכן — „והרשעה כולה") בהשמטת „כל" — י"ל דשאני תפלה ש„שוקלין וסופרין מספר מנין תיבות שבה" (טואו"ח סק"ג). ובה יומתק מחז"ל בכ"מ „כל העולם כולו" וכיו"ב. ולהעיר מקידושין (מ, ב) שגירסתנו „כל העולם" וברמב"ם (הלי תשובה פ"ג, ה"ד) הוסיף (מבאר) „כולו".

ובנדו"ד ראה ספורנו קורח טז, ג. ואכ"מ.

התבוננות .. הנהגתם היום יומית : להעיר מקונטרס העבודה פ"ו.

במזמור : שבתהלים ס"י כו.

הווי אורי וישעי : אורי — ע"י התורה וישעי — ע"י המצות (יהל אור להצ"צ —

לתהלים שם).

הווי אורי .. אם תחנה עלי מחנה לא יירא : להעיר משיעור חומש דיוס זה: וראית

עם רב ממך לא תירא מהם (גם — לי הבטחה) כי הווי אלקיך עמך.

קוה .. וקוה : ראה ברכות לב, ב.

ואלקים .. הארץ : ע"ד תהלים עד, יב.

טובה ומתוקה : י"ל: ענינים טובים מצ"ע ואלו שנמתקו (ע"ד — ג"ז לטובה). וראה

תניא פכ"ז דוגמתם בעבודת האדם. וראה זח"א רמ, סע"א. זח"ג ר"פ חוקת וברמ"ז שם.

נעים זמירות ישראל: שמואל"ב כג, א.

וראית .. עמך: שופטים כ, א.

תהלים עד, יב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

באור .. חיים: משלי טז, טו.

ג"ז לטובה: תענית כא, א. וראה לקו"ש ח"ב ע' 393 ואילך.

בכבוד ובברכת כתיבה וחתימה טובה,

מנחם שניאורסאהן

יא'תקצו

ב"ה, ראש חודש אלול, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אברהם ש"י סולומון

שלום וברכה!

בנועם נתקבלה הידיעה על ידי ידידנו הרב שלום דב ש"י וואַלף על דבר השתדלותו של מר בענין שידורי הלימודים בתורתנו הק'. ולמותר להאריך בגודל ערך הענין להביא לקהל מאזינים וצבור גדול דברי תורתנו, הנקראת תורת-חיים, כלומר הוראה בחיים, בחיי היום-יום, ובמיוחד בהענין של "סיוס", שיש לזה רושם פסיכולוגי מיוחד, ועל פי הוראת התורה הרי זה קשור בשמחה מיוחדת ובסעודת מצוה.

ואפילו לא הגיעו השידורים האמורים אלא לאחד הרי גם נפש אחת היא עולם מלא, על אחת כמה וכמה – לצבור גדול, גדול לא רק בכמות כי אם גם באיכות. ואין אתנו יודע עד מה, אפשר שהיו כאלה שהדרך להגיע אליהם הוא רק ע"י הרדיו ושידורים האמורים. ומובן גדול הזכות של מפעל רב ערך זה.

בלקוטי לוי יצחק שם בפ"י ומתוקים מדבש. קהלת יעקב ערך מתוק (ספר שהובא בכ"מ ע"י כ"ק אדני"ע).

ולחעיר אשר בליל א' דר"ה "נוהגין לאכול תפוח מתוק בדבש", ואח"כ יאמר יה"ר מלפניך שתחדש עלינו שנה טובה (כן הוא בכל הסידורים שראית) ומתוקה".

בלקוטי .. שם: לזהר ר"פ חוקת – ע' שפו ואילך.

יא'תקצו

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 482, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
שידורי הלימודים: סיומי מסכתות בט' הימים הראשונים דחודש מנחם-אב.
תורת .. הוראה: ראה זח"ג נג, ב.
הוראת התורה: שבת קיח, סע"ב ואילך. רמ"א יו"ד ס"ס רמו.
נפש .. מלא: סנהדרין לו, א במשנה.
אתנו .. מה: תהלים עד, ט (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

ובפרט שידוע כח התורה, ש"המאור שבתורה מחזירו למוטב". והרי זה כולל — כל אדם, ואפילו הגדול והשלם ביותר, כיון שבכל עניני טוב וקדושה הקשורים בתורה שאינסופיים הם, שהרי התורה מקורה וקשורה היא בהקב"ה שהוא „אין־סוף", תמיד יש מקום להוספה, ובמילא יש מקום לכל אחד, אפילו הגדול באנשים, לחזור למוטב בכמה שטחים.

ולמותר להדגיש שבענינים כאלה יפה שעה אחת קודם, אפילו בשנים כתיקונן, על אחת כמה וכמה בימינו אלה, כשרוחות בלתי רצויות מנשבות ברחוב, ואפשר שיש בזה, לפעמים, פקוח נפש ברוחניות.

נקודה מיוחדת בהאמור בנוגע לארצנו, שהתורה מעידה עליי שהיא ארץ אשר תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה. ולצערנו הכי רב, מפני סבות שונות ומשונות המצב הרוחני אינו מניח את הדעת, ואין להאריך בדבר המצער. הרי כל ענין של הפצת התורה, שבלשון מורנו הרמב"ם זאת התורה לא תהא מוחלפת, כי נצחית היא, הניתנה מה' שהוא נצחי, והיא שעושה את עמנו לעם נצחי, עם עולם, הרי זה מוסיף חיזוק ועידוד להפרט ולהכלל לשים מבטחם בתוקף בה' שומר ישראל, שלא ינום ולא יישן, ואם נאמר על עמנו בני ישראל כי אתם המעט מכל העמים, הרי זה רק בכמות, אבל מצד האיכות, שנתגלית בשלמותה על ידי הקשר עם איכות ונצחיות התורה, התגבר עמנו על כל רודפיו ושונאיו ואדרבה — יצא מחוסן וחזק יותר.

ידועה ההלכה אשר אין מקום לנתינת תודה על קיום מצוה, שהרי עצם קיום מצותו של הקב"ה הוא האושר הכי גדול. אבל יש מקום לנתינת תודה על גודל הקורת רוח שגרם לי ובודאי לעוד כמה וכמה משלומי אמוני בני ישראל על ידי פעולתו האמורה, ויהי רצון שזה ייעורר אותו לנצל כל אפשריות שבידו כהנה וכהנה.

בכבוד ובברכה — כמנהג ישראל המקובל בימי חודש אלול, ימי

שהמאור .. למוטב: ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז. הלי תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן פ"ד ה"ג.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

שבלשון מורנו הרמב"ם: ראה רמב"ם הלי יסודי התורה רפ"ט. עיקר הטי' מי"ג העיקרים.

נצחית היא: תניא רפ"ז. קו"א ולהבין פרטי בסופו.

שומר .. יישן: תהלים קכא, ד.

כי .. העמים: ואתחנן ז, ז.

כמנהג ישראל: ראה מטה אפרים או"ח סתקפ"א ס"ט.

רפא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

הכנה לשנה החדשה – לכתובה וחתימה טובה לשנה [טובה] ומתוקה
בגשמיות וברוחניות גם יחד,

מ. שניאורסאהן

יא'תקצו

בי"ה, ראש חודש אלול, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אלתר שי' אשכנזי
יושב ראש המועצה הדתית
יסוד המעלה דאר נע, גליל עליון

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"א מנחם אב, בו כותב על דבר הצורך באיש דתי
שיטפל בכל עניני הדת במושבה שלהם ועל האפשרות של תושבים נוספים
במקום וכו'.

הרי בזה צריך לפנות למשרדים בהם הדבר תלוי, כלומר העוסקים
בחלוקת העולים ואיכלוס ותיקים בשטחים שונים בארץ. ואם נצרך לעזר
מזה מעסקני חב"ד, בודאי שיעזרו בזה ככל האפשר.

נעם לי לקרא במכתבו שיש במושבה שלהם כל עניני ומוסדות
קודש, כגון מקוה ובית כנסת וכו'. והתקוה שתושבי המקום משתמשים
בהם במדה הכי מלאה, ובודאי אשר כל מי שיש לו השפעה בזה, ומר
בראשם, עושים כל התלוי בהם, וזכות הרבים מסייעת.

בכבוד ובברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות
וברוחניות גם יחד,

מ. שניאורסאהן

יא'תקצח

בי"ה, ראש חודש אלול, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

חברי ועדת הבקורת
ועד נחלת הר חב"ד אשר באה"ק ת"ו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הידיעה שנבחרו בתור חברי ועדת הבקורת בנחלת הר
חב"ד אשר באה"ק ת"ו ע"י מ"צ בב"א.

וידועה תורת הבעש"ט, אשר הכל בהשגחה פרטית, בכל פרט ופרט,
על אחת כמה וכמה בענין הנוגע לרבים, ובמיוחד באה"ק ת"ו, ארץ אשר
תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה. ובודאי לפי גודל
האחריות ניתנו הכוחות למלא התפקיד במילואו ובשלימות.

ויהי רצון שינצלו הכוחות לתועלת הרבים, ויקויים בהם יגעת
ומצאת, וידוע הדיוק „ומצאת” — באופן דמצאה, שלא לפי ערך יותר
מהיגיעה.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות ולכתיבה וחתימה טובה להם
ולכל דיירי נה"ח שיחיו.

יא'תקצח

וידועה תורת הבעש"ט: ראה בארוכה לעיל ח"א אגרת צד.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

יגעת ומצאת: מגילה ו, ב.

וידוע הדיוק: נתבאר בשיחת כ' מנ"א תשי"ח (תורת מנחם חכ"ג ע' 231). וראה גם לעיל ח"ז

אגרת ר"ח. ח"ח ו'תשצז. ו'תתקפ"ט. חכ"א ח'מז. ח'קעז. חכ"ד ט'קצ. חכ"ו ט'תתקמ"ט. חכ"ז י'תל.

יא'תקצט

בי"ה, ד' אלול תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

ארגון נשי ובנות חב"ד באה"ק ת"ו
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

מועתק בזה נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלוח לקראת כנס
השנתי דהאי שתא:

לכל המשתתפות בכנס השנתי
של נשי ובנות חב"ד באה"ק תובב"א
הוי עליהן תחיינה,

ברכה ושלוש רב!

בהחודש אשר המלך, מלכנו הפועל ישועות בקרב הארץ, נמצא
בשדה ומקבל את כל היוצא לקראתו בסבר פנים יפות —

מסוגלים ימים אלה להחלטות טובות וגדולות בכל השייך לקיום
מצוות המלך, כולל הציווי לעבדו בכל מעשיך ובשמחה ובטוב לבב במשך
כל השנה.

וזכות מיוחדת ותפקיד מיוחד לנשי ובנות ישראל בעניני טהרת
המשפחה, כשרות האכילה ושת"י, הארת הבית בנרות שבת, נר שמצותה
תאיר כל הבית, כנר שרה אמנו, גם בכל ימות החול, וכנאמר חכמות
נשים בנתה ביתה.

ויהי רצון שתצליחנה להחליט כאמור ולקיימן בפועל ובהוספה,
ומהן תראנה וכן תעשינה רבות,

יא'תקצט

מכתב זה נמסר למרת סטערנא תחי' גינזבורג שזכתה להיות הזוכה בגורל מטעם נשות חב"ד.
בהחודש אשר המלך כו': לקו"ת ראה לב, ב.
הפועל .. הארץ: תהלים עד, יב (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).
טהרת .. ושת"י: ראה גם לעיל אגרת יא'תקצא, ובהנסמן בהערות שם.
בנרות שבת: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.
כנר שרה אמנו: ב"ר פ"ס, טז. פרש"י חיי שרה כד, טז.
וכנאמר: משלי יד, א.

וכל זה מתוך בטחון חזק בהשם שומר ישראל אורו וישעו בכל מקום שהם, ומתוך מנוחה ושלוש אמתי.

בברכת הצלחה ולכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה,

מנחם שניאורסאהן

* * *

ב"ה.

פשוט שתוכן המברק והמכ" דר"ח אלול – שייך לכאו"א
דהמשתתפות בהגורל – שתליט"א – והי יצליחן בזה,
ותכות"ח לשנ"ט ומתוקה,

מ. שניאורסאהן

המצו"ב – לצדקה באהקת"ו.

יא'תר

[ח' אלול, ה'תשל"ה]

נראה במוחש **שכל** מה שיכולים אנשים הידועים להעלים המצב האמתי – עושים, ואין נרתעים אפילו ממילתא דעבידא לגלוי, ואפילו ממה שכבר נתגלה (וכהכרזתם שאף אחד לא נרשם כו', ולפני זה – בכוי"כ ענינים), והעדר הפירסום – לא יעכבם **כלל וכלל** ואדרבא, יסבירו ויכריזו הוכחה גמורה שצודקים הם וצדיקים הם וכו'.

בהשם .. אורו וישעו: עפ"י תהלים כז, א.

שומר ישראל: תהלים קכא, ד.

והמכ" דר"ח אלול: לעיל אגרת יא'תקצה.

ותכות"ח לשנ"ט ומתוקה: = ותכתבנה ותחתמנה לשנה טובה ומתוקה.

יא'תר

מהעתקה. והוא מענה למו"ה חיים יהודה פלדי. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת יא'תנח, ובהנסמן בהערות שם.

להעלים המצב האמתי: רישום גוים כיהודים, בגלל החוק דמיהו יהודי (שמורח"י שאל אודות פרסום רשימתם). ראה גם לעיל אגרת יא'תקח, ובהנסמן בהערות שם.

ממילתא דעבידא לגלוי: ראה יבמות צג, ב. וש"נ.

כיון שהכנסת **בפגרא** – צ"ע האם לעשות כ"ז עתה, או קרוב לפתיחתה וכיו"ב – ועל עסקנים שעל אתר להחליט בזה.

יא'תרא

ב"ה, ח"י אלול, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל אשר בכל מקום ומקום
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

אין אַנבליק פון ראש השנה, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה
ולברכה –

וואָס ראש השנה איז דאָך דער „קאָפּ" פונם יאָר און גיט די ריכטונג
און אָנווייזונגען און פירט אָן מיט דעם מענטשניס אויפפירונג אין אַלע
טעג פונם יאָר, אַווי ווי דער קאָפּ פירט אָן מיט אַלע איברים פון גוף,
און ער איז דאָך אויך דער טאָג ווען דער ערשטער מענטש, פון וועמען
עס שטאַמען אַלע מענטשן, אדם הראשון, איז באַשאַפן געוואָרן –

ח"י אלול: יום הולדת את שני המאורות הגדולים: כ"ק הבעש"ט (בשנת נח"ת) וכ"ק
רבנו הזקן, בעל התניא והשו"ע (בשנת קה"ת).
ראש השנה .. „קאָפּ": שלכן נקרא ראש השנה ולא תחלת השנה (לקו"ת דברים
מא, ג).

גיט .. **פירט אָן**: נתבאר בארוכה בעטרת ראש בתחלתו.
עס שטאַמען אַלע מענטשן: ושייכותם עד כדי כך – שכאו"א דומה לאדה"ר
שנברא יחידי וכו' (סנהדרין לז, א). וראה בשער הגלגולים הקדמה וא"י ואילך (ובכ"מ
בכתהאריז"ל) שכל נשמה הייתה כלולה בנשמת אדה"ר ע"ד דרז"ל בפסוק איפה היית
(שמו"ר פ"מ, ג. – ומשי"כ שם שהראה לאדה"ר כל צדיק כו' יש שהוא תלוי בראשו כו'
– ע"פ הנ"ל מובן שרק צדיקים הראה, אבל כל הנשמות תלויים באדה"ר). ובלקו"ת
(נצבים מז, ב) שבכאו"א יש מנשמת אדה"ר ולכן „אתם קרויים אדם".

לעשות כ"ז עתה: מסיבת עיתונאים בנושא הנ"ל.

יא'תרא

נדפסה בלקו"ש ח"י"ד ע' 449. תרגום האגרת בלה"ק נדפס ב„תורת מנחם – אגרות מלך" ח"א
ע' קלה.

ער איז דאָך אויך כו': ראה גם לעיל חכ"ט אגרת יא'ריכט. וש"נ. וראה הנסמן בתורת מנחם
סה"מ מלוקט ח"א ע' מא הערה 7.

דאַרף מען זיך ערנסט און שטאַרק אַרײַנטראַכטן אין די אָנווייזונגען פון ראש השנה, ווי זיי ווערן אָנגעגעבן בפירוש אָדער אָנגעדייטעט אין תורה, וואָס דאָס איז דאָך דער ענין פון תורה, פון וואָרט „הוראה“ – אָנווייזונג, תורת-חיים – אָנווייזונג אין טאָג-טעגלעכן לעבן פון יעדן אידן, מאַן און פרוי,

די אָנווייזונגען זיינען דאָ סיי אין ענינים פון ראש השנה וואָס זיינען אָלגעמיינע פון אַלע ראש השנה'ס, סיי אין די ענינים אין וועלכע זיי אונטער שיידען זיך צווישן זיך (טאָג אין וואָך, עיבור יאָר אָדער איינפאַכער יאָר, א.ז.וו.) חאָטש, בכלל, איז יעדער ראש השנה בריינגט נייע אָנווייזונגען.

* * *

מיר וועלן זיך דאָ אָפּשטעלן אויף איינע פון די אָנווייזונגען פון ראש השנה, וואָס ווערט אָנגעדייטעט אין דעם מאמר חכמינו זכרונם לברכה:

אדם נברא בערב שבת, ומפני מה כו' משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכניס אורחין כו' זו מדתו של הקב"ה שברא את כל העולם כולו בחכמה כו' וכל צורכי עולם (ואח"כ הכניס אורחים) זה אדם וחיה – (דער מענטש איז באַשאַפן געוואָרן ערב שבת; פאַרוואָס? ... עס איז אַ משל צו אַ מענטשן אַ קעניג וואָס האָט אויפגעבויט אַ פּאַלאַץ און האָט אים באַפּוצט און אויסגעריכטעט און האָט צוגעגרייט אַ סעודה, און ערשט דערנאָך האָט ער איינגעלאָדן געסט .. אַזוי האָט זיך געפירט

תורה .. „הוראה“: זח"ג נג, ב.

נייע אָנווייזונגען: ראה אגה"ק סי"ד.

מאמר חכמינו: סנהדרין לח, א. תוספתא שם ספ"ח.

ומפני מה: י"ל תוקף הקושיא מפני שמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר (ב"ר פ"א, ד). והל' בתוספתא שם: ולמה נברא באחרונה. ובויק"ר (ר"פ תזריע): אחר וקדם צרתני .. אחר זה יום האחרון וקדם זה יום הראשון. – וראה יהל אור להצ"צ עה"פ (תהלים קלט, ה). קונטרס קנין החיים, תרפ"ח סי"ז. וראה רש"י עה"ת (ר"פ תזריע – מויק"ר שם): **כשם** שיצירתו כו' כך תורתו כו' ובמפרשי רש"י שם.

אתם קרויים אדם: יבמות סא, רע"א.

קונטרס .. תרפ"ח: סה"מ תרפ"ח ע' קפו. וראה לקו"ש ח"ז ע' 74 ואילך.

דער אויבערשטער: ער האָט באַשאַפֿן די גאַנצע וועלט בחכמה
.. און אַלע באַדערפענישן פֿון דער וועלט (און ערשט דערנאָך
האָט ער איינגעלאָדן געסט) — דאָס זיינען אדם און חוה).

צוזאַמען דערמיט, זאָגט תורה, אַז אדם לעמל יולד (דער מענטש ווערט
צו האָרעוואַניע געבאָרן), און יעדער מענטש דאַרף זאָגן **אני נבראתי
לשמש את קוני** (איך בין באַשאַפֿן געוואָרן צו דינען מיין באַשעפֿער).

דאַרף מען פֿאַרשטיין, ווי אַזוי שטימען די צוויי קעגענזעצטע
געדאַנקען וועגן דער באַשאַפֿונג פֿונם מענטשן: אַלס דער אויבערשטניס
חשובער „גאַסט“ וואָס געפינט אַלץ פֿאַרטיג און צוגעגרייט און
גלייכצייטיג אַלס „קנעכט“ וואָס דאַרף דינען שטענדיק דעם אויבערשטן
און מיט האָרעוואַניע.

נאָך מער פֿאָדערט זיך אַ דערקלערונג וועגן דעם, ווען ראש השנה
פֿאַלט אויס שבת, ווי הייאָר, וואָס דאַן ווערט נאָך מער אונטערשטראַכן
דער ענין פֿון **הכל מוכן לסעודה** (אַלץ איז צוגעגרייט צו דער סעודה),
וואָרום שבת איז דאָך **כאלו כל מלאכתו עשוי** (פֿונקט ווי אַלע אַרבעט
איז שוין אָפֿגעטאָן), ווערט נאָך שטאַרקער די פֿראַגע, ווי פֿאַרט זיך דאָס
מיט דעם ענין פֿון **אדם לעמל יולד** און **לשמש את קוני**?

* * *

איינע פֿון די דערקלערונגען אין דעם איז, אַז דוקא דער צוזאַמענשטעל

אדם לעמל יולד: איוב ה, ז. ובסנהדרין (צט, ב): **כל אדם לעמל נברא שנאמר כו.**
ובב"ר (פייג, ז): לא נברא אדם אלא לעמל.

אני .. קוני: קידושין בסופה.

ראש השנה .. שבת: ראה מכתב ח"י אלול תשל"ב עוד פרטים בזה.

ראש השנה .. כאלו כל מלאכתו עשוי: גם בכל יו"ט צ"ע כנ"ל בפנים, כיון דאסור
בכל המלאכות השייכות לכל הבריאה. ולהעיר דיוקשה ביותר באם נאמר דהכתוב (בא
יב, טז), „כל מלאכה לא יעשה בהם (ביו"ט)“ הוא כפשוטו, אלא — כשנעשות לצורך אוכל
נפש הוציאה אותן התורה מכלל „כל מלאכה“. וראה שו"ע אדה"ז סתצ"ה ס"ב: מלאכת
אוי"נ שהתורה **התירה** לעשותה כו' (בארוכה — בלקו"ש ח"י"א ע"י 34 ואילך). נוסף ברי"ה
על שאר יו"ט שיש אומרים שמצוה להתענות בו (טושו"ע או"ח סתקצ"ז) ובמילא אסור
לו לעשות גם מלאכת או"נ אפילו לצורך אחרים (שו"ע אדה"ז שם).

כאלו כל מלאכתו עשוי: שו"ע אדה"ז שש"ו סו"ס כא (ממכילתא יתרו כ, ט. הובא
ברש"י שם).

פון ביידע זאכן גיט אונז אַ גאָר טיפע אָנזייזונג אין לעבן, ביז אין טאָג־טעגלעכן לעבן, וואָס דריקט זיך אויס אין עטלעכע נקודות:

(א) מיִדערוואָרט פון אדם און חוה — און דאָס איז די אָנווייזונג פאַר יעדן אידן, מאַן און פרוי — אַז אפילו בשעת זיי געפינען זיך אין אַ מצב וואָס איז ווי אַ קעניגליכער פּאַלאַץ, וועלכער איז פאַרזאָרגט ניט נאָר מיט אַלע נויטווענדיקייטן נאָר אויך מיט „שיכלול“ — פּאַלקאָמנהייט, און זיי זיינען דאָרט איינגעלאָדן אַלס חשובע געסט, דאָרפן זיי דערפון מאַכן אַן עבודה צום אויבערשטן, דעם באַשעפער פון דער גאַנצער וועלט.

ביז אין דער העכסטער דרגא, ווי תורה דערציילט אַז משה רבנו, וואָס לאַ קם נביא עוז בישראל כמשה אשר ידעו הוי' פנים אל פנים (עס איז נישט אויפגעשטאַנען ביי אידן נאָך אַזאַ נביא ווי משה וואָס דער אויבערשטער האָט זיך צו אים דערקענט פנים צו פנים), און ווען ער איז צוגעקומען צו זיין העכסטער שלימות, בלשון פון חכמינו זכרונם לברכה — צום שער החמישים דבינה — איז ער אויך דאָמאָלט געווען אין דעם מצב פון „משה עבד הוי'“ (משה דער קנעכט פון דעם אויבערשטן).

אויך, אין דעם צווייטן קצה (עקסטרעם) איז, ווי דערקלערט מערערע מאָל, דינען דעם אויבערשטן דאָרף מען ניט נאָר מיט דאָוונען, לערנען תורה און טאָן מצוות, נאָר אויך — לויטן לשון פון רמב"ם — **במאכלו ובמשקהו כו' ובמשאו ובמתנו** — מיטן עסן און טרינקען און אין אַלע באַשעפטיקונגען, ביז אפילו מיטן שלאָפן. וואָרום אַ איד דאָרף זיך צוגרייטן צום שלאָפן אַזוי אַז אויך דאָס שלאָפן ווערט דערהויבן צו אַן עבודה, וואָס דאָס איז דאָך איינע פון די דערקלערונגען און טיפערער אינהאַלט פון קריאת שמע שעל המיטה.

(ב) אַ צווייטע נקודה, וואָס דאָרף זיך אויך אויסדריקן אין טאָג טעגלעכן לעבן, איז, אַז דער אויבערשטער האָט געגעבן אדם און חוה'ן —

לא קם .. פנים : ברכה לד, יו"ד.

צוגעקומען .. צום שער החמישים : של"ה ס"פ ואתחנן (שסט, א"ב). לקו"ת במדבר (יב, א): וביאר הה"מ נ"ע כו'. וצע"ק מאו"ת להה"מ ד"ה מ"ט שערי בינה (ק, ב).

לשון פון רמב"ם : הלי דעות רפ"ה. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סקני"ו, ס"ב.

מיטן שלאָפן : ראה רמב"ם שם ספ"ג. וראה ב"ר (פ"ט, וא"ו): שינה טובה מאד.

וראה צואת הריב"ש סכ"ז.

און דורך זיי צו אַלע אידן מענער און פרויען עד סוף כל הדורות — די כוחות און מעגלעכקייטן „לשמש“, צוצוגעבן אין דעם קעניגלעכן „פּאַלאַץ“ מיט אַלע זיינע איינריכטונגען, כאָטש זיי זיינען אַ באַשאַפּונג פון דעם אויבערשטן מיט ג־טלעכער חכמה. ווי גוט דער צושטאַנד איז אַרום עס און באַ עס, קען (און במילא, מוז) יעדער איינער און איינע ברענגען דאָס צו נאָך אַ העכערע מדריגה פון שלימות, ביז — ווי תורה זאָגט וועגן דעם מענטשלעכן בייטראַג צו דער בריאה, דעם וואונדערלעכן וואָרט — „ער ווערט אַ שותף צו הקדוש ברוך הוא אין מעשה בראשית“, ער קען און טוט אויף אַזוי פיל ביז אַז תורת אמת זאָגט אַז ער איז אַ שותף.

(ג) די אויבנדערמאָנטע נקודות מאַכן לייכטער יעדן איינעם און איינע צו טאָן אַלץ וואָס עס דאַרף געטאָן ווערן צו שטייגען העכער און העכער אין אַלע ענינים וועלכע זיינען פאַרבונדן מיט תורה און מצוות און אידישקייט אין אַלגעמיין, אין פולן איינקלאַנג מיט דעם מענטשנס אויפגאַבע אין לעבן — **אני נבראתי לשמש את קוני**, אַריינטראַכטנדיק זיך אין די וואונדערלעכע כוחות וואָס דער אויבערשטער האָט עס געגעבן, ביז צו ווערן אַ שותף — און ניט אין אַ קליינע זאַך און איין זאַך, נאָר אין דער גאַנצער בריאה, די שאַפונג פון דער ג־טלעכער חכמה.

(ד) דער דאָזיגער בייטראַג קען ניט דערגרייכט ווערן אין דער פולער מאָס דורך אַ באַגרענעצטע, פון צייט-צו-צייט עבודה, באַ אויסערגעוויינלעכע געלעגנהייטן אָדער ספעציעלע צייטן; נאָר — דורך אַ לעבנסוועג וואָס דריקט זיך אויס אין טאָג-טעגלעכער עבודה, אַז יעדע מעשה, דיבור און מחשבה זאָל זיין **לשם שמים** און **בכל דרכיך דעהו** — עס זאָל זיך אָנזען ג־טלעכקייט אין אַלע ענינים אויך פון צורכי עולם, און ווי געזאָגט פריער, אפילו אין עסן און טרינקען א.ז.וו. אין אַ וואַכענדיגן טאָג.

(ה) אין **לשמש את קוני**, דינען דעם אויבערשטן, איז דאָך דאָ די אָנווייזונג און אָנזאג: **עבדו את ה' בשמחה**, דינען דעם אויבערשטן מיט

ער .. **בראשית**: ראה שבת קיט, ב. זח"א ה, א. תקוו"ז תס"ט (קד, א. קיד, סע"א).
 וראה אוה"ת בראשית עה"פ ויכולו (מג, ב).
לשם .. **דעהו**: טושו"ע או"ח סרל"א.
עבדו .. **בשמחה**: תהלים ק, ב. וראה רמב"ם סוף הל' לולב.

שמחה און אויך מיט תענוג (פערגעניגען) וואָס ער קען דינען הקדוש ברוך
הוא,

וואָס אויך דאָס ווערט נאָך מער אונטערשטראַכן דעם ראש השנה
— וואָס פאַלט אויס שבת, וואָס שבת איז דאָך וקראת לשבת עונג.

* * *

זאָל דער אויבערשטער בענטשן און מצליח זיין יעדן איינעם און
איינע טאָן אין דאָס אַלעס אויבנדערמאָנטע אין אַן אופן פון שמחה און
עונג,

דער אויבערשטער זאָל מבטל זיין אַלעס וואָס קאָן שטערן, ח"ו, אין
דעם

דורך זיין פועל ישועות בקרב הארץ אין אַן אופן נראה ונגלה —
כולל ועיקר

געבן יעדן אידן און אַלע אידן אַ שנה טובה ומתוקה אין אַלע
הינזיכטן און אין אַלע ענינים.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה,

מנחם שניאורסאהן

ראש השנה .. שבת .. עונג: ראה ד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת בלקו"ת
וכו' (ובהמשך זה דתרס"ו בארוכה) ענין העונג ברי"ה ובשבת.

שבת .. עונג: להעיר מירוש' מגילה (פ"א, ה"ד) שבת .. שמחתו תלוי בידי שמים.
ובספרי לבהעלותך (י, ז): וביום שמחתכם אלו שבתות. אבל ראה שו"ע אדה"ז ר"ס רמ"ב.
לקו"ת צו (יא, ד). המשך וככה פ"ה ואילך ועוד. ואכ"מ.

וקראת לשבת עונג: ישע"י נח, יג.

פועל .. הארץ: תהלים עד, יב.

שנה טובה ומתוקה: י"ל ענינים טובים מצ"ע ואלו שנמתקו (ע"ד — ג"ז לטובה).
וראה תניא פכ"ז דוגמתם בעבודת האדם. וראה זח"א רמ, סע"א. זח"ג ר"פ חוקת וברמ"ז
שם. בליקוטי לוי יצחק שם בפ"י ומתוקים מדבש. קהלת יעקב ערך מתוק (ספר שהובא
בכ"מ ע"י כ"ק אדני"ע).

ולהעיר אשר בליל א' דר"ה „נוהגין לאכול תפוח מתוק בדבש", ואח"כ יאמר יה"ר
מלפניך שתחדש עלינו שנה טובה (כך הוא בכל הסידורים שראית) ומתוקה".

תהלים עד, יב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

ג"ז לטובה: תענית כא, א. וראה לקו"ש ח"ב ע' 393 ואילך.

בליקוטי .. שם: לזהר ר"פ חוקת — ע' שפו ואילך.

רצא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

יא'תרב

[אלול, ה'תשל"ח]

לכל המשתתפים בחנוכת כפר חב"ד שני בארצנו
הקדושה תובב"א, שליט"א,

שלום רב וברכה!

בשמחה רבה הנני משתתף בחגיגת חנוכת כפר חב"ד השני, אשר אם
בכל הזמנים גדול ענין בנין כפר ועיר בארץ-ישראל, על אחת כמה וכמה
בימים האלה, הדורשים עידוד וחיוזוק בטחון עם ישראל בהוי' עזרם
ומגינם

אשר כרת אתם ברית עולם ונתן להם את הארץ הזאת לאחוזת
עולם,

ומגלגלין זכות ליום זכאי, יום הולדת את שני המאורות הגדולים
כ"ק אדמו"ר הבעש"ט וכ"ק אדמו"ר הזקן

אשר דבר הוי' הי' בפייהם ויורו תורתו ויורו חסד לישראל.

ויהי רצון אשר בקרוב ממש יקויים בבני ובנות ישראל בכל מקום
שהם, כולל תלמידי ותלמידות מוסדות כפר חב"ד ראשון ושני קרית בית
רבקה, יעוד הנבואי:

אשפוך את רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם,

כי ישיב הוי' את שבות יהודה וירושלים, בביאת משיח צדקנו

כי קרוב יום הוי'.

בכבוד ובברכת הצלחה רבה ובברכת כתיבה וחתימה טובה,

מנחם שניאורסאהן

יא'תרב

חנוכת כפר חב"ד השני: ראה לעיל אגרת יא'תכד, ובהנסמן בהערות שם.

ונתן .. עולם: לך לך יז.ח.

ומגלגלין .. זכאי: תענית כט, א.

יעוד הנבואי: יואל ג, א. ד, א.

כי .. הוי': צפני א, ז.

יא'תרג

ב"ה, כ' אלול, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ רב פעלים
הרב יהושע שי' הוטנר

שלום וברכה!

בנועם ובשמחה קבלתי הספרים ששלח ע"י שלוחים וע"י הדואר
מההו"ל ע"י מכון התלמוד הישראלי השלם, אשר זכה כת"ר להיות
מנהלו. תודה על העבר וגם על העתיד לבוא, שבודאי ישלח גם הספרים
שיופיעו עוד.

ובודאי אשר למר ולדכותי אין צורך בביאור גדול חשיבות ההו"ל
וערכה, שהרי הפליגו חכמינו ז"ל בנוגע לתורתם של ראשונים כמלאכים
וביחד עם זה גודל הענין דספר מוגה ושליטת הפכו וכו'. ויהי רצון אשר
הפעולות דעד עתה יגדילו עוד יותר החשק והמרץ בהמשכת ההו"ל
דספרים מסוג האמור וביתר שאת וביתר עוז ובזריזות הכי גדולה. וגם
בזה למותר להדגיש ענין דיפה שעה אחת קודם.

ומענין לענין באותו ענין, ועל פי ציווי חכמינו ז"ל אין מזרזין אלא
למזורזין, אבוא עה"פ לאחרי שדברנו בזה פא"פ וכמדומה גם כתבתי עד"ז,
והוא אשר לענית דעתי מוכרחת הזריזות ביותר בנוגע להאנציקלופדי
תלמודית. וכמדובר גם בשיחתנו, עפ"י הרשום בזכרוני, אשר שונה ענין
שהוא מסודר ע"פ א"ב, שהסיום בזה בכלל ועד אות „תיי"ו" נוגע גם
לשלימות ההתחלה דאות „אלף", ובפרט בעניני תורה, כמאמר חכמינו ז"ל
דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר. ואם האמור כן הוא
דבדרי תורה בכלל, על אחת כמה וכמה באנציקלופדי האמורה, אשר די

יא'תרג

נדפסה ב„כפר חב"ד" גליון 993 ע' 30.

הרב יהושע הוטנר: אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ז אגרת י"ג, ובהנסמן בהערות שם.

הפליגו חכמינו ז"ל .. ושליטת הפכו וכו': כתובות יט, ב.

ציווי .. אלא למזורזין: מכות כג, א.

וכמדומה גם כתבתי עד"ז: ראה לעיל חכ"ז שם.

כמאמר .. ועשירים במקום אחר: ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ה.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

רצג

סקירה בעלמא בהציונים אשר בכל עמוד ועמוד לראות ההכרח הגמור לעיין בהערכים שבכרכים הבע"ל, וק"ל.

ברם הידיעה אשר לערך בחנוכה יופיע עוד כרך ג"כ ידיעה טובה היא, אבל בודאי גם כת"ר אינו שבע רצון מהדיחוי עד אז, על פי כל האמור לעיל ועוד יותר במה שהי' צריך להכתב כאן.

מובן שלא לדרשה קאתינא, כ"א להמעשה הוא העיקר, וכולי האי ואולי יצליח מכתבי להקדים ההו"ל דכ"ק האמור ועוד כרכים.

עיינתי ג"כ בדברי כת"ר אשר בירור כל ערך ככל הדרוש והשכלול וכו' מעכב ההו"ל. והנה נוסף על ההשגה העקרית אשר עפ"י האמור אין לדבר סוף, ולאידך גיסא שאין זו אנציקלופדי' בפסקי הלכות ולכן אין בזה חשש של מכשול ח"ו וכו', הרי על פי האמור לעיל, אי-האפשרויות לעיין בערכים הבע"ל מכרעת וגדול ההפסד דעיכוב ההו"ל של הכרכים הבאים משכר הביאור והשכלול יתר דהערכים המופיעים לאטם לרגל המלאכה.

עוד כתבתי בזה מאז לידידנו הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נוי"מ צמ"ס ורב פעלים וכו' הרש"י שליט"א ז"ל, בנוגע להשקו"ט דאם ריבוי הכמות (כרכים המופיעים לאור) מכריע את האיכות (שלימות ושכלול הערכים הנדפסים), אלא בנוגע להשקו"ט בכלל יש דיעות לכאן ולכאן, משא"כ בנוגע לנידון דידן, שכנ"ל אינו פסקי דינים והלכות, לדעתי אין כל ספק שהופעת הכרכים בכל הזריזות האפשרית מכרעת.

ויהי רצון שיתקבלו דברים האמורים ברוח טובה ובעין טובה, ובעיקר בנוגע לפועל, שתוקדם הופעת כרך החמשה עשר ותו"מ הכרכים שלאחריו ועד לברך על המוגמר באות תיו, ומיד להתחיל במהדורה שני' דכל הכרכים שהופיעו. וזכות הרבים מסייעת להצלחה למעלה מדרך הטבע, הן בהנוגע למימון ההוצאות שבזה והן, וזהו העיקר לדעתי, לשינוי הדעת אצל אלה הקובעים בזה, שיחליטו מכאן ולהבא להו"ל בזריזות הכי גדולה. ובלשון רבנו הזקן באגה"ק סי' כ"א, אשר ב"קיום כל המצוות

להמעשה הוא העיקר: אבות פ"א מי"ז.

לאטם לרגל המלאכה: ע"פ וישלח לג, יד.

כתבתי בזה מאז .. ז"ל: לעיל הכ"ח אגרת יתרוצד (ע' קכט).

דיעות לכאן ולכאן: ראה לקח טוב (להר"י ענגל) כלל טו"ז. לקו"ש חכ"ד ס"ע 95 ואילך, וש"נ.

ותו"מ: ותיכף ומיד.

בכלל, ובפרט מעשה הצדקה העולה על כולנה" (והרי אנציקלופדי האמורה עושה צדקה בכל עת ועם הרבים וק"ל) צריך להיות "בזריזות נפלאה להראות שמחתו וחפצו למלאות רצון קונו ולעשות נחת רוח ליוצרו". ולית מאן דפליג אשר בירור בעניני תורה (בצירוף אזנים לקופה וכו') הרי זה רצון נותן התורה ומצוה מצותי".

ואני תקוה שאתבשר בשורות טובות אשר חל השינוי האמור בהנהלת המכון והחליטו להתרכז בההו"ל דכרכי האנציקלופדי ועד גמירא ובקרוב ממש, ובודאי אשר זכות הרבים תסייע שההחלטה תצא בפועל ובעגלא דידן.

בברכת כתיבה וחתימה טובה ובשורות טובות בכל האמור.

יא'תרד

ב"ה, כי אלול, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נו"מ צמ"ס רב פעלים וכו'
הרש"י שליט"א

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת הפ"ש והידיעות מכת"ר. כה יתן וכה יוסיף השי"ת לשמוע מכת"ר בשורות טובות תכה"י.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל ישראל לטובה ולברכה, הנני להביע בזה ברכתי לכת"ר ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה.

עושה צדקה בכל עת: ראה כתובות נ, סע"א.
אזנים לקופה וכו': עירובין כא, סע"ב.

יא'תרד

הרה"ג .. הרש"י שליט"א: זוין. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת יא'תקטז, ובהנסמן בהערות

שם.

נ.ב. מצוי"ב העתק מכתבי המדבר בעד עצמו. ויה"ר שיקויים בכת"ר וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים גוי ויעשה בכל האמור מתוך כח עלומים ובשמחה ובטוב לבב, וגדול זכות הזריזות כנ"ל באגה"ק לרבנו הזקן.

יא'תרה

[עש"ק אתם נצבים היום, היתשליה]

. . לכל השייך לזה ובמיוחד — להעוסקים ולהעוסקות
בפועל במבצע נש"ק — שליט"א

. . ידגישו בפעולתם (בדיבור, בכתב, בדפוס וכו') ששנה זו בתחלתה ובהכנה¹ להתחלתה — הפתיחה היא: הדלקת נר שבת ויום הזכרון (ונר יום הזכרון, ונר שבת קודש) ונר שויו"ט, ובברכת שהחיינו תלתא זימנא (ר"ה, סוכות, שמע"צ) דהוי חזקה — ארבע (שש) פעמים²,

ועי"פ המבואר בכ"מ, מובן שבכל ברכה — מיתוסף בכמות ובאיכות ממקור הברכות, הקב"ה,

וברכתו של הקב"ה הרי תוספתה מרובה על העיקר,

ולכן בודאי יוסיפו — כאו"א מהם — בכמות ובאיכות בפעולתם האמורה והוי' יוסיף בברכתו בהצלחה רבה בזה,

- 1) משא"כ כשר"ה חל בימות השבוע — שלפעמים מדליקה בלילה.
- 2) למנהגנו שמדליקין נר ביוהכ"פ (ראה טושו"ע או"ח סתר"י) — ניתוסף עוד אחד. (ולאדה"ז בשו"ע שם — גי' מצוה, ולא רק מנהג שיש לו עיקר).

העתק מכתבי: האגרת הקודמת למהר"י הושנר.
וקוי .. כנשרים גוי: ישע"מ, לא. על חולשתו בתקופה זו, ראה לעיל חכ"ט אגרת יא"סה.
באגה"ק לרבנו הזקן: סי' כא.

יא'תרה

נדפסה בלקו"ש חי"ד ע' 368.
במבצע נש"ק: ראה גם לעיל אגרת יא"שכד, ובהנסמן בהערות שם.
תלתא .. חזקה: בבא מציעא קו, רע"ב. וש"נ.
ארבע (שש): בארה"ק ארבע ובהו"ל שש.
וברכתו .. העיקר: בי"ר פס"א, ד.

ועד שכל אחת ואחת מבנות ישראל משהגיעה לגיל חינוך ואילך
 תדליק נשיק ויו"ט בברכה — בשמחה וטוב לבב,
 ויאיר מזלה ותכתב ותחתם לשנה טובה ומתוקה.
 ואשרי חלקם וגדול זכותם דכאו"א המשתדל ועושה בזה, ויבש"ט
 בכ"ז וכיו"ב,
 ויכתבו ויחתמו לשנה טובה ומתוקה
 ואצפה לבשו"ט ומאירות.

יא'תרו

ביה, כ"ו אלול, ה'תשל"ה
 ברוקלין, נ.י.

הרה"ג ווי"ח אי"א נו"נ רב פעלים
 מוה"ר חיים דוב שי' שעוועל

שלום וברכה!

הפתעה נעימה היתה לי לקבל מאה"ק ת"ו סי' תשובות הרמב"ן
 שההדיר עם מבואות וכו' — וכדרכו בהו"ל ספרי הראשונים כמלאכים
 מקדם. ולדכותי דמר אין צורך להדגיש עד כמה הפליגו חכמינו ז"ל בענין
 עשיית אזנים לתורה, על אחת כמה וכמה שיש בהמבואות וכו' גם
 ביאורים וכדו'.

ויהי רצון שמתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף ימשיך בעבודה נעלית
 האמורה, שהיא חכמה ומלאכה גם יחד. ותקותי חזקה שלא יקפיד כת"ר
 אם אוסיף על האיחולים — שירבה גם (מתאים להפס"ד גדול לימוד
 (מפני) שמביא לידי מעשה, שירבה) בפעילותו בסביבתו הקרובה וגם
 הרחוקה בהפצת קיום מצוות מעשיות בפועל בחיי היום־יום.

ובעמדנו על סף השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה

יא'תרו

מוה"ר חיים דוב שעוועל: אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת יא'שלט, ובהנסמן בהערות שם.
 הראשונים כמלאכים: ראה שבת קיב, ב. וראה לקו"ש חט"ו ע' 281 הערה 14.
 הפליגו חכמינו: ראה עירובין כא, סע"ב.
 גדול .. מעשה: קידושין מ, ב.

ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לכת"ר ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.
בכבוד ובברכה להצלחה,

מ. שניאורסאהן

נ.ב. מענין לענין באותו ענין, הגיעתני זה עתה גם מהדורתו (בראשית-ויקרא) דסי' פירוש הרמב"ן על התורה בהעתקה לאנגלית. והנה אף שגם זה בכלל „גידיל תורה ויאדיר“, וכידוע סיפור חכמינו ז"ל – שגם סיפור בתורה הוראה היא – עה"כ באר היטב – בשבעים לשון, אבל לכאורה כיון שהזמן והמרץ שברשותו של כל בן אדם מדודים הם, הרי אף שמוכן ש(פירושים על דרך) פירש"י עה"ת או הש"ס וכיו"ב מוכרחים הם בשביל אלו שאין מבינים בלה"ק, צריך עיון אם יש לקחת זמן ומרץ מהעתקת ספרים אחרים לאנגלית – להעתיק פירוש הרמב"ן לשפת המדינה בשביל להמציאו גם לאלו שאין להם ידיעה מספיקה בלה"ק, דלכאורה אין זה בגדר „אשר יחסר להם“ כ"א – „לעשרם“ (כתובות סז, ב).

בודאי יחשוב כת"ר, ובצדק, הרי זה כבר נעשה ומה התועלת והכוונה להקשות על העבר וכו'. אבל לא באתי בזה אלא בנוגע להעמיד לבא, כיון שרואה אני שמצליח כת"ר בהעתיקות, שגם בהעתיקות יש סדר וקדימה. ואתו הסליחה על ההערה.

בטח זכורה לכת"ר הערתי ע"ד המפתח לחוברות הדרום, וכיון שבמשך הזמן נוכחתי עוד יותר בגודל התועלת שיש לצפות מזה, מעיר אני עוה"פ עד"ז. ובפרט – שאפשר שייעשה הדבר ע"י אחרים ודיו לכת"ר שיהי בבחינת עומד עליהם.

גידיל תורה ויאדיר: ישעי' מב, כא.

באר .. לשון: תבוא כז, ח ובפרש"י.

הערתי: אגרת הנ"ל. חוברת המפתח (חוב' מג) נדפסה בחורף תשל"ו.

יא'תרז

ב"ה, כ"ו אלול, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הנהלת הספרי"י
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הדו"ח על דבר פעולות הספרי"י. ויהי רצון שיוסיפו
בזה בכמות ובאיכות.

ובפרט על פי מאמר חכמינו ז"ל הידוע על הפסוק „וצדקתו עומדת
לעד” — זה הכותב ספרי קודש ומשאלים (כתובות דף נ' סע"א). והטעם
מובן, שעל ידי כך אפשר להביא התורה לכמה וכמה, וגדול לימוד שמביא
לידי מעשה ועד לסדר חיים בחיי היום־יום, בקיום התורה והמצוה,
בפירות ופירי פירות עד סוף כל הדורות.

בתור השתתפותי, על כל פנים סמלית, נשלח בפ"ע מה שהו"ל
לאחרונה ע"י קה"ת.

בברכה להצלחה בכל האמור ולכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה.

יא'תרז

הנהלת הספרי"י: ראה לעיל חכ"ח אגרת יתקס"א, אודות ההוראה לפתוח ספריות במקומות
האפשריים, ואודות פתיחת ספריית לוי יצחק ע"י צעירי אגודת חב"ד בני. ולעיל חכ"ט אגרת יא'סח,
אודות השתתפות מהמזכירות בפתיחת הספריות.

„וצדקתו עומדת לעד”: תהלים קיב, ג.

וגדול .. מעשה: קידושין מ, ב.

יא'תרח

בי"ה, ימי הסליחות, ה'תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

תלמידי ישיבת תורת אמת
אשר בירושלים ת"ו באה"ק תובב"א
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מכתבס־פ"נ בנועם קבלתי.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה,
הנני בזה להביע להם ברכתי ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה, שנת הצלחה בלימוד תורתנו הק' בשקידה ובקיום מצותי' מתוך
בריאות הנכונה.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים,

מ. שניאורסאהן

יא'תרט

[שלהי ה'תשל"ה]

הכל מודים שיש צורך בספרות מתאימה חינוכית (ובכלל) שעל
יסוהתוהמ"צ, נוסף על המעט שישנו.

השקו"ט היא: הממון להדפסתה ולאח"כ — להפצתה או לאירגון
כדבעי דמכירתה באופן דריוח (וידוע המצב דמוכרי ספרים — שזוהי
פרנסתם בעיקרה)

שזהו דורש קשרים, פרסומת, השקעת ממון וזמן, וכי' נוסף על

יא'תרח

מצילום האגרת.

יא'תרט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה אליעזר ווענגער, אודות התמסרות וניצול
כשרונותיו לספרות חינוכית ויהודית שחסרה.

שאלת הפרנסה עד שתתפרסם הספרות החדשה, תתקבל בחוגים הקובעים בקניית ספרים מסוג הנ"ל למרות ההתחרות דהמפורסמים כבר וכו'.

ויתיעץ בידידים מבינים בהנ"ל — המוכן הוא להכנס לכ"ז.

אזכיר עה"צ.

יא'תרי

[ה'תשל"ה]

המכ"נתי וכן התמונות, ות"ח על הנח"ר שעי"ז, ואזכיר עוה"פ עה"צ לכהנ"ל.

יש נוהגין (וטוב הוא) שבעת הברית (לאחריו) נותנים למוסד חינוך מתאים סכום סמלי בתור התחלת חינוך הרך הנימול שי — כיון שאין מזכירה עדי"ז נראה שלע"ע לא נעשה הנ"ל — ומצו"ב עשר שקל ויעשו הנ"ל בשטומו"צ (היא או ההורים שי וכיו"ב).

יא'תריא

[ה'תשל"ה]

ויהא כהנ"ל בשטומו"צ.

בטח תלמוד הלכות **הצריכות** במצות התלויות בארץ **קודם** שתסע לשם.

אזכיר עה"צ.

יא'תרי

האגרות (מענות) דלקמן הן משנת תשל"ה, ולא ידוע תאריך המדויק, ומסודרות כאן לפי סדר הענינים: חיזוק בתומ"צ, מוסדות ועסקנות, שידוכים וחתונה, שלום בית, רפואה, פרנסה ועסקים, ושאר נושאים.

כמעט כולן — מצילום כתי"ק, שעל גליון השואל, מלבד במקום שנתפרש אחרת.

יש נוהגין כו': „היום יום“ כח אד"ש.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

יא'תריב

[היתשלי"ה]

אמחז"ל: קנאת סופרים (צ"ל אך בשביל שיבוא) תרבה חכמה.
אזכיר עה"צ.

יא'תריג

[היתשלי"ה?]

בנוגע לתעניות — ידועים דברי אדמו"ר הזקן אשר בדורותינו לא
זו הדרך — כמובן מלבד התעניות שע"פ שו"ע: יז בתמוז וכו'. כ"א יהדר
בצדקה ובמצות בכלל.

— כן מוכרח שיתענין בפרנסה מסודרת ובשידוך.
[הפ"נ] אקראו על הציון.

יא'תריד

[היתשלי"ה]

אזכיר עה"צ להנ"ל ואין מקום לחשש כו' כלל.
בדהתפוחהמ"ז.

קדוש והבדלה — בטח עושה בעצמו.

יא'תריב

אמחז"ל: ב"ב כא, א.

יא'תריג

ידועים דברי אדמו"ר הזקן: אגה"ת פ"ג.

יא'תריד

בדהתפוחהמ"ז: = בדיקת התפילין והמזוזות.

יא'תרטו

[היתשליה]

בטח בהלי הצריכות — ויהי"ר שיהא בהצלחה רבה בכל, ותתוספנה עליהן עוד כו"כ.

וזכות הרבות תלוי בהן.

בטח כאו"א מדליקה נרות בעשויו"ט, ויהא לאויו"ש טובות, אזכיר עה"צ.

יא'תרטז

[היתשליה]

בודאי שאצל כאו"א מהני"ל — לכל לראש: טובת השכונה [בניי שליט"א השוכנים בתוכה — כ"י — בתהכנ"ס וביהמדר"ר ומוסדות החינוך וחסד אשר בה וכו' וכו'] — ועפ"ז מובן ופשוט, אשר התפטרור מי שהוא מחברי הועד ועאכו"כ דהיו"ר דהועד, אין לה מקום כלל, כי הי"ז היזק ברור ח"ו להשכונה. מזה מובן ג"כ שההמשך בהועד ובמשרת יו"ר שלו, כיון שזהו טובתם של כהני"ל (בניי והמוסדות וכו') — זכות גדול הוא, השי"ת נותן כוחות מיוחדים ע"ז (שהרי אינו מבקש אלא לפי הכוחות שנותן), ממשיך ברכות ה' בכל העניינים דחברי הועד ודהיו"ר (גם — הפרטים) שי'.

הא דאחז"ל דאין דעותיהם דבני"א שוות זל"ז — אינה הודעה בעלמא, כ"א — בכדי שלא להתרשם מחילוקי דעות וכו', כ"א אדרבא לחפש דרך להתפשר וסו"ס לבוא להחלטה אחת (וכמרומז ג"ז במשנה הנ"ל — שכל אלו המחולקים בדעות הרי אביהם אחד — אדה"ר. וק"ל).

יא'תרטו

מענה על דו"ח קבוצת נערות שבאו מארה"ק, וקבעו שיעור לימוד. מדליקה נרות כו': ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

יא'תרטז

מענה ליו"ר ועד שכונת קראון הייטס.

שהרי אינו כו': ראה עבודה זרה ג, א. במדב"ר פי"ב, ג.

דאחז"ל: סנהדרין לח, א.

במשנה: שם לז, א.

וגם בהנ"ל: ודאי ישתדל כאו"א מצדו לקרב הלבבות וגם הדעות, כיון שמטרת כולם **אחת** — טובת השכונה. ודבר הקשה יביאו לפני רב(נים) — כנהוג בישראל ויורם. והשי"ת יצליחם בעבודתם לטובת כמה רבבות מבניי שליטי"א.

אזכיר עה"צ.

יא'תריז

[היתשלי"ה]

(1) [לקבל].

(2) בכלל — בכהנ"ל צ"ל התייעצות עם עסקנים יר"ש שביאָהניסבורג.

(3) המטרה בכלל צ"ל — שהשומעים יבואו לקיום מצות מעשיות.

— באם תסבירם בדרכי נועם — בטח לא תהי' התנגדות.

(4) אזכיר עה"צ.

יא'תריח

[היתשלי"ה]

איך זה אפשרי לאיש א' — לארגן הנ"ל, להיות ר"י, להיות המשפיע, להיות שר האוצר ולהתחרות עם הישיבות הקיימות ב... כבר?

יא'תריט

[היתשלי"ה]

א"כ איך יקח זה ע"ע — ובפרט בעיר חדשה וכו'?

וכמה מוסדות חבד"ים — מכבר מאספים ממון שם וכו'.

יא'תריז

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבה של מרת רייזל נעמי מלנר.
לקבל: משרת מרצה בסוגיות סוציאליות, ולנצלה בקירוב התלמידים לאידישקייט.

יא'תריח

לארגן הנ"ל: פתיחת כתה חדשה.

יא'תריט

מצילום כתי"ק.
א"כ כו': שאין לו נסיון בגיוס כספים.

יא'תרכ

[ה'תשל"ה]

התכנית כפי שנכתבה – נקודתה: שיעזרו המוסדות לפי להשתמט מתשלום מסים ויחלקו הריחוק ביניהם.

לסדר שהמוסדות יקבלו עסק במתנה וינהלוהו לצורך הכנסתם ויהיו פטורים ממס (להיותם מוסדות צדקה ודת) – ה"ז תלוי בבירור החוק עד"ז. ובאם ישנו חוק כזה – בטח א"א שעי"ע לא ניצלו אותו מוסדות כיו"ב.

כמדומה שקאָלאָמביא אוניורסיטא בני. יש להם עד"ז (ובסכומים עצומים) ולפני זמן הי' בזה שקו"ט בבתי משפט וכו'.

ובאם יברר בזה אפשר שיוכל להפיק תועלת במדינתו. להחזיר המצוי"ב.

יא'תרכא

[ה'תשל"ה]

אזכיר עה"צ לכל הנ"ל.

אי אפשר שאני אעשה ואדבר בשביל מוסדות אפילו החשובים ביותר – כי אז אין לדבר סוף וכו'. וק"ל.

יא'תרכב

[ה'תשל"ה]

בנוגע: 1) לאב"י ש"י – מובן שעי"פ הציווי דכבד את אביך – צ"ל ביחסים טובים עמו, ובפרט שמבקש זה בפירושו וכו'.

יא'תרכ

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה יצחק דוד גראָנער, אוסטרלי. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ד אגרת ט"שסג (ע' שצ), ובהנסמן בהערות שם.

יא'תרכב

הציווי דכבד את אביך: יתרו כ, יב. ואתחנן ה, טז.

(2) לשידוך שכותבתו — בכלל טוב השידוך ואין רצוי ציען יותר — אלא שצריכה לשאול רב מורה הוראה — כיון שאחותה תי' הלא נשואה מבוגרת מ'מנה. אזכיר עה"צ.

יא'תרכג

[היתשלי"ה]

(1) תלוי בהרגש שלה לאחרי שייעברו כשבועיים מפגישתם ותתבונן בכ"ז מתוך מנוה"נ ובהביא בחשבון היחס של ילדי ש' (והורי ש'?) — (בלאה"כ צריך לחכות ג' חדשים לאחרי גט עד לחתונה). אזכיר עה"צ.

יא'תרכד

[היתשלי"ה]

בנוגע לשידוך — צ"ל דוקא עם שומר תומ"צ. חילוק בגיל יותר מעשר שנים — אין כדאי שידוך כזה. ע"פ יחסי עם אמה תי' — אין ענין להשתדך נגד רצונה. יכולה לקבוע שמה: מלכה, אסתר או שניהם — והשי"ת יצליחה. אזכיר עה"צ.

יא'תרכה

[היתשלי"ה]

ואח"כ תחליט מה טוב יותר בשבילה, שכנראה ממכתב אחי ש' יש ספקות בנוגע לשידוך זה.

ציען: למשוך.

יא'תרכג

צריך לחכות .. לחתונה: שו"ע אהע"ז ר"ס יג.

יא'תרכה

מצילום כתי"ק, על מכתב שבו כותבת: אתמול קבלתי מענת כ"ק אדמו"ר שליט"א ע"י אחי: להתענין בשדוכים אחרים.

באם אין הדבר כן, או לא כתב בשליחות שלה — אין מקום למענה שלי ותעשה כהרגשה (אחד הטעמים למענתי הוא — שקדימה לאברך שיהי עוד יותר למדן מהמדובר שי).

ות"ח על הבשו"ט.

אזכיר עה"צ.

יא'תרכו

[היתשלי"ה]

במענה לכתבו: אין נוהגין לאַחר זמן החתונה מכפי שדובר.

יא'תרכז

[היתשלי"ה]

1) פשוט שאין זה ענין כלל שבעלה שי' והיא ויו"ח שי' לא ידורו ביחד,

2) לא אמרתי שיארע נס וכיו"ב, כ"א רק: לפי הנראה לדעתי כדאי שימשיכו ב... .

3) פשוט שאין כל מקום ליראה ממני ח"ו וכיו"ב.

4) לעצם הענין (מקום מגורים): כפי שתתדבר עם בעלה ובאם חילוק בדעותיהם — ישאלו רב מורה הוראה ויעשו כהוראתו.

יא'תרכח

[היתשלי"ה]

הפליגו חז"ל בגודל ענין השלום בכלל ובין איש לאשתו בפרט, ועפ"ז מובן — שכל השתדלות ויגיעה בכיון זה כדאיות הן. ונאמר (והובטח): כמים גוי' כן לב האדם לאדם.

על הבשו"ט: שהתחילה להדליק נש"ק.

יא'תרכח

הפליגו חז"ל .. בפרט: ראה יבמות סה, א. שבת קטז, א. רמב"ם סוף סדר זמנים. ונאמר (והובטח) .. לאדם: משלי כז, יט.

וכיון שנמצאים עתה כולם כאן — כדאי ומסתבר להמשיך לעי"ע
כאן, עכ"פ עד שיתוקן כהנ"ל וכו'.

יא'תרכט

[היתשל"ה]

למצוא כאלו שידברו וישפיעו על הנ"ל (וכמה פעמים ידברו כו').

השמות ואזכיר עה"צ.

בדהתפוחה"ז.

ובכלל הוספה בעניני יר"ש דההורים שי' — מוסיפה בברכותינו גם
ליו"ח שי'.

דבור אתי פא"פ אין צורך, כי המענה כנ"ל. וכאילו דברו פא"פ
ממש.

יא'תרל

[היתשל"ה]

תי"ח על הבשו"ט. כן יבשי"ט מרפוש"ק,

ובטח ממלא הוראות הרופא בו"ד, עליו אמרה תורה: ורפא ירפא.

אזכיר עוה"פ עה"צ לכהנ"ל.

מצו"ב מה שהו"ל לאחרונה מתורת אדנ"ע.

יא'תרכט

על הנ"ל: על הבת.

בדהתפוחה"ז: = בדיקת התפילין והמוזות.

יא'תרל

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה אלי' סימפסון בו מבשר מהטבת מצב בריאותו
וביאתו לביתו.

אמרה תורה: ורפא ירפא: משפטים כא, יט.

מצו"ב .. אדנ"ע: בשנת תשל"ה יצא לאור סה"מ עת"ר.

יא'תרלא

[ה'תשל"ה]

בכלל — כעצת רופא מומחה.

אבל מה שנראה לומר — התרופה כנראה חריפה בנוגע **לכל א'**.
ואדם שנמצא במצב חלוש, שעבר כמה טיפולים **וכו'** — מי יכול
לשער הפעולה דהנ"ל עליו?!
אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

יא'תרלב

[ה'תשל"ה]

לפלא שאין מזכירה: הצילמו החוליות דחוט השדרה (שאין הן
לוחצות על הנערוו ההולך להרגל)?
אזכיר עה"צ. וזכות הפעולות דבעלה שיי בנרות למבצע נש"ק — גם
תאיר מזל בתה תי'.

יא'תרלג

[ה'תשל"ה]

קדימה ועל הסדר: לברר ע"ד שכונה במיאמי (וסביבותי) שאין שם
(או שמועטים שם) גורמי האַלרגי הנ"ל, ותהי שם ימים אחדים ובאם
תפסיק האַלרגי יעתיקו לשם.
וכיון שגורם חשוב בהאַלערגי שלה הם, כנראה, הנערווען ומחשבתה
עד"ז — הרי מנוה"נ שלה יועיל ג"כ בהנ"ל.

יא'תרלא

מצילום כתי"ק, מענה לשאלה אודות טיפול מסוים של חיסון נגד המחלה הידועה.

יא'תרלב

למבצע נש"ק: ראה גם לעיל אגרת יא'שכד, ובהנסמן בהערות שם.

יא'תרלג

מנוה"נ: מנחת הנפש.

באם לאו — תתייעץ עוה"פ בהרופא gilient שכותבת אודותו ותעשה בהתאם.

אזכיר עה"צ להנ"ל.

[כמדומה שבכו"כ מקרים הריון מחליש האלערגי].

יא'תרלד

[ה'תשל"ה]

כיון ש"התורה נתנה רשות לרופא לרפאות" (כפס"ד רז"ל) — עליו לשאול דעת רופא ולמלאות הוראותיו — בנוגע לסדר חיון, לימודים וכו'.

בכלל — מתאים לגילו צריך להתענין בשידוך. מתי (האם תיכף, או לא כו') — כעצת הרופא.

תיקון — עיקרו ע"י קבלה טובה אלהבא, עבודת השם בשמחה, חיות — בתורה ומצות.

חתי"ת בל"נ.

אזכיר עה"צ.

יא'תרלה

[ה'תשל"ה]

(1) השעָרס שנתן (מכבר) לילדיו ש"י — לא יקחם ח"ו בחזרה (אפילו באם ילדיו יסכימו ע"ז).

(2) בנוגע להסברא דבאָנקרופסי — ישאל: (1) רב מורה הוראה וכן (2) עו"ד מומחה, וכן (3) סוחר ידיד.

(3) בנוגע לשאר האפשריות — בהתייעצות עם סוחרים ידידים.

יא'תרלד

ש"התורה .. (כפס"ד רז"ל): ברכות ס, א. טושו"ע יו"ד סי' שלו ס"א.

יא'תרלה

דבאָנקרופסי: פשיטת רגל.

4) התחזקות בבטחון בהשם והוספה בזה — **בודאי** שתמשיך ותוסיף בברכות השם.

אזכיר עה"פ עה"צ.

(2) לכן נמסר באופן מהיר.

יא'תרלו

[היתשלי"ה]

א) יברר **חש אית** הטעם האמתי לאי רצונם לחדש החוזה (אולי יש למי שהוא מבעלי ההשפעה קרוב שרוצה המשרה?)

ב) יתייעץ בידידיו המכירים את הבעה"ב — איך לגייס את אלה שהם לצידו וכי'.

ג) כמובן — ימשיך בפעילותו בהקהילה.

אזכיר עה"צ.

יא'תרלז

[היתשלי"ה]

לא יעתיק בשום אופן לעיירה קטנה. ויחנך **כיו"ח שי' ע"פ** יר"ש.

ישתדל למצוא פרנסה קבועה (משרה וכיו"ב), ויצא לגמרי מכל הענין דמסחר בשע"רס.

הימכור השערס שלו תיכף או שיחכה קצת — כעצת ידידים מבינים.

בדהתפוחהמ"ז.

אזכיר עה"צ.

לכך: כיון שכותב שמחכה למענה.

יא'תרלז

בדהתפוחהמ"ז: = בדיקת התפילין והמזוזות.

יא'תרלח

[ה'תשל"ה]

מזמן לזמן תשתדל **שאחרים** (ידידים) ידברו־ישפיעו על [אביי ואחי'] בהנ"ל עד שסו"ס תחול הזזה ואח"כ יצליחו.
אזכיר עה"צ.

יא'תרלט

[ה'תשל"ה]

בנוגע למחשבות בלתי רצויות — העצה היעוצה (נוסף לעצת הרופא): כשבאה מחשבה כזו, לא להלחם בה, אלא **להסיח** דעתה ממנה ככל האפשרי (ע"י התעסקות **באיזה** דבר שיהי').

יא'תרמ

[ה'תשל"ה]

(1) תתבונן שבכל מצוה ומעשה טוב שעושה — ה"ה מקיימה שליחות השם ואיך אפ"ל depressed. ואין זה אלא שטות היצר.
(2) כשתזדמן הצעה דשידוך מתאים — תתענין בה, וג"ז יעזור למצב רוח טוב.

יא'תרמא

[ה'תשל"ה]

ישאלו רב מורה הוראה בפועל — האדאָפּטירען ילד ומה טוב יותר — שאמו יהודי', או נכרית, ויעשו כעצתו.

יא'תרלח

מצילום כתי"ק, על גליון שאלת אשה, איך לקרב את לבות אבי' ואחי' לחיי תומ"צ.

יא'תרמ

depressed = בדכאון.

יא'תרמב

[היתשלי"ה]

באם ע"פ פס"ד רב מותר לו למכור הבית להנ"ל — יעשה כן.
 אז קדימה לקניית בית ולא לשכירת דירה.
 באיזו שכונה — בהתייעצות עם זוג' ת"י ובמשפחתו בכלל.
 אזכיר עה"צ.

יא'תרמג

[היתשלי"ה]

שיחת נשי באנג'.
 ... דאָס בייגעלייגטע אויף **איינגליש** — איז פֿאַר אייער טאָכטער
 ת"י, וועגען וועלכער איר פֿאָטער עליו השלום האָט מיר פיל דערציילט.
מהיר.

יא'תרמד

[היתשלי"ה]

א"א **לדחות** אלה שכבר נרשמו להכנס לפני כו"כ זמן. ובפרט שאין
 צורך **כלל וכלל** לדבר עמי פא"פ, כיון שהעיקר שאזכיר עה"צ. וכאילו
 דיברו פא"פ.

יא'תרמה

[היתשלי"ה]

במענה למכ' — ראה שו"ע יו"ד סר"מ בסופו.

יא'תרמג

שיחת נשי באנג': הוראה למזכירות לצרף השיחה לנשים (שנאמרה בט"ז אייר תשל"ה, או זו
 שנאמרה בכ"ה אלול).

יא'תרמה

במענה למכ': אודות רצונו להכנס לשיבה חסידית, על אף התנגדות אביו.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

יא'תרמו

[היתשלי"ה]

אישור ממזכ[ירות] בת"ח.

לבקש גם הקודמות (באם אינן בהספריי) ובהצעה שיבחרו מהוצאות קה"ת.

לצרף קטלוג.

יא'תרמו

[היתשלי"ה]

א) בדיקת התפילין והמזוזות (שבכולן כתוב למען יאריכון ימך).
ב) ילמוד אגרת התשובה לאדמו"ר הזקן נ' פרקים (ד' פעמים ועוד ב' פרקים) ויאריך ימים ושנים טובות.
אזכיר עה"צ.

יא'תרמח

[היתשלי"ה]

1) מה טוב מפתח ענינים ע"ס א"ב. 2) במדתו (ולא להקטין).
3) שפת אנגלית (בחוברת מיוחדת).
אזכיר עה"צ.

יא'תרמו

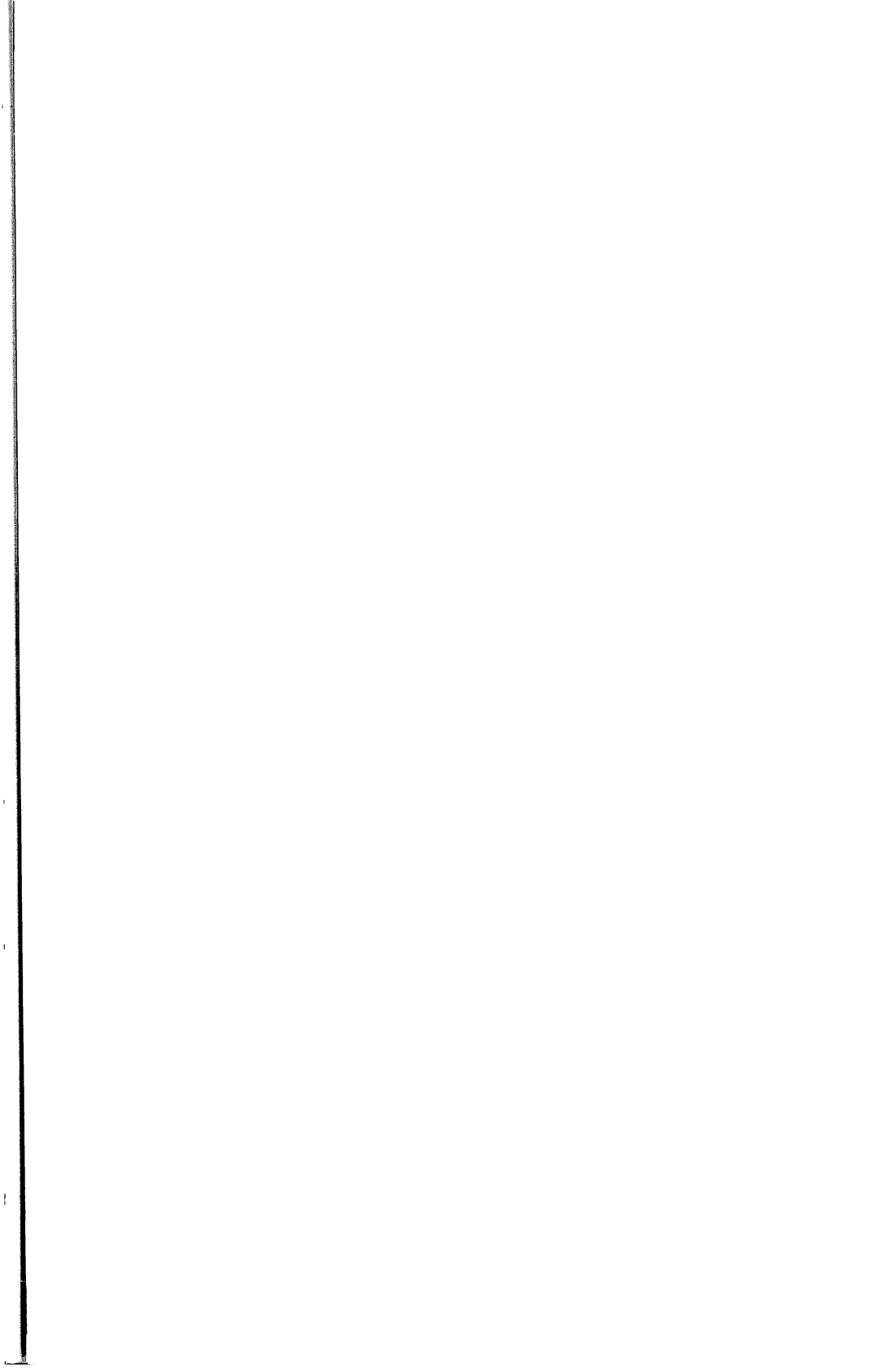
מצילום כתי"ק, מענה למכתב הנהלת ישיבת הכותל בני עקיבא, בצירוף אחד מגליונות קובץ „כתלנו" (הגיגי תורה שנתבררו ע"י תלמידי הישיבה).
והיא הוראה למזכירות, לכתוב להם מכתב בתודה חמה עבור המשלוח שלהם.
הקודמות: יצאו לאור 10 גליונות, בין השנים תשל"ט-תשל"ז.
קטלוג: של הוצאת ספרים קה"ת, על מנת שיבחרו מתוכם ספרים שמעוניינים בהם, תמורת הקבצים ששולחים.

יא'תרמו

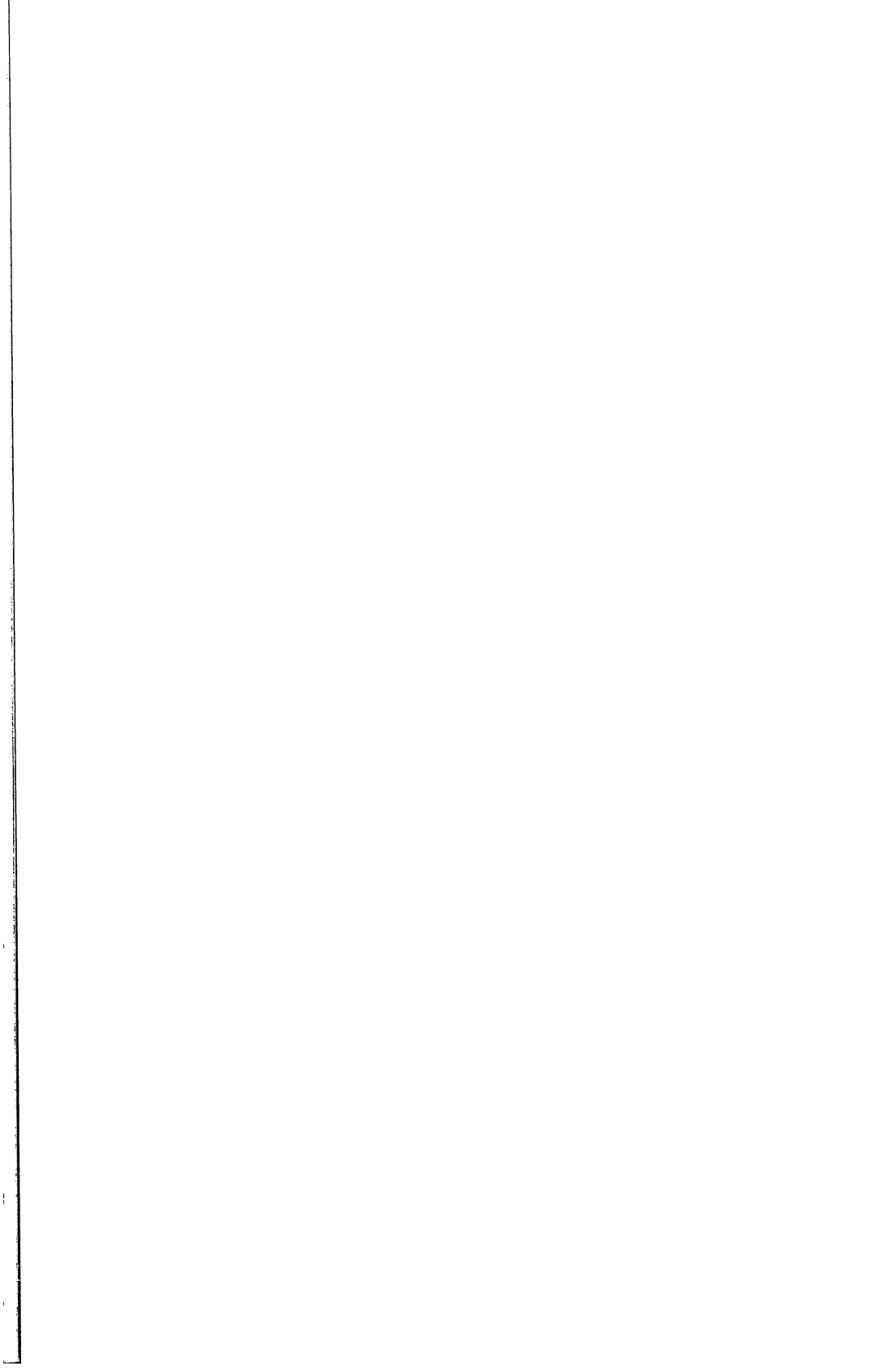
בדיקת התפילין כו': מענה לא' שחלם שהוא בהתועדות וניגש לכ"ק אדמו"ר וכ"ק אדמו"ר אמר לו שיאמר פסוק, ואמר הפסוק „הבה לי בנים ואם אין וגו'" בגמרו את הפסוק. כ"ק אדמו"ר ביאר לפניו כי בנים הוא מל' בינה, בינה הוא תשובה ע"י נ' שערי בינה מגיעים לתשובה, ואם אין ח"ו.

יא'תרמח

מה טוב כו': מענה למו"ה יצחק דובער אושפאל, אודות מהדורה ב' של ספרו דרכי חסד. וראה לעיל אגרת יא'תקיט.

מפתחות

מפתח עינים

א

ברכה:

א (חיים ע"פ תומ"צ ממשיכים ב.). נא
(ואברכה מברכיך). נח. ק (בקשר עם שנת
הכ"ה מיר"ד שבת תשי"י). קג (כנ"ל — א).
קז (כנ"ל — ק). קיט. קכג"ד. קכו (כנ"ל).
קל (כנ"ל — א). קלו. קמא (כנ"ל). קסח
(כנ"ל — נא). רכו (כנ"ל — א). רסז (כנ"ל).

ברכות:

כח (שהחיינו במקום ספק, בפעם הא' של
הנחת תפלין והדלקת נש"ק). פג (ק' ב.
מערב עד בוקר).

ג

גדול:

פט (ב' הפירושים בבית ג.). צג. ככג (כנ"ל).

גורל:

יג (לבוא לתשרי. בהשגח"פ).

גט:

רסז (שנעשה ברוסי").

גר:

א (רבו ברכותיו). יח (יום הולדת ביום
שנתגייר). פא (גיור האשה והילדים).

ד

דין תורה:

רסא-ב (אצל רבני חב"ד).

דירה:

יח (הכנסם לד. חדשה). רכט (כנ"ל). שיב
(קניה ולא שכירות).

ה

הבדלה:

שא (עושה בעצמו).

אדר:

קיב (חדש שמרכין בו בשמחה).

אהבת ישראל:

פה (קומה אחת שלמה).

אחדות:

רב (ויחן ישראל נגד ההר).

אימוץ:

שיא (ילד שאמו יהודי' או נכרית).

אלול:

רעז (חשבון מכל המעשים. ר"ת תורה,
עבודה, גמ"ח וחשובה. מלך בשדה).

אלמנות ויתומים:

מג (פעילות אחם).

אמת:

ד (א. אחת, ופשרות הרבה).

אתרוגים:

רכו (קלבריא).

ב

ב אייר:

קפו (לכתחלה אריבער). ר (כנ"ל).

בטחון:

מדה. נח. קמט. קפו. שי.

בין המצרים:

ננדט (תורה ותפלה וצדקה). רעא. רעט"פ
(שירורי הס. ברדיו).

בר מצוה:

רמה. ערב (יתומי המלחמה).

בריות:

רכא (שמירת הגוף).

הוראה:

רכז (תעודת מורה).

חילוני:

פח (אין פשר למונח זה).

הוראות:

טו (ה. לא' אינה ה. לשני').

חירות:

קנד (חרות — חירות, בלוחות הראשונות,
ובכל הזמנים). קס (מענינים המבלבלים).
עיי"ע פסח.

הפצת היהדות:

טיבי. כב. מב. נט. סג. עה. קג. קיז. קלח.
קסט. קפח-ט. קצד. ריט. רכזח (בספרד
ובארה"ק). רמח. רפא.

חלב:

קו (ח. ישראל).

הפצת המעיינות:

לד.

חלה:

ריב (מצוה שנמסרה לנשים). רס (רמז תיבת
ח.).

הקפות:

ב (ה). שניות בכפ"ח ובנחלת הר חב"ד).

חלומות:

קכא (תסיח דעתה).

השגחה פרטית:

קסט (מה' מצעדי גבר כווננו). רפב.

חנוך:

ה (מקצוע המוכשר להצלת הנוער). נג"ה
(מצב הח. בארה"ק, ח. לדת ואמונה). סא
(בגיל הרך. גם כי יקיץ גו'). סרז (חנוכה).
פח (מצב הח. בארה"ק). קטז (כנ"ל). קכה
(הנוער אינו מפחד מקשיים). קכו (השפעה
בתוך הבית — ע"י ידידים). קלט-מא
(תשוקת המחנך שהתלמיד יעלה למוסד
נעלה יותר). קעד (כנ"ל — קכו). קפד
(והשיב לב אבות גו'). קצ-צא (הכרת
האחריות והזכות בעבודת הח.). רט (לימוד
במוסדות חב"ד). רל (באידיש או בעברית).
רמד (פשרה היא היפך האמת). ש (רישום
הילד למוסד חנוך — בעת הברי"מ). שיא
(כנ"ל — קכו).

השגת גבול:

קפא. רכו.

ו**ויזה:**

נ (בתור מורה).

ויעקב הלך לדרכו:

ז.

ז**זי"ע:**

קצז (לא נזכר ברשב"י).

זכרון:

צב (תמיכת אברך בישיבה לע"ג).

ח**חומש תהלים תניא (חת"ת):**

לב. פז.

חנוכה:

כד (תוכניות ערב חב"ד בח.). לא (מוסיף
והולך). נו (כנ"ל). סה"ז (חנוכת בהמ"ק.
חנוך. בחוץ. מהדרין). ע"עב (הוראות מנ"ח,
נר מצוה, פרסומי ניסא, מבחוצן). עג (מוסיף
והולך). עו (כנ"ל).
עיי"ע מבצעים.

חסד:

קד"ה (עולם ח. יבנה).

חופש:

רסג"ד (רק מלימודי חול).

- חסידות:** מא (נחלת הכלל).
- יום הולדת:** יח (בגר — ביום שנתגייר). סח"ט. עט. צה (דייק אצל הרמב"ם בשעת הלידה). רלט.
- התונה:** ל (לא לבזבז ממון). פ (נסיעה לח. ממקום שליחותו). שו (לא לאחר זמן הח.).
- יום הכפורים:** עיי"ע כהן גדול.
- יום טוב:** רפו (נאסרה כל מלאכה, והתירה התורה מלאכת או"נ. ר"ה).
- יחידות:** רנה (נבצר ממני לדבר פא"פ). שז (א"צ לדבר פא"פ). שיב (כנ"ל).
- יט כסלו:** מג. נב.
- ישראל:** לג (פנימיות הרצון בשלימות). פה (קומה שלמה). קעד (כל הענינים נתחלפו קיום המצוות נשאר. הקבוצות שסטו, או חזרו או נטמעו). קעה (נקודת היהדות שנשארה אצל יהודי ר. אופני ההשפעה — דיפלומטי שקטה). קעו (כנ"ל — קעד).
- יתומים:** ערבג (בר מצוה לי. המלחמה). עיי"ע אלמנות.
- כ**
- כהן גדול:** לה"ז (עבודתו מחנכתו). לח"מ (תפלתו ביוהכ"פ).
- כהנים:** בגדי כהונה לו (אבנטו של כה"ג).
- כיבוד אב ואם:** שיב (לימוד בישיבה, בהתנגדות האב).
- כל:** רעח (כל — כולם).
- כללי הפוסקים:** לו (דרך הרמב"ם להביא דרשה הפשוטה).
- ט**
- טהרת המשפחה:** מה. צט. קמה"ו.
- טוב לשמים וטוב לבריות:** קנא"ד (חירותינו בב' הקוין דטלוט"ל). קסב"ו (בכל פעולה דשמים ובריות יש טלוט"ל).
- טופח על מנת להטפח:** פד.
- י**
- י כסלו:** מג.
- י שבט:** פג. צח. קח (החלטות התל' בקשר ליי"ש). קלו (לימוד משניות בע"פ בקשר עם שנת הכ"ה). עיי"ע ברכה.
- יא ניסן:** קנט. קסת. קצ.
- יב תמוז:** רמב (לימוד מיב"ת, להתגבר על מכשולים). רמו. רנב"ה (פעילות מתוך מס"ג). רסג (מס"ג על חנוך).
- יגעת ומצאת:** יד (בלימוד בישיבה). קמט. קפו. רס. רפב (מציאה שלא לפ"ע היגיעה).
- יום ג' שהוכפל בו כי טוב:** ג. קד. קיג. קכא. קצד. רטו. רלו. רמו. עדר.

כנס:

פגד (תלמידי הרשת, ביו"ד שבט).

כתבי עת:

לה (הדרום. מפתח). קכו (בחצרותינו). שיג (כתלנו).
עיי"ע ספרים.

מ**מאמרים:**

אדמו"ר מוהרש"ב

עט (הנדפסים).

מבצע חנוכה:

נ (בצבא). פד"ו (מטרת דמי ח. לחיילי צה"ל).

מבצע נש"ק:

ג. כ. כא (חלוקת מטבעות למתחילות). כב. כד"ו (חנוך. הלימוד מרבקה אמנו). כר"ז (המנהג המובא בערוך השלחן). כח (שהחיינו בפעם הראשונה. הדלקת נר א' ע"י הבנות). לב. לג (הדלקת הבת לפני האם). מז. נב"ג. ס"סב (מביא לאור תורה, ומאיר הבית, ומאיר המזל). סח. סט (הלימוד מרבקה אמנו). עב (כנ"ל — כא). עד. פד"ח. פט (עלון). צ (מנהג הבנות בהדלקה בחצרות האדמו"רים. קוני' נש"ק). צט. קיא. קלד"ה. קמג. קעז. קפ"קפב (שטורעם. קוני' נש"ק). קפז. קפט. קצח. רט"י. ריג. ריט. רכה. רמ. רס. רצה"ו. שב. עיי"ע נרות שבת.

מבצע פורים:

קע (בצבא).

מבצע פסח:

קפט (סדר צבורי).

מבצעים:

ג. ייא (קייטנת מ.). כב. לב. נז. עב. קיב. קצה"ו (סקירת המ.). ריז"ח (כנ"ל). רכב"ג. רלד"ה. רמט"ג (כנ"ל). רעא"ב (ג' המ. הקשורים לנשים). עדר"ה (הוספה בכל המ.).

מוסדות:

טו (הוראה אין דן יחידי אלא הקב"ה). יז (אין דנים שלא בפניו). נב (פעילות — בהסכמת השליח). עה (אין לי שייכות לעניני פאגראמען). צא (תמיכת מ. החנוך). רו (העומדים בראש המ. צריכים להחליט). רל. רעג (חטיפת אנשים ממ. א' למ. שני). דש (שותפות בעסק — לפטור המסים). מוסדות פרטיים — ראה מפתח מוסדות.

מזוזות:

מד (בדיקה). נ (עבור מבצעים). צב (בדיקה). קכט. קעה. רכו. שא (כנ"ל).

מחשבות זרות:

קו (לא תשים לב). שיא (היסח הדעת).

מטוס:

רכד"ה (לימוד מאופן המראתו).

מיהו יהודי:

ב. קמד. קצא"ב (חוק אומלל). רל"רלא (הדפסת ס' בנושא). רסח (חוק אומלל). רפד (פרסום רשימת הגוים שנרשמו כיהודים).

מכוננית:

פט (שיה"י בה סדור תהלים ותניא וקופת צדקה).

מלחמה:

לה (ספר מ.).

מפלגות:

קטז"ו (בארה"ק כל ההחלטות ביד סיעה אחת).

מצוות:

לג (קיומן בפנימיות הרצון).

מקוה:

צ (תקנת מ. ע"ג מ.). קט. קמח (במילנו). רסט (נקיון. בניית מ.).

משפחה:

צד (איחוד מ.).

מתן תורה:

ד (בלי יחיד). כו (אין למדים מקודם מ"ת).

ונכדו). כז (יסודי ישורון). לו (גירסא ברמב"ם ה' עבודת יוה"כ ובהל' מקוואות). נו (זירוז בהו"ל). צה (באורי הרמב"ם ע"פ המאירי). צט (אודות החסידות במאה שערים). קמב (כימיה כללית ואנאורגאניה). קמז (קיצור שו"ע באטליקת). קעז. קפד (די קלויז און די גאס). קצזח (שמור וזכור). קצט (זהירות קדושה. להתחיל עם — ב"ה). רג (דרכי חסד). רו (של א. דוקר). רכד (על התעשייה האוירית). רכה (אלה תולדות כפר אחים. ס. ברוסית לעולים לארה"ק). רצבד (זירוז בהו"ל אנציקלופדי' תלמודית). רצוז (תשובות הרמב"ן באנגלית). רצט (ספרות חינוכית). עיי"ע כתבי עת.

אדמו"ר הזקן

כג (תרגום התניא לצרפתית). פז (גירסא בשווער). רכ (תניא בתרגום אנגלי בהוצאת סונצינו). רסט (לקוטי באורים לתניא).

אדמו"ר הצמח צדק

רסט (זירוז להדפסת אור התורה).

אדמו"ר מוהרש"ב

שו.

ע

עבודה במקדש:

עיי"ע כהן גדול.

עגונות:

קב.

עמל:

רפח (גם בן מלך לעמל יולד).

עץ:

קעט (האדם ע. השדה).

פ

פאה נכרית:

קו.

פורים:

קט (מצוותיה — קירוב הלב). קידטו (הכנות לפ. השפעה על הזולת. קירוב

קסג (זמן מתן תורתנו ל' רבים, תורתנו ותורת ה'). רא"ב (ויחן ישראל נגד ההר). רח (כנ"ל. כה תאמר לבית יעקב גו'). ריא"ב (כנ"ל). רכג (בנינו ערבים בעדינו). עיי"ע שבועות.

ג

ניטל:

ערוז (פירושי וטעמי ניטל, ע"פ הלוח הנוצרי, בכל מדינה בכ"ה דצמבר לספירתם. תענית ט' טבת).

נרות להאיר:

סו.

נרות שבת:

ח (אמירת תחינות בעת ההדלקה). קצח (זמנה. הנוסח להדליק נר של שבת קודש). עיי"ע מבצעים.

נשים:

עיי"ע פורים. פסה.

נשמה:

קנב"ג (ירידה צורך עליה, למע' מאצי', או למעלי' מטהירו עילאה).

ס

סיום:

קנו (הכנה והתחלה לשלב גבוה יותר). רכה (ס. הש"ס). רלגד (כנ"ל — קנו). רלו. רמ (כנ"ל). רעט"פ (שידורי הס. ברדיו).

סיפורים:

מז (ס. חסידים).

סכות:

קנ (זמן שמחתינו, דישראל ודהקב"ה). קסד (כנ"ל). ושמחת בחגך אתה גו' והאלמנה אשר בשעריך).

ספירת העומר:

קצד (לכוון בס. כל יום שהוא חלק מס. ז' שבועות).

ספרים:

יד (של מוהרי"א לוי' מרישא, של בנו

ב (עושים ע"פ הטבע, והנצחון למע' מהטבע). קנה (ביקור חסידי חב"ד). קע (כנ"ל). קעא (כנ"ל — קלא). קעב (כנ"ל — קנה). רמא. רמג. רמו (כנ"ל. והי' מחניך קרוש). רנא"ב (לימודים והוראות מהצ.). רנז"ט (תורה תפלה וצדקה בימי בין המצרים — לחיילי צה"ל).

צדקה:

נג (כלי נדר). נז (תרומה, ולא רק הפרשה). פו (מרים גם התשע ידות). צב (קודם הדלקת נרות). רכה. רלב (הצלחה במסחר תוצאת הבטחתו לצ.). רלה.

ציור:

קנח. קפט"צ.

ק**קידוש:**

שא (עושה בעצמו).

קמיעות:

קא (למצוא עבודה ולהמנע מסגולות וק.).

קנאה:

נד (תרבה חכמה). שא (רק בשביל שתרבה החכמה).

קרבנות:

מח"ט (הטעם שבלגה חולקת בדרום).

קריאת התורה:

לר"ז (של כה"ג ביוהכ"פ).

ק**ראש השנה:**

רעח"ט (טובה ומתוקה. תפוח בדבש). רפה"ט (לימודים מר"ה שחל בשבת). רצ (כנ"ל — רעח).

רבנות:

טז (לא לעזוב צאן מרעיתו). סד (בחירת רב בכפ"ח). פג (כנ"ל). צד"ח (ניצול כשרונותיו יפגע במשרת הר.).

רופא:

מה (כאן ובאה"ק). קג (ניתנה רשות לר. לרפאות). רכא (כנ"ל). רכב (הטבת מצב

הלבבות. שמחה). קכח (ביטול הגזירה ע"י תשב"ר). קכט (וע"י בת ישראל). קלא (עושים ע"פ הטבע, והנצחון למע' מהטבע). קלה (כנ"ל — קכח). קלו (כנ"ל — קכט). קלח (אורה זו תורה כו). קלט. קעג (כנ"ל — קכט). עי"ע מבצעים.

פסח:

קמר"ז (הם הכירוהו תחלה). קנ (זמן חירותינו ל' רבים, ישראל ושכינה). קנא"ד (חירותינו בב' הקוין דטוב לשמים ולבריות). קנח (בזכות נשים צדקניות). קסא (כנ"ל — קנ). קסב (סדר ש"פ, הגדה לשמים והכרות כל דכפין כו). קסז (כנ"ל — קנח). קעג (כנ"ל — קנח). קעח. ר (א"צ לשהות בירושלים בע"פ ופ"ש). עי"ע מבצעים.

פסח שני:

קפג (קין מאל ניט פאראפאלן).

פריה ורביה:

מה (מצוה רבה. ראשונה).

פרנסה:

מו (לא לעזוב משרה עד שימצא אחרת). סח (קניית עסק באנגליה). קעט. ריח"ט (פ). ניתנה לאיש בשביל אשתו). רלב (הצלחה במסחר תוצאת הבטחתו לצדקה). רנד. שט"י (מניות. פשיטת רגל).

פשרה:

ד (בפ. יש ריבוי, אמת — אחת). רמד (היפך האמת).

פתגמים:

קצט (ויה"ר שיפעלו הדברים בי כו). ריא (קבלת התורה בשמחה ובפנימיות). רכ (כנ"ל).

בעש"ט

קסט (כנ"י הם ארץ חפץ של הקב"ה).

צ**צבא:**

לא (מטרת הצ. — מעשה בפועל). פ (והי' מחניך קדוש .. ולתת אויביך לפניך). קלא"ד

שמחה:

קיב.

עיי"ע סכות. שמחת תורה.

שמחת תורה:

ב (שמחה כפולה, ישראל בתורה ותורה בישראל).

שפות:

יב (במזכירות אין כותבים צרפתית). כג (תרגום התניא לצרפתית). קכח (כנ"ל — יב). קצב (צרפתית). רכח (ספרים ברוסית).

ת**תורה:**

ד (אם בחקותי תלכו גו'). יט (מגנת מכל הסכנות). נד (ת. חיים — מקיפה כל החיים). נט (אם בחקותי תלכו גו'). צה (קב"ע לימוד עם זוגתו). צו (להתמקד בשאלות הנוגעות למעשה). קכב (לימוד הוראה למעשה). קלו (לימוד משניות בע"פ). רטז (הוספה בעולם שנה נפש ומחדו"מ). שב (הל' הצריכות). עיי"ע ברכה. שבועות.

תורה ומצוות:

פב.

עיי"ע ברכה.

תחינות:

ח (בעת הדלקת נש"ק).

תחרות:

נד (קנאת סופרים תרבה חכמה).

תנחומין:

קלה.

תענוג:

עח"ט (דבר הבא ע"י מאמץ מביא ת).

תענית:

שא (לא זו הדרך).

תפלה:

קסה (כנגד קרבן תמיד, קרבן צבור. הקדמת הריני מקבל כו' ואהבת). רלח (הקדמת כובד ראש. מאיזה פסוק לומדים). רמט (כנ"ל).

החולים בתומ"צ). שז (מילוי הוראות הר.). שט (כנ"ל — קג).

רפואה:

מד (בטחון מועיל לגמגום בדבור). מה (בדיקת כרומוזומים). ס (מילוי הוראות הרופא). פא-ב (עידוד החולה. רפואת הנשמה). קו. קט (אין לעשות ניתוח כשאין הכרח). קל. קמב (טיפול ורידים ע"י פוזמקאות גומי כו'). קמה. קנה. קפ. רד (טיפול חולי מחמת זקנה). רה (הוספה בתומ"צ של הדואג לרפוי החולה). רכא (מילוי הוראות הרופא). שח (התרופה חריפה מדאי. החוליית שלוחצות על העצב ההולך לרגל). שיא (דכאון).

רצון:

רטז (במקום שהר. שם הוא כולו).

רשיון נהיגה:

קכט.

ש**שבועות:**

רכ.

עיי"ע מתן תורה.

שבת:

כט (הנפק"מ בין כבוד לענג, בהדלקת נש"ק. כפרה).

שופט:

קלג (תפקידו, שמלכתחלה לא יהי צורך בעונש).

שידוכים:

ג. נא (ביטול האירוסין). קכ-קכא. קמט. קנז (שומר מצות. כשכבר מוכנים לחתונה). קנט. קצג. רו (לפני אחותה הבוגרת). רכו-ז. רנו. רסב. שה-ז. שט. שיא.

שירה:

קנט (ש. ושיר).

שלום בית:

קמה. ריט. רלא (אם לזרו הגט). שו.

שמות:

מד (שמו כשם חותנו). סח (שם כלה כחמותה). שה.

תפלין:

(דר"ת, קבעוה חובה). רסג (בדיקה). שא

(כנ"ל).

לב (תיקון — להיות בקי בהל' ת. ומאמרי

ת.). מד (בדיקה). קיח"ט (גדולות). קכט

(בדיקה). קמה. קעה. רכז (כנ"ל). רכט
קמד (בדאורייתא ולזמן מרובה).

מפתח מוסדות וארגונים

א

אגודת הרבנים:

קט.

אגודת נשי ובנות חב"ד:

ק (עפולה). קפב (מונטריאל). קפג (ארה"ב).
כנס). רנב (בכל מקום, ובפרט כחב"ד).
רעא. רפג (בארה"ק, כנס שנתי).

אהלי יוסף יצחק:

ארה"ק (רשת)

פג. קלו. רכג.

עפולה

קכו.

תענך

קכו. רלג.

אהלי תורה:

מיאמי

קסח.

ני.

רא"ב (כנס שנתי).

אוניברסיטה:

כט (ההפקרות השוררת שם). דש
(קולומביה, בניי).

אור יעקב:

עד (בי"ס ממ"ד גבעת שמואל).

בית הספר:

קכד (משותף לעמק הירדן וקיבוץ דגני).
קצ (בצפת).
ראה לעיל "אור יעקב". לקמן "קול יעקב".

בית ספר למלאכה:

עג (בנחלת הר חב"ד). רלד (בכפ"ח).

בית חב"ד:

צפת

נב.

קליוולאנד

כב.

בית רבקה:

ג. י.

קנו. ריב"ג (מסיבה שנתית). רמ (תל'
המסיימות).

צרפת

ו (קבוצה שבאה לתשרי). קח.

בקור חולים:

רנה (ירושלים).

ג

גמ"ח שומרי שבת:

קד (מלווה מלכה שנתית).

גן ישראל:

קמח (באיטליה).

ה

הדר התורה:

קפא.

ח

חדרים:

רל (בלוד).

ב

בארד אוו ראבייס:

מו.

בית הכנסת:

לד (עדת ישראל). מב (חב"ד, רחובות). צג
(לעולי גרוזי באשדוד). רסד (לעולי גרוזי
בלוד).

י

ישיבות:

ח"ט (התנדבות התלמידים לחיזוק הי). יד.
קלד (יבנה, פטרסון). קמ (בני עקיבא). רנו
(בלונדון). שג.

צ

צעירי אגודת חב"ד:

ארה"ב
כד. כפו.

ק

קול יעקב:

פז (בי"ס בירוחם).

ישיבת ערב:

קלו (ירושלים). רכב.

כ

כולל:

עו (להוראה מעשית, קראון הייטס). קכא
(הנ"ל). קנה (באילת).

ת

תומכי תמימים:

יט-כ (מסיבה שנתית). סה (כנ"ל).

מונטריאל

קמרוז. רלו.

מגדל העמק

ער (אבן הפינה).

ג. י.

פט (אושן פארקוויי).

תורת אמת:

רצט.

ס

סינאגאג קאנסיל:

מו.

ספריה:

רחצ (וצדקתו עומדת לעד).

מפתח אנשים

א

- אבישי, אלי': ג.
אבני, דוד: רסח.
אדם הראשון:
רפה (כ"א דומה לא. הנשמות כלולים
בנשמת א. בכאו"א מנשמת א.).
אושפאל, יצחק דובער: רג. ריג.
אזולאי, יהודה: קב.
אזולאי, ישראל: קג.
אלדר, מיכה: עד.
אלפרוביץ, יוסף יצחק: קפט.
אמסל, דוד: נב.
אמסלם, שמואל: יא.
אסייג, מסעודה: יג.
ארליך, אליעזר חיאל: רלב.
אשכנזי, אלתר: רפא.
אשכנזי, מרדכי שמואל: רסד.

ב

בודנהיימר, א. ר. רכא.

בזק, יעקב: קלג.

בי רב, אמנון: צא.

בלומנפלד, מאיר: כד.

בן צבי, שמואל: רנ (ובתו ברכה).

בעיו, חיים: קמא.

בערגער, פרופ': ריד.

בראדאוויטש, ש. ק.

ברכהן, נתן נטע: רל. רמג"ה.

ברנובר, ירמיה: ק. ריד.

ברעסלער, ברוך בענדיט: נב.

ברקוביץ, שמואל יעקב: נב.

ג

גובר, מרדכי:

רכח (ורעיתו רבקה).

גוטליב, עקיבא משה: כא.

גולדמן, משה פסח: קכ.

גורודצקי, בנימין: פ.

גיליענט: שט.

ה

גינזבורג, סטערנא:

רפג.

גלומבוביץ-מרוזוב, שפרה:
מג.הררי, ש.
קנה.גליק, אברהם יצחק:
יא.ב. ריד.הוטנר, יהושע:
רצב.גלעד, י.
רכד.הלברשטם, חיים ברוך:
רלה.גראדע, חיים:
קיח. קפד.הלחמי, דוד:
ק.גראַנער, יצחק דוד:
דש.העכט, יעקב יהודה:
קפא.גרוסמן, יצחק דוד:
ער.הענדל, זלמן אלי':
נב.גריןבלאט, מתתיהו:
לג.הענדל, רחל:
קצ.גרליצקי, משה אלי':
רכה.

ו

גרשון, ברוך:
קלח.וואלף, אפרים:
כא. קפא. רלב. רסד.

ד

דבירי, חיים:
רנט.וואקער, י.
ק.דוכאוויטש, א.
רנד.וואלף, שלום דובער:
רעט.דוקר, אברהם:
רו.וואקער, י.
ק.וויינברג, יוסף:
קפא.דזייקאבסאן, ישראל:
קפא.ווילשנסקי, רפאל:
כג.דייטש, שמואל אהרן:
סט.ווענגער, אליעזר:
רצט.דנוב, יהושע:
קפח. ריט.

ז

דני, חנני:
קעב.זוין, שלמה יוסף:
ר. רסא. רצג'ד.דריבין, דבשה:
קכח.זנגר, שלמה:
פא.

כהן, אורי יהודה:
ט.

כהן, יונה:
קז.

כהן, יוסף:
רמג (וזוגתו וירה). רמד (ובנו אלכסנדר
אביהו).

כהן, יעקב:
יז.

כהן, מנחם:
קטז.

כץ, שמעון:
קב.

כצנלסון, שולמית:
מ.

ל

לאזאר, משה:
קמח.

לאנדסמן, אשר זייליג:
כב.

לו, שמואל:
רנו.

לודמיר, זאב דוב:
סט.

לוי, יהודה:
קפב.

לויץ, אהרן (הרב מרישא):
יד.

לויץ, יצחק:
יד.

לויץ, נפתלי:
יד.

לויץ, שלום דובער:
צ. קפב.

לוסטיג, צבי הערש:
צ.

ליברמן, חנוך הענדל:
קנז.

ח

חדקוב, חיים מרדכי אייזיק (המזכיר):
קפא.

חטריק, אהרן:
רסט.

חיל, סעדי:
יח (ובנו צמח).

חנה:
נא.

חפר, שמואל:
קמא.

חקקיאן, נעימה:
צב.

ט

טובי, שרה:
רכז.

טויבער, יחיאל מיכל:
פג.

טורין, עמוס:
ק.

טרבניק, נחום:
סד.

י

יאלעס, אפרים אליעזר:
מח. רנו.

יהודה, רבינו הקדוש:
רנו (רב ורבי — בינה וחכ').

ירוחם:
פז.

יריב, אהרן:
ק.

ישראל, בעש"ט:
ראה מפתח ענינים ערך פתגמים.

כ

כהן, אהרן:
קז.

נ

- לייכאו, ישראל: נ.
 ליפסקר, אברהם: נ.
 רלה.
 לנדא, יעקב: נט.
 עט.
 נבון, ישראל: ק.
 נחשון, יואל: לא.
 נמיר, מרדכי: קלה.

ס

- סאמאמא, שמעון: ג.
 סגל, חדוה: מז.
 סודאק, נחמן: רנו.
 סולומון, אברהם: רעט.
 סטבסקי, דוד: קצז.
 סיגל, שמואל דוד: קפב.
 סילבערבערג, אלימלך: צ.
 סימפסאָן, אלי': שז.
 סירוטה, רחל לאה: רכה.

ע

- עוזר, מיכאל: קסט.
 ערוסי, טלי: קעב.

פ

- פאמעראנץ: מב.
 פאשטער, פנחס גדלי: רנד.
 מאחעראוסקי, אברהם גד: נו (וזגתו רבקה צירעל).
 מאק, עמנואל: רנה (ובנו חננאל).
 מגורי — כהן, סימן טוב: קל.
 מונק, אלי': קפ.
 מוצקין, פרץ: רכה.
 מטוסוב, פסי': קפ.
 מטלין, זאב: קצג.
 מייערס, אליעזר דניאל: צט.
 מינדל, ניסן: יא.
 מלנר, רייזל נעמי: שג.
 מנדלבוים, משה חיים: עו.
 מענטליק, מרדכי: פט.
 מרים בת בילגה: מח-ט.
 מרציאנו, יוסף: רס.
 משאש, שלום (הרב): טז.
 משה, הרמב"ם: צה (דיוק בשעת הלידה).

מ

קולק, טדי:	פורטוגל, אליעזר זוסיא (הארמור'ר מסקולען):
קיט.	עה. קכא.
קופרמן, יהודה:	פיצ'רסקי, גדלי':
קלט.	מא"ב.
קוראנט, יהודה ארי':	פיקרסקי, ישראל יצחק:
לב.	פט.
קירזון, בנימין:	פירון, מרדכי:
קמב.	קלב.
קליין, אהרן משה הכהן:	פלדי, אידל:
רסט.	א.
קליין, מנשה (משנה הלכות):	פלדי, חיים יהודה:
קמד.	ב. קמד. רפד.
קלפרמן, גדלי':	פעלדער, גדליה:
קעז.	כו.
קמינקר, אפרים נחום:	פראדיס, א.
קכו.	רסה.
קמינקר, מרדכי:	פרי, פנחס:
עב. קפח (וונגתו דינה חנה).	ק.
קפלן, ארי' ליב:	פריי, יוסף יצחק:
נב.	קנט.
קצב, משה:	פרנקפורטר, יוסף דוד:
ק.	ק.
קראוס, שמחה:	
סג.	
קריגער, חיים צבי:	
עה. קכא.	
קריינשטיין, אברהם מרדכי:	
רסב.	

צ

צאהלער, צבי הירש:
קס.
צוקרמן, דוב בעריש:
צה.
צייטלין, רבקה:
קפב.

ר

רב:
רנו (רב ורבי — בינה וחכ').
רבקה אמנו:
כה"ו. סט (מתי נישאה. ברכת חתנים).
רבקין, משה דובער:
נה.
רבקין, שלום:
צה.

ק

קאזמינסקי, ישראל מרדכי:
מז.
קארפ, אברהם:
רכה.
קולין, זהבה:
נו.

רוזן, דוד משה (רה"ר רומני):	שטיינמץ, מאיר:
רמב.	קנט.
רוזן, יצחק אייזיק:	שטרנברג, אסתר:
קיב.	פט. קיא. קפא.
רוזן, ירוחם:	שלאמע, חיים יעקב:
רטו.	ו. קח.
רייטשיק, שמואל דוד:	שליטין, אורי:
סג. קצח.	רמא.
רייצעס, אלחנן:	שמעון, רשב"י:
רכו.	קצד. קצו. ר (כדאי לסמוך עליו בעקבתא דמשיחא).
רסקין, דוד:	שמר, יפה:
קכ. קפא.	גג.
רסקין, יהודה ליב:	שניאור זלמן (אדמו"ר הזקן):
פ.	ראה מפתח ענינים ערך ספרים.
	שניאורסאהן, בן ציון:
	ג.
	שניאורסאהן, לוי יצחק (אבי כ"ק אדמו"ר):
	עדר.
	שניאורסאהן, מנחם מענדל (אדמו"ר הצמח צדק):
	ראה מפתח ענינים ערך ספרים.
	שניאורסאהן, שלום דובער (אדמו"ר מוהרש"ב):
	ראה מפתח ענינים ערך מאמרים. ספרים.
	שניאורסאהן, שניאור זלמן:
	כו.
	שעוועל, חיים דוב:
	לד. רצו.
	שפרינגר, יצחק:
	רלה.
	שפריצר, שטערנא שרה:
	קצב.
ש	
שאטלאנד, אברהם:	
פז.	
שאייעוויטש, משה:	
קיא.	
שאקי, אבנר חי:	
רל.	
שגב, יצחק:	
קע.	
שוחט, יצחק יהונתן:	
רלט.	
שזר, שניאור זלמן:	
מ-מא.	

מפתח מקומות

א

אילת:
קנה.
אנגליה:
סח.

ארץ ישראל:

קייא (ישובי חב"ד בא.). קס. רג (היתר יציאה מא"י ללמוד תורה). ש (הלי הצריכות — לפני הנסיעה לא"י).
ראה מפתח מוסדות ערך רשת.

אריצות הברית:

קס.

ראה מפתח מוסדות ערך צעירי אגודת חב"ד.

אשדוד:

צד (ועד עולי גרוזי').

ג

גרוזי':

רסדה (יהודי ג. עמדו במס"ג).

ד

דושנבה:

קב.

ט

טוניס:

קצב.

טשקנד:

קב.

י

יוהנסבורג:

שג.

יסוד המעלה:

רפא.

ירושלים:

יד. קכ (יראה שלם).

כ

כפר חב"ד:

ב. סד (בחירת רבנים). פג (כנ"ל). קב. ריא (מעון עולים). רנט. רצא (כפ"ח ב, חנוכת הבית).

ל

ליאן:

קמט.

מ

מגדל העמק:

ראה מפתח מוסדות ערך תומכי תמימים.

מדריד:

קב"ג.

מונטריאל:

רכה.

ראה מפתח מוסדות ערך תומכי תמימים.

מיאמי:

פא. קיח"ט. שח.

ראה מפתח מוסדות ערך אהלי תורה.

מילנו:

קמח.

מרוקו:

קצב.

נ

נחלת הר חב"ד:

ב. רכה. רפב.

ניו יארק:

ראה מפתח מוסדות ערך אהלי תורה. בית
רבקה. תומכי תמימים.

ק

קליוולנד:

ראה מפתח מוסדות ערך בית חב"ד.

קסבלנקה:

טז. קפ.

קראון הייטס:

שב"ג (העבודה בועד השכונה).

קרית מוצקין:

י.

קרית מלאכי:

יז.

ס

ספרד:

רכז.

ע

עפולה:

ראה מפתח מוסדות ערך רשת.

ר

רוסיה:

קעה (נקודת היהדות שנשארה אצל יהודי ר.
אופני ההשפעה — דיפלומטי שקטה).
קפט (יהודי ר. עמדו במס"נ יובל שנים .

פ

פטרסון:

קלד.

פריז:

י. קו. רכד.

ש

שטרסבורג:

יג.

שיראז:

קסט.

צ

צפת:

קעה (להחזיר עטרה ליושנה).

ראה מפתח מוסדות ערך בית חב"ד.

ת

צרפת:

קצב.

תענך:

ראה מפתח מוסדות ערך רשת.

ראה מפתח מוסדות ערך בית רבקה.

נסרק לזכות

מ' בת ד"ל

מ"מ בן ד"ל

א' בן ד"ל

מ"ב בן ד"ל

כסלו תשע"ט

ISBN: 978-0-8266-5830-2

9 780826 658302